

ankara

IBM

ANKARA

HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**MİLLÎ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 149 NUMARALI ŞİİR
MECMUASI**

**[İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistemik Tasnifi
Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi]**

Yaprak TOMRUK

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Orhan KURTOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

TEMMUZ 2019

**MİLLÎ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 149 NUMARALI ŞİİR
MECMUASI**

**[İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistemik Tasnifi
Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi]**

Yaprak TOMRUK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2019

Yaprak Tomruk tarafından hazırlanan “Millî Kütüphane 06 MİL YZ A 149 Numaralı Şiir Mecmuası [İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi]” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Orhan KURTOĞLU

Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~.....

Başkan : Doç. Dr. Muvaffak EFLATUN

Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

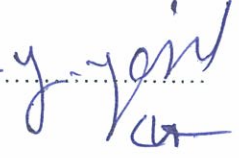
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~.....

Üye : Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL

Türk Dili ve Edebiyatı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~.....

Tez Savunma Tarihi: 05/07/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZAİF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Yaprak TOMRUK

05/07/2019

Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 149 Numaralı Şiir Mecmuası
[İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi]
(Yüksek Lisans Tezi)

Yaprak TOMRUK

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2019

ÖZET

Bu tezin konusu, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonuna kayıtlı, 06 MİL YZ A 149 numaralı şiir mecmuasıdır. Çalışmamızda mecmua tanıtıldıktan sonra muhteva ve şekil özellikleri açısından incelenmiş, daha sonra da şiirlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Mecmuada yer alan şiirlerin şairleri tespit edildikten sonra yayımlanmış kaynaklardan şiirlerin karşılaştırmaları yapılmış ve varsa aralarındaki farklar dipnotlarda gösterilmiştir. Çalışmamızda şairlerin yaşadığı yüzyıllar, şiirlerinde kullandıkları ölçüler ve tercih ettikleri nazım şekilleri tablolar halinde gösterilmiştir. 19. yüzyılda tertip edildiğini düşündüğümüz mecmuada 48 farklı şairin şiiri yer almaktadır. Şairi tespit edilemeyen 29 şiir mevcuttur. Mahlası tespit edilip kaynaklarda şiirlerine rastlanılmayan 31 şair yer almaktadır. Aynı mahlası taşıyan birden fazla şair olması bu şairlerin kimliklerini belirlememize engel olmuştur. Mecmua toplam 141 şiiri ihtiva etmektedir. En çok gazel nazım şekli görülmektedir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şair 19. yüzyılda yaşamış olan Bektaşî şairi Resmî'dir. Mecmuada genellikle Alevi-Bektaşî şairlerin şiirlerini bulunmaktadır. Bu sebeple Alevi-Bektaşî alanında yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, diğer mecmualar gibi Osmanlı'nın edebî hayatı, kültür dünyası, okuyucunun şiir zevki hakkında bazı izlere rastlanabileceğinden bu konularda çalışacak araştırmacılara yardımcı olabileceği de düşünülmektedir.

Bilim Kodu : 31402
Anahtar Kelimeler : Mecmua, şiir mecmuası, Bektaşîlik, MESTAP.
Sayfa Adedi : 231
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Orhan KURTOĞLU

National Library Number 06 Mil Yz A 149 the Journal of Poetry
(Review, Text and to MESTAP's Classification)
(M.Sc. Thesis)

Yaprak TOMRUK

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
July 2019

ABSTRACT

Subject of this thesis is a poetry mecmua that is registered with number 06 MİL YZ A 149 in Manuscript Collection of National Library. In Our work, after introduction, the mecmua was examined in the terms of content and shape, then transcription text of poems was transferred. First, poems of the poets in the mecmua were detected from published sources with making comparisons and then if there are any differences between them they are shown on the footnote. Besides, centuries that poets lived, the metric measures they used and preferred forms of verses were shown in the tables. In this mecmua that we think was created in the 19th century, there are 48 different poets. Also, there are 29 poems that could not be identified and 31 poets who have pseudonyms but couldn't detected on the published sources. Being more than one poet with the same pseudonym, prevented us from identifying the poets. The Mecmua contains, a total of 142 and the most commonly used versification type is gazel. The poet with the most poetry in mecmua is the Bektashi poet who lived in the 19th century. Usually there are poems of Alevi-Bektashi poets. For this reason, it is thought that it will contribute to the studies conducted in the field of Alevi-Bektashi. In addition, it is thought that the Ottoman literary life, the world of culture, the poetic pleasure of the reader, as well as the other mecmuas, can be found on this subject and help researchers who will work on these subjects.

Science Code : 31402
Key Words : Mecmua, poetry mecmua, Bektaşilik, MESTAP
Page Number : 231
Supervisor : Assoc. Prof. Orhan KURTOĞLU

TEŞEKKÜR

Tez danıőmanım olan ve tez alıőmam boyunca desteğini ve bilgisini esirgemeyen, alıőmamı en iyi Şekilde hazırlamama yardım eden, bilgisinden ve tecrübelerinden fazlasıyla faydalandığım saygıdeğer hocam Do. Dr. Orhan KURTOğLU'na sonsuz teőekkürlerimi ve minnetimi sunarım. alıőmam boyunca bana yardım eden arkadaőım Burhan CAN'a teşekkür ederim. Teknik dzenleme konusunda yardımını esirgemeyen Burak SANCAR'a teşekkür ederim. Ayrıca eğitim hayatım boyunca yanımda olan, evlatlarının eğitimi iin her fedakârlığı yapan, her kararımı tasdik eden aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	x
KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 149 NUMARAYA KAYITLI ŞİİR MECMUASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	7
2.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi	7
2.2. Mecmuanın Tertip şekli	8
2.3. Mecmuanın Mürettibi	8
2.4. Mecmuanın Derlenme Sebepleri.....	9
3. ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 149 NUMARAYA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ.....	11
3.1. Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri.....	11
3.2. Mecmuadaki Şiirlerin Vezin Özellikleri	11
3.3. Mecmuadaki Şiirlerin Kafiye ve Redif Özellikleri	13
3.4. Mecmuadaki Şairler ve Şiirler	15
3.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar	17
3.6. Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler	19
3.7. Mecmuanın Muhtevası.....	20

	Sayfa
3.7.1. Mecmuada Geçen Dinî ve Tasavvufî Unsurlar.....	21
3.7.1.1. Mecmuada geçen ayetler.....	21
3.7.1.2. Mecmuada geçen hadisler.....	22
3.7.1.3. Mecmuada geçen Alevilik ve Bektaşilik ile ilgili unsurlar	23
3.7.1.4. Mecmuada geçen peygamber isimleri.....	24
3.7.2. Mecmuada Geçen Astronomik Unsurlar.....	24
3.7.3. Mecmuada Geçen Mitolojik Unsurlar.....	25
3.8. Mecmuadaki Şairlerin Biyografileri	25
3.9. Mecmuadaki Şiirlerin Teması.....	34
4. MİLLÎ KÜTÜPHANE YAZMALAR KATALOĞUNDAKİ 06 MİL YZ A 149 NUMARALI ŞİİR MECMUASI'NIN METNİ.....	35
4.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem.....	36
4.2. Mecmuanın Metni	38
5. SONUÇ.....	221
KAYNAKLAR.....	223
EKLER.....	227
Ek 1. Örnek Metinler	228
ÖZGEÇMİŞ	231

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Vezinlerin nazım şekillerine göre kullanımı	12
Çizelge 3.2. Vezinlerin şiir sayısına oranları	12
Çizelge 3.3. Mecmuadaki şiirlerin nazım şekillerine göre redif kullanımı.....	13
Çizelge 3.4. Mecmuadaki şiirlerde kullanılan redifler.....	14
Çizelge 3.5. Mecmuada yer alan şairler ve şiirleri.....	15
Çizelge 4.1. Metinde kullanılan transkripsiyon işaretleri	37
Çizelge 4.2. MESTAP Tablosu.....	205

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Şekil 3.1. Nazım şekillerine göre şiir sayısı.....	11
Şekil 3.2. Mecmuada yer alan şairlerin yüzyıllara göre dağılımı	18
Şekil 3.3. Mecmuada yer alan şiirlerin yüzyıllara göre dağılımı.....	19
Şekil 3.4. Mecmuada en çok şiiri bulunan şairler ve şiir sayıları	20

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
C.	Cilt
D.	Divan
Haz.	Hazırlayan
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MESTAP	Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
Muh.	Muhammes
Müs.	Müseddes
ö.	ölümü
s.	sayfa
Tah.	Tahmis
Tc.	Tercî-i bent
TDK	Türk Dil Kurumu
TEİS	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü

1. GİRİŞ

Mecmualar edebiyatımızın önemli kaynakları arasındadır. Mecmua sözlük anlamı olarak “Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi; Seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap; dergi” (Devellioğlu, 1999, s. 606) anlamlarına gelmektedir. Edebî terim olarak ise “Genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki farklı ilgi alanlarına ait konulardan seçilmiş nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır”(Gürbüz, 2012, s. 100).

Mecmualar Osmanlı kültür dünyasını kavrama konusunda önemli eserlerdir. Mürettibin edebî zevkenden hareketle dönemin edebî zevki, edebiyat tarihi hakkında bilgi verirler. “Mecmualar edebiyattan ilahiyata, felsefeden tıp tarihine; folklordan etnografyaya kadar değişik konularda bilgi barındıran eserlerdir”(Aydemir, 2007, s. 123). Mürettipler mecmualarda terimler, atasözü ve deyimler, tarihsel bilgileri vs. kaydetmişler ve mecmualarını içinde buldukları kültürü yansıtan aynacıklara çevirmişlerdir (Kuru, 2012, s. 24).

Şiir mecmualarında en önemli etken derleyicinin zevkidir. Derleyicinin mecmuasında bir araya getirdiği şiirler kendisinin zevkini yansıtan, beğendiği şiirler olmakla birlikte dönemin de zevkine hitâb eden şiirlerden oluşabilmektedir. Mecmualar araştırmacılara dönemin beğenilen edebî metinlerini, konularını, okuyucunun isteğini, estetik anlayışını, önemli isimleri ve eserlerini vb. yorumlama imkanı verir. Mecmualar daha önce keşfedilmemiş şairler ve şiirleri gün yüzüne çıkarması açısından da önemlidir. “Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır. Hâdî'nin Saray şehrengizi, Behiştî'nin Vize Şehrengizi vs. mecmualardan hareketle gün yüzüne çıkarılmış eserlerdir”(Aydemir, 2007, s. 123).

Mecmuaların kapsadığı metinlerin çok çeşitli olduğu görülmektedir. “Bu kısali uzunlu metinleri tanımlamak veya ulamlamak o kadar da kolay değil: şiir parçaları, fetvalar, ilaç ya da yemek tarifleri, burçlar, kehanetler, fallar, önemli önemsiz olaylar vb. Bunların ötesinde başka bir yerde bulamayabileceğimiz kısa şaka ve fıkra derlemeleri, kısa mesnevîler, kanunnâme parçaları, büyük eserlerden seçmeler beyaza çekilip bir kapak içinde biriktirilmiştir” (Kuru, 2012, s. 19). Bu tür hususlar bir mecmuayı değerli kılan noktalardır. Mecmuaların daha düzgün bir biçimde tanımlanabilmesi diğer bilim dallarından

uzmanlarla da birlikte çalışmalar yapmayı gerektirir. Örneğin mecmuaları tanımlarken kültürel ve sosyal tarihçilerle çalışmak daha değerli veriler elde edilmesi açısından önemlidir.

Şiir mecmualarında sadece şiirler bulunmaz. Mecmuanın boş sayfalarına, derkenarlara çeşitli dualar, tılsımlar, ilaç terkip ve tarifleri, bazı din büyüklerinin duaları, padişahların cülus veya ölüm tarihleri, türlü mektup suretleri, şecere kayıtları, mecmua sahibi/sahipleri tarafından eklenen aile efradı veya diğer yakınlarının doğum ve ölüm tarihleri vb. gibi bazı bilgi notları ve kayıtları da yer alır. Bu türden notların önemli bir yekun tuttuğu şiir mecmuaları, kütüphane kataloglarında ‘mecnû’-a-i eş’âr ve fevâid’ adıyla da kayıtlı olabilir (Köksal, 2012, s. 413).

Mecmualar, ihtiva ettikleri şiirleri, hikâyeleri, tarihi bir olayı hatırlatma görevi de üstlenebilir.

Mecmualarda önemli bir olay üzerine yazılmış tarih kayıtları ve meşhur bir olayı tarif eden şiirlerin yanında basit yazılarla, bireysel değeri olan doğum, vefat, düğün günleri de yazıya geçirilerek bir anlamda hafızaya kaydedilmiştir. Mecmualarda rastlanan çok sayıda belgenin de belli bir amacı vardı. Okuryazar Osmanlılar kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere mecmualarına bu belgeleri aktarmışlardır. Halkın çeşitli tabakalarından okuryazar insanlar bu belgelerin önemli olduklarının bilincinde idiler. Osmanlı devlet arşivlerinde resmî belgeler çoğu zaman sadece özet olarak kaydedilmiş bulunurken mecmualardaki kopyaları belgenin tam metnini verir. Bu sebeple, Osmanlı resmî belgelerinin ve metinlerinin önemli bir kısmı zamanımıza mecmualar yoluyla intikal etmiş bulunuyor (Buzov, 2012, s. 41).

M. Fatih Köksal (Köksal, 2012, s. 417-419) mecmuaları önemli ve değerli kılan temel unsurları şöyle sıralamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, mi’raciye, yüz hadis, mevlid, şehrengiz, biladiye, hasb-i hâl, kimi mektup ve münşeâta dair risaleler vb. uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmuaların arasında gizlidir.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda

kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.

6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkanı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyenin şair olduğu şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından tolanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmualarında çok şiirinin bulunması o devirde çok sevildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gördüğü rağbeti, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.
10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevâid ve vikâye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalardır. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla ve müfredler, bazı münşeât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan -asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan- kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarih, hakl bilim gibi farklı bilim dallarından kişilerin de ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal edilmiş bilgi

kırıntılarından. Bunların bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. Bütün mecmuaların bir de bu gözle ele alınması çok çok önemlidir.

11. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Meselâ Bâkî'nin divanında bulunmayan şiirlerini inceleyecek olsak bir tek mecmuayı taramamız ne ifade eder? Yahut bir mecmuada falan şairin şu kadar filan şairin bu kadar şiirinin bulunmasının bir anlamı var mıdır? Bu olsa olsa bize o derleyicinin şiir zevkini yansıtan bir işareti verir. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir (Köksal, 2012, s. 417-419).

Mecmuaların tasnifi konusunda ise birçok tasnif denemesi yapılmıştır. Agâh Sırrı Levend, Atabey Kılıç, Semre Tunç, Günay Kut, Mehmet Gürbüz mecmuaların tasnifi üzerine çalışma yapan isimlerdendir. Örneğin Semra Tunç, mecmua üzerine yapılan mevcut tasnif çalışmalarına Mevlevî şairlerin şiirlerinden oluşan bir mecmua ile ilgili çalışmasında, “meşrebi aynı şairlere ait şiirlerin toplandığı mecmualar” olarak ayrı bir başlık ilave edilmesi gerektiği görüşünü dile getirir.

Agâh Sırrı Levend mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire mecmuaları
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend, 2008, s. 166-167).

Bu konudaki diğer tasnif denemesi Günay Kut'a aittir. Kut mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire mecmuaları
2. Seçme şiir mecmuaları
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar
4. Karışık mecmualar

5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar (Kut, 1986, s. 170).

Mehmet Gürbüz ise şöyle bir tasnif yapmıştır:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları
3. Nazire mecmuaları
4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar
5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar (Gürbüz. 2012, s. 107-112).

2. ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 149 NUMARAYA KAYITLI ŞİİR MECMUASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Çalışmamızın konusu olan Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda 06 MİL YZ A 149 numarası ile kayıtlı mecmua Agâh Sırrı Levend'in tasnifine göre "Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları" grubuna dâhil edilebilir. Ancak bu mecmuayı tek bir madde ile açıklamak doğru olmayabilir. Çünkü mecmuanın tertibinde tam bir nizam söz konusu olmamakla birlikte aynı nazım şekilleri arka arkaya yer almıştır. Daha sonra mecmua büyük oranda Alevi-Bektaşî şairlerin şiirlerini ihtiva ettiği için bir konu bütünlüğü olduğu da söylenilebilir.

2.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi

Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda bulunan mecmua 06 MİL YZ A 149 numarası ve Mecmû'a-i Eş'âr adıyla kayıtlıdır.

Mecmua 160×110 mm ölçülerinde, 95 varak, satır sayısı her bir yaprakta farklı sayıdadır, kırmızı meşin sırtlı, ebru kağıt kaplı mukavva bir cilt içindedir. Varaklar yıpranmıştır ve eksik varaklar bulunmaktadır. Kağıt türü krem rengi kuş filigranlı kağıttır.

Mecmuada çoğunlukla nesih yazı kullanılmıştır ancak son birkaç varakta yazı türünün değiştiği görülmektedir.

Mecmuanın ilk iki varağında bazı padişahların tahta çıkış zamanları ve tahtta kalma süreleri verilmiştir son varaklarda ise birtakım reçeteler, İstanbulu'un eski isimleri ve bazı sadrazamların ölüm tarihleri verilmiştir.

Mecmuadaki şiirlerin genel muhtevasına bakıldığında ise tamamen olmamakla beraber muhtevada bir bütünlük var denilebilir. Büyük oranda Alevi-Bektaşî şairlerin şiirlerini ihtiva ettiği için şiirler de bu konular etrafında oluşturulmuştur ve konu olarak da benzerlik göstermektedir. Ayrıca bazen aynı şaire ait şiirler arka arkaya verilmiş bazen de aynı redifle yazılan şiirler arka arkaya verilmiştir.

2.2. Mecmuanın Tertip şekli

Mecmuanın ilk varğındaki sağ taraf boş sol taraf doludur ilk birkaç sayfa bu şekildedir veya tamamen boş varak şeklindedir. Mecmuanın her sayfası farklı beyit sayılarından oluşur. Düzenli bir dağılım söz konusu değildir. Bir sayfada beş beyit yer alırken diğer sayfalarda on altı, on dokuz beyit vb. yer almıştır. Derkenarı olan bir mecmua olmamakla beraber tamamen müstensihin el yazısından dolayı bazı sayfalarda beyitler sayfanın yan tarafına, yukarisına, altına karışık şekilde yazılmıştır.

Kütüphane tarafından verilen sayfa numaralarında bir düzensizlik olduğundan mecmuayı transkribe ederken kendimiz bir numaralandırma yapma gereği duyduk.

Mecmuadaki şiirlerin hangi nazım şekli ile yazıldığına bakıldığında ise bir düzen göstermediği anlaşılmaktadır. İlk varaklarda gazel, hece ölçüsü ile yazılmış bir koşma, tahmis, murabba, bir tane kaside mevcuttur. Mecmua'nın orta kısımlarında ise müseddesler ve tahmisler ard arda verilmiştir ancak bunun dışında mecmua'nın genelinde nazım şekilleri bir düzende verilmemiştir. Özellikle son kısımlarda müfredlere geçilip tekrar gazel yahut tamamen farklı olarak reçete tariflerine yer verilmiş, ardından yine müfredler verilmiştir.

Mecmuanın geneline bakıldığında bir düzen ve tertip görülmemektedir. Çoğu yerlerde yazı özensiz bir şekildedir. Mecmuada pek çok imlâ hatası bulunmaktadır (herhangi bir harfin noktasının unutulması veya “ث” harfi ile yazılması gereken kelimenin “س” ile yazılması gibi).

2.3. Mecmuanın Mürettibi

Mecmuanın içerisinde mecmuayı kimin derlediğine dâir bir kayıt bulunmamaktadır. Ancak mecmuanın içerisinde yer alan Farsça bir şiirin altında “Kâtibi'l hürûf İsmail El-garibü'ş-şehir imâm Seyyîd Yahyâ Reşîd bende-i âl-i abâ” ifadesi yer almaktadır. Bununla birlikte Milli Kütüphane'nin çalışmamıza konu olan mecmua ile ilgili açıklamalarında yazar kısmında “Kâdî Asker Şerîf Mehmed Molla Efendi” açıklaması bulunmaktadır.

Ancak mecmuanın içerisinde böyle bir bilgiye rastlanılmamıştır. Bilindiği gibi Mecmuaların mürettib, müstensih bilgileri kütüphane kayıtlarında doğru belirtilmemiş olabilir. Bunun sebebi tam bir özenle, dikkatle incelenmemesinden kaynaklanabilir.

Çalışmamıza konu olan mecmuanın düzenlenme tarihi de bulunmamaktadır. İçerisinde on üçüncü yüzyıldan da on dokuzuncu yüzyıldan da şairlerin şiirlerine yer verildiği görülmektedir. En son 19. yüzyıldan bir şairin şiirlerini ihtiva ettiği için on dokuzuncu yüzyılda derlenen bir mecmua olduğu söylenebilir.

2.4. Mecmuanın Derlenme Sebepleri

Mecmualar edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurur ve edebiyat tarihçilerine yardımcı olurlar. Mecmualar içinde barındırdığı şiir ve şairlerle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, şöhretini verir. Mecmuaların derlenmesi konusunda farklı değerlendirmeler vardır. Kimilerine göre toplumsal amaçla kimilerine göre bireysel amaçla derlenmiştir. Mürettepler beğendiği şiirleri günümüze aktarmak, unutulmasına engel olmak istemiş olabilirler. Mecmualar dönemin şiir zevkini yansıtır. Mecmualar edebiyattan ilahiyata, felsefeden tıp tarihine, folklordan etnografyaya kadar değişik konularda bilgi barından eserlerdir. Mecmualar hangi amaçla derlenmiş olursa olsun edebiyat için büyük önem arz eder. Bir şairin dîvânında yer almayan şiiri bulunabilir, nüsha farkları ortaya çıkabilir veya tamamen orijinal şiirler, konular ortaya çıkabilir. Pek çok şairin, şiirin unutulmasına engel olur veya daha önce kaynaklarda rastlanmayan bir şairi ortaya çıkarmış olabilir.

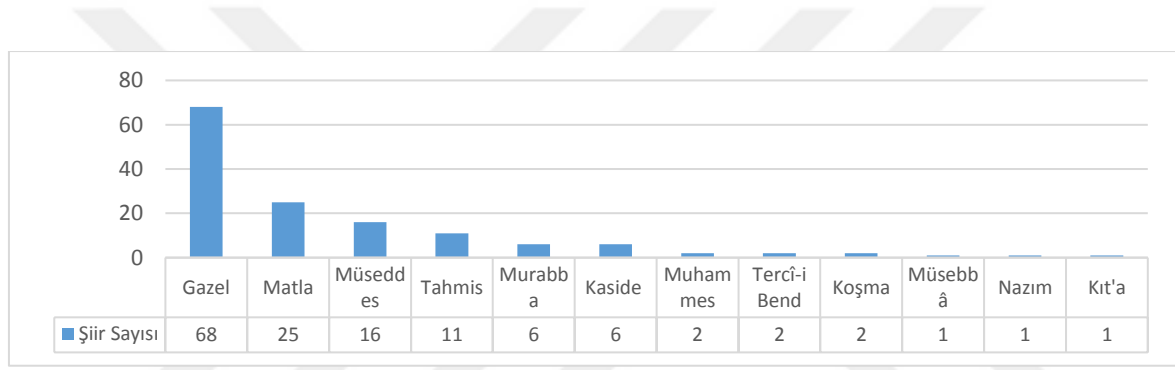
İncelemiş olduğumuz mecmuanın içerisinde herhangi bir not bulunmamaktadır. Ancak diğer birçok mecmuada olduğu gibi hem bireysel hem de toplumsal amaçlı bir derlemenin yapıldığı düşünülmektedir. Özellikle Alevi-Bektaşî şairlere ait şiirlerin yer alması mecmuanın tamamen rastgele değil de bu kesime ait şairlerin şiirlerinin bir araya getirilmek istenilmiş olabileceğini göstermektedir.

3. ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 149 NUMARAYA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

3.1. Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri

İncelediğimiz şiir mecmuası'ndaki şiirlerin büyük çoğunluğu gazel nazım şekliyle kaleme alınmıştır. 12 farklı nazım şekline ait şiirleri barındırdığı için mecmuanın nazım şekilleri açısından zengin olduğunu söylemek mümkündür. Aşağıdaki grafik, nazım şekillerinin sayısı ve çeşitliliğini daha net göstermemizde yardımcı olacaktır.

Şekil 3.1. Nazım şekillerine göre şiir sayısı

3.2. Mecmuadaki Şiirlerin Vezin Özellikleri

Mecmuadaki şiirleri vezin bakımından değerlendirdiğimizde büyük bir kısmının aruz vezniyle, 3 şiirin ise hece ölçüsüyle yazıldığı görülmektedir. Aruzla yazılan şiirlerde Türk şiirindeki genel duruma uygun olarak remel ve hezec bahirleri tercih edilmiştir. Aşağıdaki tabloda, kullanılan vezinlerin nazım şekillerine göre dağılımı yer almaktadır. Mecmuada 2 matlan vezinleri kusurlu olduğu için bu şiirler hece vezniyle yazılan şiirlerle birlikte aşağıdaki incelemeye dâhil edilmemiştir.

Vezinler	Gazel	Müseddes	Tahmis	Murabba	Matla	Tercî-i bent	Kaside	Muhammes	Müsebbâ	Kıt'â	Nazım	Toplam
fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün	34	9	8	4	3	1	1	1	-	-	-	61
mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	13	2	1	-	5	-	-	-	-	-	-	21
fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün	-	-	-	2	7	-	-	-	-	-	1	10
mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün	8	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	10
fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	3	3	-	-	4	1	-	1	1	-	-	13
mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3
mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	-	5
fa'ülün fa'ülün fa'ülün fa'ül	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
mef'ülü mefâ'ilün fe'ülün	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
müfteilün fâ'ilün müfteilün fâ'ilün	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3

Çizelge 3.1. Vezinlerin nazım şekillerine göre kullanımı

Vezinler	Şiir Sayısı	%
fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün	61	44,5
mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	21	15,3
fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün	10	0,72
mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün	10	0,72
fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	13	0,94
mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	4	0,29
mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün	3	0,21
mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün	3	0,21
müfteilün fâ'ilün müfteilün fâ'ilün	3	0,21
fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	5	0,36
fa'ülün fa'ülün fa'ülün fa'ül	2	0,14
mef'ülü mefâ'ilün fe'ülün	1	0,07

mef'ülü fâ'ilâtün mefrülü fâ'ilâtün	1	0,07
TOPLAM	137	100

Çizelge 3.2. Vezinlerin şiir sayısına oranları

3.3. Mecmuadaki Şiirlerin Kafiye ve Redif Özellikleri

Mecmuadaki 141 şiirden yalnızca beyitlerle yazılanlar incelemeye dahil edilmiştir. Beyitlerle yazılan şiirlerin sayısı 101'dir. Buna göre 78 şiirde redif kullanılmış, 21 şiirde yalnızca kafiye kullanılmıştır. Kafiyelerde ise en çok mürekkep kafiye tercih edildiği görülmektedir.

Nazım Şekli	Ek Redif	Sözcük Redif	Ek+sözcük Redif	Redifsiz şiir
Gazel	12	29	19	9
Kaside	1	2	-	1
Kıt'a	-	-	-	1
Nazım	1	-	-	1
Matla	9	5	1	11
TOPLAM	22	36	20	23

Çizelge 3.3. Mecmuadaki şiirlerin nazım şekillerine göre redif kullanımı

Şiirlerde tek kelimedenden oluşan redifler olduğu gibi birden fazla kelimedenden oluşan redifler de bulunmaktadır. Tek kelimedenden oluşan rediflere örnek olarak “geldi, olmaz, gizlidir, gelmişlerdeniz, gördüm...”; iki kelimedenden oluşan rediflere “aşk olsun, oldun bilmedin, senden dönmezem, kızıl veli...”; üç kelimedenden oluşanlara “çağırırım dost dost” örnekleri verilebilir.

Ek redif	Sözcük Redif	Ek+sözcük Redif
-ını	olmayanlar gelmesin	-e aşk olsun
-dur	gönlüm neylesin	-ın senin
-dür	olmaz	-dur Alī
-de	olsun	-ım Alīdür
-un	olan gelsin beri	-sın yā Aliyye'l Murtazā
-üz	kimene	-im varır
-dur	gizlidir	-da ara
-leriyüz	olmadan	-dır bu
-em	geldi	-ımızdır Murtaza
-den	söyler	-sız yā Muhammed yā Alī
-ilen	bilmedün	-dır hey İmanım
-a	bir	-dir hey İmanım
-ından	senden dönmezem	-sın ya Hüseyin İbn-i Alī
-a	var	-ım benim
-er	gelmişlerdeniz	-sın ey gönül
-a	gördüm	-a cānlarız
-madı	ya Alī senden meded	-a virmezler
-a	Alīdür	-dan fārigim
-ına	ya Alī	-a eyvallah
-dur	mest	-er amma neden sonra
-madı	ya Alī	
-leriyüz	çağırırım dost dost	
	çağırırım dost dost	
	bana	
	isterler	
	Alīdür	
	kalmamış eyvah	
	düşdi	
	ya Hüseyin	
	olmaz	
	olmaz	
	kaldı	
	niyaz	

	kalır	
	ya Ali senden meded	
	çağırırım dost dost	

Çizelge 3.4. Mecmuadaki şiirlerde kullanılan redifler

3.4. Mecmuadaki Şairler ve Şiirler

Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda kayıtlı 06 MİL YZ A 149 numaralı şiir mecmuasında toplam 141 şiir mevcuttur. Bu şiirlerden 1'i Farsça, 2'si hece vezniyle yazılmıştır. 69'u gazel, 25'i matla', 17'si müseddes, 11'i tahmis, 6'sı murabba, 4'ü kaside, 2'si muhammes, 2'si tercî-i bent, 2'si koşma, 1'i müsebbâ, 1'i nazım, 1'i kıt'a. Beyit yahut bent sayısı olarak eksik olduğu tespit edilen şiirler dipnotlarda belirtilmiştir.

Mecmuada 112 şiirin mahlası tespit edilmiştir. 2 gazel, 2 koşma, 23 matla, 1 nazım ve 1 kıt'anın şairi bilinmemektedir. Mecmuada yer alan şairlerin hangi nazım şekilleriyle kaç şiirinin olduğu aşağıdaki tabloda gösterilmiş, mahlası bilinmeyen şiirler en alt kısımda toplanmıştır.

Şairin Mahlası	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
Âdilî	1 tahmis
Agehî	1 gazel
Azbî	1 tahmis, 1 müseddes, 1 muhammes
Basarî Baba	1 gazel
Enverî	3 gazel
Eşrefoğlu Rumî	2 gazel
Fazlî Efendi	1 müseddes
Ferahî	1 müseddes
Gelibolulu Mustafa Alî	1 matla
Halîlî	1 gazel, 1 tahmis
Hatayî	1 murabba, 1 gazel, 2 müseddes,
Hayâlî	1 tahmis
Hayretî	1 tahmis, 2 kaside
Hüsâmî	1 gazel
Kadîmî	1 müseddes
Kanberî	1 müseddes
Kâsım Dede	1 müseddes
Kaygusuz Sultân	2 gazel, 1 kaside
Kevserî	1 tahmis
Kul Nesîmî	8 gazel
Lezîzî Dede	1 gazel
Matlabî(Talîb)	1matla, 1 gazel
Mevlanâ	1 gazel

Miâdî	1 müsebbâ, 1 gazel, 1 kaside, 1 tahmis
Mukîmî	1 tahmis

Çizelge 3.5. Mecmuada yer alan şairler ve şiirleri

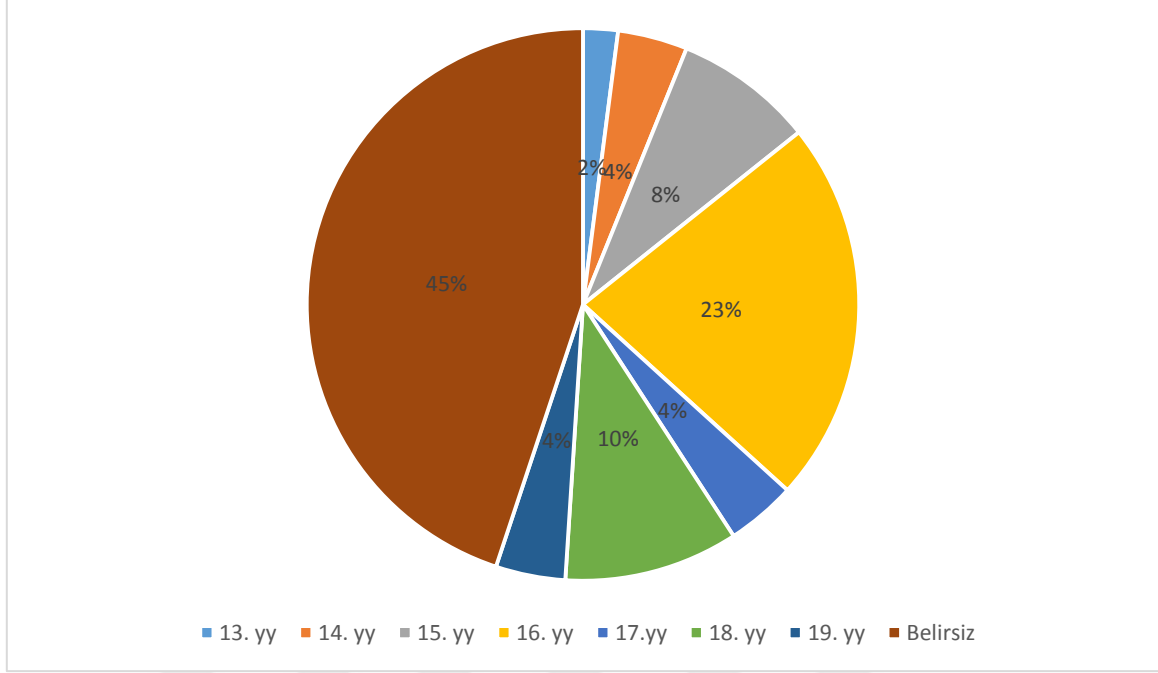

Şairin Mahlası	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
Nakşî	2 gazel
Nâtıkî	1 tahmis , 1 müseddes
Na'tî	1 müseddes
Nesîmî	8 gazel, 1 tercî-i bend, 1 müseddes, 1 murabba
Nesibâ	1 gazel
Niyâzî-i Mısrî	1 gazel
Nûrî	1 gazel
Resmî	11 gazel, 1 kaside, 2 murabba, 2 müseddes
Rûhî	6 gazel, 1 muhammes
Sâdık Cemâlî	1 müseddes
Sâdıkî	1 gazel
Seyfî	2 gazel
Seyyîd	1 tahmis
Seyyîd Seyfî	1 gazel
Sualî	1 müseddes
Şemsî	1 gazel
Şevkî	1 gazel
Şeyh Sâfî	1 kaside
Şîrî	1 koşma, 1 gazel
Usûlî	1 tahmis
Vahdetî	1 tercî-i bend
Vîrânî	4 gazel, 2 murabba, 1 müseddes
Yûnûs	1 gazel
Mahlası Bilinmeyenler	2 gazel, 1 koşma, 23 matla , 1 kıt'a, 1 nazım

Çizelge 3.5. (devamı) Mecmuada yer alan şairler ve şiirleri

3.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar

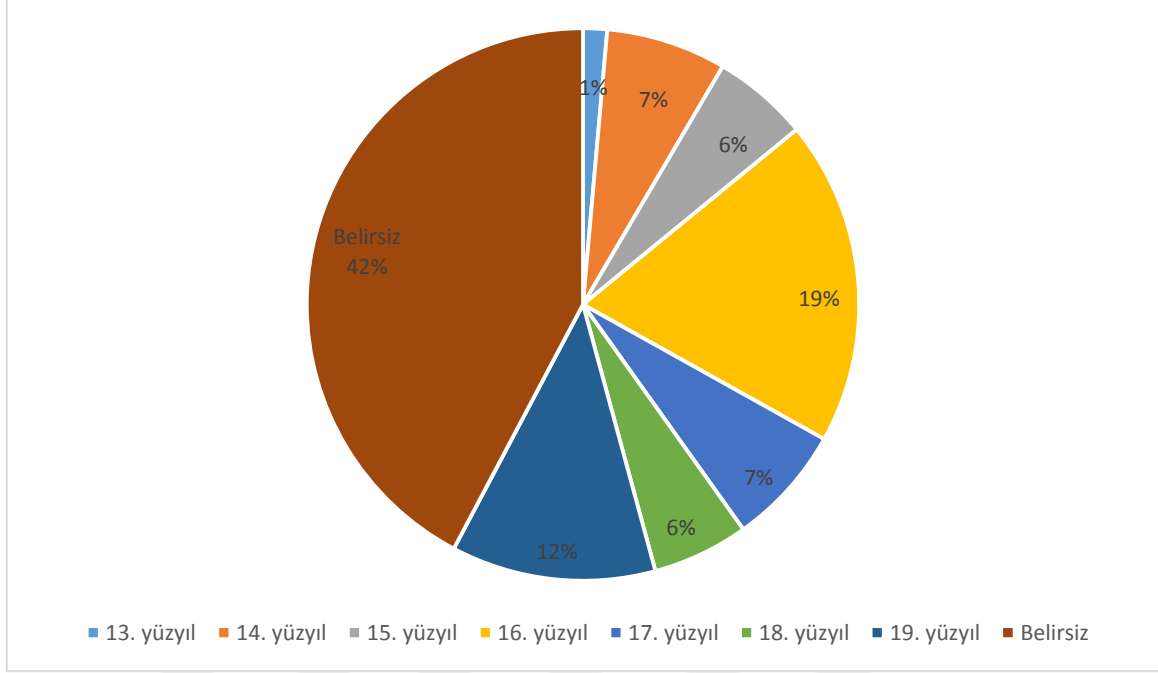
Mecmuaların tertip edilme tarihleri genel olarak net bir şekilde bilinmese de mecmualarda şiirleri yer alan şairlerden hareketle mecmuanın tertip edildiği dönem ve şairlerin yaşadıkları yüzyıllar belirlenebilir. Çalışmamıza konu olan mecmuada çoğunlukla 16. yüzyıl şâirlerinin şiirlerine yer verilmiştir. Mecmuada şiirleri bulunan 23 şairin mahlası bilinse de aynı mahlası birden fazla şairin kullanması sebebiyle bu şiirlerin hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.

Şekil 3.2. Mecmuada yer alan şairlerin yüzyıllara göre dağılımı

Grafiğe bakıldığında 48 şairin şiirine yer verilen mecmuada, 10 şairin en fazla orana sahip olduğu 16. yüzyılda yaşadığı görülmektedir. En az oranlar ise 1 şairle 13. yüzyıl ve ikişer şairle 17. ve 19. yüzyıllardır.

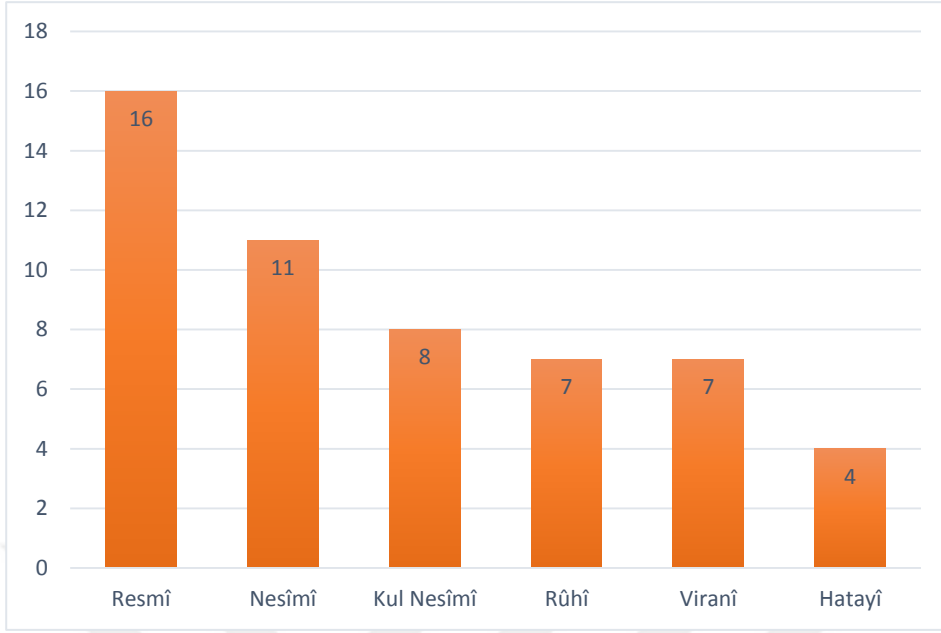
Mecmuadaki şiir sayısı dikkate alındığında 2 şiirin 13. yüzyıla, 10 şiirin 14. yüzyıla, 8 şiirin 15. yüzyıla, 27 şiirin 16. yüzyıla, 10 şiirin 17. yüzyıla, 8 şiirin 18. yüzyıla, 17 şiirin 19. yüzyıla ait olduğu tespit edilmiştir. Mecmuada 29 şiirin mahlası bulunmamaktadır. 31 şiir ise mahlası tespit edilmesine rağmen yüzyılı tespit edilemeyen şairlere aittir. Aşağıdaki grafikte şiirlerin yüzyıllara göre dağılımı gösterilmektedir. Mahlası ve yüzyılı tespit edilemeyen şairler belirsiz kategorisinde incelenmiştir.

Şekil 3.3. Mecmuada yer alan şiirlerin yüzyıllara göre dağılımı

3.6. Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler

Mecmualarda seçilen şiirlerin nazım şekilleri ve şairlerin yaşadıkları yüzyıllar kadar şiirlerine en fazla yer verilen şairler de dönemin edebî yansıması hakkında bilgi verebilir. İncelememize konu olan mecmuada 16 şiirle en fazla şiiri bulunan Resmî'yi 11 şiirle Nesîmî, 8 şiirle Kul Nesîmî takip etmektedir. Aşağıdaki grafikte şiirine en fazla yer verilen şairlerden 6'sı sıralanmıştır.

Şekil 3.4. Mecmuada en çok şiiri bulunan şairler ve şiir sayıları

3.7. Mecmuanın Muhtevası

Mecmuada 13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir zaman aralığında bir çok şairin şiirine yer verilmiştir. Bir şiir mecmuası olan bu mecmuadaki metinler büyük oranda manzumdur. Mecmuanın son sayfalarına doğru ise aralıklarla iki varakta nesir bulunmaktadır.

Mecmuada müfredlerle birlikte 141 şiir bulunmaktadır ve bunlardan bir tanesi Farsçadır. Mecmuada en fazla 16. yüzyıldan şairlerin şiirleri yer almaktadır. Şiirlerin genel muhtevası Alevîlik-Bektaşîlik, 12 imam, Hz. Ali, Hz. Hüseyindir. Şiirler içerisinde âyet ve hadislerle desteklenen şiirler de mevcuttur. Alevîlik-Bektaşîlik'e ait kavramlara rastlanılmaktadır.

Mecmuanın baş varaklarında bazı padişahların tahta çıkış süreleri, son varaklarında ise ilaç tarifleri ve yine tarihi bilgilerle birlikte İstanbul'un eski isimlerine yer verilmiştir.

Mecmuada her şiirin başlığı yoktur. Bazı şiirlerin başlıklarında o şiirin nazım biçimi (gazel, kaside vb.) yazarken bazı şiirlerde şairin ismi başlık olmuştur (Âşık Lezîzî Dede, Nakşî), bazı şiirlerde ise "Tahmis-i Seyyîd ve Gazel-i Mısırî" şeklindedir.

19. yüzyılda oluşturulduğunu düşündüğümüz mecmuada Resmî, Nesîmî, Bağdatlı Ruhî, Viranî, Hayretî... gibi şairlerin şiirleri yer almaktadır.

3.7.1. Mecmuada Geçen Dinî ve Tasavvufî Unsurlar

Mecmua ağırlıklı olarak dinî-tasavvufî içerikli şiirleri ihtiva etmektedir ve dinî-tasavvufî unsurlara sıkça rastlanılmıştır. Hacı Bektâş-ı Velî, On iki imam (Hz. Ali, İmam Hüseyin, İmam Hüseyin, Zeynel Abidin Muhammed Bâkır, Cafer Sâdık, Musa-i Kâzım, Ali Rıza, Muhammed Tâki, Ali Nâki, Hasan Askerî, Muhammed Mehdî), Hz. Hatice, Hz. Fatma, Mevlana.

“Beñzemez ğayra ğam-ı vâkı’a-yı katl-i Hüseyin
Nâr-ı hasretle gönüller yakıcı ğamdur bu” (37/3)

“Muhammedi Mehdî-i âhir gele bir gün ola zâhir
O vâktin hârici münkir bu dergâhdan cüdâ geldi” (26/9)

“Şâh ‘Alî bâ Naķî *şemsü’đ-đuhâ*’nuñ ‘aşķına” (8/VIII/5)

3.7.1.1. Mecmuada geçen ayetler

Mecmuada bir çok sureden ayetlere iktibas yapılmıştır. Mecmuadaki şiirlerde geçen sureler ve ayetleri şu şekilde sıralayabiliriz: Adiyat suresi (1. ayet) , Ahzab sure(72. ayet), Ankebût suresi (57. ayet), Bakara suresi (2., 31. ve 256. ayet) , Enam suresi (79. ayet), Hicr suresi (29. ayet) , İhlas suresi (1-4. ayetler), İnsan suresi (1. ve 21. Ayetler), İnşirah suresi (1. ayet), İsra suresi (1. ve 96. ayet), Kamer suresi (1. ayet), Kasas suresi (30. ve 88. ayetler), Leyl suresi (1. ayet), Mürselat suresi (1. ayet), Nas suresi (5. ayet), Nâziat suresi (1. ayet), Necm suresi (9., 10. ve 14. ayetler), Nisa suresi (78. ayet), Şems suresi (1. ayet), Şuara suresi (88. ayet), Tin suresi (1-8. ayetler), Yasin suresi (60. ayet), Zuhruf suresi (32. ayet), Zumer suresi (53. ayet).

“Ālemi albinde *hāza’l-beledü’l-emīn* olduğı budur

ayri Ha’dan almadı ol evde mihmānun seniñ” (10/2)

“*Yevme lā-yenfe‘u mālun* didi un Mevlāmuz

Bu sözi kim ki tefekkür ider ol ‘āıldur” (25/2)

“Men ol mabūb-ı dil-’āhuñ lebin ‘ayn-ı şifā gördüm

Sauñ *Ve’l-leyli iza yađđā* yüzün *Şemsi Duā* gördüm” (48/1)

3.7.1.2. Mecmuada geen hadisler

Mecmuada bir ok hadis şiiirler iinde kullanılarak şiiirlere zenginlik katmıştır. Kullanılan hadisleri şöyle sıralayabiliriz:

“Mutu kable en temūtu” Ölmeden evvel ölüñüz.

“*Mūtū able en temūtu* sırrına mazar olan

Hır-ı neřri bunda gördi nefa-i řūr olmadan” (22/3)

“Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu” Kendini tanıyan rabbini tanır. Bu hadis mecmuada 4 defa gemektedir.

“*Alleme’l-esmā* rumūzın *men ‘aref* sırrın dađı

Añlamak řānında ise ehl-i ‘irfānda ara” (30/4)

“Levlāke levlāk le mā halaktü’l-eflāk” Sen olmasaydın ālemleri yaratmazdım.

“Es-selām ey mazar-ı *levlāke* sırr-ı men ‘aref

Es-selām ey dürr-i bar-ı *hel etā* řāh-ı necef” (53/1/7)

“Lahmike lahmi” Bu hadis mecmuada 5 defa geçmektedir.

“Kim Muhammedden ‘Alī ayırur la’net āña

Laħmike laħmi degil mi yā ‘Alī senden meded” (56/4)

“Küntü kenzen mahfiyyen fehalaktü’l halka liya’rufûnî” Ben bir gizli hazine idim görülmek, bilinmek istedim bu yüzden âlemi yarattım.

“İrmedi bu ‘*küntü kenze* her özünden bin-ħaber” (71/II/4)

3.7.1.3. Mecmuada geçen alevilik ve bektaşilik ile ilgili unsurlar

Mecmua dinî bir muhtevaya sahip olmakla birlikte çoğunlukla Alevîlik-Bektaşîlikle ilgili kelimelere, unsurlara sıkça rastlanılmıştır.

Zülfikâr, cem, Ali, kerbelâ, lâ fetâ illâ Ali lâ seyfe illâ zülfikâr vb. kelimelere sıkça yer verilmiştir.

“Yeter ҡan aęla Rūhī Kerbelāya ęarķ-ı ħūn itdūñ

Gider seyle mezārı ҡor ҡarın şāh-ı şehidāñun” (36/8)

“Sen deşt-i Kerbelāda şuşuz bunda āh u vāh

Yire mi geçdi çeşme-i ħayvān yā Ĥüseyn” (42/25)

“Çün bize ‘arz-ı cemāl etdi bugün Perverd-gār

Vech-i ādemde şifātıñ ҡıldık işbāt āş-kār

Gördük anı naķş olunmuş oķuduk ism-i kibār

Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār” (17/I)

3.7.1 4. Mecmuada geçen peygamber isimleri

Hz. Muhammed, Hz. Âdem, Hz. Hızır, Hz. Nuh, Hz. Yusuf, Hz. Yakûp, Hz. Süleyman, Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. Şit, Hz. Musa peygamberlerin isimleri mecmuadaki şiirlerde zikredilmiştir.

“Vird-i Âdem Şît İdris vird-i Nüh’a şubḥ u şām
Vird-i Dāvūd vird-i İbrahīm ü İsmā‘il müdām
Hem Süleymān ḥāteminde yazılıydı bu kelām
Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zü’l-fekār (17/VI)

“Nüh-ı İbrāhīm Dāvūd ı Süleymānı nebī
Mūsī mest ü ‘İsī mest ü Aḥmed-i Muḥtār mest” (81/24)

3.7.2. Mecmuada Geçen Astronomik Unsurlar

Mecmuada geçen astronomik unsurları şöyle sıralayabiliriz:

Süreyyâ yedi yıldızdan oluşan bir yıldız takımıdır ve mecmuada Şevkî mahlaslı şairin şiirinde ve Nesîmî’nin aynı tarz konulu şiirinde geçmektedir.

Usturlap astronomik bir âlet, rasad, kevkeb, necm, mihr, şems, âsûman, gerdûn, çarḥ, felek, gök, sipihr gibi kelimelerden şiirlerde yararlanıldığı görülmektedir.

“Ḳanı bir ḥāksār-ı ḥānedān al-i Aḥmed kim
Yıka bir āh ile nüh saḳfını gerdūn u ğerdānuñ” (36/6)

“Ol sipihr-i devlet ü iḳbālden yüz döndürür” (88/XXXI/4)

“Nüh felek bu çarḥ-ı eflāk mest olup gerdīş ider
Şems ü mest ü māh mest ü kevkeb -i seyyār mest” (81/8)

“Sa‘d olcağ kevkebi bula kişi-yi mağlabı
Yūnus [u] Mıřrī gibi çağırırım dost dost” (95/9)

“Yazmuş usturlāb-ı hikmetde bunı ehl-i raşad” (74/IV/3)

3.7.3. Mecmuada Geçen Mitolojik Unsurlar

Mecmuada geçen mitolojik unsurlar âb-ı hayat(âb-ı hayvan), Yecüc, Hümâ kelimeleridir. Âb-ı hayat ölümsüzlük suyu anlamında klasik şiirimizde sıkça kullanılan bir unsurdur. Yecüc-Mecüc kavmi ise kıyamet zamanı dünyayı istila edecekleri düşünölen bir kavimdir ve mecmuada yer alan şiirde de “set” kelimesi ile kullanılmıştır. Hümâ kuşu ise devlet kuşu, talih kuşu anlamlarında kullanılmıştır.

“Havf idüp ey ĥāce Yecüc fitnessinden çekme sed” (74/IV/1)

“Genc-i ‘aşkı ister isen dil-i vīrānda ara

Hızr-veş âb-ı hayātı zulmet-i tende ara” (30 /1)

3.8. Mecmuadaki Şairlerin Biyografileri

Âgehî : On dokuzuncu yüzyıl Bektaşî şairlerindedir. Belgrad’lıdır ve asıl adı Yaşardır. Nefeslerini aruz vezniyle yazmıştır. Hacı Bektaşî Veli dergâhına vakfettiğı bir nefes mecmuasında bulununan mühürün üzerinde (H. 1275- M. 1869) tarihi bulunmaktadır (Ergun, 1957, s. 373-374).

Azbî : On sekizinci yüzyılda yaşamış olan bir Bektaşî şairidir. Kütahyalıdır. Asıl adı Mustafa Ahmet Efendi’dir. İlk öğrenimini ve medrese tahsilini Kütahya’da yapmıştır. Daha sonra bilgisini artırmak için İstanbul’a gitmiştir. Niyazi-i Mısrî’yi Adasına sürgüne götüren görevli çavuştur. Bununla beraber Niyazi’den el alıp Halveti olmuş sonraları Bektaşîliğe intisab etmiştir. Azbî Baba şeyh olan ve baba ünvanını alan bir şairdir. Azbî Baba genelde dini unsurlara yer vererek dini konuları hikmetâne şekilde işlemiştir. Zaman zaman beşeri aşka yer vermiş, sevgiliden az da olsa bahsetmiştir (Bayram, 2006, s. 5).

Eşrefoğlu Rumî : Eşrefoğlu Rûmî, Türk- İslam dünyasının mutasavvıf şairlerinin en büyüklerindedir. Menakıb kitaplarına göre soyu Hz. Ali'ye kadar uzanır. Asıl adı Abdullah olan Eşrefoğlu babasının adına izafeten Eşrefoğlu, İbnü'l-Eşref, Eşrefzade; doğduğu yere izafeten İzniki; şöhretine izafeten de Eşref-i Rumî diye anılmaktadır. Eşrefoğlu Rumî; Anadolu'nun Türkleşmesi ve Türklerin İslamiyeti hayat tarzı hâline getirmelerinde ve Anadolu'da Mevlevilikten sonra Ehl-i sünnet tarikatlarının yayılmasında emeği geçen önemli mutasavvıflarımızdandır. Eşrefoğlu'nun şiirlerinde Yunus Emre tesiri kuvvetle hissedilir. Hece ve aruz veznini başarıyla kullanmış, lirik şiirler yanında didaktik manzumeler de yazmıştır (Çelebi, 2000, s. 2).

Galibolulu Mustafa Âlî : Gelibolulu Mustafa Âlî (1541-1600) Gelibolu'da doğmuştur. Edebiyatımızda doğum yeri birleştirilerek anılan şairlerdendir. Annesinin adı Ümmühânî, babasının adı Hoca Ahmet, Dedesininki Abdullahtır. Özellikle dedesinin adından hareketle kendisinin devşirme bir aileden geldiği tahmin edilmektedir. Âlî ilk şiirlerinde “Çeşmî” mahlasını kullanır. Daha sonra bu mahlası bırakıp “Âlî” mahlasını alır. Gelibolulu Mustafa Âlî 16. yüzyılın, hatta Türk edebiyatı tarihinin en üretken şairlerinden biridir. Daha çok tarihçiliği üzerinde durulmuş edebî yönü fazla işlenmemiştir (Aksoyak, 2018, s. 3-11).

Halîlî : Halîlî mahlaslı şair kaynaklarda Mevlâna Halîlî, Halîl İbrahim Bey, Şeyh Halîlî, Molla Halîlî gibi isimlerle de anılır. Firkat-nâme nazımı ve Diyarbakırlı Halîlî olarak bilinir. Fatih Sultan Mehmet devri şairlerindedir. Halîlî'nin Diyarbakırlı olduğu konusunda kaynakların çoğu hemfikirdir. Halîlî ile ilgili tezkirelerde verilen bilgiler daha çok onun Firkat-nâme'sine dayanmaktadır. Şairin Acem diyarındayken ilim öğrenmek için İznik'e gelişi, burada bir güzele aşık oluşu, 1465'de İstanbul'a giderek orada bir yıl kalması ve sonra yine İznik'e dönmesi gibi bilgileri Firkat-nâme'den öğrenmekteyiz. Bunun haricinde şairin hayatı ile bilgiler sınırlıdır (Kavaklıyazı, 2015, s. 6).

Hatâyî : XVI. asrın ilk yarısında büyük bir şöhret kazanan Azerî-Türk şairlerinden biri de Hatâyî'dir. Şah İsmail genç denilecek bir yaşta ölmesine rağmen siyasî sahada olduğu kadar edebî sahada da muvaffakiyet göstermiş bir şahsiyettir. XIV. asrın meşhur Azerî şairi Nesîmî'den itibaren Halîlî, Habîbî, gibi muktedir şairler elinde işlenen Azerî edebiyatı, Hatâyî'de de bir tekâmül safhası arzemiştir. Hatâyî'nin Türkçe ve Farsça birer Dîvân vücuda getirdiği mal'umdur. Şairin oğlu Sam Mirza da “Tuhfe-i Sâmi” adlı meşhur eserinde

babasının gerek Türkçe, gerek Farsça şiirlerinde Hatâyî mahlasını kullandığını bildirmekte ve Farsça şiirlerinde bazı örnek beyitler kaydetmektedir (Ergun, 1956, s. 17-18).

Hayretî : Şairlerin kaynağı olarak bilinen Vardar Yenicesi'nde doğdu. Asıl adı Mehmed'dir. Kaynaklarda Mehmed Şah, Mehmet Çelebi ve Baba Hayretî olarak da geçer. Hayatı hakkında kaynaklarda verilen bilgiler oldukça sınırlıdır. Tahsil durumuna dair de kesin bilgi mevcut değildir. Ünlü Mevlevî şeyhi Yusuf-ı Sineçak'ın kardeşi olan Hayretî, mutasavvıf bir şair olarak bilinmektedir. Önce Şeyh İbrahim Gülşenî'ye intisâb etmiş, daha sonra Rumeli abdalları arasına karışarak Bektaşiliği benimsemiştir. Şair, kaynaklarda derviş meşrep, Câferî mezhebine bağlı biri olarak tarif edilir. Bu özellikleriyle devrinde hayli nüfuz kazandığı, özellikle divanının, ölümünden sonra fal bakmada kullanıldığı belirtilmektedir. Sade ve samimi şiirleri uzun yıllar zevkle okunmuş divan şairlerinden biridir. Samimi ve sade üslubu ile Hayretî, aşıkane, dervişâne ve rindâne, sade ve hoş giden gazelleri ile tezkire yazarlarınca da takdir görmüştür. Âşık Çelebi onu sade-dil, sîne bî-gill, levend-meşreb... şeklinde tasvir etmiştir. Divân'ı on altıncı yüzyılın geniş, hacimli mürettep divanlarından biridir. O, Rumelili şairlere çok yakışan samimi ve yiğit edanın en önemli temsilcilerinden biridir (Çavuşoğlu ve Tanyeri,1981).

Kadimî : Nerede ve ne zaman doğduğu bilinmeyen Kadimî'nin hayatı hakkında eldeki bilgiler sınırlıdır. Asıl adı Hamdî'dir. Divân-ı Hümâyûn katipliği yapan Kadimî Çelebi, 995-1586/87 yılında vefat etti. Kadimî'nin divanının olup olmadığı bilinmemektedir. Ancak Yûsuf u Züleyhâ adlı bir mesnevisi bulunmaktadır (Kaplan, 2014. TEİS). Kadimî mahlaslı bir şair tespit edilmiştir ancak mecmuamızda şiiri bulunan kişi olup olmadığı şiirine rastlayamamız sebebiyle kesinlik arz etmemektedir.

Kanberî : Hayatı hakkında çok fazla bilgi olmayan Kanberî, 16. asır Bektaşî şairlerinden biridir. Kanber ve Kanberi mahlasıyla birtakım şiirler kaleme almıştır. Fakat 16. asırda yetişen mutasavvıf Kanber ile bu zaatın şiirlerini birbirine karıştırmamak lazımdır. Bir asır önce yaşayan Kanber "Vahdet-i vücüt" telakkilerini terennüm eden bir sofudur. 16. asır Bektaşîlerinden Kanberî ise Bâtınilîği benimsemiştir. Bazı nefeslerinde Hurufî ve Alevî neşesi açık olarak görülür (Ergun, 1944, s. 77).

Kaygusuz Abdal : Menâkıb-nâme'de Kaygusuz'un ailesi, doğumu ve çocukluğu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak Menâkıb-nâme'deki bilgilerden Alâiye Sancağı Beği'nin oğlu ve asıl adının Gaybî olduğunu anlıyoruz. Hayatı hakkındaki bilgilerden

çocukluğunda zamanın bütün ilimlerini tahsil ettiği gibi silahşörlük, pehlivanlık, avcılık vb. mahâretleri de en mükemmel şekilde öğrenmiş ve tam bir bey oğlu gibi yetişmiştir. Genç yaşında Elmalı'daki Abdâl Musa'ya intisab ederek "Kaygusuz" adını almış ve uzun müddet Abdâl Musa'nın hizmetinde bulunmuştur. 1444 yılında vefat ettiği düşünülmektedir (Güzel, 2010, s. 16-17).

Kul Nesîmî : Kul Nesîmî'nin hayatı hakkındaki bilgiler ona ait olduğu düşünülen şiirlerinden çıkarılmaktadır. "Nesîmî, Seyyid Nesîmî, Kul Nesîmî, Seyyid" mahlaslarını kullanan şâiri, Bağdatlı Nesîmî'den ayırmak için "Kul Nesîmî" denilmiştir. Aslında sadece bir iki şiirinde bu mahlası kullanmıştır. Asıl adı Ali'dir. Köklü ve Tekke geleneğinin içinde yer alan bir aileye mensup olan Kul Nesîmî'nin şiirlerinden kuvvetli bir eğitim aldığı ve Arapça bildiği anlaşılmaktadır. Soyunun bağlı bulunduğu Bektaşî yoluna girmiş ayrıca Hurufilikte çağdaşlarında ileri bir merhaleye varmıştır. Şâir mahlasını Bağdalı Nesîmî'ye olan sevgisi nedeniyle almıştır (Öztelli, 1969, s. 8-9).

Mevlânâ : Asıl adı Muhammed Celâleddin, lakapları Hudâvendigar, Mevlânâ ve Rûmî'dir. Hatîbiler olarak tanınan seçkin bir sülaleye mensuptur. Dedesi Hüseyin Hatîbî ve büyük dedesi Ahmet Hatîbî, Belh'in ilim ve irfanıyla tanınmış şahsiyetleridir. Babası "Sultânü'l-Ulemâ unvanıyla şöhret bulmuş olan Bahaeddin Veled'dir. Bahaeddin Veled vefat ettiği yıla kadar Celâleddin'in eğitimiyle bizzat meşgul olmuş, onun üstün kabiliyetinin değerlendirilmesi için azamî özen göstermiştir. Bir rivayete göre Mevlânâ Şam'da iken Şems ile karşılaşır. Şems olmasaydı Mevlânâ çağdaşı pek çok bilgin gibi hayatını tamamlar ve sadece uzmanların bildiği bir kişi olarak gelir geçerdi (Avşar, 2014, TEİS).

Miâdî : Saadeddin Nuzhet Ergun'un "Bektaşî Şairleri ve Nefesleri" kitabında iki şiir örneği verilen Miâdî hangi yüzyılda yaşadığı bilinmeyen şairler bölümünde ele alınmıştır.

Nakşî : Naksî Ali Akkirmânî hakkında kaynaklarda oldukça az bilgi bulunmaktadır. Nakşî'nin eserleri manzum olduğu için kendi eserlerinde hayatı ile ilgili bilgiler de azdır. Asıl ismi Ali'dir. O eserlerinde genellikle Nakşî mahlasını kullanmıştır. Doğum tarihi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Kaynakların büyük çoğunluğunda Akkirmânî'nin doğum yeri olarak Divriği zikredilmiştir (Bayar, 2007, s. 9-10).

Nesîmî : Nesîmî'nin ismini Askalânî "Nesîmüddîn", Latîfî "Abdülmenaf Seyyid İmâdüddîn" , Kınalızâde "İmâdüddîn" ... olarak zikretmiştir. İyi bir tahsil gördüğü eserlerinden anlaşılan Nesîmî'nin Hurûflîği kabulünden önce "Hazret-i Şeyh Şiblî'nin cümle-i fikarasından" olduğu Latîfî tezkiresinde dile getirilmiştir. Nesîmî'yi Nesîmî yapan asıl dönüşüm onun Aliyyü'l-alâ aracılığıyla Hurufîliğe girmesiyle gerçekleşmiştir. Nesîmî'nin Hurûfî ve vahdet-i vücudçu düşünceleri, düşüncelerinin yer aldığı şiirlerinin halk nezdinde geniş kabul görmesi, bunun da iktidarı ve iktidara yakın bazı ulemayı rahatsız etmesi onun katledilmesinin asıl nedeni olsa gerektir. Nesîmî'nin Arapça, Farsça ve Türkçe Dîvân'ı olduğu Latîfî tezkiresi'nde yazılıdır (Ayan, 1970).

Niyâzî-i Mısırî : Halvetî tarikatının Niyâziyye veya Mısriyye kolunun kurucusu, büyük bir mutasavvıf ve şeyh, Yunus yolunun güçlü takipçisi, coşkun ve cezbeli bir sûfî şair olan Niyâzî-i Mısırî, Genç Osman'ın tahta çıktığı yıl, 12 rebiülevvel 1027/ 8 Şubat 1618 Cuma gecesi Malatya'da doğmuştur. Asıl adı Muhammed/ Mehmed'dir. Mahlas olarak Niyâzî'yi kullanmıştır. İlk eğitimine kardeşleri ile birlikte köyünde başlayan şair Malatyalı bilginlerden hem dinî alanda hem tasavvufî alanda dersler alarak kendini yetiştirmiştir. Rodos'a sürgün edilmiştir. Daha sonra Limni Adasına sürgüne gönderilmiştir. Eserlerinden anlaşıldığı kadarıyla oldukça sıkıntılı geçen bu sürgün hayatı yaklaşık 15 yıl sürmüştür. Niyâzî-i Mısırî'nin gerek Türkçe gerek Arapça birçok sayıda eseri bulunmaktadır (Erdoğan, 1998, s. LIII).

Resmî : Resmî Alî Baba, Giridî Muhammed Ali Baba, Ali Resmî-i Giridi, Resmî-i Giridi Ali Efendi, Resmî Baba Giridi Bektaşî ... İsimleriyle anılan Resmî, XVIII. Asırda yaşamış bir Bektâşî şairidir. Girit'in Resmo şehrinden olduğunu künyesinden anlıyoruz. Dîvanında Girit'e veya Girit'te yaşadığına dair bir ipucuna rastlanılmamıştır. Resmî hakkında tezkirelerde herhangi bir malumat yoktur. Resmî'nin Bektaşî inanışlarını ve sevgisini yansıttığı şiirlerin haricinde Klasik Divân şiiri tarzında da başarılı şiirleri vardır. Bilhassa gazelleri ve murabbaları buna en iyi örnektir (Arslan, 2003).

Ruhî : Rûhî Bağdat'ta dünyaya geldi. Adı Osman mahlası Rûhî'dir. Bağdat'ta doğup büyüdüğü için Rûhî-i Bağdâdî diye tanındı. Rûhî'nin eğitimi hakkında fazla bilgi yoktur. Eğitimi Bağdat ve civarında tamamladığı tahmin edilmekle beraber nerelerde ve kimlerden dersler aldığı bilinmez. Bağdatlı Rûhî klasik Türk edebiyatının en çok gazel yazar şairlerindedir. Divanında yer alan 1115 gazeliyle onu gazel şairi olarak nitelendirmek mümkündür. Lirik bir söyleyiş tarzı ve rinçe bir eda vardır (Öztoprak, 2014, TEİS).

Seyyid Seyfî : 16. yüzyıl şairlerinden olan şair İstanbul'da doğmuştur ve doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Şiirlerinde çokça işlediği konular ilahi aşk, ehl-i beyt sevgisi ve on iki imama bağlılıktır (Çakır ve Öztürk, 2013, TEİS).

Su'âlî : Hakkında dönemin biyografi kaynaklarında bilgi bulunmamaktadır. Memleketi, ailesi ve mesleği ile ilgili bilgilere rastlanmaz.

Şemsî, Şemseddîn Sivasî : Şemseddin Sivasî, şimdiki Tokat iline bağlı Zile kasabasında dünyaya gelmiştir. Esmer oluşundan dolayı kendisine “Kara Şemsî” veya “Kara Şemseddin” de denilmiştir. Yazmış olduğu kırka yakın eserden yüksek bir din kültürüne sahip olduğu; Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği ve Hanefî mezhebine son derece bağlı bir zât olduğu açıkça anlaşılan Şemseddin Sivasî bir tarikat şeyhi olması dolayısıyla şiirlerini daha çok tasavvufî fikirlerini ifade etmek yaymak için yazmıştır. 16. yüzyıl gibi Türk edebiyatının parlak bir devrinde Fuzulî, Zâtî, Bakî, Lâmiî gibi usta şairlerin yanında hiçbir varlık gösteremeyen Şemsî hakkında şura tezkirelerinde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Şemsî'nin şiirlerinde edebî değer aramak boşunadır (Toparlı, 2015, s. 29-30).

Şeyh sâfi : XVI. yüzyıl ricâlinden olan Sâfi Baba, İmam Hüseyin Hakkında yazdığı Kerbelâ mersiyesi ile meşhur olmuştur. Bektaşî mecmualarında ve Mirâ'tü'l-Makasîd fi Def'il-Mefâsîd adlı eserde ekseriyetle “Sâfi Baba”, XVI. asır içinde yazılmış bazı mecmualarda, “Sâfi” adına kayıtlı bulunan söz konusu mersiye'nin bu mahlası kullanan şairlerden hangisine ait olduğu bilinmemektedir (Ergun, 1957, s. 208).

Şîrî : Bektaşî edebiyatında, Şîrî veya Hacı Bektaş mahlaslı şiirler yazan, Feyzullah Çelebi'nin oğlu Bektaş Çelebe'dir. Hacı Bektaş Efendi de derler. Feyzullah Çelebi'nin oğlu Bektaş Çelebi (1175H. 1761 M.) yılında ölmüş ve Hacı Bektaş-i Veli dergâhının karşı tarafında, Balım Sultan türbesinin mimarî bir türbesinde gömülüdür. Bir zamanlar Şîrî ve Hacı Bektaş mahlaslı şiirlerin, Hacı Bektaş Veli'ye ait olduğu sanılmış ancak bunun doğru olmadığı anlaşılmıştır (Ergun, 1957, s. 297).

Tâlib : Kaynakların hayatı ile ilgili farklı bilgiler verdikleri şairin asıl adı Mehmed Tâlib'tir. Ali Emiri doğum yerini Diyarbakır, Beliğ ve Mehmed Sirâceddin Bursa olarak gösterir. Tâlib Efendi iyi bir medrese eğitimi almıştır. Bursalı Râgıb Efendiden ders alan Tâlib, Hâbilzâde Ömer Efendi'den icazet almıştır. Türkçe şiirlerinde Tâlib mahlasını kullanan şair, Farsça şiirlerinde Âzim mahlasını kullanmıştır. Tâlib'in şiirleri

Nâbî ekolü diye adlandırılan Hikemî geleneğin içerisinde değerlendirilebilir. Onun şiirlerinde irsal-i meseller çok kullanılmış, nasihat üslubuna yer verilmiştir. Şiirlerinde Sebki-Hindi'nin etkileri de görülmektedir. Yer yer görülen uzun tamlamalar ve hayal derinliği şiirlerinin diğer temel özelliğidir (Tuğluk, 2014, TEİS).

Usûlî : Dîvân Edebiyatına çok sayıda şair yetiştiren Vardar Yenicesi'nde doğdu. Eğitimi hakkında kaynaklar ayrıntılı bilgi vermemesine rağmen bunun bir medrese öğretimi yerine tekke kültüründen beslenme olduğu tahmin edilebilir. Bir sonra da 16. yüzyılın etkileyici tasavvuf önderlerinden İbrahim Gülşenî'nin cazibesine kapılarak Mısır'a onun yanına gitti. Burada da tasavvufî eğitimine devam etti. Usûlî'nin dîvânı, Kırk Hadis Derleme ve Tercümesi, Miraciyyesi ve Şehr-engiz'i vardır (İsen, 2013, TEİS).

Vahdetî Baba : Bir Bektaşî ozanı olan Vahdetî, Fazullah Hurufî'nin görüşlerini benimsemiş, Sersem Ali Baba'dan el almıştır. Hurufî ve melamet neş'esindedir. 1598 tarihinde vefat etmiştir. Eserleri öğretici içeriklidir. İnançını şiirlerinde büyük bir beceriyle işlemiştir. Vahdetî'nin şiirlerinde odak sorun insandır. Ona göre insan birtakım gizemli yazılardan, harflerden oluşan bir bütündür. Vahdetî'de derin bir Ali sevgisi bulunduğu açıktır. Ona göre Hacı Bektaş Veli, Ali gizlerinin toplandığı yerdir. Vahdetî'nin dili yumuşak yer yer ağdalı, akıcı ve içtendir. Kırsal kesim ozanı değildir, daha çok kentlerde tanınmaktadır. (Bayraktar, 2015, TEİS)

Viranî : Viranî'nin doğum ve ölüm yılları kesin olarak bilinmemektedir. Ancak Viranî Baba'nın tarihi bilinen üç kişi ile ilişkisi bulunmaktadır. Buradan yola çıkarak onun yaşadığı zaman dilimini saptamak mümkün olabilir. Bunlardan ilki Bektaşîliğin "ikinci pîri" olan Balım Sultan'dan el almış olmasıdır. Balım Sultan 1516 veya 1520'lerde ölmüştür. İkincisi Bulgaristan gezisi sırasında Demir Baba ile görüşmesidir. Demir Baba'nın babası Hacı, Kanunî Sultan Süleyman'ın yönetiminde olduğu sıra evlenir ve Demir Baba doğar. Üçüncüsü Necef-i Eşref'te Hz. Ali türbesinde türbedarlık ve Babalık yaptığı sırada Safevi hükümdarı Şah Abbas ile görüşmesidir. Ancak bu tarihlere bakıldığında Viranî'yi bu tarihlerle bağdaştırmak doğru değil. Virani, Arapça, Farsça gibi dönemin önemli dillerini bir şairdir. Yapıtlarında Hz. Ali'yi övücü, On İki imamları dile getirici coşkulu methiyeleri yer alır. Şiirlerinde derin bir Ali sevgisi vardır (Vaktidolu, 1998, s. 7).

Yûnus : XIII. yüzyılda Yûnus Emre ile Anadolu'da kuvvetli bir tasavvufî halk edebiyatı teessüs etmiştir. Yunus, yalnız bu edebiyatın ve XIII. asrın değil, bütün Türk edebiyatının en büyük şairlerindedir. Yûnus'un gerçek hayatı açık olarak bilinmemektedir.

Nerede doğduğu, nerede tahsil gördüğü, nerelerde bulunduğu, nasıl yaşadığı, nerede öldüğü kesin olarak belli değildir. Yûnus'un gerçek hayatı hakkında çok az vesika mevcut olduğu halde, efsanevî hayatı hakkında bir hayli geniş mâlûmat bulunmaktadır. Yûnus'un "Divan"ı ve ve mesnevi şeklinde didaktik mahiyette 573 beyitlik "Risâletü'n-Nushiyye" adlı bir eseri bulunmaktadır. Yûnus Emre ilâhilerini aruzla ve daha çok hece vezniyle yazmıştır. Türkçeyi eşsiz bir sanatkâr olarak büyük bir kudretle ve hünerle kullanan Yûnus Emre, dilimizin millî çehresini ve dehasını o devirde en iyi şekilde aks ettirmiş; Türkçenin bir edebiyat ve kültür dili olmasında ehemmiyetli bir rol oynamıştır (Timurtaş, 1998, s. 142-143).

Mecmuada şiirleri bulunan ancak kimliği tespit edilemeyen şairleri ise şu şekilde sıralayabiliriz:

Hüsâmî: Türk şiirinde "Hüsâmî" mahlasını kullanan sekiz şair tespit edilmiştir. Ancak mecmuada şiiri bulunan Hüsâmî'nin hangisi olduğu konusunda bir kesinlik sağlanamamıştır.

Nurî: Türk şiirinde "Nuri" mahlasını kullanan 42 şair tespit edilmiştir. Tuhfe-i Nâîli'den Nurî mahlaslı şairlerin şiirleri incelenmiş ancak mecmuadaki şiirlerle eşleşmediği için şairin kimliği tespit edilememiştir.

Enverî: Türk şiirinde "Enverî" mahlaslı 11 şair tespit edilmiştir. İçlerinden Mehmet Savran tarafından divanı çalışılan bir şairin de divanı incelenmiş ancak mecmuadaki şiirlerle eşleşen şiirine rastlanılmamıştır.

Nesîbâ: Türk şiirinde "Nesib", "Nesibâ" mahlaslı 13 şair bulunmaktadır. Bulunan şairlerin şiirleri incelenmiş ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şevkî: Türk şiirinde "Şevkî" mahlaslı 20 şair tespit edilmiştir. Mecmuadaki şairin şiirine kaynaklarda rastlanılmamıştır.

Ferahî: Türk şiirinde "Ferahî" mahlaslı 7 şair tespit edilmiştir. Ancak hangisinin mecmuamızdaki "Ferahî" olduğu tespit edilememiştir.

Sâdık Cemâlî: "Sâdık Cemalî" mahlaslı bir şaire kaynaklarda rastlanılmamıştır.

Sâdıkî: Türk edebiyatında 8 tane "Sâdıkî" mahlaslı şair tespit edilmiştir. Ancak mecmuadaki şiir örneğine kaynaklarda rastlanılmamıştır.

Su'âlî : Hakkında dönemin biyografi kaynaklarında bilgi bulunmamaktadır. Memleketi, ailesi ve mesleği ile ilgili bilgilere rastlanmaz.

Na'tî: Türk Edebiyatında “Na'tî” mahlasını kullanan 6 şair bulunmaktadır. Ancak Mecmuamızda yer alan Na'tî'nin şiirine rastlanılmamıştır.

Fazlî Efendi: Türk edebiyatında bu mahlasta 3 şair bulunmaktadır. 17. 18. ve 19. yüzyıllarda yaşayan şairlerden hangisinin mecmuada yer alan Fazlî Efendi olduğuna dair kanıt bulunamamıştır.

Adlî: Türk edebiyatında “Adlî” mahlasını kullanan 7 şair olduğu görülmektedir.

Kevserî: Türk edebiyatında “Kevserî” mahlaslı 2 şair bulunmaktadır: Ali Kevserî Çelebi İstanbulda doğdu. Hayatı hakkında bilgi sınırlıdır. Kaynaklar Kevserî'nin herhangi bir eserinin olup olmadığı konusunda bilgi vermemiştir. Bir diğer Kevserî ise Antepli oluşu ve Kanunî Sultan Süleyman devri şairlerinden olduğudur. “Pervane Bey Mecmuası” ve Edirneli Nazmî'nin “Mecma'u'n Nezairinde yer alan ikişer gazelinden başka bir eseri bilinmemektedir.

Hayalî: Türk edebiyatında “Hayalî” mahlasını kullanan 10 şair tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan şiirin hangi Hayalî'ye ait olduğu tespit edilememiştir. Ayrıca 16. yüzyılın önemli şairlerinden olan Hayalî'nin divanında da bulunamamıştır.

Nâtıkî: Türk şiirinde bu mahlası kullanan 3 şair tespit edilmiştir. Bir tanesi 18. yüzyılda yaşamış Edirneli Nâtık Efendidir. “Tuhfetü'l-Haremeyn” ve “Manzum Hikâye Mecmuası” adlı iki eseri ile kendi el yazısı ile bazı şiirlerinden söz edilir (Aksoyak, 2013, TEİS).

Diğer Nâtıkî, hangi yüzyılda yaşadığı bilinmeyen hakkında fazla bilgi olmayan şairdir (Aksoyak, 2015, TEİS).

Diğer Nâtıkî ise Erzurum müftülüğü yapmış olan Ahmed Dursundur. 19. yüzyılda yaşamıştır. Divanı ve birkaç tane daha eseri bulunmaktadır (Erkal, 2013, TEİS).

Mukimî: Tuhfe-i Nâilî'de ve diğer kaynaklarda “Mukimî” mahlaslı bir şaire rastlanılmamıştır.

Miâdî: Saadeddin Nuzhet Ergun'un “Bektaşî Şairleri ve Nefesleri” kitabında iki şiir örneği verilen Miâdî hangi yüzyılda yaşadığı bilinmeyen şairler bölümünde ele alınmıştır.

Kasım Dede: “Kasım Dede” mahlasını kullanan 2 şair vardır. Birisi Konyalı mevlevî bir şair olan Kasım Dede, diğeri ise Ergun'un kitabında yer alan ve 18. yüzyılda yaşamış bir Bektaşî şairdir.

Basarî Baba: “Basarî Baba” mahlasını kullanan şair tespit edilememiştir. Ancak “Basîrî” mahlasını kullanan 3 şair bulunmaktadır.

Seyfi: Türk edebiyatında “Seyfi” mahlasını kullanan 9 şair bulunmaktadır. Ancak mecmuada şiiri bulunan Seyfi’nin kimliği tespit edilememiştir.

Seyyîd: Türk edebiyatında “Seyyîd” mahlasını kullanan 14 şair tespit edilmiştir. Bu sebepten dolayı mecmuada şiiri bulunan Seyyîd’in kimliği tespit edilememiştir.

3.9. Mecmuadaki Şiirlerin Teması

Mecmuada genellikle Alevi-Bektaşî geleneğine mensup şairlerin dinî-tasavvufî şiirleri bulunmaktadır. Bu nedenle mecmuadaki şiirlerin muhtevası ağırlıklı olarak bu çerçevede şekil almıştır denilebilir. Mecmuada en çok gazellere yer verilmiştir, bu şiirlerin de dinî-tasavvufî çerçevede yazıldığı görülmektedir. Aynı şekilde bentlerle kurulan nazım şekillerinde de –murabba, muhammes, müseddes- aynı durumun söz konusu olduğu görülmektedir. Mecmuadaki şiirlerde genel olarak Hacı Bektaş Veli, Hz. Ali, Hz. Hüseyin, On iki imam sevgisi işlenmiştir. Örneğin mecmuada en çok şiiri bulunan şairlerden Resmî Baba bir Bektaşî şairidir, şiirlerinde Hz. Ali, Hz. Hüseyin ve 12 imam’a yönelik methiyeler yer almaktadır. Mecmuada Yedi Ulu Ozandan Nesîmî, Virânî, Hatayî’nin şiirlerine, Hz. Ali ve on iki imam sevgisine şiirlerde çokça yer verilmiştir. Şeyh Safî’nin Hz. Hüseyin için yazdığı mersiye de mecmuada yer almaktadır.

Miadî’ye ait müsebbada Hacı Bektaş Veli sevgisi işlenmektedir. Vahdetî’ye ait tercî-i bend de Hacı Bektaş Veli sevgisi, Nesîmî’ye ait tercî-ibendde ise on iki imam sevgisi işlenmiştir. Nesîmî ve Şevkî mahlaslı şairlere ait konusu Hz. Muhammed sevgisi olan iki elifnâme yer almaktadır. Böylece mecmuanın ağırlıklı olarak Alevî-Bektaşî şairlerin şiirlerini ihtivâ eden bir mecmua olduğu görülmektedir.

4. MİLLİ KÜTÜPHANE YAZMALAR KATALOĞUNDAKİ 06 MİL YZ A 149 NUMARALI ŞİİR MECMUASI'NIN METNİ

4.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

1. Mecmuada şiirlerde iktibas yapılan ayetler ilk geçtiği şiirin dipnotunda gösterilmiştir.
2. Şiir, beyit ve mısra numaraları verilirken Arap rakamları, bent numaraları verilirken Roma rakamları kullanılmıştır.
3. Dipnotlarda mısraları göstermek için beyit numarasının yanına 1. mısra için a, 2. mısra için b yazılmıştır (1a, 1b). Bentlerden oluşan nazım şekilleri ise dipnotlarda bent numarasından sonra mısra numarası verilerek gösterilmiştir (IV/2).
4. Mecmuada bulunan şiirle Divan'da bulunan şekli arasındaki fark dipnot olarak gösterilmiştir. Yapılan karşılaştırmalarda mecmuada olup divanda olmayan şiirler, beyitler ya da eksik kelimeler varsa dipnotta belirtilmiştir.
5. Metin tamiri yaptığımız yerlerde [] işareti; okunuşundan emin olamadığımız kelimelerde (?) işareti; hiçbir şekilde okuyup anlamlandıramadığımız kelimelerde metnin görüntüsü aynen yapıştirilmiş; mecmuadaki yıpranma veya başka dış etkenlerden dolayı okunamayan yerlerde ise (...) işareti kullanılmıştır.
6. Mecmuada yanlış yazıldığını düşündüğümüz kelimelerde mecmuadaki hâli esas alınmış, divandaki hâli ise dipnotta belirtilmiştir.
7. Mecmuada eksik olup divanda tam olan kelimeler metinde yazılıp bu durum dipnotta belirtilmiştir.
8. Metinde şiirler şairlerin yaşadığı yüzyılların ses özelliklerine dikkat edilerek transkribe edilmeye çalışılmıştır.
9. Özel isimlerin imlâsında TDK imlâ kılavuzuna uyulmuştur.
10. "İçün" kelimesi hangi yüzyılda yaşamış şair tarafından kullanılmış olursa olsun asıl şekli korunarak "içün" şeklinde verilmiştir.
11. Vâv-ı ma'dûleler "lǰ āb" örneğinde olduğu gibi gösterilmiştir.

12. Metin içinde geçen âyet ve hadislerin tamamı dipnotta verilip, şiirde geçen kısımları vurgulamak için âyetin diğer kısımları [] işareti içine alınmış ve şiirde geçen kısım boş bırakılmıştır.

13. Arapça-Farsça ön ve son eklerle birleşik isim ve sıfatların yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver'in konu ile ilgili çalışmasına dikkat edilmeye çalışılmıştır.

آ-أ	a-ā	ش	ş
ا	e	ص	ş
ء	د	ض	d/ž
ب	b-p	ط	ṭ
بـ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	c
ث	s	غ	g
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k,g
خ	ḫ	كـ	ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v (o,ö,u,ü,ū)
ژ	j	ه	h (a,e)
س	s	ى	y (ı,i,î)

Çizelge 4.1. Metinde kullanılan transkripsiyon işaretleri

4.2. Mecmuanın Metni

1

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- 1 Zāhidā gel ta'ni kılma bu 'aşkıñ esrārını
Añlamaz şol bî-haberler 'aşıkuñ efkārını
- 2 *Lā-teķnetū min raḥmeti'llāhdan* ümîd kaç' eyleme
Şānına düşmez geri almak zāt-ı Haḳ aḥbārını
- 3 Bir sülūk erbābını bul andan eyle ilticā
Gir tarīḳ-i müştakīme fehm idüp aġyārını
- 4 Hānkāh-ı 'aşḳ yolunda çille-keşdür 'ārifān
Çünkü anlar Haḳḳ'a vermiş tā elest ikrārını
- 5 Yıkma ḳalbin bir faḳīrūñ kim bilir kimde ne var
Biñ ḥarāb olsa bırakmaz virdini ezḳārını
- 6 Gerçi 'ālem içre çokdur fikr-i noḳsān şaymaya
Farḳ edebilmez fenāñıñ şırrını eṭvārını

2

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- 1 Kimseye bākī degil[dür] mülk ü devlet sīm [ü] zer
Bir ḥarāb olmuş göñülü ta'mīr itmekdür hüner

3

[mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün]

- 1 Ser-mest-i mey-i 'aşḳuz peymāneye 'aşḳ olsun
Ḥayrān-ı cemāliz biz cānāneye 'aşḳ olsun

1 5a

2 6a

3 6a

- 2 ‘Āķıl geinen varsın ‘aķl-ile yolun bulsun
Biz pīr ü mecnūnuz dīvāneye ‘aŗķ olsun
- 3 Bī-renk-i maħabbetle yazdım dile ok ŗuret
Hi ŗuret-i nā-peydā büt-ħāneye ‘aŗķ olsun
- 4 Būlbūl gūl-i ra‘nānuñ fāŗ eyledi esrārın
Meydān-ı maħabbetde pervāneye ‘aŗķ olsun
- 5 Vīrāne ŗanup girdūm dil ‘ālemin[i] gezdūm
ŗad genc ile mālā māl vīrāneye ‘aŗķ olsun
- 6 Mest itdi Nesībā’yı bu mıŗra‘ı bir merdūñ
Her sāza ķulaķ tūtdum alayına (?) ‘aŗķ olsun

4

[6+5= 11’li hece vezni]

Hūnkār Hācı Bektaŗ Velī

I

- 1 Cihān var olmadan geldim Ādem’den
2 Var etdi bu mūlki unki o demden
3 Ħaķ ile birlikde yektaŗ idim men
4 Yazdım taŗvīrini naķķāŗ idim men

II

- 1 Anāŗırdan bir libāsa büründüm
2 Ħayrū’l-beŗer ile cihāna geldim
3 Nārı bādı āb-ı Ħakden göründüm
4 Ādem ile bile yaŗdaŗdım men

III

- 1 Ādem’iñ ŗulbünden ŗīt oldum geldim
2 Bir zamān bu mūlke iŗrāhīm oldum
3 Nūħ ile bir zamān tūfānda durdum
4 Yaptım Beytu’llāh’ı taŗ taŗıdım men

IV

- 1 İsmā’il göründüm bir zamān ey cān

4 6b

2 Eyyüb geldim çok çağırdım el-amān
3 İshak Ya'küb Yūsuf oldum bir zamān
4 Kurtlar yedi vücūdum kan yaşdım men

V

1 Zekāriyā ile meni biçdiler
2 Dāvūd geldim çok peşime düşdiler
3 Yaḥyā ile kanım saçdılar
4 Mühr-i Süleymān'ı çok daşdım men

VI

1 Mübārek 'aşā-yı Mūsā'ya verdim
2 Bunca evliyāya men reh-ber oldum
3 Rūḥ-ı Kud̄s olup Meryem'e erdim
4 Mu'ciz-i murğ-ı şebi ḥuffāş idim men

VII

1 Şulb-i pederinden Aḥmed- i muḥtār
2 Erişdi cihānda yār oldu tīmār
3 Raḥmi maderinden oldu Zü'l-fekār
4 Kul oldum zātına sırdaşdım men

VIII

1 Tefekkür eyledim men kendi kendim
2 Şāh-ı merdān ile Düldül'e bindim
3 Mu'cizāt görmeden ĩmāna geldim
4 Zü'l-fekār bağlandım tīg daşdım men

IX

1 Şükür maḥlūbumı getirdim ele
2 Cem olduḡ bir yerde ehl-i beyt ile
3 Gül oldum feryādı virdim bülbüle
4 Kırklar meydānında ferrāş idim men

X

1 "Şekāhüm" ḥamrinde içildi şerbet
2 Açıldı meydānda sırr-ı ḥaḳīḳat
3 Def oldu hicāblar etdik maḥabbet
4 Aldığım esrārı çok daşdım men

X/1 [*Āliyahüm siyābü sündüsin hudrun ve istebrakun ve hullū esāvira min fiddah ve*] *sekahüm rabbühüm [şerāben tahūrā]*: Üzerlerinde gayet ince, zarif, ipek ve kalın sırmalı ipekli kumaşlardan yeşil elbiseler vardır. Gümüştten bileziklerle süslenmişlerdir. Rableri onlara temiz içecekler sunmaktadır (İnsan suresi 76/21).

XI

- 1 Hîdāyet erişdi bize Allāhdan
- 2 H̄aber verdi bize seyr-i fi'llāh'dan
- 3 Bî'at ettik cümle Resūlu'llāhdan
- 4 Şāh-ı merdān ile sırdaşdım men

XII

- 1 Bu mülk-i fenāya devr edip geldim
- 2 Şāh-ı vilāyetden pendimi aldım
- 3 Kırklar meydānında erkāna girdim
- 4 Selmān-ı pāk ile yoldaşım men

XIII

- 1 İkrār verdik cümle düzüldük yola
- 2 Kerbelāda İmām H̄üseyn'le bile
- 3 Sırrı fāş etmedik aslā bir kula
- 4 Pāk ettim dāmeni gül taşıdım men

XIV

- 1 Bu fenā mülkine çok geldim gitdim
- 2 Rūm diyārını men irşād etdim
- 3 Yağmur oldum yağdım ot olup bitdim
- 4 H̄orasan'dan geldim Bekdaş idim men

XV

- 1 Gāhī nebī gāhī velī göründüm
- 2 Gāhī Muhammed gāhī 'Alī göründüm
- 3 Gāh uşlu gāh deli göründüm
- 4 Kimse sırrım bilmez қallāş idim men

XIV

- 1 H̄amdü'lillah Şīrī mehdī didiler
- 2 Bir kimse bu remzi fehm itmediler
- 3 Geldim gitdim h̄iç bilmediler
- 4 Her gelen maḥlūқа қardeş idim men

5

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ġāzel-i Resmī

- 1 Tā ezel zātında 'irfān olmayanlar gelmesin
Bu ʔarīḳ-i Ḥaḳḳ'a ḳurbān olmayanlar gelmesin
- 2 Gelmesin yārin yolunda varını bezl itmeyen
Tekke-i 'uzlette 'uryān olmayanlar gelmesin
- 3 Faḳr ile faḥr eyleyen bay [u] gedā gelsin beri
Ṭab'-ı istignāda sulṭān olmayanlar gelmesin
- 4 Zūlf-i dil-ber-dārını zāhid görüp ḳılsın ḥazer
Manşūr-āsā merd-i meydān olmayanlar gelmesin
- 5 Ḥāl-i dilden āşinā var ise gelsin merḥabā
Resmiyā mümtāz-ı aḳrān olmayanlar gelmesin

6

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- 1 Çāresiz ḳaldım yine bī-çāre gönlüm n'eylesin
Düşdi sevdāya dil-i āvāre gönlüm n'eylesin
- 2 Başıma sevdā-yı 'aşḳıñ tāze dāğ olmuş durur
Artmada her dem yeter bu zāra gönlüm n'eylesin
- 3 Her gice nār-ı firāḳuñ dün ü gün ḥasretligin
Yaḳmağa şem'-i dilüñ bu tāze gönlüm n'eylesin
- 4 Küfr-i zūlfüñ boynuma dām-ı belā olmuş durur
Nūr-ı ĩmān 'arz ider zünnāra gönlüm n'eylesin

5 7b (Resmī D. G. 32)

6 7b (Resmī D. G. 30)

- 5 Resmîyâ dâr-ı *ene'l hak* 'âşığın mi'râcıdır
Düşdi esrârına bu dil-dâre gönlüm n'eylesin

7

[*mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*]

Ġazel-i Resmî

- 1 Kime kim yüz tuțarsa luțf-ı Hâk zâhid 'azâb olmaz
Anıñ gönlü hakikat şem'idir zulmet hicâb olmaz
- 2 Hâyavân hızra şol erdi ki bunda muhtesib oldu
Vücûdun tarh eder kâmil olan zâta hisâb olmaz
- 3 Bunı fehm et ki *hayr u şer mina'llâhi Ta'âlâdan*
Bilir 'ârif olan Hâk'dan aña ġayrı kitâb olmaz
- 4 Eger *İnni enâllah*'dan nasîbiñ var ise şüfî
Di âmennâ ki Hâk'ın emri ġayrıdan hitâb olmaz
- 5 Bu âyet ma'nîsın fehm et ki *Ķul küllün min 'indillâh*
Çün etdik fi'limiz perde bu ma'nî fetḥ-i bâb olmaz
- 6 Hidâyet hâdî olmaktadır muvaḥḥid birlige yetmek
Görür şâhib-nazar Hâk'ı ki aña 'ayn-i ḥ'âb olmaz
- 7 Celâliyle cemâli bir durur Resmî hakikatde
Bular tevhîm içindir yâre yârinden 'ikâb olmaz

7 8a (Resmî D. G. 20)

³ *Hayr u şer minallahi Tâ'âlâdan*: Hayır ve şer Allahtandır (Amentü esası)

⁴ [*Felemmâ etâhâ nûdiye min şati'il vâdil eymeni fil buk'atil mübareketi mineş şecerati en yâ Mûsâ*] *innî enellâhü rabbül âlemîn*: Oraya vardığında, mübarek bölgedeki vadinin sağ tarafındaki ağaçtan şöyle seslenildi: "Ey Mûsâ! şüphesiz Ben, gerçekten Ben, âlemlerin Rabbi olan Allah'ım!" (Kasas Suresi 28/30).

⁵ *Ķul küllün min indillâh*: De ki (iyilik de kötülük de) hepsi Allah'tandır (Nisa Suresi 4/78).

8

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

I

- 1 Şākiyā mey şun [bize] yār-i Hudā'nun 'aşkına
- 2 Sürelüm bir dem Muḥammed Muştafā'nuñ 'aşkına
- 3 İdelüm 'işret 'Aliyyü'l-Murtaşā'nuñ 'aşkıña
- 4 Nüş idelüm şāh Ḥasan ḥulķü'r-Rıza'nuñ 'aşkına
- 5 Cüş idelüm şāh Ḥüseyn-i Kerbelā'nuñ 'aşkına

II

- 1 Bu cihānda her zamān bir 'aşıkuñ devrānidur
- 2 Reh-berimüz ḥāliyā iki cihānuñ cānidur
- 3 Reh-berimüz mürşidimüz luṭf-'ināyet kānidur
- 4 Bāde-i cām-ı maḥabbet mü'minüñ 'īmānidur
- 5 Şākiyā doldur 'Alī Zeyne'l 'Abā'nuñ 'aşkına

III

- 1 Çünkü aşılmuz şorarsañ evvel [ü] āḥir bizüz
- 2 İbtidāyuz intihāyuz bāṭın-ı zāhir bizüz
- 3 Her yaña baksañ cemāl-i ḥazrete nāzır bizüz
- 4 Bir ḳadeḥ şun şākiyā ḳudsiyyet-i Bāḳır bizüz
- 5 Şāh Bāḳır merd-i evvel kān-ı vefānuñ 'aşkına

IV

- 1 Ol bizüz ki varlığımızla ṭolı kevn-i mekān
- 2 Gāh zāhir oluruz gāh ideriz seyr-i nihān
- 3 Vaşlımuz ārzü iderler ḥayli eşyāyı cihān
- 4 Bāde gülgülüni ṭoldur şākiyā şun tāze cān
- 5 Şān-ı Ca'fer ma'den-i Şıdḳ-ı şafānuñ 'aşkına

V

- 1 Nüh felek çār 'anāşırdur bizim ḥuddāmımız
- 2 Cümle eşyā gice gündüz vird iderler nāmımız
- 3 Cem'imizdür cum'amuz her gün bizüm bayramımız
- 4 Şākiyā mey şun içelüm şubḥ olunca şāmımız
- 5 Şāh İmām Mūsā-yı Kāzım 'atānuñ 'aşkına

VI

- 1 Maḥrem-i esrār-ı Ḥaḳḳ'ız bizdedür sırr-ı ḳadīm

8 8b

V/4 Şubḥ: metinde tā şubḥ

VIII/5 *Veş şemsi vedduhāhā*: Yemin olsun güneşe ve parlıtısına (91/1 Şems suresi).

2 Mazhar-ı zāt-ı şifāṭuz hem ‘emīr [ü] hem ‘azīm
3 Şāhid-i dīdār-ı yāruz bizdedür vech-i kerīm
4 Pādşāh-ı dü-cihān olur bize olan Nedīm
5 Bāde şun şākī ‘Alī Mūsāü’r-Rızānuñ ‘aşkına

VII

1 Mazhar-ı sırrı Hudā’yuz bizdedür ‘ilm-i ezel
2 On sekiz biñ ‘āleme irer eger uzatsaḳ el
3 ‘Ālim-i ‘ālem bizüz kim bizdedür ‘ilm ü ‘amel
4 Şākiyā mey şun birüz cümle ḥaḳīḳatde emel
5 Şāh Muḥammed Taḳī bedrū’d-ducānıñ ‘aşkına

VIII

1 Kenz-i Qur’ān hem bizüz küñ sırr-ı ‘irfān bizdedür
2 Çeşme-i ḥayvān bizüz her derde dermān bizdedür
3 Baḥr-i ‘ummānuz ḳamu la’lile mercān bizdedür
4 Sākiyā mey şun bize kim şimdi devrān bizdedür
5 Şāh ‘Alī bā Naḳī *şemsü’d-ḍuḥā* nuñ ‘aşkına

IX

1 Ehl-i ĩmān bizdedür biz mü’minüñ ĩmānıyuz
2 Münkirin inkārıyuz hem kāfirüñ tuḡyānıyuz
3 Cümle cem’in cānıyuz hem cānlaruñ cānānıyuz
4 Şākiyā mey şun bize kim ‘ālemüñ şulṭānıyuz
5 Şāh Ḥasan-ı ‘Asker-i tāc-ı livānuñ ‘aşkına

X

1 Nüh felek ‘arz u semā her ṭaraf-ı seyrān bizüm
2 Evvel ü āḥir bizüz nām-ile nişān bizüm
3 Cümleten bu kā’ināta ḥükm ile fermān bizüm
4 Şākiyā mey şun bu dem kim dem bizüm devrān bizüm
5 Şāh Muḥammed Mehdī-yi şāḥib-livānuñ ‘aşkına

XI

1 Bizdedür miftāḥ-ı ‘ālem bizden olur fetḥ-i bāb
2 Dem-be-dem kesb-i ziyāyı bizden alur āftāb
3 Ḳılmışuz levḥ-i naḳar hem bizdedür ümmü’l-kitāb
4 Mest-i ‘aşḳuz biz getir devr eylesüñ cām-ı şarāb
5 Şākī mey şun Zü’l-celāl-i kibriyānuñ ‘aşkına

XII

1 Rūḥiyā her nesnenüñ aşlı bizüz sitte cihāt

- 2 Tā ezelden hem biz olduḡ cümle-i zerrāta zāt
3 Ol ḥabībūñ mu'ciziyle ḳılmıṣuz ŧekkākī māt
4 A'zam-ı esmā bizüz bizden görünür nūr -ı zāt
5 Cānımız olsun fedā āl-i 'abānuñ 'aŧḳına

9

[6+5= 11'li hece vezni]

Yunus

- 1 'Aŧḳ imāmdur bize göñül cemā'at
Ḳıblemüz dost yüzidür her dem ŧalāt
- 2 'Aŧḳlar nefesi imānumuzdur
Anuñçün fitneden olduḡ selamet
- 3 Ḳālū belā didük evvelki demde
Daḥi bākiredür ol dem bu sā'āt
- 4 Çün dostı gördük ŧirk yağmalandı
Anıñçün ḳapuda ḳaldı ŧerī'at
- 5 Bir vaḳit tertībümüz beŧ evḳāt
Beŧ bölük oluban kim ḳıla tā'at
- 6 ŧerī'āt bize eydür ŧarḫı bırakma
ŧarḫ ol ḳiŧiye kim ol ḥıyānet
- 7 Ḥoḡrılık beklemek dost kapusunda
Gümānsuz ol bulur ilāhī devlet
- 8 Yūnus ŧöyle esirdür ol ḳapuda
Diler ki olmaya ebedī āzāt

9 10a (Yūnūs Emre D. G. 19)

Yūnūs D. 11 beyit

10

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Gazel

- 1 Dişlerin *ve't-tîni ve'z-zeytūnu*ñdur seniñ
Dedigi *ve't-ṭūri sinīn-i* Haḫḫ'a şānuñdur seniñ
- 2 ʿĀlemi ḳalbinde *hāza'l-beledü'l-emīn* olduğı budur
Ġayri Haḫḫ'dan ḳalmadı ol evde mihmānun seniñ
- 3 *Kem leḳad* ismini tahḳiḳān *ḫaleknādan* bilir
Oldı *min aḫseni takvīm* sırr-ı seyrānuñ seniñ
- 4 Bilmeyen *sümme radednāhü* nedir esrārını
Esfelü's-sāflīn oldu şekl-i ḫayvānuñ seniñ
- 5 Dedi her kim *ellezīne āmenūdan* bir ḫaber
Ve amilu's-sālihāti olısar cānuñ seniñ
- 6 *Felehum ecre* iresin ağnayıcak kendini
Ġayrı memnūnlar müyesser ide sultānuñ seniñ
- 7 Bil *Femā yükezzibuke* ḫālını aḫvālını
Ba'du bi'd-dīn yazıla bu dīn-i imānuñ seniñ

10 10b

- 1 *Vettīni vez zeytūn*: Tin'e ve Zeytūn'a (Tin suresi 95/1)
- 1 *Ve tūri sinīn*: Tūr-i Sinā'ya (Tin suresi 95/2)
- 2 *Ve Hāzel beledil emīn*: Bu güvenli ülkeye yemin olsun ki (Tin suresi 95/3)
- 2a vezin bozuk
- 3 *Lekad halaknel insāne fī aḫseni takvīm*: Biz insanı en güzel biçimde yarattık (Tin suresi 95/4)
- 4 *Sümme radednāhü esfele saflīr*: Sonra onu aşağıların en aşağısına döndürdük (Tin suresi 95/5)
- 5-6 *İnnellezīne āmenū ve amilus sālihāti fe lehüm ecrun gayru memnūn*: Ancak iman edip yararlı ameller işleyenler başka, onlar için bitmez tükenmez bir ecir vardır (Tin suresi 95/6)
- 7 *Femā yükezzibuke ba'dü biddīr*: Artık bundan sonra sana dīni ne yalanlatır? (Tin suresi 95/7)

8 *Kim eleyse'llāhu bildi* bildi Hāḳ'tan ğayrı yok
Oldu *bi-aḳkami'l-ḫākimin* çün sübhānuñ seniñ

9 Mazḫar-ı ayāt-ı Hāḳ oldu vücūdı Seyfi'niñ
Şūfi niçün secde itmez ola şeyṭānuñ seniñ

11

[*mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün*]

Ḳayġusuz Sulṭān

1 Bize aġyār olana Hāḳ yār olsun
A'lā (?) o kişi ber-ḫudār olsun

2 Bizüm yolumuza ḳuyu ḳazanuñ
Şefā'atçisi peygam-ber olsun

3 Berā'at dinülür (?) ṭa'n-ı Allāh
Ḳabül itsün yār-ı Kird-ġār olsun

4 Bizi uyur diyen ġaflet içinde
Uyansun baḫt-ı bīdār olsun

5 Bize ṭaşın iki cīḫānda atanuñ
Ḳuvvet-i ḳoluna eli var olsun

6 Bizi cehenneme lāyık görenüñ
Yeri cennet güli gülzār olsun

7 Ḳayġusuz Abdāl'a her kim sögerse
Nasībi Hāḳ'dan anuñ dīdār olsun

8 *E leysallāhu bi ahkemil ḫākīmīn*. Allah, hüküm verenlerin en iyi hüküm vereni değil midir ? (Tin Suresi 95/8).

11 11a (Ḳayġusuz Abdal D. G. 169)

Ḳayġusuz Abdal D. 5 beyit

12

[fā'īlātūn fā'īlātūn fā'īlātūn fā'īlūn]

Ġazel-i Resmī

- 1 Cām-ı 'aşka teşne-dil 'atşān olañ gelsin beri
Bezm-i aqdemden içüp mestān olan gelsin beri
- 2 Gelmesin bu bezm[e] şol kim nār-ı 'aşka yanmadı
Per yāqıp pervāne-veş sūzān olan gelsin beri
- 3 Hicr-i yāriñ zāhidā bilmez devāsın her ṭabīb
Bī-devā derdime biñ dermān olan gelsin beri
- 4 Pend-i pīrī gūşuna mengūş iden merd-i Hūdā
Terk-i tecrīd-i fenā sulṭān olan gelsin beri
- 5 Baḥr-i bī-pāyāna ğavvāş olmayanlar gelmesin
Resmiyā şāhib-naẓar-ı 'irfān olan gelsin beri

13

[mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn]

Ġazel

- 1 Gözün aç gör kim ey ṭālib 'Alī'dür baña [hep] server
Muḥammed 'aşk-ı deryādür 'Alī'dür kıymeti gevher
- 2 Muḥammed 'ilme kān oldı 'Alī nuṭq-ı beyān oldı
Aña sır 'ayān oldı 'Alī'dür ḥ'āce-i Kānber
- 3 'Alī'dür cümleñün cānı Muḥammed'dür 'Alī kānı
Ḥaḳīḳatdür 'Alī şānı 'Alī'dür yār-ı peyğam-ber
- 4 Ne bilsün cāhil ü nā-dān Muḥammed yā 'Alī kimdür
Muḥammed-i şāhib-i dīndür 'Alī'dür cümleye reh-ber

12 11a (Resmī D. G. 35)

13 11b (Nesîmî D. G. 68)

- 5 ‘Alī’dür her şey için cān ‘Alī’dür yār ile mihmān
‘Alī rāḥīm ‘Alī rahmān ‘Alī’dür cümleye server
- 6 ‘Alī vāḥid ‘Alī eḥad ‘Alī ferd ü ‘Alī şamed
‘Alī’dür cümleye raḥmet ‘Alī’dür şāfi’-i maḥşer
- 7 ‘Alī sultān ‘Alī sübhān ‘Alī cennet ‘Alī Rıdḫvān
‘Alī dīndür ‘Alī imān ‘Alī’dür sākī-i kevşer
- 8 ‘Alī’dür ol veliyyu’llāh ‘Alī’dür maḫhar-ı Allāh
‘Alī nūrundan eyvallāh münevverdür yedi aḫter
- 9 ‘Alī’dür Ḥaydar-ı kerrār ol aldı ḫal’a-i Ḥayber
‘Alī’dür ḫātil-i küffār ‘Alī’dür mīr ü her leşker
- 10 ‘Alī evvel ‘Alī āhir ‘Alī zāhir ‘Alī bāḫın
‘Alī şems-i münevverdür ‘Alī’dür nūr ile enver
- 11 Nesīmī’nün dil-i cānı ‘Alī’dür sırr-ı peymānı
‘Alī vālā ‘Alī vālī ‘Alī’dür server-i şaf-der

14

[fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün]

Nesīmī

- 1 Mü’minüñ ḫalbünde rūhı cism ile cāndur ‘Alī
Kā’inātu’llah durur kim vech-i yeksāndur ‘Alī
- 2 Hem şerī’at hem ṭarīḫat hem ḫaḫīḫat ma’rifet
Āyet-i ‘ilm’el yaḫīn ‘alleme’l- Ḫur’āndur ‘Alī
- 3 Yer yüzünde çün senüñ ismüñ ‘Alīdür yā velī
Gökde melekler oḫurlar nūr-ı yezdāndur ‘Alī
- 4 Kim ‘Alīyi bilmedü mel’ündür ol Mervān-ı ḫar

10 ‘Alī’dür nūr ile enver: Nesīmī D. “‘Alī evvel ‘Alī āhir ‘Alī zāhir ‘Alī bāḫın ‘Alī şems-i münevverdür ‘Alī’dür nūr ile enver”

Cennet-i ʿadn-i visāle ḥūr-ı Rıdvāndur ʿAlī

- 5 Ey Nesīmī sen bu medhi şubḥ u şām medḥ eyle gel
Şöyle kim ʿālemde meşhūr dīn-i ĩmāndur ʿAlī

15

[mefāʿilün mefāʿilün feʿülün]

Resmī Der- Medḥ-i ʿAlī

- 1 Benim şāhım benim cānım ʿAlīʾdir
Gözüm ziyāsı ĩmānım ʿAlīʾdir
- 2 Baña gösterdi rāh-ı müstaķımı
İki ʿālemde sulţānım ʿAlīʾdir
- 3 Muḥammed şehr-i ʿilmim didi el-Ḥaḳ
ʿUlūm-ı şehr-i der-bānım ʿAlīʾdir
- 4 Benim maḥbūbum Aḥmeddir didi Ḥaḳ
Dil-āverlikde arslanım ʿAlīʾdir
- 5 Muḥammed dü cihāna reh-ber oldu
Eden irşād cānānım ʿAlīʾdir
- 6 Kelām-ı İncil ü Tevrāt Zebūr hem
Rumūz-ı vaḥy-i Ḳurʾānım ʿAlīʾdir
- 7 Secāʾat-i kişverinde merd-i meydān
Seḥāvet ıssı yezdānım ʿAlīʾdir
- 8 Olur her bir ġarīb bir şāha bende
Benim de şāh-ı merdānım ʿAlīʾdir
- 9 Nice biñ mürde-diller kıldı iḥyā
Bu bende feyz-i iḥsānım ʿAlīʾdir

- 10 Ne ğam yer Resmî ħuffāş olsa münkir
Bugün meydānda sübhānım ‘Alî’dir

16

[mef‘ülü fā‘ilātün mef‘ülü fā‘ilātün]

Ġazel-i Nesīmî

- 1 Ey *ellezî yüvesvis* tã‘atlaruñ ħebādur
Egri yolun delālet çürük sözüñ ħaṭādur
- 2 Zann u ğümān içinde ħalmuşsan ey yaħınsuz
Meşķük ilen kim aydur ħılmak ‘amel revādur
- 3 Cum‘a namāzını çün şartı oldı Mışr-ı cāmî‘
Şartuñ bil evvel andan meşrūṭa ayt şalādur
- 4 Ey bilmeyen bu Mışrı yiter mi cum‘ayı kim
Cum‘a bu Mışr içinde maħbül-i kibriyādur
- 5 Yūsuf gibi ‘azīzüm Mışr’uñ içinde dā’im
Ĥaħķ’ı bilen hemīşe ‘ālemde muħtedādur
- 6 Ādīne niçün oldı ādīnenüñ aduñ ayt
Bu sırrı ol bilür kim Ĥaħķıyla āşinādur
- 7 Āyīne şüretünde geldi Resül’e cum‘a
Ṭānıħ bu ħaħ ħadīse uş ħavl-i Muşṭafādur
- 8 Ādīnedür ħıyāmet ol gündedür nedāmet
Ol günde ħaşr olısar ol günde mācerādur
- 9 Ol gündedür ħesābuñ hem rāḥat-ı ‘azābuñ
Ol günde Ĥaħ ħatında uçmaħ-ı enbīyādur

16 13a (Nesīmî D. G. 147)

1 *Ellezî yüvesvisü* [fî sudarinnās]: İnsanların sinelerine vesveseler veren (Nas suresi 114/5).

- 10 Ey cum‘adan ḥabersüz gör cum‘ayı vü bil kim
Ol günde va’de Ḥaḳd’an uçmaḳ ile liḳādur
- 11 Ādīneyi bilenler maḡfur-ı nācīdürler
Maḡfūr olan cihānda hādī vü pişvādur
- 12 Cum‘a günün şifātı şerh u beyāna sıḡmaz
Ma‘nīde gerçi adı cām-ı cihān-nümādur
- 13 Çün cum‘a yevm-i dīndür arz ı semāda Ḥaḳdan
Dīnin yitirmüş ol kim ādīneden cūdādur
- 14 Ol müşrik-i necīsdür cum‘a kılmayan kim
Ḳavli ve fi’li anuñ taḳlīd ile riyādur
- 15 Çün hucetü’l mesākīn cum‘a günüdür anı
Miskīne sor kim miskīn āyīnesi şafādur
- 16 Cāmi‘de cum‘ayı uş her dem kılan benüm kim
Ḳur’ān imāmum oldu dā’im yüzüm anadur
- 17 Ādīne hacc-ı ekber huccāca Ḥaḳdan oldu
Ol bī-başar ne bilsün bu sırr-ı kim ‘amādur
- 18 İmānı yoktur anuñ kim oldu bī-emānet
Dīnin yitirmiş ol kim ahdinde bī vefādur
- 19 Peyḡamberün sözüdür hem tengrinüñ kelāmu
Bu ahd ü bu emānet bil kim ne iddi’ādur
- 20 Şol ahd ü şol emānet ger sende var ise ḥoş
Yohsa bil ey ĩmānsuz kim dinsüz ol deḡādur
- 21 Ey küfr i şirk içinde şanma özünü mü’min
İslām ı şer’u imān maḥşül-ı evliyādur
- 22 Deccāl ta‘nesinden ḥavf eylemez Nesīmī

17 “başar”: Nesīmī D. “bazar”

Niçün ki Rūḥ-ı kudse ʿavn ü muʿīn Ḥudādur

17

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

Güfte-i Resmî Düvazdeh İmām Der-Medḥ-i ʿAlī

I

- 1 Çün bize ʿarz-ı cemāl etdi bugün Perverd-gār
- 2 Vech-i ādemde şifātın kıldıķ isbāt āşkār
- 3 Gördük anı naķş olunmuş oķuduķ ism-i kibār
- 4 *Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zü'l-fekār*

II

- 1 Kāf-ı nūndan var edipdir on sekiz biñ ʿālemi
- 2 Nūr u zāt-ı pertevinden Murtażā-yı ḥātemī
- 3 Nār u bād u āb ü ḥākden kıldı peydā ādemi
- 4 *Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zü'l-fekār*

III

- 1 Cümle eşyā Ḥaķķıñ esmāsı üzere oldu var
- 2 Gösterir ism-i müsemmasıñ cihāna āş-kār
- 3 Nām-ı şāh-ı Murtaża verildi Ḥaķʻdan yād-gār
- 4 *Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zü'l-fekār*

IV

- 1 Çün be-nām-ı şāh ile buldı ķarār rüy-ı zemīn
- 2 Yerde gökde ne ki var bu ismi yād itdi hemīn
- 3 Dilde tekrār eyledi bu virdi Cebrāīl emīn
- 4 *Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zü'l-fekār*

V

- 1 Vech-i ādemde görindi vech-i raḥmānüʻr-raḥīm
- 2 Ādeme baş eymeyenler oldı şeytānüʻr-racīm
- 3 Bu mübārek ismi yād et kim budur ism-i ʿazīm
- 4 *Lā fetā illā ʿAlī lā seyfe illā Zü'l-fekār*

VI

- 1 Vird-i Ādem Şīt İdris vird-i Nūḥa şubḥ u şām

2 Vird-i Dāvūd vird-i İbrahīm ü İsmā‘il müdām
3 Hem Süleymān hâteminde yazılıydı bu kelām
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

VII

1 Çün Mūsa’ya dil‘aşāsın verdi ol Rabbü’l-kerīm
2 Hayme-i mî‘ādı kurdı mazharı oldu kelīm
3 Kaḡı dilde bu kelām olsa olur ḡalb-i selīm
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

VIII

1 Nām-ı İsā çünki geldi düşdi baḡn-ı Meryem’e
2 Rūḡ-ı Haḡ’dır kim tecellī eyledi bu ‘āleme
3 Nām-ı şāh ı yād edip geldi vücūd-ı ādeme
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

IX

1 Geldi Aḡmed mazhar-ı Allāh Rabbü’l-‘ālemin
2 Hem tecellīsinde oldu Raḡmeten li’l-‘ālemin
3 Ol daḡı yād eyledi dilde bu Kur’ān-ı mübīn
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

X

1 Yüzi *Tā-hā* alnı *ve’ş-şems[ü]* *ve’d-ḡuḡā*dur Muştafā
2 Zāt-ı Haḡ nūr-ı ḡudādur ol yüzi bedrü’d-dücā
3 Rāh-ı Haḡda yā vü lām ü ‘aynı kıldı pīşvā
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

XI

1 Oldı nūr-ı Muştafādan zāt-ı ḡaydar āş-kār
2 Şāh-ı merdān şīr-i yezdān hem elinde Zü’l-fekār
3 ḡāce-i Kaḡber secā’at şāḡibi Döldül-süvār
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

XII

1 Çün seḡāvet ma’den-i kān u keremdir her ḡazā
2 ḡātem-i ḡay zerresin etmedi kimseyi ‘atā
3 Anıñçün nāzil oldu şānına hem İnnemā
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

XIII

1 Şāh ḡasan-şāh-ı şehīdihem imām-ı ‘Ābidīn
2 Bāḡır-u Ca’fer imām Kāzım Rızādır şāh-ı dīn

X/3 “aynı” : Resmî divânında “‘ayn”

XIII/1 “şehidi” : Resmî divânında “şehīd”

3 Hem Taķi vü bā-Naķī-i Asker durur şāh-ı zemīn
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Z’ül-fekār*

XIV

1 Çün zühür etdi cihāna mehdi-i şāhib-zamān
2 Hānedān düşmanlarına virmeye hergīz emān
3 Hem çehar-deh ma’şūm-ı pāk şād olalar ol zaman
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Z’ül-fekār*

XV

1 Resmiyā şāh-ı velāyet medhini yād eylediñ
2 Dil-i bīmār ğamda iken anı āzād eylediñ
3 Nām-ı şāh ile bugün sen bizi ābād eylediñ
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Z’ül-fekār*

18

[mefā’lün mefā’lün mefā’lün mefā’lün]

Ġazel-i Naķşī vü Tahmīs-ī Ḥalīlī

I

1 Cemālūñ vaşfuñ ey dil-ber egerçi tende cān söyler
2 Leb’ūñ esrārını ‘aşkuñ ve lākin rāyegān söyler
3 Ki nuţkuñ emr-i Ḥaķdur *men’aref* sırrın ‘ayān söyler
4 Eyā sen şanma kim senden bu güftarı dehān söyler
5 Veyā terkīb olan ‘unşur yaḫūd lāhm-i zebān söyler

II

1 Yüzünden istivā sırrın bilenler ey kadd-i bālā
2 Olardur mekteb-i ‘irfān içinden ‘ālim-i ‘alā
3 Ne bilsün dirsən ḥüsnünden senüñ kađı yaḫūd monla
4 Seni ol saña bildirmek murādın kaşd idüp Mevlā
5 ‘Anāşırdan giyüp bir ʈon yüzünden tercemān söyler

III

1 Cemālūñ ḥüsnüñe tertīb idüp bu kulle-i tende
2 Kemāl-i ḥikmetüñ göstermek için sūret-i cānda
3 Yed-i kudretle yazdı ism-i fazluñ şekl-i insānda
4 Yaratdı cümle eşyayı özin pinhān idüp anda
5 Göründi niçe biñ yüzden velī kendi nihān söyler

IV

1 Haḳīkat ‘ilmine ümmü’l-kitāb olduñ ise ersin
2 Göñül gözine şüphe perdesin çekdüñse kāfirsin
3 Eger şems-i cihān-ārā olursañ daḥı bī-ḥarsın
4 Şularkim bilmedi nefsin “ ‘aref ”den almadı dersin
5 Degildür Haḳḳ’a ‘ārifler özün bilmez yalan söyler

V

1 Lebühñ cām-ı saḳāhümdür kelāmuñ sūre-i kevser
2 Kitāb-ı Haḳ durur vechühñ te‘ālā şānuhū ekber
3 Kimindür yazılan āyet kimindür oḳunan defter
4 Kimindür bunca cünbişler kimindür nuṭṭ iden gevher
5 Özünden olmadın ‘ārif ki senden özge kân söyler

VI

1 Zuhūr etdi ḳamu eşyā ḥiṭāb-ı kāf ile nūnda
2 *Nefahtü fihî min ruḥî* izafı oldu cān sende
3 Yaradılmış ne kim vardır ḳamu oldı saña bende
4 Ḥayāl-i zıl yeter ‘ibret görinen ḥayme-i tende
5 Degildür nuṭṭ iden şüret derūnuñda devrān söyler

VII

1 Göñül gözini ḡafletden açan ‘āşıḳlar ey Naḳşî
2 Olardur ḥaḳḳ-ı bāṭıldan seçen ‘āşıḳlar ey Naḳşî
3 Ḥalîli gibi varından geçen ‘āşıḳlar ey Naḳşî
4 Seḳāhüm Rabbühüm ḥamrın içen ‘āşıḳlar ey Naḳşî
5 İrer ma’südtā anlar mekāndan lā-mekān söyler

19

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

1 Yār beni ḳatlı eylese ḳatlüm ḥelāldür kimene
Ben bilürem ne çekerem āḥ u zārüm kimene
2 Ehl-i diller meclisinde didiler ki mey ḥarām
Ḥārām olsun ben içerem şun ḳadehi kimene

VI/2 [*Fe izā sevveytühu ve*] *nefahtü fihî min ruḥî* [*feka’ü lehu sācidîn*]: Onu biçimlendirip bir düzene koyduğumda, ona ruhumdan da üflediğim de derhal ona secde edin (Hicr suresi 15/29).

19 17b (Kul Nesîmî G. 31)

20 17b

- 3 Şüfiler secde kılarlar mescidün mihrābuna
Benüm ol dost eşgidür secdegāhum kimene
- 4 Ne bilirem tamu nedir yā girem uçmağa ben
Çün beni Hudā'm yaratdı küfr-i ĩmān kimene
- 5 Nesīmīnünñ sözüne çün kim haṭādur didiler
Benüm ancak şol ḳadardur işṭilāhum kimene

20

[fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

- 1 Şāh-ı iklīm-i Hudāsın yā 'Alīyye'l-Murtażā
Tācdār-ı evliyāsın yā 'Alīyye'l-Murtażā
- 2 Ma'den-i dürr-i sa'ādet-i zāhr-ı sulṭān-ı rūsül
Menba'-ı cūd-ı şehāsın yā 'Alīyye'l-Murtażā
- 3 Hāk-i pāyın tütüyā-yı çeşm-i cān olsa n'ola
'İllet-i ḳalbe devāsın yā 'Alīyye'l-Murtażā
- 4 Bārgāhında velīler oldılar cārüb-keşī
Pādşāh-ı dü-serāsın yā 'Aliyye'l-Murtażā
- 5 Ey şehen-şāh-ı vilāyet menba'-ı cūd-ı 'aṭā
Ehl-i derde sen devāsın yā 'Aliyye'l-Murtażā
- 6 Ḳal' idüp bir ḍarb ile sen metīn-i Hayber'i
Ya'nien şīr-i Hudāsın yā 'Aliyye'l-Murtażā
- 7 Zāhir ü bāṭın Hüsāmī luṭfuñı eyler ümīd
Rāh-ı Haḳḳ'a reh-nümāsın yā 'Aliyye'l-Murtażā

21

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- 1 Ey gönül bir derde düş kim anda dermān gizlidür
Gel çarış bir çatreye kim anda 'ummān gizlidür
- 2 Degme bir dervīş fakīre ħor görüp kıılma nazār
Çalbinüñ her kūşesinde 'arş-ı Rahmān gizlidür
- 3 Terk idüp nāmūsı 'ārı giy melāmet hırķasın
Bu melāmet hırķasında nice sultān gizlidür
- 4 Nuṭķa gelse cān-ı dil bulur ħayāt-ı cāvidān
Dervişüñ her bir sözünde āb-ı ħayvān gizlidür
- 5 Gör bu Eşrefođlu Rūmī baħr-i 'aşķ n'eyledi
Cān u başı terk idüp cānında [kim] cān gizlidür¹²

22

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- 1 Vāşıl olmaz kimse Ħaķķ'a cümleden dūr olmadan
Genc açılmaz şol gönülde pāk bir nūr olmadan
- 2 Sür çıkar ħayrı gönülden tā tecellī ide Ħaķ
Pādşāħ konmaz sarāya ħāne ma'mūr olmadan
- 3 *Mūtū ķable en temūtu* sırrına mażħar olan
Ħaşr-ı neşri bunda gördi nefħa-i şūr olmadan
- 4 Dost cemāli Ka'besini kııldı 'āşıķlar ṭavāf
Yerde Ka'be gökyüzünde beyt-i ma'mūr olmadan

21 17b (Eşrefoğlu D. G. 23)

5 "cānında cān gizlidür": Eşrefoğlu D. "cān u cihandan gizlidür"

22 18a

Toparlı, Recep. (2015). *Şemseddin Sivasī Divanı*. s. 14

3 *Mūtū ķable en temūtu*: Ölmeden evvel ölünüz (Hadis-i şerif)

- 5 Maḥv olanların kelāmi ğayrdan gelmez velī
Bes ene'l-Ḥaḫ nice disün kiři Manşūr olmadan
- 6 Bir 'aceb sevdāya düşmiş dūrişür Şemsī müdām
Ḥaḫḫ'a maḫbūl olmaḫ ister ḫalka menfūr olmadan

23

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

- 1 'İnāyet her kime yüz tuṭsa 'işıyānı niḫāb olmaz
Güneş doğduḫda zīrā perde-i zūlmet hicāb olmaz

24

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

- 1 Çeşm-i inşāf ḫadar kāmile mīzān olmaz
Kişi noḫşānını bilmek ḫadar 'irfān olmaz

25

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

- 1 Bī-'amel 'ilmle 'ālim geçinen cāhildür
Kim ki ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı ḫübānı oḫur kāmildür
- 2 *Yevme lā-yenfe'u mālün* didi çün Mevlāmuz
Bu sözi kim ki tefekkür ider ol 'āḫıldur
- 3 Oḫumakla kişi fāzıl mı olur v'allāhi

23 18a (Gelibolulu Mustafa Ālī D. G. 539)

24 18a (Bursalı Talibi D. G. 38)

23. şiir eksik Gelibolulu Mustafa Ali (Der-kenar)

24. şiir eksik Tālibī (Bursalı Tālib Muhammed Bey) (Der-kenar)

25 18b (Bağdatlı Ruhī D. G. 369)

2 *Yevme la yenfe'u mālün ve lā benūn*: O gün ki ne mal ne de çocuklar fayda verir (Şuara suresi 26/88).

3 *Men arefe [nefsehu fekad arefe rabbehu]*: Kendini tanıyan rabbini tanır (Hadis-i şerif)

Men ʿaref ʿilmine her kim ki irer kāmildür

4 Dāʿimā Ḥaḳḳʾa maḥabbet ider ol kāmil kim
Men uḥibbu ceḥada nüktesine ḳaʾildür

5 Tuḫalum mümkin imiş devlet-i dünyaya vuṣūl
ʿĀḳıl olan nider ol devleti kim zāʾildür

6 Kimi zāhirde ider seyri kimi bātıında
Kiminüñ menzili deryā kiminüñ sāhildür

7 Sālikān-ı reh-i Ḥaḳ cennete meyl itmezler
Nʿeyesün cenneti dīdāra kim vāşıldur

8 Maʿrifet olmayıcaḳ bir kişiden ey Rūhī
Cāhilün başı göge irse gene cāhildür

26

[mefā ʿilün mefā ʿilün mefā ʿilün mefā ʿilün]

1 Bi-hamdiʾllah ki İslāma delīlüm Muṣṭafā geldi
Emīrüm reh-berüm şāhum ʿAliyyeʾl Murtażā geldi

2 İmāmum ol Kerem kānı nice ben sevmiyem anı
Resūlün ḳurretʾül- ʿaynı Ḥasan ḥulḳ-ı Rızā geldi

3 Fedā olsun aña cānum kim oldur dīnüm ĩmānum
İki ʿālemde sulṫānum Ḥüseyn-i Kerbelā geldi

4 Aña ins ü melek bende en ednā bendesi bende
Cihānuñ ḳuṫb-i ʿālemde ʿAlī zeyneʾl ʿabā geldi

5 Muḥammed Bāḳır ol şāhum İmām Caʿfer durur māhum
Bulardan Mūsā-yı Kāzım ki ol nūr-ı Ḥudā geldi

6 Yüzidür ḳāf veʾl Ḳurʾān mezraʾı Kāʾbe-i ʿirfān
Cihān-ı raḥmet-i raḥmān ʿAlī Mūsāʾr-Rızā geldi

- 7 Taķī ŧāh-ı vilāyetdür Naķī nūr u hidāyetdür
Bular maķbūl ü ħazretdür ki bize reh-nümā geldi
- 8 İmāmum ‘Askerī kıblem eŧigi taŧıdur Kā’bem
Yolunda cān-ı dil virmem baña ħāyet ŧafā geldi
- 9 Muħammedi Meħdī-i āħir gele bir ħün ola zāhir
O vaķtin ħārici münkir bu dergāhdan cūdā geldi
- 10 Be hey dervīŧ ħöz aħup baķ cihān bunlarladur [a’lā]
Buların basdıħı toprak ħözime tūtiyā geldi
- 11 Sözin Seyfī ilāhīdür cevābın nuħķ-ı ŧāhidür
Ĥaķīķat burcı māhīdür bu yola bī-riyā geldi

27

[mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün]

- 1 Bi-ħamdi’llah ŧenā-gūyam elümde defterüm vardur
Dilümde lā ilāhe illā ‘Alī ekberüm vardur
- 2 Bugün mest ü ħarābātum elümde cür’a-i baķī
İħup nūŧ eylerüm anı ‘Alīden kevserüm vardur
- 3 Fenā-yı faħr-i fī’llāhum ferāħat rāhına gitdüm
ŧükür minnet ‘Alī gibi önümde reh-berüm vardur
- 4 Ne ħam-ı ħuŧŧa ħavāricden dilā bir zerre ŧübhem yok
İki ‘ālemde billahi benüm bir Ĥaydar’um vardur
- 5 Ĥasan ŧāhum Ĥüseyn’üm var imāmum ‘Ābidīn Bāķır
Ĥaķāyık ‘ilmine hādī ħaķīķat Ca’fer’üm vardur
- 6 İmām Kāzım Rızādandur Taķī dīnüm Naķī cānum
Tamāmet elli biñ tādī ħürūh-ı ‘Askerüm vardur

- 7 Muḥammed Mehdī'nüñ cāna yolunda seng-sār olsam
Muḥakkak cāna minnetdür göñülde isterüm vardur
- 8 Yezīdler zaḥmnāk oldı ʿāşıklar ʿaşk-ı pāk oldı
Bu cismüm cümle ḥāk oldı içümde gevherüm vardur
- 9 Virāniyem bilüñ cānum fedādur āl-i evlāda
Münāfiḳ boynun urmağa elümde ḥançerüm vardur

28

[mefā ʿilün mefā ʿilün mefā ʿilün mefā ʿilün]

- 1 Eyā sen şanma kim senden bu güftār [ı] dehān söyler
Veyā terkīb olan ʿunşur yaḥūd laḥm-ı zebān söyler
- 2 Ḥayālün yetişür ʿibret görinen çeşm-i tenüñde
Degildür nuṭṭ iden şüret derūnumda derün söyler
- 3 Seni saña [ki] bildirmek murādın kaşd idüp Mevlā
ʿAnāşırdan giyüp bir don yüzünden tercemān söyler
- 4 *Seḳāhüm Rabbühüm* ḥamrın içen ʿāşıklar ey Nakşī
İrer maḳşūdına anlar mekān-ı lā-mekān söyler

29

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

- 1 Ey göñül dillerdesin efsāne oldun bilmedüñ
Baş açık bağruñ ʿaceb dīvāne olduñ bilmedüñ
- 2 Añmaduñ bezm-i elestüñ ahdini peymānını
Āşinā-yı Ḥaḳḳ iken biğāne olduñ bilmedüñ
- 3 Rabbiñe nefsüñ seni ğaflet ile ʿāşī kılar
Ḳul iken mevlā ile ḥaşmāne olduñ bilmedüñ

28 19a (Nakşī D. G. 39)

29 19b

4 Mā-sivā şüretleri bir eyleyüp içiñ tışıñ
‘Ayn-ı Beytu’llāh iken büt-hāne olduñ bilmedüñ

5 Nūriyā irmez isen yārüñ vişāli sırrına
Tūtalım ‘ilm ile sen bir dāne olduñ bilmedüñ

30

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Der Maḳām-ı Nevā-yı Sünbüle

1 Genc-i ‘aşkı ister isen dil-i vīrānda ara
Hızr-veş āb-ı ḥayātı zulmet-i tende ara

2 Rāh-ı Hāḳḳ’a saña irşād eyleyen ma‘nāyı bul
Ümm-i ma‘nāyā ṭālib-i kāmīl insānda ara

3 On sekiz bin ‘ālemi geşt eylesen bulmaḳ muḥāl
Seni yoḳdan var eden Mevlāyı var sende ara

4 ‘Alleme’l-esmā rumūzın men ‘aref sırrın daḫi
Añlamak şānında ise ehl-i ‘irfānda ara

5 Her cevherde gevher olmaz ma‘den olmaz her türāb
Zāhidā gir baḫr-i ‘aşḳa dürr-i ‘ummānda ara

6 Ṭālib-i Mevlā olup her kişiden himmet dile
Ġāfil olma Maṭlabī var sırrı Qur‘ānda ara

30 20a

4 *Ve alleme ādemel esmāe [küllehā sümme aradahüm alev-melāiketi fe kāle enbiünī bi esmāi hāüla in küntüm sādikīn]:* Ve ādeme bütün isimleri öğretti sonra o ālemleri meleklerle gösterip, “Haydin davanızda doğrusanız bana şunları isimleriyle haber verin” buyurdu (Bakara suresi 2/31).

31

[mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün]

Kaşide-i Resmî

- 1 Çün âdem mazharı Rahmân'a düşdi
Şafiyyu'llâh olup ihsâna düşdi
- 2 Ne kim var mevcûdât-ı mümkinâtdan
Çamunuñ minneti Mennân'a düşdi
- 3 Çün Âdem oldı mescûd-ı melâ'ik
Hakk'a şükr eyleyip sübhân'a düşdi
- 4 *Elem a'hed ileyküm* âyetin gör
Ki şeytan Âdeme 'udvâna düşdi
- 5 Hakk'ın ikrâmına çün erdi Âdem
Belî kıskanması şeytâna düşdi
- 6 Hudâ emrini şıdı oldı merdûd
Ki la'net halkası gerdâna düşdi
- 7 Şular kim etmedi âdeme secde
Gurûr u kibr ile 'işyâna düşdi
- 8 Bu hâli gördi ervâh kıldı tana
Kimi ikrâr kimi gümâna düşdi
- 9 Görüp ervâh ki Âdem oldı tüccâr
Çamunuñ arzûsı dükkâna düşdi
- 10 Nice dem şâd u handân iken Âdem
Yolu bir gün anıñ bostâna düşdi

31 20b (Resmî D. K. 2)

4 *Elem a'hed [ileykum yâ beni âdeme en lâ tâ'büdüş şeytân, innehu leküm adüvvün mübîn]*: Ben, sizden, "Ey Ademoğulları! Şeytâna kulluk etmeyin, o sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. Doğru yol budur!" diye söz almadım mı?(Yâsîn suresi 36/60).

- 11 Gözine ilişip dıraht-ı gendum
Şıyup emri yiyip bir dāne düşdi
- 12 *İzā cā'el-każā 'amyel-başar'* dır
Ne çāre yahşi iş yamāna düşdi
- 13 Bu bir hikāye efzūn cümle ma'lūm
Ki Havvā Ādem'e bī-gāne düşdi
- 14 Nice dem geçdi vuşlat buldı anlar
Zuhūr-ı Ādemde bahāne düşdi
- 15 Hāḡḡıñ esmāsı mektūmına bunlar
Sebep oldı ḡamu devrāna düşdi
- 16 Tecellī etdi herkes bir isimden
Kimi Hādī kimi fettāna düşdi
- 17 Kimi ḡāline şākīr kimisi de
Hāḡḡ'ıñ ni'metine küfrāna düşdi
- 18 Gelip nevbet şefer emr oldı çün uş
'iṭā'at etmemiz fermāna düşdi
- 19 'Amā-mişāl ervāḡ 'ālemini
Geçip çün nevbet-i āsmāna düşdi
- 20 Anāşır-ı erbā'dan nice seyrān
Ederken yolumuz 'ummāna düşdi
- 21 Mevālid-i selāse ārzūsuyla
O deryāda yolum mercāna düşdi
- 22 Nice gün durdum anda āḡirü'l-emr
Nebāta nevbet uş ḡayvāna düşdi

12 *İzā cā'el-każā 'amyel-başar*: “Kader de olan başa geldiğinde göz kör olur” anlamında Arap atasözü

- 23 Gelip çāra anāşırdan bu cismim
Atadan anaya ebdāna düşdi
- 24 Olup bir aḥsen-i taḫvīm-i maḥfūz
Rūsūm iḥşāşile zindāna düşdi
- 25 Olunca emr-i Ḥaḫ ḥayvāndan ol rūḥ
Mürūr eyyām ile insāna düşdi
- 26 Çü seyāḥat temām oldu görürün
Yolum bir ulu şehristāna düşdi
- 27 Görünür ol şehir-i cünūn velikin
Bir āḥir şehre ol pinhāna düşdi
- 28 Bile ol şehir ile ol şehir içinde
Mürūra minnetim der-bāna düşdi
- 29 Edip terk-i vaṭān ğurbete düştüm
Sa‘ādetle yolum cihāna düşdi
- 30 Gelenler bu cihāna böyle geldi
Ḳazāya uğrayan ḥüsrāna düşdi
- 31 Bu yol bir ḳorḳulu yoldur ańınçün
Kimi geçti kimi kerbāna düşdi
- 32 Bi-Ḥamdi’llāḥ murād oldu müyesser
Bu müşkil işimiz asāna düşdi
- 33 Egerçi şād u ḥurrem oldum amma
Fiġān u āḥ u vāḥ zebāna düşdi
- 34 Gözüm açdım didim elḥamdü’lillah
Çü gördüm cismim Elbistāna düşdi
- 35 Göñül idrāk-i pāk ile mücellā

27 “görürün” : Resmî D. “gördün”

- Ṭabī‘at nidelim ŧbyāna düŧdi
- 36 Nice deryā vü ŧahrā bende mektüm
Velī ‘aql nice gün dīvāne düŧdi
- 37 Ne deñlü lu‘b-ı lehv var ise itdim
ŧon ucu ğayretüm ğufrāna düŧdi
- 38 Hidāyet eyledi Hax oldu musliħ
Ṭabī‘at meyl edip pīrāna düŧdi
- 39 Xul etmiŧdi beni bu çerħ-i devrān
Ne ğuŧŧa yir ŧu kim sultāna düŧdi
- 40 İŧitdim sāz-ı ‘aŧk eyler terennüm
Ĝöñül bu nağmeden dermāna düŧdi
- 41 Çün ‘aŧıklar gibi ‘aŧka boyandım
Bu ğöñlüm bir peri cüvānā düŧdi
- 42 Sebeb oldu biri ol pīre ilter
En evvel hizmetim mihmāna düŧdi
- 43 Kızıl velī ocağında naŧībim
O ŧāh zī-ŧān-ı ‘ālī-ŧāna düŧdi
- 44 ‘Alī-ħaŧlet ŧūfī ħulkı vü ismī
‘Alī sırrı de kim ŧīrāna düŧdi
- 45 Ederdi kābil-i feyz olana baħŧ
Seħāvet taħt-ı ŧāhāne düŧdi
- 46 Nedeñli tālib irŧād etdi ol ŧāh
Kimi velī kimi ‘irfāna düŧdi
- 47 Kimi erkān-ı evliyā-yı icrā
Naŧībī mesned üstādāne düŧdi

45 “taht-ı”: Resmî D. “tahtına”

- 48 Oğudum ‘ilm-i te‘vīli yüzünden
Rumūz-ı istivā a‘yāna düşdi
- 49 Yüzinde berķ uran envāri gördüm
Bu cān içre o nūr leme‘āna düşdi
- 50 Nice yıl hizmetinde şükr ederdim
Ki ben gedā o kām-rāna düşdi
- 51 İşitdiim söyleşirler Hāķķ’a varmaz
Delīli olmayan yabāna düşdi
- 52 Yalñız yola giren menzil alamaz
Gehī bu yana geh o yana düşdi
- 53 Nitekim Cebre’īl peyğam-berāne
Hāķ’a varmağā tercemāna düşdi
- 54 Çü gördüm hāķ yola gidenleri hep
Varıp bir pīr-i nükte-dāna düşdi
- 55 Çün irdi vaķt-i irřādum be-nāğāh
Benim de minnetim bir cāna düşdi
- 56 Kılavuz oldu yola bile gitdi
Edep erkān ile meydāna düşdi
- 57 Tekā-pū etdi andan mürřīde dir
Bu cān irřād için ķurbāna düşdi
- 58 Elim alıp beni irřād edince
Göñül maħzūnumız řādāna düşdi
- 59 Tevāllā vü teberrā ‘ahd-i peymān
Ne pend etdiyse gūř-ı cāna düşdi
- 60 Emān buldı emānet řaķlayanlar
Emānet řaķlayan emāna düşdi

- 61 İrâdet verdim ĩcâzet çün aldım
Naşîbim andan irşâdâna düşdi
- 62 Ayağına yüzüm sürünce gördüm
Bu gözler kuhl-i İşfâhân'a düşdi
- 63 Baña benden haber verince ol şâh
Hemân gönül gözi o yana düşdi
- 64 Nice gün geçdi gördüm yine bir gün
Ki luţfi bendeye erzâne düşdi
- 65 Naşîb verdi yolum açdı ve dedi
Naşîbi naşibiñ âstâna düşdi
- 66 O[l] şehriñ kâmilî çokdur velîkin ⁴⁷
Tecelliñ anlara akrâna düşdi
- 67 Saña mevķûf uyanmağa nice cân
Tarîķ-i Haķķ'a 'âşîķâne düşdi
- 68 Öñine baş koyup arķam şıgadı
Gözüm yaşı o dem revâna düşdi
- 69 Bu bir ni'met 'uzemâdır velîkin
Bu hikmetden gönül hayrâna düşdi
- 70 Yola girdim o dem nâlân-ı giryân
Bu fūrķatden ciger biryâne düşdi
- 71 Muķadderü'l-maķar belâda geldim
Münâsib ol baña iskâna düşdi
- 72 Çıkıp bir gün ol şehri seyr iderken
Gözüm bildik biraz yârâna düşdi
- 73 Nice kâmillere yolum muvaffaķ

66 "ol" : Resmî D. "o".

- Mükemmel hem ʔarīk ihvāna düşdi
- 74 Kimi candan maḥabbet eyler idi
Kimi benimle imtiḥāna düşdi
- 75 Bilirdi maverāyı anda bir pīr
Didi İbn-i fülān fülāna düşdi
- 76 Biraz kimse o nuṭkı etdi izʕān
Olardan şoñra rāyegāne düşdi
- 77 Olur mı rāy-ı āʕdā ile tebdīl
Bir iş kim taḫdīr-i Yezdāna düşdi
- 78 Erince faẓl-ı Yezdāndan iʕānet
Nice pīr ü cüvān dāmāna düşdi
- 79 ʔarīk-ī Ḥācı Bektaş-ı Velīye
Gelip girdi ḫamu erkāna düşdi
- 80 Teşebbüs etdiler Āl-i ʕAbāya
Ki yaʕnī mazḫar-ı Selmāna düşdi
- 81 Olup irşād ḫamusı oldu şākir
Çü gördi rāḫ-ı ḫānedāna düşdi
- 82 Kimi ʕārif ü kāmīl ʕaḫl-ı evvel
Kimi ḫābil-i feyz izʕāna düşdi
- 83 Kimi ʕāşık-ı şādık bay gedā hem
ḫamusı ḫāline şükrāna düşdi
- 84 Kimisi ʕilm-i teʕvīl ile ʕālim
Ki añın dersi cāvidāna düşdi
- 85 Muḫaḫḫaḫ hem muvaḫḫid kimisi de
ʕUlūm ebdān ile vicdāna düşdi
- 86 İlāhī behre-yāb et cümlesin kim

- Ṭarīḳ-i Ḥaḳḳ'a şādıḳāne düşdi
- 87 İlāhi ḥ'āb-ı ğafletden uyansın
Şular kim şıdḳ ile ĩmāna düşdi
- 88 İlāhī şerbet-i vaşlına ḳansın
Şu cān-kim bu yola 'atşāna düşdi
- 89 İlāhi ber-murād et kim bu yolda
Murādın ḳoydı mürīdāne düşdi
- 90 İlāhi cān bağışla anlara kim
Cemāliñ şem'ine pervāne düşdi
- 91 Bağışla anları yā Rab ki geldi
Ṭarīḳ-i Ḥaḳḳ'a muḥıbbāne düşdi
- 92 Yaḳıp yandırma şol muḥıbb-i yā Rab
Kim 'aşḳıñ āteşine yana düşdi
- 93 Du'āsıñ müstecāb et yā ilāhī
Bu Resmī ḥālın istibyāne düşdi
- 94 Ḳamuya feyz-i luṭfuñ oldu mebzūl
Şalādır cümleye el-āna düşdi
- 95 Şaḳıñ durma oturma şol kişiyle
K'aniñ işi güci yalana düşdi

32

[mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün]

- Nuṭḡ-ı Hāzret-i Mevlāna
- 1 Müselmānān menüm rind ü ḡarābāt
Yirüm mey-ḡānededür işüm melāmet
 - 2 Ne zāhid men ne zühd men ne 'āqılum
Ne ṭā'at bilürüm ne ḡod 'ibādāt
 - 3 Ne dīnüm var ne mezhebüm ne kıblem
Ne mescid bilürüm ne beng-i ḡāmet
 - 4 Pelās arḡamda nāḡūs elümde
Ne zünnār ḡuşanurum ne ḡod 'alāmet
 - 5 Men ki maḡamum deyr içinde
Velī 'aşḡa getürmişüm irādet
 - 6 Çıḡam mey-ḡāneden ḡül-bank uram men
ḡarābātum ḡarābātum ḡarābat
 - 7 Kes elini ayaḡını dilini
İlinde nefsine virme irādāt
 - 8 Eyā Moñla Celāleddīn ne pīrdür
Aduñ zāhid özüñ rind-i ḡarābāt

32 23a

4b vezin bozuk “ḡod” kelimesi fazla olduḡu için
5a mısra eksik olduḡundan vezin bozuk

33

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Tārīḥ-i İkrār

1 Daḥı bir ğonca-yı nev-reste iken
Açılup gül gibi ol verd-i cemîl

2 Āl āl oldu ruḥ-ı zībāsı
Nesne-i ‘aşkı idince taḥşîl

3 Şoyunup gülşen-i ‘aşқа girdi
Eyledi ḥüsnini kendine delîl

4 Nār ı nūr eyledi ol māh-pāre
‘Aşk ile zātını kıldı tekmîl

5 Didiler ehl-i maḥabbet tārīḥ
Bağlı Āl-i resûl oldu Ḥalîl (1201)

34

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Ġazel-i Enverî

1 Ḥudādur görinen her görünende
Gören de gösteren de hem gören de

2 Zuhûrundan olan budur mezâhir
Ki zâhir görecek Ḥaqqı sende

3 Benüm remzüm senüñ ḥaḳıḳatindür
Beni ben gösterem saña bende

4 Ki bu benlikde senlik benlik olmaz
Budur lâzım olan mülk-i yedinde

33 23a

34 23b

3 b vezin bozuk

- 5 ‘Ubūdiyyet rumūzı k’aşk olıcak
Görisersen seni señ āyīnede
- 6 Gül ü mül naḥl-i yāsuk (?) serv-i ra‘nā
Yafkuluk (?) cūy-bār ile çemende
- 7 Muḥavvel ḥavli ḥāliçün muḥallā
Mü’min gösterür mısriyeti kanda
- 8 Zümrüt-i la‘l olan yāķūt-ı aḥmer
Şad kadar dūr ‘aķīķ oldı hem-yānda
- 9 Elīf nūn vāvuñ remzidür yā
Bu rānuñ māverāsı sende bende

35

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Ġazel-i Nesimī

- 1 ‘Aşk birdür ezel[ī]den sevgili dil-dār bir
İkilik şıgmaz arada yār birdür yār bir
- 2 Bunca kim seyr eyledüm gezdüm vücudum şehrini
Şehr birdür kân birdür söylenen güftār bir
- 3 ‘Aşık-ı dīvāne oldum ben *ene’l Haķ* söyledüm
Nār birdür nūr birdür āşlu resm-i dār bir
- 4 ‘Aşık olanlar saḥīdür ġāfil olanlar baḥil
İki ‘aşık arasında gizlidür esrār bir
- 5 Zāhid-i nā-dāna söylen özini terk eylesün
Bir ḥaķikat ‘āleminde olmasun tekrar bir
- 6 Söyledürsün ehl-i inkārı yüzi biñ bini yüz
Ehl-i iķrārın kātında dār birdür var bir

35 24a

3 *Ene’l Hak*: “Ben Hakkım”

- 7 ‘Āşık-ı ma’şuk katında doğrudur haq menzili
İki ārif arasında hırka vü zünnār bir
- 8 Mihrüñle bel bağladum lütfüñ görüp şaha senüñ
Cān u virdüm baş koydum virmişüm ikrār bir
- 9 Birbiridür sırrıdur (?) sırr ile sırru’l-miyān
İkilik sığmaz orada sırr ile ser-dār bir
- 10 Gör Nesīmīñ penāhı şāh-ı merdān ‘Alī
On sekiz biñ ‘āleme hüküm eyleyen ser-dār bir

36

[mefā’lün mefā’lün mefā’lün mefā’lün]

- 1 Göñül mäh-ı muharremdür kanı feryād u efgānuñ
Niçün virmez cihānı seyle eşk-i çeşm-i giryānuñ
- 2 Añıñün tuğdılar yıl başını [mäh-ı] muharrem kim
Cedīd olu[r] bu ayda mātemi şāh-ı şehīdānuñ
- 3 Bu mäh ol mähdur kim Muştafā’nuñ kurretü’l- ‘aynı
Şehīd-i hançer-i bī-dādı oldu Şimr-i nā-dānuñ
- 4 Bu mäh ol mähdur kim murtażānuñ naqd-i imānı
Esīr oldu elinde bir bölük bī-dīn ü imānuñ
- 5 Yüzindeñ ey felek kuṭb-ı murādı üzre dönmekden
Burulsa yegdi pergāruñ döğünse yegdi devrānuñ
- 6 Kanı bir hāksār-ı hānedān al-i Aḥmed kim
Yıka bir āh ile nüh saqfını gerdün u gerdānuñ
- 7 Hüseyñüñ ravzasın seyr et kāmety görmek istersen
Ki tutmuş serv-kaḍler mātemin ol şāh-ı zī-şānuñ

36 24b (Bağdatlı Rūhi D. G. 678)

2 “muharrem kim”: Bağdatlı Ruhī D. “mäh-ı muharrem kim”

- 8 Yeter an aqla Rūhī Kerbelāya ar-ı hūn itdūñ
Gider seyle mezāri orarın Őāh-ı Őehīdāñun

37

[fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn]

- 1 a ıl sīneni kim māh-ı muharremdür bu
Ey gōñül āh u figān it [kim] dem-i mātemdür bu
- 2 Dōkdiler bugün āl-i Resūlūñ anın
Aqla ey dīde ki an aqlayıca demdür bu
- 3 Beñzemez ayra am-ı vāı’-ayı atl-i Hüseyin
Nār-ı asretle gōñüller yaıcı amdur bu
- 4 Añıp ol vāı’ayı aqlamayan [ol] bī-derde
Dir melekler ne ‘aceb seng-dil ādemdür bu
- 5 Bendegānuñ [ki] siyehlerle siyeh-pūŐ eyle
Rūhiyā sūr deildir dem-i mātemdür bu

38

[mef‘ülū mefā‘ilū mefā‘ilū fe‘ülūn]

- 1 Őañman bizi kim Őīre-i engūrla mestüz
Biz ehl-i arābātdanuz mest-i elestüz
- 2 Ter-dāmen olanlar bizi ālūde Őanur līk
Biz mā’il-i būs-ı leb-i cām u kef ü destüz
- 3 Őadrın gözedüp n’eyleyeyüm bezm-i cihānuñ

37 24b (Badatlı Rūhi D. G. 909)

2 “Dōkdiler bugün āl-i Resūlūñ anın” : Badatlı Ruhī D. “Dōkdiler āa bu dem āl-i Resūlūñ anın”
2 a vezin bozuk

38 24b (Badatlı Rūhi D. Tc. 1)

Bām-ı ħum-ı meydür yerimüz bāde-perestüz

4 Mā'il degülüz kimsenüñ āzārına ammā
Ĥāṭır-şiken-i zāhid-i peymāne şikestüz

5 Erbāb-ı ġaraż bizden ıraġ oldıġı yegdür
Düşmez yire zīrā oğumuz sāhib-i şastuz

6 Bu 'ālem-i fānīde ne mīr ü ne gedā yoğ
A'ālara ā'lalanıruz pestle pestüz

7 Hem-kāse-i erbāb-ı dilüz 'arbedemüz yoğ
Mey-ħānedeyüz gerçi velī 'aşğla mestüz

8 Biz mest-i mey-i mey-gede-i 'ālem-i cānuz
Ser-ħalka-i cem'ıyyet-i peymāne keşānuz

39

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ėazel-i Seyyīd Nesimī

1 Bir belā-keş 'aşığam ey yār senden dönmezem
Ĥançer ile yüregimi yar senden dönmezem

2 Dönmezem cevr-i cefādan ħasta göñlüm Muhyī
Biñ cefā kılsın nola dīl-dār senden dönmezem

3 Kā'bede isteridüm büt-ħānede buldum seni
Ėuşanurum belime zünnār senden dönmezem

4 Muşğaf-ı ħüsnüñ ħağğıçün ey dil-ārāmum benim
Nitekim bu tende cānum var senden dönmezem

5 Şol rağıbüñ ṭā'nesün her günde biñ nüş eylerem
Ben Nesimī ey perī zinhār senden dönmezem

40

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ġazel-i Nesimī

- 1 Çünki bildüñ mü'minüñ ħalbinde Beytu'llāh var
Niçün ta'zīm itmedüñ ol evde kim Allāh var
- 2 Her ne var ādemde var ādemden iste Ĥaĥķı
Olma İblis gibi şāķī ādemde sırru'llāh var
- 3 Degme kimse göñlüne ey mu'teber gel Ĥaĥķı bil
Ĥāzır oldı cümle şeyde şanma ġayru'llāh var
- 4 Gel ene'l ĥaĥ defterinde al sebaĥ ey zāt-ı Ĥaĥ
Dem-be-dem bāṭıl taşavvūr itme ĥaĥķu'llāh var
- 5 Pehlüvandır ol kişi kim nefsinı ħatlı eyledi
Hem erenler meclisinde aña eyva'llāh var
- 6 Kimseye ta'n itme ey dil sırr-ı Ĥaĥķa vāķıf ol
Nūr u Ĥaĥdan cümle eşyayı şanma ġayru'llāh var
- 7 Kim ki mā'mur eyledi vīrān göñli Ĥaĥķ'a çün
Āferīn taḥsīn ānuñ pīrinde şeydu'llāh var
- 8 Çün ḥāzīne ħıldı Allah genc için ol ḥāneyi
Fāriġ ol daḥı itme ġelür göñlünde kenzu'llāh var
- 9 Yılda bir kez ḥacc idersün Kā'be-i ey ḥācı
Ĥıl göñül beytüñi ṭavāf her-demde ḥaccu'llāh var
- 10 Maĥşāda irmek dilersen ṭālib-i rāh ol yürü
Lā-cerem vaḥdet evinde ḥasbeten-li'llāh var
- 11 Sen saña laf eyleyüp çok da'va-i ḥam eyleme
Lā-cerem ḥalī degil meydānda her-dem şāh var

40 25b (Kul Nesimī G. 81)

12 Genc-i maḥfız ḥaḳıḳat ey Nesīmī ebsem ol
Sen anı fāş eyleme ‘ālemde çok güm-rāh var

13 Zāhidüñ dilinde ger var ise zıḳru’llāh
‘Āşık-ı şādıkların ḳalbinde illā’llāh var

41

[mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün]

Naḳşī

- 1 Ḥitāb-ı ‘alleme’l-*eşmā* rumūz-ı sırr-ı insāndur
Kitāb-ı noḳta-i evvel ḥaḳıḳat ehl-i ‘irfāndur
- 2 Lisān-ı ‘ilm-i esrārın o kim fehm eylemez remzin
Görinür şüretā insān velī ma’nāda ḥayvāndur
- 3 Olar kim rüy-ı dil-dārı temāşā itdi her yüzden
Çıkar anlar aradan kim bu ma’nā özge seyrāndur
- 4 Kaçan kim ol kemān-ebrū girer meydān-ı ‘aşḳ içre
Başın top eyler ‘āşıklar zirā ki zülfi çevgāndur
- 5 Diler bir demde ḳatlı eyler ser-ā-ser ‘ālemin ḥalkın
Yazılmaz bir nefes cürmü rızā-yı ḥükm-i sulṫāndur
- 6 Binā-yı dest-i ḳudretdür yıḳılmaz bilmüş ol Naḳşī
Libāsın tazeler anlar ‘āḳıllar bunda ḥayrāndur

42

[mef ‘ülü fā’ilātü mefā ‘ilü fā’ilün]

Mersiye-i İmām Ḥüseyn Der- Şeyḫ Sāfī

- 1 Ey nūr-ı çeşm-i Ahmed-i Muḫtār yā Ḥüseyn
V‘ey yād-gār-ı Ḥaydar-ı kerrār yā Ḥüseyn

13a vezin bozuk

41 26a (Naḳşī D. G. 41)

42 26b

- 2 Ey cān ü dil sırına sultān-ı yā Hüseyn
V^çey Kerbelāda şeh-i şehīdān yā Hüseyn
- 3 Çeşm-i çerāğ-ı ‘āleme nūr-ı cemāl-i Hāk
Cān u cihān[a] raḥmet-i Raḥmān yā Hüseyn
- 4 Rūşen yüzün sūre-i *ve’ş-şemsi ve’d-duḥā*
Şānuñda nāzil āyet-i Qur’ān yā Hüseyn
- 5 Hāk-i rehūñ katında şehā rīzedür
Dürr-i ‘Adenle lā’l-i Bedeḥşān yā Hüseyn
- 6 Ceddüñ gūyende olmaya bir berg-i sebzece
Bağ-ı behişt-i ravza-i Rıdvan yā Hüseyn
- 7 Ceddüñ Resūl-i pāk atañ şāh-ı evliyā
Ammüñ ‘aḳīl-i Cā’fer-i Tayyār yā Hüseyn
- 8 Ey nūr-ı çeşm-i Fāṭıma maḥbūb-ı ins ü cān
İñletdi bizi miḥnet-i devrān yā Hüseyn
- 9 Māh-ı muḥarrem erdi mātem oldı āh u vāh
Olduñ bu ayda gün gibi pinhān yā Hüseyn
- 10 Ŗan ağladı şafağda şehā şefkatinden
Ol dem ki itdiler seni ḳurbān yā Hüseyn
- 11 Devr-i zamāna döndi dü ‘ālem yıķıldı şan
Tutdı cihānı nāle vü efgān yā Hüseyn
- 12 Mātem ṭonın giydi buluṭlar bölük bölük
Bārān-ı ğamla ḳopdı çü ṭufān yā Hüseyn
- 13 Gökler boyandı göke gün giydi ḳaralar
Maḥv oldı ara yerde meh-i tābān yā Hüseyn

Koca, Turgut. (1990). *Bektaşî Nefesleri ve Şairleri*. s. 208

5 şehā rīzedür: şehā seng-i rīzedür

13 “oldu” iki defa yazılmış vezni bozduğu için de çıkartılmıştır.

- 14 Yırtdı yüzini nāḥun-i ḥasretle mihr ü māh
Ağladı yir ü gök saña yeksān yā Ḥüseyn
- 15 Çarḥın büküldi beli ve şındı sītāresi
Encüm saçıldı yire çü yārān yā Ḥüseyn
- 16 Deryālar ācıdı saña aḡar şular daḡı
Taşlar alup döğindi ferāvān yā Ḥüseyn
- 17 Ḳanlar döküp fiğān ile her kişi der ki āh
Ḳanı ne oldı sevgili cānān yā Ḥüseyn
- 18 Gül gibi çehre ḡana boyandı firākınla
Çāk itse tañ mı ġonca-i girībān yā Ḥüseyn
- 19 Sünbül saçını çözdü vü gül gitdi kendüden
Sūsen elinde ḡançer-i bürrān yā Ḥüseyn
- 20 İder zebān-ı ḡāl ile ḡanı ne yerededir
Semm-i la'īn ü nekbet-i Mervān yā Ḥüseyn
- 21 Āl-i Resūle ḡanḡı yüzi ḡara böyle ider
Olsun Yezīde la'net-i Yezdān yā Ḥüseyn
- 22 Her kim seni vü ālüni cān gibi sevmese
İtten beterdür ol nice insān yā Ḥüseyn
- 23 Bezm-i ġamında āteş-i ḡasretin ile yanmayan
Olsun hemīşe ney gibi nālān yā Ḥüseyn
- 24 Derdā ki çarḡ-ı felek-i ḡanedānına
Gehī zehr içürür gehī ḡan yā Ḥüseyn
- 25 Sen deşt-i Kerbelāda şuşuz bunda āh u vāh
Yire mi geçdi çeşme-i ḡayvān yā Ḥüseyn
- 26 Dervişüm āstānına yüz süre gelmişüm
Şāh-ı keremünle gelür iḡsān yā Ḥüseyn

- 27 Maşşer güninde el benim etek senüündür şāhā
Komagıl anda teşne vü ‘uryān yā Hüseyn
- 28 Kāndur şarāb-ı kevser-i şāķī kılını sen
Giydür libās-ı hülle-i Rıdvān yā Hüseyn
- 29 Raḥmet seni sevüp yoluna cān virenlere
Olsun hemīşe ḥıl’at-i ĩmān yā Hüseyn
- 30 Olsun kamu muḥibbine rüz-ı deşt-har ‘atā
Serāb u na’īm ü ni‘met-i gufrān yā Hüseyn
- 31 Olsun saña ve āline rūḥü’l emīn müdām
Kerrübīlerle medḥ ü senā-ḥ’ān yā Hüseyn

43

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

- Güfte-i Ḥazret-i Hünkār-ı Ḥacı Bektāş-ı Velī
1 Baş açık yalın ayak ‘uryāne gelmişlerdeniz
Ḥāk-i pāy abdal olup vīrāne gelmişlerdeniz
- 2 *Lā- teḳabbel indenā ey hace el-māl ü ve’l-benūn*
Pes bu ‘ālem içre biz seyrāne gelmişlerdeniz
- 3 Āşık-ı dīdār olup nūr-ı tecellī gözleriz
Şānma zāhidler gibi biḡāne gelmişlerdeniz
- 4 Biz mevāliyüz faķīhün şūfileyin bekrī degil
Pādşāhlardır adımız merdāne gelmişlerdeniz
- 5 Pādşāh-ı dehr olup hem *Küllī nefsin zā’ika*

31 Kerrübīlerle: kerrübīlerle bile “bile” kelimesi vezni bozduğu için yazılmamıştır.

43 27b

Koca, Turgut. (1990). *Bektaşî Nefesleri ve Şairleri*. s. 301.

5 *Küllī nefsin zā’ikatül [mevti sümme ileynā türce’ün]*: Her nefis ölümü tadacaktır. Sonra döndürülüp bize getirileceksiniz. (Ankebüt suresi 29/57).

9 edip: metinde eyleyip

- Bir iki gün dünyāya mihmāne gelmişlerdeniz
- 6 Ey Müselmāñ ol şehiñ nūr-ı cemāl-i mihrine
Yek cihet olup bugün ĩmāna gelmişlerdeniz
- 7 İmdi ‘ārif bu sözüñ iç yüzi vardır yakın
Men ‘ārefden tanıyıp ‘irfāna gelmişlerdeniz
- 8 Mü’miniñ mirātı mü’mindir dedi şāh cihān
Küfri kŭy-ı pāk edip bŭrhāna gelmişlerdeniz
- 9 Yŭri ey zerrāk-ı sālŭs zāhid-i ĥod-bīn ki biz
Baş u cānı terk edip meydāna gelmişlerdeniz
- 10 Ol muқаtтар mażhar-ı hem şŭrete kılup nażar
Қаtreyiz kim gŭyiyā ‘ummāna gelmişlerdeniz
- 11 Pādşāh-ı lem-yezel dānā-yı bī-misl ũ bedel
Ya’nī kim ol gāfir ũ gufrāna gelmişlerdeniz
- 12 Aĥsen-i taқvīmi bildim Hādī-i Raĥmāndır yaқīn
Ey sıfātı *ķul-huvallāh* şāna gelmişlerdeniz
- 13 İktidārim var imiş kim tā ezel sulţān ile
Şad-hezārān şŭkr kim dermāna gelmişlerdeniz
- 14 Yā Muĥammed yā ‘Alī virdim dŭrŭr leyl ũ nehār
Yā Muĥammed yā ‘Alī iĥsāna gelmişlerdeniz
- 15 Enbiyā vŭ evliyāniñ hŭrmeti çŭn cŭrm ile
Hamdŭ’lilāh kim bugün der-bāna gelmişlerdeniz
- 16 Ey Esedu’llāhı gālib şāhib-i Dŭldŭl-sŭvār
Lā fetāyı vird edip şīrāne gelmişlerdeniz

- 17 Ey yed-i murtaza-kamer sen şun'-ı Şāni'-[i] şevkine
Nār-ı 'aşkıñ şem'ine pervāne gelmişlerdeniz
- 18 Şāh Hasan hūlku'r Rızānıñ ıydı vaşlı haqqına
Çün Hüseyni Kerbelā kurbāna gelmişlerdeniz
- 19 Şah Zeyne'l 'ābidīndir Baķır u Ca'fer imām
Mūsā-yı Kāzım Rızā çün yāna gelmişlerdeniz
- 20 Ol Tāķī vü bā-Naķī şāhib-livā-yı 'Askerī
Meħdī-i şāhib-zamān şulţāna gelmişlerdeniz
- 21 Biz muħibb-i hānedān ile *Seķahūm Rabbūhūm*
Lā-yezel-i hayy için mestāna gelmişlerdeniz
- 22 Hānedān-ı Ahmed- i muħtār'a kaçd idenleriñ
Cānına la'net idip giryāna gelmişlerdeniz
- 23 Ol benim ki Hācı Bektāşım bugün ey mütteķī
Şöyle yektā vü cünün hayrāna gelmişlerdeniz
- 24 Gerçi kim eksikliyiz n'ola o şāhın haqqıçün
Bir gedāyız kim bugün şāhāna gelmişlerdeniz

44

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- Min Kelām-ı Vīrānī
- 1 Biz urum abdāliyuz sulţānımızdur Muştafā
Terk-i tecrīdüz bugün sübhānımızdur Murtaşā
- 2 Biz anuñ vechinde gördük ma'nī-i ümmü'l kitāb
Şüret-i Haķ mazharı Raħmānımızdur Murtaşā
- 3 Biz bugün āl-i 'Alīden ğayra mā'il olmazuz

44 28b

Cismimizde cānımız canānımızdur Murtażā

4 Bilmişüz b'ism-i ilāhuñ sırrını haqqe'l yakīn
‘Arīf-i rābb olmuşuz ‘irfānımızdur Murtażā

5 Tekke-gāh-ı ‘aşk içinde biz mücāvır olmuşuz
Hamdü'lillāh kim bugün mihmānımızdur Murtażā

6 Bilmişüz başdan ayağa bin Kelāmū'llāh ‘Alī
‘İlm-i kudret nokta-i Qur'ānımızdur Murtażā

7 Kaṭreyüz gerçi muḥītüz zerreyüz lākin güneş
Aftāb-ı ‘ālemüz ‘ummānımızdur Murtażā

8 Hāzırız haşruz hayāt-ı cāvidānī bizdedür
İçmişüz biz çeşme-i hayvānımızdur Murtażā

9 Şöyle ikrār eyledük biz ‘ayn lām yā'ya kim
Şeyhimüz yok dīnımız imānımızdur Murtażā

10 Biz ‘Alīnūñ āline cāndan şehādet eyledük
Tā ezel *ḳāl ū belā* erkānımızdur Murtażā

11 Cevher-i şol lā-mekānı bizdedür ey müdde'ī
Bizüz ol dürr-i yetīmüz kānımızdur Murtażā

12 Fazl-ı Haqquñ sırrını biz zātımızda fehm idüp
Fī vü ḳād'a lām Haqq yezdānımızdur Murtażā

13 Sinemiz çāk eyleyüp tutduk yezidūñ taşına
Her belānuñ tīrine ḳalkānımızdur Murtażā

14 Dört kitābuñ ma'nīsı İncil [ü] Tivrāt [u] Zebūr
Bā-i b'ismi'llāh ile furḳānımızdur Murtażā

15 Ey Virānī cümle ma'nā nokṭadur zāt-ı ḳadīm

1 “Muştafā”: Viranī D. “Murtażā”

Ol durur şām u seher seyrānımızdur Murtażā

45

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Virānī

I

- 1 Ben muhibb-i hānedānum söylerüm medh-i 'Alī
- 2 Çün gulāmiyem haқиkat virmişüm cān u dili
- 3 Bî'āt it āl-i 'abāya vir irādet de belī
- 4 Vird idüp söyle dilinde lā-fetā illā 'Alī

II

- 1 Tālīb iseñ gel ileri qalma menzilden geri
- 2 Cānını qurbān ide gör hāk-i pāya şāl seri
- 3 Qurtulup nār düzāhından olagör gāmdan beri
- 4 Vird idüp söyle dilinde lā-fetā illā 'Alī

III

- 1 Gir dilerseñ tālībā sen bulmağa 'ömre necāt
- 2 Görine rüşen gözine 'ālem içre müşkilāt
- 3 Hayy olasuñ haşr olunca içersüñ āb-ı hayāt
- 4 Vird idüp söyle dilinde lā-fetā illā 'Alī

IV

- 1 Oldurur cümle-i vücūdum hākim ü hüküm ü ezel
- 2 Cānı başı vir yolunda budur evlāda bedel
- 3 Mācerāsından cihānuñ çek elin itme cedel
- 4 Vird idüp söyle dilinde lā-fetā illā 'Alī

V

- 1 Geldi şāhın şānına Hāğdan kelām-ı *hel etā*
- 2 Vāris nūr-ı nebidür uş hadīs-i Muşţafā
- 3 Ger dilerseñ olmyasın bir dem ānlardan cüdā
- 4 Vird idüp söyle dilinde lā-fetā illā 'Alī

VI

- 1 Sen perīnüñ leblerinden görmüşüm aqar gül-āb
- 2 Başımı virdüm bu yolda kılmışüm ānı taleb

45 29b (Virānī D. 67)

V/1 *Hel eta* [alel insani hīnüm mined dehri lem yekün şey'en mezkūrā]: Gerçekten insana zamandan bir süre geldi. O anılır bilinir bir şey değildi (İnsan suresi 76/1).

3 Zātına yazmuş bu ismi tā-ezelden Hâk Çalab
4 Vird idüp söyle dilinde lâ-fetâ illâ ‘Alî

VII

1 Mü’min iseñ eylegil âl-i muhibb-i hürmeti
2 Derviş-i bî-çâreden almağ dilersüñ himmeti
3 Rûz-ı maşşerîde umarsañ enbiyâdan şefkatî
4 Vird idüp söyle dilinde lâ-fetâ illâ ‘Alî

VIII

1 Şüfiyâ kılma rü’yet gelmesüñ dilinde laf
2 Çün muhibb-i şâh degilsen sözlerüñ cümle güzâf
3 Kurtulup gird-âb-ı gâmez olmağ isterseñ mu’âf
4 Vird idüp söyle dilinde lâ-fetâ illâ ‘Alî

IX

1 Bu Virânî abdâl fakir-i derd-mendüñ yâ ilâh
2 Cürminüñ baırına gârğ olmuş meded ey mülk-i şâh
3 Ger dilerseñ ‘âlem içre bir münevver toğrı râh
4 Vird idüp söyle dilinde lâ-fetâ illâ ‘Alî

46

[fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

‘Azbî Tahmîs

I

1 Cân-ı dilden ben muhibb-i hânedân-ı ‘Alîyim
2 Hem erenler çâkeriniñ hâk-i pâyı mālîyim
3 Hem dağı sultân-ı ‘âlem Mustafâ hayâliyim
4 Cümleden geçdim velî ancak ‘Alî meyyâliyim
5 ‘Aşıkım ser-bürehne Şâh Hüseyñ abdâliyim

II

1 Kayd-ı ‘uğba vü fenâdan olmuşum gâmdan beri
2 Baña teslim-i rızâdır taht-gâh-ı hâverî
3 Diñlemem t’an -ı adūyı Ca’ferîyim Ca’ferî
4 Oldum on iki imâmıñ bende-i fermân beri
5 ‘Aşıkım ser-bürehne Şâh Hüseyñ abdâliyim

III

46 30b (Azbi D. Muh. 2)

I/5 Aşıkım ser-â-pâ bürehne: Azbi D. “ser-bürehne” şeklindedir. Mecmuada “Aşıkım ser-â-pâ bürehne” şeklindedir vezni bozduğu için yazılmamıştır.

- 1 ‘Āşıkā Hāḡdan keremdir nuṡkı pīri diñlemek
- 2 Ṭālībe cāndır imām-ı cān u başı terk eylemek
- 3 Söz degil vaşlım imamdır şāhidim ins ü melek
- 4 Neylerim tāc u ḡabāyı baña sen şāhım gerek
- 5 ‘Āşıkım ser-bürehne Şāh Hüseyn abdālıyım

IV

- 1 Hādi-i-rāh-ı Hudāyım mazhar-ı nur-ı Celī
- 2 Hem pīrim şāh erenler Hacı Bektāş-ı Velī
- 3 Gitdigim rāh-ı velīdir tutduğım dāmen-i Velī
- 4 Çağırırım ‘āşıkım Allah Muḡammed yā ‘Alī
- 5 ‘Āşıkım ser-bürehne Şāh Hüseyn abdālıyım

V

- 1 Baña pīrimden gelir zezem değıl göñlüm melül
- 2 Zāhid-ī ḡod-bīn görkim her edāsı biñ füzül
- 3 ‘Azbi pīrinden ḡavālet istedi aldı uşül
- 4 Sen baña dersiñ Kızılbaş ben direm şıddık-[ı] Resül
- 5 ‘Āşıkım ser-bürehne Şāh Hüseyn abdālıyım

47

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Ḥaṡayī

I

- 1 Bendeyüm ben cān-ı dilden pādşāhumdur ‘Alī
- 2 Gözlerüm nūr-ı cihānda bedr-i māhumdur ‘Alī
- 3 Yoluna cānum fedādur ṡoğrı rāhumdur ‘Alī
- 4 Kıblegāhumdur Muḡammed secdegāhumdur ‘Alī

II

- 1 Men ḡüs-n-i ḡulḡ-ı Rızānuñ bir muḡibb āliyüm
- 2 Ḥamdü’lillāh kim ḡasedle kibr ü kinden ḡāliyüm
- 3 Şah Hüseyn-i kerbelānuñ baş açık abdāliyüm
- 4 Kible-gāhumdur Muḡammed secde-gāhumdur ‘Alī

IV/1 Hādi-i-rāh-ı Hudāyım mazhar-ı nur-ı Celī: Hādi-i-rāh-ı Hudāyım mazhar-ı nur-ı Celī Yā ‘Alī mecmuada “ yā ‘Alī yazmaktadır Azbi divânında yazmamaktadır ve vezni bozduğu için burada da yazılmamıştır.

V/1 “pīrimden”: Azbi divanında “zemīnden”.

Şiir Azbi divânında 6 bentten oluşmaktadır.

47 31a (Hatayī D. Mr. 185)

III

- 1 Şāh Zeyne'l-Ābidīndür Bakır ile Ca'ferī
- 2 Bilinüz bunları sevmek dīn-i imānuñ erī
- 3 Dā 'imā söyle bu nuṭkı olmayasın serserī
- 4 Kible-gāhumdur Muḥammed secde-gāhumdur 'Alī

IV

- 1 Musā-yi Kāzımı her kim bildi oldu ehl-i Hāḳ
- 2 Gel şehen-şāh 'Alī Musī rızādan al sebaḳ
- 3 Ten göziñi giderüp cān gözi ile aḡna baḳ
- 4 Kible-gāhumdur Muḥammed secde-gāhumdur 'Alī

V

- 1 Şah-ı Taḳī-i bā Naḳīnün ḳulı ol ey baḫtiyār
- 2 Bunları sevene rahmet eyledi perverd-gār
- 3 Mü'min olanlar bu nuṭkı eyledüler āşkār
- 4 Kible-gāhumdur Muḥammed secde-gāhumdur 'Alī

VI

- 1 'Askerīye 'Asker olmak dileriseñ ey benām
- 2 Kıl tevellā ḫānedān-ı Ahmedi bulḡıl tamām
- 3 Hātm olısdur imāmuñ Mehdīdür beyne'l enam
- 4 Kible-gāhumdur Muḥammed secde-gāhumdur 'Alī

VII

- 1 Ey Hātāyī ḡāfil olma iş bu dünyā fānidir
- 2 Her ne kim geldi vücūdā 'ālemün mihmānıdur
- 3 Bu kelāmı vird idinmek 'ārifün erkānıdur
- 4 Kiblegāhumdur Muḥammed secdegāhumdur 'Alī

48

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Seyyid Nesīmī

- 1 Men ol maḫbūb-ı dil-ḫāhuñ lebin 'ayn-ı şifā gördüm
Saçuñ *Ve'l-leyl izā yaḡşā* yüzün *Şemsi Duḫā* gördüm
- 2 Lebünden bir ḳadeḫ şundı beni ol meyden esritdi
Ḥabībün sāḡarın içen maḳām-ı dil hümā gördüm

48 31b

1 *Velleyli iza yaḡşa*: Yemin olsun bürürken o geceye (Leyl Suresi 92/1).

- 3 Vücūdum şehrine girdüm iriřdüm gevher-i cāna
Ser-ā-ser gönlümüñ bařsun bir ān nūr-ı Hudā gördüm
- 4 Şerīʿat yoluna vardum vilāyet baħrine daldum
Haķıķat kenzine miftāħ Muħammed Muřtafā gördüm
- 5 Maźhar-ı cism cān-ı ervāħ hem oldur cümleye maťbāħ
Kemāl-i aķl ile irdüm Resül-i muķtedā gördüm
- 6 İmām-ı bih-terīn haydar cinān meydānuna server
Hem oldur řāķīyi kevser anı baħr-i seħā gördüm
- 7 Tarīķat yoluna reh-ber vilāyet mülküne server
Haķıķat sırrına maźhar ‘Aliyye’l murtaźā gördüm
- 8 Göñül tahtında Haķ server emir-i vālī vü ekber
Nübüvvet ma’rifet enver-i Ĥasan ĥulķ-ı Rızā gördüm
- 9 Şehādet baħrine maħrem vücudı gevher-i ādem
Şehīd-i meşhed-i a’zam Ĥüseyn-i Kerbelā gördüm
- 10 Kerāmet tahtına řulťan sa’adet rāhına bürhān
Müdām ez-nūr-ı Haķ tābān ‘alī Zeynü’l aba gördüm
- 11 İmām-ı muħteřem Bāķır Muħammed şer’ine nāzır
Ledünnī ‘ilmüne ĥāzır añı kān-ı vefā gördüm
- 12 İmām-ı Ca’fer-i Şādık řabīb-i ĥākim-i ĥāzık
Kemāl-i ķadr ile fā’ık be-ġāyet muntehā gördüm
- 13 İmām-ı server-i Mūsā nübüvvet sırrına dānā
Delīl-i āyet-i [l]evhā ‘Ali Musa Rızā gördüm
- 14 Birünī maťla’ taķvāyı derünī maħzen-i isrā
Viripdür ‘āleme iħyā Muħammed řāħ Taķī gördüm
- 15 Olupdur cān ile maħrem odur hem devlet-i a’zam
Āerāġ-ı ‘ālemi ādem ‘Alī řāħ-ı Naķī gördüm

- 16 Kemāl-i hüsnile ihsan cemāl-i nūr ile rūşen
Vücūdî gevher-i maḥzen Ḥasan ‘Asker liḳā gördüm
- 17 Kelām-ı hüccet-i ḳaṭı’ zuhūrı cem ile nāfi‘
Cemī‘-i mü’mine şāfi’ Muḥammed muhtedā gördüm
- 18 Nesīmī bende-i Ḳamber olupdur çāker-i Ḥaydar
Ḳamudan kemterīn-i kemter anı ḥāk-i pā gördüm

49

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Seyyid Nesimī

I

- 1 Yā ‘Alī yā şāh-ı sulṭān-ı velī
2 Dimişüz ‘aşḳuñ belāsına belī
3 Yüz sürüp dergāhına açduḳ eli
4 Yā ‘Alī Allāh Allāh yā ‘Alī yā ‘Alī

II

- 1 Yoluna cān virmeyen ādem degil
2 ‘Aşḳuñ ile geçmiyen dem dem degil
3 Bir nefes sensiz göñül hürrem degil
4 Yā ‘Alī Allāh Allāh yā ‘Alī yā ‘Alī

III

- 1 Cümle cānlar cānānuñ cānānisuñ
2 Ḥaḳ şıfat serverlerüñ sulṭānisuñ
3 Derdmend üftādeler dermānisuñ
4 Yā ‘Alī Allāh Allāh yā ‘Alī yā ‘Alī

IV

- 1 Luṭfuñ ile buldı bu ‘ālem ḫayāt
2 Ḳahruñ önünde ḳamūsı bī-sebāt
3 Āstānındur ḳamu ḡamdan necāt
4 Yā ‘Alī Allāh Allāh yā ‘Alī yā ‘Alī

V

- 1 Nuṭḳ-ı ādem genc-i ādemdür ṭapuñ
2 ‘Alleme’l-esmādur ‘ālemde ṭapuñ

49 32b

49 Bent sonlarında tekrarlanan “yā ‘Alī” ifadesi fazla gelmektedir.

3 Ne diyem kim ism-i ā'zamdur ʔapuñ
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī yā 'Alī

VI

1 ʔuluñ olmayanda yoḵ imān ü dīn
2 ʔaşa çalsın başını diye la'in
3 Maẓhar-ı Allah Rabbü'l 'ālemin
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī yā 'Alī

VII

1 Müşrik-i ħod-bin Hudā-bin olmadı
2 Zāğ-ı murdār oldı şāhīn olmadı
3 ʔullaruñ 'ālemde ğam-gin olmadı
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī yā 'Alī

VIII

1 Emr-i Haḵdan irdi didi yā ḵalem
2 Eyle resmu'llāh levḵ üzre raḵam
3 Şaḵ oluben didi zār idüp o dem
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī yā 'Alī

IX

1 ʔudretinden çün yaratdı ādemi
2 Ādeme ḵıldı müsahḵhar 'ālemī
3 ʔodı zātunda bu ism-i ā'zamı
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī yā 'Alī

X

1 Aḵmed-i muḵtar faḵru'r-mürselīn
2 Sırr-ı hemān raḵmeten li'l-'ālemin
3 Ḥāteminde bu idi naḵş-ı nīğīn
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

XI

1 Muştafā ol nūr u pāk-i zü'l-celāl
2 Lem yezel hem 'ayn-ı zat-ı lā-yezāl
3 ʔapusı miftāhidur ebū'l kemāl
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

XII

1 Haḵḵı dīdār ḵüsn-ü nūr-ı Hüseyin
2 Ğurbet-i derd-i belā vü şāh-ı zeyn
3 Sırr-ı Bāḵır Haḵḵı feyż-i nūr-ı 'ayn
4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

XIII

- 1 'İlm-i şādık hilm-i Kāzım hürmeti
- 2 Şah Rızānuñ haqqı 'izz ü rif'atı
- 3 Şah Takī-i bā Naqī'nün şefkati
- 4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

XIV

- 1 Haqq-ı şāh 'Asker-i yā şafā
- 2 Haqq-ı şāh-ı Mehdī-yi şāhib-livā
- 3 Bir nefes kılma bizi senden cüdā
- 4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

XV

- 1 Şādık-ı maqşūd sensin yā Alī
- 2 Şāhid-i meşhūd sensin yā Alī
- 3 Kible-i ma'būd sensin yā Alī
- 4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

XVI

- 1 Yā 'Alī bu hasta dil bī-çāre ten
- 2 Bu Nesīmī Seyyid Alī Hasan
- 3 Bī-karār itmüş anı hubbū'l-vaṭan
- 4 Yā 'Alī Allāh Allāh yā 'Alī ya Alī

50

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Min-keḷām-ı Kaṇberī

I

- 1 Ey şāh-ı mülk-ü velāyet ve'y Haqq'ın kudret eli
- 2 Āsitān-ı 'izzetine yüz sürüp dedün belī
- 3 Ravza mıdur eşigün yā bağ-ı rıdvānuñ güli
- 4 Medhin oğur cān u dilden her seher cān bülbüli
- 5 Es-selām ey hādi-i rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī
- 6 Es-selām ey kuṭb-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī

II

- 1 İktidā itsün saña 'ālemde reh-ber isteyen
- 2 Eşiginde hizmet itsün āb-ı kevser isteyen
- 3 Himmetün baħrine dalsın dürr-i gevher isteyen

4 Biñ tavāf itsün apunda accü'l-ekber isteyen
5 [Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī]
6 [Es-selām ey ub-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī]

III

1 Nūr-ı Ha'dur mulaa ābā vü ecdāduñ senüñ
2 Ol sebepden rāh-ı Ha'dur dā'im irāduñ senüñ
3 Hem nidā geldi Hudādan yād idüp aduñ senüñ
4 On sekiz biñ ālemüñ zikri dūrür yāduñ senüñ
5 [Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī]
6 [Es-selām ey ub-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī]

IV

1 Astānı 'izzetüñde evliyālar mu'tekif
2 Himmetüñle dīne geldi nice cins-i mutelif
3 Anlaruñ nutı durur fehvā-yı sırr-ı Lev-keif
4 Ferd-i yektāsın vilāyet ire hem tācın elif
5 [Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī]
6 [Es-selām ey ub-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī]

V

1 Pāye-i na'leynine bālā-yı 'ar oldu maar
2 Himmetüñle esb-i tāzī tek revān oldu hacir
3 Emrüñ ile ün itāda meyve bitürdi ecer
4 Tābī'-i ükümün olupdur cümle eyāsı atar
5 [Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī]
6 [Es-selām ey ub-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī]

VI

1 Mutafā'nuñ sırrısuñ hem āh-ı merdān olısun
2 ebbīr ü ebber 'ibād-ı nūr u Yezdān olısun
3 Hem Muammed Bāır ü Ca'fer o ulan olısun
4 Musā-yı Kāzım daı āh-ı Hurasān olısun
5 [Es-selām ey hādī-i rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī]
6 [Es-selām ey ub-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī]

VII

1 āh Taī vü bā Naī nūr-u Hudānuñ aıün
2 'Askerī vü Mehdī-i āib-zamānuñ aıün
3 Sūre-yi Tā-hā vü Yāsīn hel etā'nuñ aıün
4 Ramet eyle anberī'ye ānedānuñ aıün
5 Es-selām ey hādī-yi rāh-ı Hudā nesl-i 'Alī
6 Es-selām ey ub-ı 'ālem Hācı Bektaş Velī

51

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Tercī-i Bend-i Vaḥdetī der-medḥ-i Hünkār-ı Hācı Bektaş Velī Ḳuddise Sırrıhu

I

- 1 Baş çekip burc-ı felekden yine rüz-ı ezeli
Ṭoğdı ḥurşīd-i kemāl-i ezeli lem yezeli
- 2 Menzil idindi meger Ḥāne-i burc-ı hameli
Şem’-i maḥabbeti uyarup eyledi rüşen Zuḥal’i
- 3 Gün gibi şu‘le şalup ‘āleme ‘ilm ü ‘ameli
‘Ālemi altına aldı kamu nūr-ı zalali
- 4 Biñ güneş ṭoğsa bulunmaz anuñ aşlā bir eşi
Ḥaḳ çerāğın uyarıp eyledi izhār-ı celi
- 5 Döşeyip ḥān-ı vilāyetle kerāmet-i veli
Bir nazarda idip āsūde niçe görüşeli
- 6 Maḫzar-ı nūr-ı nebī maḫzen-i esrār-ı ‘Alī
Pīr-i erkān-ı ṭarīḳat Hācı Bektaş Velī

II

- 1 Nokṭa-i nūn-ı nebī nüshā-i Ḳur‘ān oldur
Bā-i Bismillāh ile sūre-i Raḫmān oldur
- 2 Ehl-i inkār olanıñ küfrine ĩmān oldur
Şeb-i zulmetde güneş tek meh-i tābān oldur
- 3 Rüz-ı maḫşerde dilā mihr-i dıraḫşān oldur
Ḥaste-dil cānāna cān derdine dermān oldur
- 4 Fuḳarā ‘Askerine server-i sulṭān oldur
Hüccet-i ḳāṭı‘ ile [āyet-i] bürhān oldur

51 34a

Koca, Turgut. (1990). *Bektaşî Nefesleri ve Şairleri* s. 205-207.

2b vezin bozuk (hece fazla)

5 Kā'il ü kav̄l-i makālāt-ı 'azīzān oldur
Sırr-ı pīrān-ı 'acem şāh-ı Ḥorasan oldur

6 [Maḥzar-ı nūr-ı nebī maḥzen-i esrār-ı 'Alī]
[Pīr-i erkān-ı ṭariḳat Ḥācī Bektaş Velī]

III

1 Zübde-i nesl-i Muḥammed gevher-i şīr-ī Ḥudā
Ḥasan ile Ḥüseyn sırrını kıldı peydā

2 'Abid ü Bākır ü Şādıḳdan olur rāh-nümā
Ceddi çün Kāzım idi İbn-i 'Alī Mūsā Rızā

3 Şeh Taḳī ile Naḳī 'Askerīdir rüz-ı cezā
Mehdī-yi nuṭḳ-ı beyān fāzl-ı Ḥudā nūr-ı Ḥudā

4 Ehl-i beytiñ çerāḡın uyarup eyledi iḫyā
Şem'-i Ḥaḳ'dan kim verir ḥaşre degin nūr-ı ziyā

5 Nūr-ı çeşm-i budala pertev-i mihri ā'lā
Ḳayser-i Rūm anuñ oldu eşiginde gedā

6 [Maḥzar-ı nūr-ı nebī maḥzen-i esrār-ı 'Alī]
[Pīr-i erkān-ı ṭariḳat Ḥācī Bektaş Velī]

IV

1 Çār-ı dehr ile anuñdır elif ü tīḡ-i tırāş
Serverişle burūt olundu dilā daḡı o kaş

2 Ḳutlı başdır ki çeker sikkesini 'aşḳ ile fāş
Münkiriñ ḳalbine yazılmadı mihr-i Bektaş

3 Aña ḳurbān olanın yoluna biñ cān eyle baş
Tekke-i şāhīye lāyıḳ mı olur her ḳara tāş

4 Gün yüzini nice görür şa'aşadan ḥuffāş
Münkir olmaz gözüñ aç eyleme ḡaflet ḳardaş

IV/1b Serverişle burūt olundu dilā daḡı o kaş; Serverişle burūt olundu dilā hem daḡı o kaş. "hem" sözcüğü vezin gereği yazılmamıştır.

5 Nūr-ı Hakk'ı göremez nitekim 'aql-ı ma'aş
Kaş güyem kim ber-ü gâfil ü güm-râh me-bâş

6 [Maẓhar-ı nūr-ı nebī maẓzen-i esrār-ı 'Alī]
[Pīr-i erkân-ı ẓariqat Hâcî Bektaş Velī]

V

1 Evliyânîñ birisi bugün olup şîre süvâr
İlanı kâmcı edip eyledi 'azm-i dîdâr

2 Lâzım oldu ki aña karşı çıkma pes Hünkâr
Bindi bir taş kayaya ol şeh-i 'âlî miqdâr

3 Emr idüp yûri didi yûridi ol dem dîvâr
Dedi kim canlı yürütmek iñen azdır ey yâr

4 Hüner oldur yûriye cansız iñen bir kûhsâr
Kâfir-i muṭlaḳ olur her kim ederse inkâr

5 Bunuñ emşâli nice kaldı vilâyet-i izhâr
Biñinde birin demege bende de yoḳdur miqdâr

6 [Maẓhar-ı nūr-ı nebī maẓzen-i esrār-ı 'Alī]
[Pīr-i erkân-ı ẓariqat Hâcî Bektaş Velī]

VI

1 Yüz biñ ihlâş ile on iki imâmuñ kuluyuz
Vech-i ḥatemde olan nuṭḳ-ı kelâmuñ kuluyuz

2 Âdeme secde eden rükn-i kıyâmîñ kuluyuz
Ehl-i beyt ile olan sırr-ı selâmîñ kuluyuz

3 Tâc-ı Bektâş'ı çekip şanma 'avâmuñ kuluyuz
Fuḳarâ içre dînen kavlı-i peyâmîñ kuluyuz

4 Rûm şâdıḳları abdâl maḳâmîñ kuluyuz
Şey'u'llâha mevâlî-i 'ıẓâmîñ kuluyuz

5 “Kaş güyem kim ber ü gâfil ü güm-râh me-bâş”: “Keşke diyeydim ki ona yolunu kaybetmişlerden gafillerden olmayasın!”

5 Kem-teriñ kem-teriyiz ya'nî gulâmıñ kuluyuz
Hasretiz dergehine şâh-ı enâmıñ kuluyuz

6 [Maẓhar-ı nūr-ı nebî maẓzen-i esrâr-ı 'Alî]
[Pîr-i erkân-ı ẓarîkat Hâcî Bektaş Velî]

VII

1 'Aşıkâne nefsiñ vaḥdet-i meydâna ilet
'Aşk meydânını gözle tehi merdâna ilet

2 Yüzini yire sürüp câni dīvâna ilet
Bâde-i 'aşk ile lâ-ya'kıl mestâne ilet

3 Elim sürsem 'Alî'dir mürşîd-i erkâna ilet
Nice mürşîd nazarı ekmel-i insâna ilet

4 Ya'ni Sulţân Bâlım'ıñ naḳd-i olan câna ilet
Fuḳarâ hâline ser 'Askerî sulţâna ilet

5 Dergeh-i şâh-ı felek-ḳadr-i mülk-i şâna ilet
Ḳuş dilin fehm idici zât-ı Süleymân'a ilet

6 Maẓhar-ı nūr-ı nebî maẓzen-i esrâr-ı 'Alî
Pîr-i erkân-ı ẓarîkat Hâcî Bektaş Velî

52

[fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

Müseddes-i Resmî der medḥ-i Seyyîd 'Alî

I

1 Râh-ı Haḳ'da pişvâ-yı sulţânımız Seyyîd 'Alî
2 Hem delîl-i ma'nâ-yı Ḳur'ânımız Seyyîd 'Alî
3 Lem'a-ı nūr-ı hidâyet ânımız Seyyîd 'Alî
4 Rûz-ı maḥşer hem şefâ'at kânımız Seyyîd 'Alî
5 Ahdimiz peymânımız iḳrârımız Seyyîd 'Alî
6 Zâtımızda şu'le-i îmânımız Seyyîd 'Alî

VII 1a vezin bozuk

VII/6. beyitte maẓzen ve maẓhar kelimeleri'nin yerleri karıştırılmış

II

- 1 Vech-i nūrundan olupdur cümle ‘ālem müncelī
2 Heft kişverde nümāyān oldı izhār ol velī
3 Tīg-i eşcār ile hāk etdi nice biñ mühmeli
4 Pāk edip fetḥ oldı yüzinden o şāhın Rumeli
5 [Ahdimiz peymānımız ikrārımız Seyyīd ‘Alī]
6 [Zātımızda şu‘le-i İmānımız Seyyīd ‘Alī]

III

- 1 Ravza-i bāğ-ı behişt oldı maḳām-ı dil-güşā
2 Tekke-i bezmiñ ḥādimi merd-i meydān-ı Hudā
3 Her biri himmet bülend-ahter delīl-i reh-nümā
4 Ḥāk-i pāy-ı her biriniñ ‘aynıma nūr-ı ziyā
5 [Ahdimiz peymānımız ikrārımız Seyyīd ‘Alī]
6 [Zātımızda şu‘le-i İmānımız Seyyīd ‘Alī]

IV

- 1 Ḥān-ı yezdān şofra-i nān nişānındadır
2 Nice biñ mürdeye iḥyā etmek şānındadır
3 Feyz-i ḥaḳ baḥş olmağa meydān-ı erkānındadır
4 ‘Aşık-ı üftāde diller devr-i dermānındadır
5 [Ahdimiz peymānımız ikrārımız Seyyīd ‘Alī]
6 [Zātımızda şu‘le-i İmānımız Seyyīd ‘Alī]

V

- 1 Ol şecā’at ma‘deni merd-i Hudā’dır sevdiğim
2 Nūr-ı Tā-hā nesl-i Yā-sīn Muştafā’dır sevdiğim
3 Sırr-ı Ḥaydar şāh ‘Aliyyü’l Murtażā’dır sevdiğim
4 Bendesine luṭf-ı bī-hadd-i ‘atādır sevdiğim
5 [Ahdimiz peymānımız ikrārımız Seyyīd ‘Alī]
6 [Zātımızda şu‘le-i İmānımız Seyyīd ‘Alī]

VI

- 1 Meşreb-i ḥulḳ-ı Ḥasan cedd-i Hüseyin-i Kerbelā
2 Şāh-ı Zeyne’l ‘Abidin’dır mefḥar-i Āl-i ‘Abā
3 Ḥilm-i Bāḳır ‘ilm-i Ca’fer anda tamdır bī-riyā
4 Naḳd-ı Kāzım meslegī şāh ‘Alī ü’l-Mūsā Rızā
5 [Ahdimiz peymānımız ikrārımız Seyyīd ‘Alī]
6 [Zātımızda şu‘le-i İmānımız Seyyīd ‘Alī]

VII

- 1 Hem Taḳī vü bā-Naḳī şāh ‘Askerī ‘ışmet-serā

IV/1 mısra eksik Resmī divānı’nda “Ḥān-ı yezdān şofra-i nān ü atā şānındadır”

- 2 Mehdī-i şāhib-zamāndır nūr-ı çeşm-i evliyā
3 Her ki tapşırđı özün irşādına verir Rızā
4 Oldı Resmī pāk-dāmen mażhar-ı luţf u Hudā
5 [‘Ahdimiz peymānımız ikrārımız Seyyīd ‘Ali]
6 [Zātımızda şu‘le-i ĩmānımız Seyyīd ‘Ali]

53

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Selām-nāme-i ĩmām ‘Alī Der Hāzret-i Seyyīd Nesimī

I

- 1 Yā veliyya’llāh dü ‘ālem buldı senünle şeref
Mażhar-ı sırr-ı Hudāsın sen emīr-i lev-keşef
2 Nuţk-ı pākinden zuhūr itdi rumūz-ı mümkināt
Ādem oğlunda sen olduñ ma’nī-yi hayr-ı halef
3 Ehl-i ‘aşkuñ rüz u şeb ezkārısın sen yā emīr
Medh-i zātuñ vaşfını söyler şadā-yı çeng ü def
4 Ol ki evşāfuñla guyā olsa lāl olısa tek
‘Ömr kim ‘aşkuñ hevā sensiz geçer olsun kalem
5 Yedi muşhaf noktasın fetħ itdi yā-yı kudretün
Yā’ni sensin cāmi’-i ‘ilm-i muhīt-i her taraf
6 İki ‘ālem zulmetinden kırtulup nūr oldılar
Dāmen-i fazluñ ki anlar kim getürdi be-kef
7 Es-selām ey mażhar-ı *levlāke* sırr-ı *men ‘aref*
Es-selām ey dürr-i baħr-ı *hel etā* Şāh-ı necef
II
1 Nūr-ı vechün sırr-ı vech-i sūre-i Raħmān imiş
Ser-te-ser ħarf-i kelāmuñ āyet-i Kur‘ān imiş

53 36b

I/6 İki ‘ālemdede vezin gereği ‘ālem okunmuştur

I/7 Levlāke levlāk le mā halaktü'l- eflak : "Sen olmasaydın bu ālemleri yaratmazdım" (Kudsi Hadis).

- 2 Pāye-i izzüñe ki nuṭk-[1] *hel etārūşen* delîl
Lā-fetā ḥarf-i ‘ulüvv şānuña rūşenā imiş
- 3 Nutḳ-ı Hāḳ’dan şānına geldi kelām-ı *ḳul kefā*
Ey ‘ulüvv-i menzilet şānuñ ne ‘ālī-şan imiş
- 4 Rük-n-i ‘ālemsin bugün ey maḫhar-ı zāt-ı şıfat
Ehl-i ‘aşḳa pes selām itmek saña erkān imiş
- 5 Şehr-i ‘ilmüñ bābısın sen serverā anıñçün
Eşigünde ‘ārifān-ı ehl-i Hāḳ deryān imiş
- 6 Eyledi iḫyā demüñ biñ mürde-i kerrāt ile
Bildüm ey şāh-ı kerem ḳuds-i kelāmuñ cān imiş
- 7 [Es-selām ey maḫhar-ı levlāke sırr-ı men ‘aref]
[Es-selām ey dürr-i baḫr-ı hel etā şāh-ı necef]
- III
- 1 Sensin ol nūr u Ḥudā menba‘-ı nūr u Ḥudā
İktidā iden saña oldu cihānda muḳtedā
- 2 Keşf-i irfān eyleyüp ben merd-i a‘rāfum didüñ
Şıddıḳ ey seyyīd ki sensin kāmīl-i her istivā
- 3 Dört kitābuñ cāmi’isin iş bu dördüñ ḫaḳḳıçün
Hel etā vü innemā hem *lā-fetāhem ḳul kefā*
- 4 İntihāda cümle keşf itdüñ bidāyet sırrını
Sensin ey şeh evvel ü āḫırde ḫatm-i evliyā
- 5 Şafvetüñden çün şafā kesb itdi ḳalb-i ‘ārifān
Olduñ ey server anıñçün tācdār-ı aşfiyā
- 6 Ey muḫīṭ-i defter-i ḥarf-i Ḥudā-yı lem-yezel

II/3 *Kul kefā* [*billāhi şehiden beynī vebeyneküm innehu kāne bi ibādihī ḥabīran besirā*]: De ki benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter, şüphesiz O, kullarından haberdardır, onları görendir (İsra Suresi 17/96).

III/3 *İnnemā*: Ancak (Kur’ân-ı Kerim’de birden fazla âyette geçen bir sözcük)

Saňa olsun cān ile dilden du'ā ile senā

7 [Es-selām ey maẓhar-ı levlāke sırr-ı men 'aref]
[Es-selām ey dürr-i baħr-ı hel etā şāh-ı necef]

IV

1 Ol imām-ı 'ālemün ħulķı Rızā'dur ħānumuz
Bendeyüz Al-i 'Abādur ya'nī kim sulţānumuz

2 Biz Ĥüseyn ibn 'Alīnün baş açık abdāluyuz
Bu ribāt-ı tende anı sevmedür erkānumuz

3 'Ālemün sulţānı vü Zeynü'l Abā'nın ħuluyuz
Bāķır'uñ ħubbi olmışdurur bizim erkānumuz

4 Musā-yı Kāzım 'Alī Musā-yı Rızā sırr-ı Ĥudā
Fātihā 'ālem-rumüz-ı āyet-i Raħmānımız

5 Çün Ŧaķī ile Naķīdür müttakīler serverī
'Askerīdür ya'nī sırr-ı menba'-ı sulţānumuz

6 Mehdī-i Hādī'ye biz kılduķ ğöñülden iķtidā
Bu Ŧarīk-i Ĥaķ'da oldur mürşīd-i bürhānumuz

7 [Es-selām ey maẓhar-ı levlāke sırr-ı men 'aref]
[Es-selām ey dürr-i baħr-ı hel etā şāh-ı necef]

V

1 Yā ilāhī bu imāmān-ı şafā-perver ħaķı
İki 'ālem şemsi yā'nī nūr-ı peyġam-ber ħaķı

2 'Ayn-ı luţfundan yed-i beyzā-yı Mūsā-yı ħaķı
İtdi ħahırı çün olan ejder-i heftīz ħaķı

3 Gören gözi (?) pāk eyleyüp iki cihān[ı] seyr ider
Ĥalib-i 'ārif ya'nī kim mir'āt-ı iskender ħaķı

4 Ādemün nuţķunda ol ħarf idüm Raħmān için
Nefħ-i ħudsīden dem-i enfāsı cān-perver ħaķı

- 5 Haya katl-i nefsi iden hayāt nefsi için
Māni‘-i küfr-i çalālet Haydar-ı şaf-der haķı
- 6 Bu Nesīmī haste ‘aṭṣāndur zülāl-i vaşluña
Bu susuz miskīni kandur sūre-i kevser haķı
- 7 Es-selām ey maḫhar-ı levlāke sırr-ı men ‘aref
Es-selām ey dürr-i baħr-ı hel etā şāh-ı Necef

54

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Müseddes-i Seyyīd Nesīmī

I

- 1 Yā veliyya’llāh ki sensin mu‘ciz-i her mümkināt
2 Olmasan olmazdı mevcūdāt-ı ‘ālem kā’ināt
3 Lem‘a-ı nūr-ı şifātuñla vücūd-ı şeş cihāt
4 Sābit-i zātuñla bulmuşdur kamu eşyā şifāt
5 Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt
6 Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şifāt

II

- 1 Çün kelāmu’llāh nāṭıķ-ı nuṭk-ı zātundur haber
2 Okunur eşyā-yı ma‘nīnün yüzünden maķar
3 Şüretün envārıdur viren cināna zīb ü fer
4 Nūr-ı vechüñden bulur her dem şifālar görünür
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şifāt]

III

- 1 Es-selām ey ‘āleme şāh-ı velāyetdür ‘Alī
2 Zāhir ü bāṭın ya’nī maḫbüb-ı ḫazretdür ‘Alī
3 Pādşāh-ı ‘ālem ü āyāt-ı raḫmetdür ‘Alī
4 Zāt-ı vechu’llāhdan rüşen-i hidāyetdür ‘Alī
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şifāt]

IV

V/5a vezin bozuk

54 38a

1 Zāt-ı eşyānuñ ḥaḳīḳatsın penāhısın yaḳīn
2 Burc u ‘ırfānuñ mücellā şems ü māhısın yaḳīn
3 ‘Ālem-i zāt u şıfātuñ pādşāhısın yaḳīn
4 Ehl-i diller mecma‘ınuñ secde-gāhısın yaḳīn
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şıfāt]

V

1 Yād-gār-ı Ḥaydar-ı Ḥasan Ḥüseyn hulḳu‘r-Rızā
2 Yār-ġār Seyyīd-i ‘izzet-i şehīd-i Kerbelā
3 Belki muṭlaḳ nūr-ı vechu’llāhdur Zeyne’l- ‘abā
4 Yā imām Bāḳır ol kim ḥāk-pāsı kīmyā
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şıfāt]

VI

1 Ol imām-ı ‘ālem-i ‘ilm-i ḥaḳīḳat Ca’ferī
2 Secde-gāhıdur mevālinüñ bugün ḥāk-i derī
3 Mūsā-yı Kāzım ki oldur ehl-i yaḳī[nün] reh-beri
4 Ol ‘Alī Mūsā Rızā ol nūr-ı sırr-ı Ḥayderī
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şıfāt]

VII

1 Şāh-ı ‘ālem mefḫar-ı evlād-ı Ḥaydar’dur Taḳī
2 Yād-gār-ı ḥazret sākī-i kevşerdür Taḳī
3 Var ise oldur muḫīṭi ‘ilm-i vechi muṭlaḳī
4 Vird idin bu mışra’ı olġıl cihānda müttaḳī
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şıfāt]

VIII

1 İftihār-ı Āl-i memdūḫ kelām-ı *ḳul kefā*
2 Vāris-i ‘ilm-i ḥaḳīḳatdür delīl-i reh-nümā
3 Oldur olan kāşif-i ‘ilm-i ḥurūf-ı intihā
4 Ol imām ser-‘Askerī ceş-i Ḥudā
5 [Es-selām ey maḫhar-ı envār-ı ğayb-ı mu‘cizāt]
6 [Es-selām ey nūr-ı ‘ayn-ı maḫhar-ı zāt-ı şıfāt]

IX

1 Mehdī Hādī odur şāḫib-i Ḳur’ānü’l-yaḳīn
2 Ğāmız-ı ḥallāl-ı ‘ilm-i evvelīn ü āḫirīn
3 Şāh-ı vaḫdet ‘ārīf-i esrār-ı Ḳur’ān-ı mübīn
4 Nāme-i vaḫdetde nāmı kām-yāb ü kam-bīn

5 [Es-selām ey maẓhar-ı envār-ı ğayb-ı mu'cizāt]

6 [Es-selām ey nūr-ı 'ayn-ı maẓhar-ı zāt-ı şıfāt]

X

1 Ey Nesīmī taht-ı dilde pādşāhdur Murtaẓā

2 Nuṭk-ı Hāḳ'dan innemā vü *kul kefād*dur Murtaẓā

3 Şīr-i Hāḳ'dur *lā-fetā* ve *hel etā*dur Murtaẓā

4 Zāhir ü bātında zāt-ı kibriyādur Murtaẓā

5 Es-selām ey maẓhar-ı envār-ı ğayb-ı mu'cizāt

6 Es-selām ey nūr-ı 'ayn-ı maẓhar-ı zāt-ı şıfāt

55

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Medḥ-i 'Alī Velehu Enverī

1 Nūr-ı 'aynuñ 'ayn-ı 'izzet yā 'Alī senden meded
'Ayn-ı zātuñ dīn-i devlet yā 'Alī senden meded

2 Ey sa'ādet menba'ı luṭfuñdan olmuşdur sa'īd
Sa'd-ı mes'ūd-ı sa'ādet yā 'Alī senden meded

3 Rāhatü'l-ervāh olān şevḳin şafāşıdur hemān
Senden irer rūḥa rāḥat yā 'Alī senden meded

4 Görmek için irerüm fazluñ na'īmi ni'metin
Ey kerem kānı kerāmet yā 'Alī senden meded

5 Maḥrem-i ḥalḳa gehī zātuñ serā-yı lev keşf
'Aynuña rüşen 'ināyet yā 'Alī senden meded

6 Hādī-i rāh-ı Hudāsın muḳtedā-yı ins ü cān
Ey hüvālīden hidāyet yā 'Alī senden meded

7 Būy-ı enfāsın Mesīḥāsā deminden beyānāt
Bī-aded yoḳ aña ğāyet yā 'Alī senden meded

8 Na't-ı zātuñ midḥati menzil min Allahü'l-'azīz

- Bed-i peydā-yı bidāyet yā ‘Alī senden meded
- 9 Āftāb-ı burc-ı ‘izzetin münevver-i mäh-tāb
Ṭal’atındandır kināyet yā ‘Alī senden meded
- 10 Ey mezāhir içre izhārı zühūr-ı ‘ayn-ı zāt
Noқта-i bā-i beşāret yā ‘Alī senden meded
- 11 Maṭlab-ı a’lā tapundur maḳşad-ı Aḳşā demün
Maḫzen-i dīn-i diyānet yā ‘Alī senden meded
- 12 Zāt-ı yektā-yı eḫad vaşlıyla Aḫmed vuşlatiñ
İsterüm idüp şehādet yā ‘Alī senden meded
- 13 Ey kelāmu’llāh nāṭıḳ nuṭḳ-ı pākiñ ḳavli Ḥak
Sendedür şıdḳ-ı şadāḳat yā ‘Alī senden meded
- 14 ‘Ayn-ı ‘Affānı aḳāḳı afvınile bulunur
Fā-i Fārūḳ-ı ‘adālet yā ‘Alī senden meded
- 15 Zıll-ı memdūd-ı ilāhī zāt-ı ḫizbu’llāh ile
‘Aynına irer beşāret yā ‘Alī senden meded
- 16 Saña iren irişür her vara varlıḳdan varup
Varlıḳına yoḳ nihāyet yā ‘Alī senden meded
- 17 Nün vāv rā elifden yā da ider yā kerīm
Vaḳtidür göster kerāmet yā ‘Alī senden meded

56

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘lātün fā‘ilün]

Medḫ-i ‘Alī Der Ḥazret-i Nesīmī

56 40b

Noyan, Bedri. (1988). “Bektaşî Ozanî Kul Nesīmî’nin Yayınlanmamış On Üç Şiiri” *Türk Folkloründen Derlemeler*. s. 94 .

4 *Lahmike lahmi [demmike demmi cismike cismi ruhike ruhi]*: “Eti benim etim, kanı benim kanım, cismi benim cismim, ruhu benim ruhumdur.”

- 1 'Aşk elünden yandı cānum yā 'Alī senden meded
Bir ğarīb-i bī-nevāyum yā 'Alī senden meded
- 2 Serverā luṭf-ı keremden derdüme bir çāre kııl
Şāh sensin ben gedāyum yā 'Alī senden meded
- 3 Hāk te'ālā zāt-ı nūruñdan yaratmuş şāhumı
Kudret-i sırr-ı Hudā'sın yā 'Alī senden meded
- 4 Kim Muḥammed'den 'Alī'yi ayırur la'net añā
Laḥmike laḥmi degil mi yā 'Alī senden meded
- 5 Hem Ḥadīce Ḥayru'n-nisā bint-i Resūl [kibriyā]
Ma'den-i dürr-i ḥaḳıḳat yā 'Alī senden meded
- 6 Bende-i ḥulḳ-ı Ḥasan oldum ezelden tā-ebed
Nūr-ı 'ayn-ı Muştafā'sın yā 'Alī senden meded
- 7 Her Receb ayında gördüm niçe mu'ciz gösterir
Şāh Hüsey'nüñ şandığından yā 'Alī senden meded
- 8 Cümle evlād-ı nebī senden zuhūr itdi imām
Şāh-ı Zeyne'l-Ābidīn'sin yā 'Alī senden meded
- 9 Bāḳır u Ca'fer yolunda oynarum ben baş u cān
Musī-i Kāzım ināyet yā 'Alī senden meded
- 10 Bir ṭavāf-ı meşhed-i şāh-ı Ḥorasan eylemek
Yetmiş bin ḥacc-ı ekber yā 'Alī senden meded
- 11 Ol Taḳī vü bā-Naḳī şāh 'Askerī şāhib-livā
Gönlüm andan şād olupdur yā 'Alī senden meded
- 12 Yā Muḥammed Mehdī-i şāhib-zamān eyle zuhūr
'Ālemi ṭutdı ḥavāric yā 'Alī senden meded
- 13 Şad hezārān la'net-i dār urur anı her zamān
Kibr-ı Yezīd toḥm-ı Mervān yā 'Ali senden meded

- 14 Bu Nesīmī dil-şikeste senden umar çün necāt
Cür'a-i vaḥdet meyinden yā 'Alī senden meded

57

[mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün]

Medḥ-i 'Alī Der Enverī

- 1 Sulṭān-ı serā-perde-i sübhān 'Alī'dür
Zā-dār-ı memālik-i dem-i fermān 'Alī'dür
- 2 Bu ṭal'at-ı fīrūz ile bu baḥt-ı hümāyūn
Meymūn-ı mükerrrem der dīvān 'Alī'dür
- 3 Envār-ı huviyyet-i 'ilme 'alef hidāyet
Ā'yān-ı 'avārifde ki her 'irfān 'Alī'dür
- 4 Ol Ḥayy ile Ḳayyum odur muḥyī'-i emvāt
Mevcūd u ḥüdüd u cihān-ı cān 'Alī'dür
- 5 Bugün kimiñle zuhūr-ı dile müzāhir
Āyāt-ı inna'llāh ile koşan 'Alī'dür
- 6 Nī'mā-yı na'īm-i nu'mā ni'met-i nu'amā
Me'vā-yı na'īme iren iḥsān 'Alī'dür
- 7 Āfāk-ı vilāyetde oturanlar ā'zam
Bu evc-i 'ālāda meh-i tābān 'Alī'dür
- 8 Seyf-i nebevi Muştafā şafvet-i Hamzā
Rūşen görünen gün gibi bürhān 'Alī'dür
- 9 Bu mīm elif remzi ile dāl dem-ā-dem
Gör maḳ'ad-ı şıdḳ üzre nigeḥbān 'Alī'dür
- 10 *La ḥavle velā kuvvete illā hüve billāh*

57 41a

10 *La ḥavle ve lā kuvvete illā billāh bilāhīl āliyyil azīm*: "Güç ve kuvvet sadece yüce ve büyük olan Allāh'ın yardımıyla elde edilir.

Tebeyyün-i haḳāyıkda kim tibyān ‘Alī’dür

11 Kayyūm-ı kudūm içre ḳadem-i ḳā’im ḳudām
İmzā-yı maḳdem-i iḳān ‘Alī’dür

12 Esrār-ı serāyırde kim esrār-ı hüveydā
Nūd ile nidā-yı i’lān ‘Alī’dür

13 İn ḥurremī-i muḥterem-i maḥrem-i iḥrām
İhlāl-i mevāḳit ile miḥmān ‘Alī’dür

14 Nūn ile elif vāv ile rāyında mu’ayyen
‘Ayn ile ‘iyān itdügi a’yān ‘Alī’dür

58

[mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün]

Medḥ-i ‘Alī Der Ḥayretī

1 Ey reh-nümā-yı ḥayl-i muḥibbān yā ‘Alī
V’ey pişvā-yı zümre-i merdān yā ‘Alī

2 Ey ‘ālemi haḳāyık-ı nuṭḳ-ı Muḥammedī
V’ey ‘ālem-i deḳāyıkā sulṭān yā ‘Alī

3 Ey vāḳıf-ı haḳıḳat-i esrār-ı kā’ināt
V’ey ‘arīf-i ma‘ānī-yi Ḳur‘ān yā ‘Alī

4 Ey bāb-ı şehr-i ‘ilm-i hüdā hādī-i Ḥudā
V’ey maḥzen-i ma‘arīf-i ‘irfān yā ‘Alī

5 Ey kān-ı cūd-ı lüṭf-ı kerem menba‘-ı seḥā
V’ey ma‘den-i mürüvvet-i iḥsān yā ‘Alī

6 Hem ma‘delet dürlerine baḥr-i bī-kenār
Hem ma‘rifet güherlerine kān yā ‘Alī

- 7 Bir pādşāh-ı her dü-serāsıñ kūyuñ
En kem gedāsı Hüsrev ü Hākān yā ‘Alī
- 8 Gelmiye kanberine senüñ cümle çöp kadar
‘Arz itselerdi milket-i ‘Osmān yā ‘Alī
- 9 Didi Resül *rūhike rūhī* ne tañ saña
Dirlerse cümleten bu cihān-bān yā ‘Alī
- 10 Bir cür‘an ile esridi cümle kâ‘ināt
Sākī-i bezm-i vaḥdet-i Yezdān yā ‘Alī
- 11 Hīç ‘ālem-i vilāyetde bu kişi nazīrini
Görmedi daḡı dīde-i hūrān yā ‘Alī
- 12 Dellāl-i şehir-i dīn ü emīn-i metā‘-ı sır
Ḥallāl-i kamu müşkil-i insān yā ‘Alī
- 13 Ḥallāl-i müşkilāt-ı cihānsın ‘aceb midir
Olsa yanında müşkilim āsān yā ‘Alī
- 14 Ānuñ ḡakḡı ki mu‘ciz āl-i nebī durur
Ya‘nī Hüseyn şāh-ı şehīdān yā ‘Alī
- 15 Zeynü‘l-‘ibād ḡakḡı ki ‘abdī olan anuñ
‘Ālemde oldı başına sulṡān yā ‘Alī
- 16 Daḡı imām Bākır efendi ḡakḡı mıdur
Yanında oldı ḡāk ile yeksān yā ‘Alī
- 17 Daḡı imām Sādıḡ-ı Kāzım Rızā ḡakḡı
Cānlar revān olara hezārān yā ‘Alī
- 18 Daḡı Taḡī Naḡī ḡakḡı ‘ālemde bunlaruñ
Vaşfına kimse bulmadı pāyān yā ‘Alī

- 19 Hem ‘Askerī ḥaqqı ki olan ‘Askerīnuñ
Nār-ı cehenneme yanmadı bir ān yā ‘Alī
- 20 Anuñ ḥaqqı ki Mehdī-i şāhib-zamāndır ol
Kim munṭazırlaruz aña el‘ān yā ‘Alī
- 21 Pā-māl idüp şıdı yine ğam cümdi ıalbimi
Himmet demidür ey şeh-i merdān yā ‘Alī
- 22 ‘Ālem ḥarāb dīde pür-āb-ı ciger kebāb
Dil cevr-i ruzgār ile vīrān yā ‘Alī
- 23 Düşdüm ayaklara demidür dest-gir ol
Zulmetde kaldum ol baña bürhān yā ‘Alī
- 24 Bir derde uğradum ki meded yok devā hiç
Ger ḥazretünden olmya dermān yā ‘Alī
- 25 Çek ḥān-ı luṭfuñı kapuña geldi Ḥayretī
Muḥtāc aç vālih ü ḥayrān yā ‘Alī

59

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Medḥ-i ‘Alī Der Nesīmī

- 1 Nūr u zāt-ı kibriyāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
Enver-i bedr- i dücāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 2 Senüñ için yaratılmışdur bu cümle kā‘ināt
Mazhar-ı sırr-ı Ḥudāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 3 Hem nübüvvet hem vilāyet sizden oldu āş-kār
Server-i her dü-serāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 4 Ḥaḳ Te‘ālā gösterür kendi vechini saña
Nāzır-ı vech-i liḳāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī

- 5 Olduñuz hem zümre-i Haşan dergāh-ı Hudā
Mihr ü māhı kibriyāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 6 Dün gün sizden doğupdur işbu cümle ‘ālem
Haḫ yolunda pişvāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 7 Nūruñuzdan zāhir olmuşdur bu cümle ebnā
Nūr u cümle enbiyāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 8 Sizlere münkir olanlar oldılar Haḫdan cüdā
Siz Haḫkuñ sevgilisüz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 9 Mü’min ü şadıqlaruñ qalbinde pinhān mihriñüz
Menba‘-ı mihr-i vefāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 10 Pāy-māl olduḫ bu dehr içinde derdi ile devā
Dermende siz devāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī
- 11 Ey Nesīmī söyle medḫ-i Muştafā vü Murtażā
Dü cihanda pişvāsuz yā Muḥammed yā ‘Alī

60

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

- Der Medḫ-i Resūl Şevķī
- 1 Yā Resūlla’llāh elif ḫaddūñ yüzüñ envār-ı zāt
Bā bilenler ḫadrini ḫutmaz gönülde müşkilāt
- 2 Tā Te‘āla’llāh yaratdı ḫudretin izhār idüp
Se süreyyā ḫılmağıçün ‘ayn-ı zātuñdan şıfāt
- 3 Cīm cihāna gelmeseñ ḫutmazdı ‘ālemler ḫarār
Hā ḫayātuñla yaradıldı bu ‘ālem şeş-cihāt
- 4 Hı Hudānuñ indigiçün saña Furḫān ey nebī

60 43a

5 *Vel murselāti urfā*: Yemin olsun tanınmak için gönderilenlere (Mürselat suresi 77/1).

De Delâlet eyleyüp ümmetlerüñ buldı necât

- 5 Zı zelîl olmaz gönül viren saçuñ sevdâsına
Rı revân olup mu‘aşşerler oğur *ve’l-mürselât*
- 6 Ze ziyâde ‘aşıkum göster cemâlün ka‘besün
Sîn *sübhâne’llezî isrâ* saçuñ leylü‘l-berât
- 7 Şın şefâ‘at senden umar yedi gök ehli kâmu
Şad şalavât getirir ismün işitse kâ‘inât
- 8 Zâd za‘îflar derdinün dermânı sensin yâ Resûl
Tı tarîkiñ ‘askeri bildürdiler *ve’l-‘âdiyât*¹⁰⁷
- 9 Zı zuhûr itdi yüzün *ve’ş-şems* alnıñ *ve’đ-duhâ*
Ayn-ı ‘ilmünden muvaḥḥidler oğur *fe’s sâbiḥât*
- 10 Ğayn-ı ğamzen oğları kâfirlerin bağruñ deler
Fe firâr iden kâpuñdan olisardır kendi mât
- 11 Kâf karîb beni yarın kâpuñdan itmese dūr
Kef kerâmet şâhibisin Ḥaḳ virüpdür beyyinât
- 12 Lâm la‘lün dürlerin inkâr iden münkirolere
Mîm murâdımca nice göstermedün mi mu‘cizât
- 13 Nûn ne var luḫf eylesen vaşluñ şarâbın bendene
Vâv vallâhi yiterdi ol baña âb-ı ḥayât
- 14 He Hümâdır ḫal‘atuñ ismün Muḥammed Mustafâ
Lâm-elif aduñ işitdi ditredi Lat u Menât
- 15 Yâ ile yâd eyledi Şevkî bu ‘aşkuñ cür‘asın
Nûş iden ‘aşıklara her bir sözüñ kând ü nebât

6 *Sübhânellezî esrâ [bi abdiḥi leylen minel mescidil harâmi ilel mescidil aksellezî bâraknâ havlehu li nuriyehu min âyâtinâ innehu hüves semî‘ul besîr]*: Kulunu âyetlerimizden bir bölümünü kendisine gösterelim diye bir gece Mescid-i Haram’dan çevresini kutsal kıldığımız Mescid-i Aksa’ya götüren (Allâh) her türlü eksiklikten uzaktır . Şüphesiz O her şeyi işiten, her şeyi bilendir (İsrâ suresi 17/1).

8 *Vel âdiyâti dabḥâ*: O harıl harıl koşular koşanlara (Âdiyât suresi 100/1).

61

[fa'īlātün fa'īlātün fa'īlātün fa'īlün]

Der-medh-i Resül Nesimī

- 1 Yā yüzüñ māhiyyetidür 'āleme nūr-ı necāt
Lām-elif *lā-raybe illā vechehu* aña cihat
- 2 He hilālüñ *ķābe ķavseyn* қаşlaruñ mi'rāçdur
Vāv-ı vahdetdür yüzüñ hem saçlaruñ *ve'l-mürselāt*
- 3 Nūn ne mu'cizdür kıyāmet ķāmetüñ kim keşf olur
Mīm muvaḥḥidler didiler yüzüne *ve'n-nāzi'āt*
- 4 Lām la'lüñ cür'asundan 'ālemi mest eyledi
Kef gördüm hıẓr-ı 'İsādan içen bulur necāt
- 5 Kaf Qur'āndur cemālüñ bu kelāmı Hāķ didi
Fī felek devrinde buldı Ka'benüñ içinde Lāt
- 6 Ğayn ğayrı sümm-i vechu'llāh yoķdur müdde'ī
'Ayn-ı 'ilm-i faẓlı Hāķ'dur ḥall ider her müşkilāt
- 7 Zı zuhūr oldu çü 'İsā ķalmanı şekk-i gümān
Tı ṭanıķdur nuṭķ-ı Hātem ķandadır gitti memāt
- 8 Żad żalālet mülküni lutfuñla ma'mūr eyledüñ
Şad şafā kesb itdi andan ehl-i Hāķ buldı necāt
- 9 Şın şems-i āftāb-ı cāvidān-ı lem-yezel
Sīn sa'ādet vācib oldu faẓl-ı Hāķdan mümkināt

61 44b (Nesimī D. G. 27)

1 [Zālikel kitābü] *lā -raybe [fiḥ hüden lil müttekīm]* : İşte o kitapta şüphe yoktur, o korunacaklar için hidayetin ta kendisidir (Bakara suresi 2/2).

1 [*Ve lā ted'u me'allāhi ilāhen āhar lā ilāhe illā hüve küllü şey'in hālikün*] *illā vecheh [lehül hukmü ve ileyhi türce'ün]*: Allah ile birlikte başka bir tanrıya kulluk etme, Ondan başka tanrıyoktur. Onun dışında herkes yok olacaktır, hüküm onundur, sonunda döndürölüp Ona götürüleceksiniz (Kasas suresi 28/88).

2 *Fe kāne ķābe kavseyni ev ednā: Derken iki yay kadar veya daha yakın oldu* (Necm suresi 53/9).

3 *Ven nāzi'āti ğarka:* O daldırıp can alanlara (Nāziat suresi 79/1).

- 10 Zı zülālūñ şerḥ iderken ʿāleme şīrīn lebin
Rı revān oldı bu nazmuñ maʿnisi hem-çü fırāt
- 11 Zāl zikrimdür cemālūñ muşhafı her şubḥ-ı şām
Dāl daʿvīsi yalancı şūfīlerūñ ıaldı māt
- 12 Hı ḥayālüm düşeliden zülfūñ sevdāsına
Ḥa ḥayātum ıapdı şevkıñ ʿaskeri *veʿl-ʿadiyāt*
- 13 Cīm celāliyle cemālūñ maʿnisi bir nūrdur
Se süreyyā serāda gösterür envār-ı zāt
- 14 Tı teʿālāʿllāh ki mislūñ görmemişdür nüh-felek
Be-bekā mülki senūndür ey Nesīmī şeş cihāt
- 15 Elif Allāhdur kim olmaz nuṭkı zātından cüdā
Uş kelām-ı vahy-i muṭlaḫ uş Mesīhī muʿcizāt

62

[mefāʿilün mefāʿilün feʿülün]

- Der Medh-i Resül Vīrānī
- 1 Cihān varı fenādur hey ĩmānum
Yüzūñ naḫşı beḫādur hey ĩmānum
- 2 Anuñçün isterüm görmek cemālin
Seni görmek şafādur hey ĩmānum
- 3 Yüzūñ göster ḥabībüm eyle mürvet
Ki şañında ʿaṭādur hey ĩmānum
- 4 Beni menʿ eyler ol zāhid yüzünden
Anuñ sözi ḥaṭādur hey ĩmānum
- 5 Kime kim secdegāh olmaz cemālin
Beylik işi riyādur hey ĩmānum

- 6 Bizimle mā-taḳaddemden nigārā
Senüñ ‘aşḳın binādur hey ĩmānum
- 7 Cemī^c eşyā sücūd u secde eyler
Şehā bildüm sañadur hey ĩmānum
- 8 Velī her kişi bilmez secdegāhuñ
Ki ben bildim bañadur hey ĩmānum
- 9 Baña gösterdi yüzüñ faẓl-ı Yezdān
‘Aceb lutf u seḥādur hey ĩmānum
- 10 Diyen ‘arş-ı ilāhīdür cemālūñ
Muḥammed Mustafādur hey ĩmānum
- 11 Yazuñ naḳş-u şıfāt-ı ḥaṭt-ı zātūñ
‘Aliyyü^cl-Murtaẓādur hey ĩmānum
- 12 Mu‘ayyen pertev-i ḥüsnüñ ziyāyı
Ḥasan^cül ḥulḳ-[ı] Rızādur hey ĩmānum
- 13 Yolunda cān ile baş oynayanlar
Ḥüseyn-i Kerbelādur hey ĩmānum
- 14 Zehī gülşen ki zeyn olmuş cemālūñ
‘Alī Zeyne^cl-Abādur hey ĩmānum
- 15 Heme Bāḳır heme Ca‘fer dü ‘aynuñ
Ziyā-ender-ziyādur hey ĩmānum
- 16 ĩmām-ı Kāẓım idi ḥattuñda zıkrüm
‘Alī Musā Rızādur hey ĩmānum
- 17 Taḳī *taḳvīm-i aḥsen* ol Naḳī’ye
Dedüm *şallü ā’lā*dur hey ĩmānum
- 18 Gelipdür ‘Askerī hem devr-i mehdī

Yezîd'e hoş ğazâdur hey îmānum

19 Bu on dört hāl-i haṭṭuñ fī' merātib
Ki çār-deh 'āl-'abâdur hey îmānum

20 Cemālûñ feth ider şehr-i vücûdum
Gelir rûha cilâdur hey îmānum

21 Efendim sevdigüm kuluñ Virānî
Ḳatında bir gedâdur hey îmānım

63

[fa'îlâtûn fâ'îlâtûn fâ'îlâtûn fâ'îlûn]

Düvâzdeh-i İmām Der Resmî

1 Ey cemālîñ *sûre-i' veş-şems ü alnun ve'd-ḍuhâ*
Ba-i bismi'llâh zâtiñ yâ Resûl-i Kibriyâ

2 Haṭṭ-ı hâliñ sûretü's-*seb'a'l-mesânî* remz eder
Nuṭḳ-ı pâkiñ câna cân ḳatdı dehâniñ *ḳul kefâ*

3 Sırr-ı Aḫmed 'âlemi vü âdemi mest eyledi
Baḫr-ı zâtiñ ğarḳ edipdir 'âlem-i tâbe-serâ

4 Şânınâ *levlâk* geldi ey *elem neşrah* şaçıñ
Kâ'inâtiñ 'aynı sensin ser-firâz-ı enbiyâ

5 Lem'a-i ḫüsnûñ durur her zerresi şems ü ḳamer
Ḳadd-i ra'nânîñ nihâli geldi *sidrû'l-müntehâ*

6 Tâbi' oldı emrine ins ü melek hoş tıyûr[a]

63 46a (Resmî D. G. 2)

63/2 *seb'a'l-mesânî* : Fatiha suresinin isimlerinden, Kur'an'ın Hicr suresinin 87. Âyetine dayanır. Övülen yedi âyet, namazlarda tekrar tekrar okunan yedi âyet.

63/4 E lem neşrah leke sadrek : Senin (mutluluğun) için göğsünü açıp genişletmedik mi? (İnşirah suresi 94/1).

63/5 Inde *sidratil müntehâ* : Yemin olsun ki, o onu bir de diğeri inişte sidre-i müntehada gördü (Necm suresi 53/14). (En son noktada bulunan sidre ağacı; insanın varabileceği en son ve en üst hayret ve şaşkınlık çizgisi. Bundan sonrası Allah'a aittir.)

Seyyidü'l kavseyn-i 'âlem yâ Muḥammed Muştafâ

- 7 *Laḥmīke laḥmi* rumûzı sende oldı müctemi'
Yâ Muḥammed Muştafâ vü yâ 'Aliyye'l-Murtazâ
- 8 *İnnemâ velikūmullāh* geldi ḥaḳḳına senin
Ḥaydar-ı kerrâr sensin ma'denî cūd u seḫâ
- 9 Şânına menzil durur hem *lâ fetâ illa 'Alî*
Düldül ü seyfi-ı ḳudret *ve'd-ḳuhâ vü hel etâ*
- 10 Menba'ı sırr-ı Muḥammeddir Ḥadîce maḥremiñ
Maṭla'ı *şemsü'd-duhâ* bedrü'd-dücâ ḫayrû'n-nisâ
- 11 Genc-i 'ismet maḥzen-i mesned-nişîn zât-ı ḳadîm
Sırr-ı Aḫmed pāk-dâmen-i Fâṭıma faḫrû'n-nisâ
- 12 Efḫal-i aḫlâḳ-ı aḫsen eşref-i nūr-ı nebî
Hem imâm-ı mülk-i dünyâdır Ḥasan ḫulku'r-Rızâ
- 13 Seyr-i fillâh mazḫar-ı Ḥaḳḳ-ı zât-ı Rabbü'l-'âlemin
Nūr-ı Aḫmed sırr-ı ḫaydâr şâh Ḥüseyn-i Kerbelâ
- 14 Ṭayyib ü ṭâhir imâmım şâh-ı Zeyne'l-'Âbidîn
Mefḫar-ı ehl-i yaḳîn hem zübde-i Âlî 'Abâ
- 15 Mazḫar-ı Ḥaḳ zât-ı pāk hem maḥzen-i sırr-ı 'Alî
Ma'den-i 'ilm-i Muḥammed Bâḳır ol bedrü'd-dücâ
- 16 Ca'ferü's-Şâdık ḫaḳâyık 'ilminiñ sulṭânıdır
Ḥâk-i pâyı tütüyâdır 'aynıma nūr-ı ziyâ
- 17 Ma'nâ-i 'ilm-i Muḥammed sırrına maḥzen olan
Müsâ-yı Kâzım durur 'aşḳ ehline 'ayn-ı şafâ
- 18 Nūr-ı sırr-ı *hel etâ* hem kâşif-i 'ilm-i ledün

63/8 *İnnemâ velikūmullāh*: Şüpheşiz sen Allah'ın dostusun

18b vezin bozuk

Nūr-ı zāt-ı Kibriyâdır şâh ‘Ali Mūsâ er-Rızâ

19 Şâhib‘ül-hulku‘l ‘azîmdir mâlik-i sırru‘l-ḳadîm
Şâh Muḥammed müttakî gencîne-i ğarî Hudâ

20 Hem ‘Alî vü bā-Taḳîdir reh-nümâsı mü‘miniñ
Var ise zâtında ikrâr eyle aña iḳtidâ

21 Ḳâ‘il-i ceşş şaf-derî oldı Ḥasanü‘l-‘Askerî
Nâ‘il-i seyfi Hudâ hem oldurur şâhib-livâ

22 Devr-i Mehdîdir hidâyet nūru doğdı ‘âleme
Münkiriñ inkârına yuf urdı aşḫâb-ı vefâ

23 Çar-deh ma‘şüm-ı pāk Āl-i ‘Abânîñ ḥürmeti
Dest-gir ol baña ey kân-ı kerem rûz-ı cezâ

24 Dil-şikeste ḥaste vü bî-çâre Resmî nâ-tüvân
Raḥmetiñ ümmîdiñ eyler rûz-ı maḥşer Rabbenâ

64

[mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün]

Müseddes-i Ferâhî

I

1 Tüt ey dil gel sa‘âdet rāha şer‘i Muşţafānuñdur
2 Daḫı himmet kerāmet çār-yār-ı bā-şafānuñdur
3 Ziyāde merhamet şefḳat ‘Alîyü‘r- Murtażānuñdur
4 Taşarruf şanma dehr içre gedâ vü pādşāhuñdur
5 Erenlerden ümîdin kesme himmet evliyānuñdur
6 Tevekkül ḳıl vişâl-i yāre kim virmek Hudānuñdur

II

1 Vefâ yokdur hezārān-rüz şeb-i feryād-ı zārından
2 Dilâ büy-ı vefâ gelmez bu bāğın kām-ı zārından
3 Şikāyet eylemez mellāḫ olanlar ruzġārından
4 Ferāğat ḳıl cihānuñ iltifāt-ı i‘tibārından

5 [Erenlerden ümîdin kesme himmet evliyānuñdır]
6 [Tevekkül kı̄l vişāl-i yāre kim virmek Hudānuñdır]

III

1 Dilā şal cüst ü cūya eşk-i çeşme-i giryānı
2 Ziyāret eylesin ol hāk-pāy-ı ehl-i irfānı
3 Gehī gel şehire şehd ol gehī kesb it beyābānı
4 Eger fehm eyledüñse sen de emr ü nehy-i Yezdānı
5 [Erenlerden ümîdin kesme himmet evliyānuñdır]
6 [Tevekkül kı̄l vişāl-i yāre kim virmek Hudānuñdır]

IV

1 Ururlar merd olanlar cümleten tāk u kabā terkin
2 Nitekim zāhid-i mümtāz olan dilden hevā terkin
3 Şeh olmazsın cihānuñ urmayınca ey gedā terkin
4 Derūn-ı ‘āşıkı Hāk ol var ey dil mā-sivā terkin
5 [Erenlerden ümîdin kesme himmet evliyānuñdır]
6 [Tevekkül kı̄l vişāl-i yāre kim virmek Hudānuñdır]

V

1 Ferāhī tekkegāh-ı Hācı Bektaşuñdur abdālī
2 Bugün vech-i vücūdundan geyürdi kıyl ile kālī
3 Erenler haqqıçün bir pīr elinden giymişüm şālī
4 Saña bend eyledüm yazdum bu beyti itme ihmālī
5 Erenlerden ümidin kesme himmet evliyānuñdur
6 Tevekkül kı̄l vişāl-i yār için virmek Hudānuñdur

65

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Müseddes-i Kadimī

I

1 İlāhī bi-hākı ka‘be-i zemzem-i ‘arafāt
2 Nidelüm devr-i felekde kılmadum bir dem hasnāt
3 Emr-i Bār ile nidā kıldı bize her zerrāt
4 Didüm vird ile bu bey[i]t-i cānına necāt
5 Bir gül ‘arız-ı cān-perver-i Aḥmede [it] şalavāt
6 Bürd-i gīsūyı ferāḥ baḥş-ı Muḥammed şalavāt

II

1 Diler isen bu fenāda seni kim şād olasın
2 Miḥnet ü derd ü elemden daḥı āzād olasın
3 Pāk kıl gönlüñ evin nūr ile ābād olasın
4 Şıdḳ ile söyle bu beyti ki ferah şād olasın
5 [Bir gül ‘arız cān-perver Aḥmede [it] şalavāt]
6 [Bürd-i gīsūyı ferāḥ baḥş-ı Muḥammed şalavāt]

III

1 İsterisen görmeyesin ebedī derd ü elem
2 Eyleme kimseye hiç buğz ḥased cevr ü sitem
3 ‘Arif ol tut dilini itmeyigör kimseyi zem
4 Bunı vird eyle hemān çekme şaḳın fikr ile ğam
5 [Bir gül ‘arız cān-perver Aḥmede [it] şalavat]
6 [Bürd-i gīsūyı ferāḥ baḥş-ı Muḥammed şalavat]

IV

1 Ma‘rifet ābı ile levḥ-i dilüñ pāk idegör
2 Muştafā aşkı ile sīneni şad çāk idegör
3 Ālīni sevmiyenüñ küllisini ḥāk idegör
4 Bunı vird eyle dile cānı ferahnāk idegör
5 [Bir gül ‘arız cān-perver Aḥmede [it] şalavat]
6 [Bürd-i gīsūyı ferāḥ baḥş-ı Muḥammed şalavat]

V

1 Mü‘min ol maḥv-ı vücūd eyleyüben itme cidāl
2 Ḥālīküñ verdüğine şükr idüben çekme melāl
3 Zevḳ için teşvīşe düşme ḥāşıl it ‘ilm ü kemāl
4 Ey Ḳadīmī saña raḥm eyleye Ḥayy-i müte‘āl
5 [Bir gül ‘arız-ı cān-perver-i Aḥmed-i şalavāt]
6 [Bürd-i gīsūyı ferāḥ baḥş-ı Muḥammede şalavāt]

66

[mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün]

Müseddesi Şādık Cemālī

I

1 Ḥudāyā itme ḥālī dā‘imā dilden Şekür ismin
2 Gözümden dūr kılma pertev-i envār-ı nūr ismin
3 Enis it dem-be-dem bu ḳalbi bī-şabra Şabūr ismin
4 Baña ğayret müyesser eyle yardım kıl Ğafūr ismin

5 Ya maḥv it levḥ-i ‘iṣyāndan bu ‘abdi pür-kušūr ismin
6 Yaḥud Esmā-i Hüsnādan çıkar yā Rab Ğafūr ismin

II

1 Mu‘āṣī cürmini ‘afv itmek iken rüz-ı şeb kārūñ
2 ‘Ayān iken zünüb ehline remz-i nām-ı ğaffāruñ
3 ‘Uyūbuñ kâ‘inātuñ setr iderken ism-i settāruñ
4 Kerīmā geçmemek lāyık mı cürmünden bu ğam ḥāruñ
5 [Ya maḥv it levḥ-i ‘iṣyāndan bu ‘abdi pür-kušūr ismin]
6 [Yaḥud Esmā-i Hüsnādan çıkar yārab ğafūr ismin]

III

1 Gelelden ‘āleme cürm-i sena‘atdür baña hep kār
2 ‘İbādet kıлмаğa kıomaz heves bu kalb-i nā-hemvār
3 İderken bir günāhı nādım olup biñ kez istignā
4 Revā mı rüz-ı maḥşerde benüm ḥālüm ola düşvār
5 [Ya maḥv it levḥ-i ‘iṣyāndan bu ‘abdi pür-kušūr ismin]
6 [Yaḥud Esmā-i Hüsnādan çıkar yārab ğafūr ismin]

IV

1 Ola ḥāşāke vahdāniyyetin ḥaḳḳında inkārum
2 Resūlūñ Muştafāya vardur ricān ile ikrārum
3 Muḥabıkuñ kamu şer‘-i şerīfe ṭavr-ı eṭvārum
4 Revā mı düzaḥ içre zār olmaḳ ey kerem kārūm
5 [Ya maḥv it levḥ-i ‘iṣyāndan bu ‘abdi pür-kušūr ismin]
6 [Yaḥud Esmā-i Hüsnādan çıkar yārab ğafūr ismin]

V

1 Du‘āsuñ müstecāb it Şādıkuñ şubḥ u mesā ḥaḳḳı
2 Resūlūñ Muştafā ile cemī‘an enbiyā ḥaḳḳı
3 Refīḳ it aña tevfiḳūñ gürūh-ı evliyā ḥaḳḳı
4 Tevfiksiz ḳabūl it dergehün olan du‘ā ḥaḳḳı
5 Yā maḥv it levḥ-i ‘iṣyāndan bu ‘abdī pür-kušūr ismin
6 Yāḥud Esmā-i Hüsnādan çıkar yā Rab ğafūr ismin

67

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Müseddes-i Azbī Baba

I

1 Ne şafādan ger kimim var ne cefādan ḥazerim

2 Düşmānı dost bilirim ikisini bir sezerim
3 Kimseniñ hayrı ile şerīne yokdur nazarım
4 Hep çurı laqlağadır elde olunca hünerim
5 Ne alandan haberim var ne şatandan haberim
6 Serseri güne gelelden beri sersem gezerim

II

1 Baḥs-ı ‘ilme gülicek kıl ile kāl eylemeyem
2 Her ne dirlerse direm Ḥaḫ bu cidāl eylemeyem
3 Ne belādır başıma cem‘i melāl eyleyemem
4 Tevbeler bir daḫı men ‘arz-ı kemāl eyleyemem
5 [Ne alandan haberim var ne şatandan haberim]
6 [Serserī güne gelelden beri sersem gezerim]

III

1 Kāh olur kendi özüm ‘ālem içinde bulamam
2 Kāh olur ağlamazım kāh olur aşla gülemem
3 Ne ‘Alīyem ne Velīyem ne deliyem bilemem
4 Bir pula mazī‘-i müstaḫbeli virsen dilemem
5 [Ne alandan haberim var ne şatandan haberim]
6 [Serserī güne gelelden beri sersem gezerim]

IV

1 Kāh bir ḫāl-i dili zārum ider ‘arz-ı lisān
2 Kāh gelir neş‘e-i şıḫḫat iderem soḫbet-i cān
3 Kāh yanmada bir olur ḫaḫr ile oḫ ism-i zebān
4 Vireni virmeyeni bir söylerim yaḫşi yaman
5 [Ne alandan haberim var ne şatandan haberim]
6 [Serserī güne gelelden beri sersem gezerim]

V

1 Kah olur ‘Azbi gibi derd-i derūnım diyemem
2 Kimseye ḫāl-i dil ü zārımı hiç söyleyemem
3 Vā‘izüñ pendini ben diñleyemem belleyemem
4 Yāri idrāk idemem fark-ı ‘adū eyleyemem
5 Ne alandan haberim var ne şatandan haberim
6 Serseri güne gelelden beri sersem gezerim

Müseddes-i Sualī

I

- 1 Gene naḳḳāş-[1] ezel naḳş-ı ruḥuñ sâde ḳodı
- 2 Beni gözyaşı gibi bir ulu deryâda ḳodı
- 3 Yüzüne ḳarşu gönül murğını feryâda ḳodı
- 4 Seni cân gülşenine serv-veş âzâde ḳodı
- 5 Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda ḳodı
- 6 Güli ârâyîş idüp bülbülü feryâda ḳodı

II

- 1 Eşigüñ yaşlanıben bil iderüm derd ile zâr
- 2 Şaḳınırım ki zafer eylemeye sen güle ḥâr
- 3 Dehenüñ fikri-y-ile oldı cihân başıma dar
- 4 Saña gelmek şanemâ ağlamak oldı baña kâr
- 5 [Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda ḳodı]
- 6 [Güli ârâyîş idüp bülbülü feryâda ḳodı]

III

- 1 N’ola yolunda çekersem elem ü derd ü ğamı
- 2 Dünyeda kimse mi var çekmeye bu eleme
- 3 Hele sen zevḳ-i şafâ ile süregör bu demi
- 4 Kim ezel kâtibi bu resme çalınupdur ḳalemi
- 5 [Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda ḳodı]
- 6 [Güli ârâyîş idüp bülbülü feryâda ḳodı]

IV

- 1 N’ola ağlasa gözüm gül gibi sen gül şanemâ
- 2 Yeridür bülbül-i dil eylese ğulğul şanemâ
- 3 Ola bezmüñde gözüm sāĝar ı pür-mül şanemâ
- 4 Seni gül ḳıldı beni sen güle bülbül şanemâ
- 5 [Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda ḳodı]
- 6 [Güli ârâyîş idüp bülbülü feryâda ḳodı]

V

- 1 Göreli sen güli didüm ḳan oldı yürek

- 2 Göge yer yer dikilür āh gibi duḥānımla direk
 3 Nāzar it ḥāl-i Sū‘ālī’ye gel ey ḳatı yürek
 4 Beni ağlatma didüm didi ol dil-ber gülerek
 5 Kimini sevdi Ḥudā kimini sevdāda ḳodı
 6 Güli ārāyīş idüp bülbülü ğavġāda ḳodı

69

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Müseddes-i Na‘tī

I

- 1 Ey göñül zemm-i ‘ādū-yı bed-liḳādan çekme ğam
 2 Pādşāh-ı baḥr ü ber olsañ iderler yine zem
 3 Düşmen-i bed-ḥ‘āh iderse saña cevr ü sitem
 4 Kendi vaşfuñ zıkr ider ‘ālemde herkes dem-be-dem
 5 Dost medḥinden ne ışşı zemm-i düşmenden ne ğam
 6 Fāriġ ü āzādeyüm birdür yanımda medḥ [ü] zem

II

- 1 Ḳılmadı ḥalkı cihānda birbirine i‘tibār
 2 Medḥ ü zemdür her birinüñ ğavġası leyl ü nehār
 3 Ma‘rifet ‘add eyleyüp zemmi iderler iftiḥār
 4 Dünyede ger ‘āḳil-isen olma zimām-yār
 5 [Dost medḥinden ne ışşı zemm-i düşmenden ne ğam]
 6 [Fāriġ ü āzādeyim birdir yanımda medḥ [ü] zem]

III

- 1 Öldün ise zaḥm-i ḥürde ṭa‘n-ı a‘dādan eger
 2 Böyledür aḥvāl-i ‘ālem çekme bī-hūde keder
 3 Zemm-i ğıybet itdiginden saña ne her bī-hüner
 4 Düşmesin her dem dilünden iş bu beyt-i mu‘teber
 5 [Dost medḥinden ne ışşı zemm-i düşmenden ne ğam]
 6 [Fāriġ ü āzādeyim birdir yanımda medḥ [ü] zem]

IV

- 1 Her ḥar-ı lā-yefhem ile olma ey dil hem-nişīn
 2 Dost devrinde min muḳhar (?) şonra feryād u emīn
 3 Ḥaḳ tanıyılmeyen bed-fi’le olma gel ḳarīn
 4 Vir tesellī ḳalbüñe bu beyitle olma ḥazīn
 5 [Dost medḥinden ne ışşı zemm-i düşmenden ne ğam]

6 [Fāriğ ü āzādeyim birdir yanımda medḥ [ü] zem]

V

1 Ṭa'n-ı 'adū virdise kıılma infi'al
2 Ḳonmasın mir'at-ı ṭab'a zerrece gerd ü melāl
3 Yağdı ey ḳalb-i virānıñ 'adū-yı [kim] bed-ḥıṣāl
4 Sen hemān ey Na'tī anı ol Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a ṣal
5 Dost medḥinden ne ıṣṣı zemm-i düşmenden ne ğam
6 Fāriğ ü āzādeyim birdir yanımda medḥ [ü] zem

70

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

Müseddes-i Fazlī Efendi

I

1 Yıḳalım ḳaṣr-ı vücūdı yine bir ad olsun
2 Yaḳalım saḳf-ı kebūtı küli ber-bād olsun
3 Tenimiz ḥāk idelüm ḥāṭırımız ṣād olsun
4 Düşelim kūy-ı ḥarābāta dil ābād olsun
5 Nām-ı nengi ḳoyalum dünyede bir ad olsun
6 Pīre teslīm olalum ṭālibe irṣād olsun

II

1 Der-miyān eyleyelüm varımızı yārımıza
2 Ḥān-mān terk idelüm cān ile dildārımıza
3 Sırrımız gizli degil vāḳıf ol esrārımıza
4 Çün "belī" didüñ ezel duralum iḳrārımıza
5 [Nām-ı nengi ḳoyalum dünyede bir ad olsun]
6 [Pīre teslīm olalum ṭālibe irṣād olsun]

III

1 'Aşıḳım hem bülbülüm kūyundadır gül zār-ı men
2 Gāh olur mest ü ḥarām gāh olur hüṣyār-ı men
3 Gāh olur kem ter gedāyum gāh olur ḥünkār-ı men
4 Kātibüm hem ṣā'irüm satraḳ [u] nerd oynar men
5 Hem mu'arrif hem mü'ezzin ḥoş muṣāḥib yār-ı men
6 [Nām-ı nengi ḳoyalum dünyede bir ad olsun]
7 [Pīre teslīm olalum ṭālibe irṣād olsun]

IV

70 52a

III bir mısra fazla yazılmış

1 Nā -murād olmuşuz ʿālemde irādet ʔuluyuz
2 İktidā eylemezüz şadr-ı saʿadet ʔuluyuz
3 Ne riyāset ne vezāret ne hılāfet ʔuluyuz
4 Dāmen-i pīrī ʔutup beyʿāt-[ı] ināyet ʔuluyuz
5 [Nām-ı nengi ʔoyalum dünyede bir ad olsun]
6 [Pīre teslīm olalum ʔālibe irşād olsun]

V

1 Mesnevi diñleyelüm kân-ı maʿārif olalum
2 Maʿnevī anlayalum maʿnīye vāqıf olalum
3 İrelim keşf-i ʔarābāta mükāşif olalum
4 Ölelüm dirilelüm nefse muḫālif olalum
5 [Nām-ı nengi ʔoyalım dünyede bir ad olsun]
6 [Pīre teslīm olalum ʔālibe irşād olsun]

VI

1 Ehl-i derde irelüm merd ile hem-derd olalum
2 Nefsimüz tanıyalum ʿārif-i ḫaḫ merd olalum
3 Her ʔaraf devr idelim nokḫa gibi ferd olalum
4 Ber-hevā hem-çü şabā merd-i cihān-gird olalum
5 [Nām-ı nengi ʔoyalım dünyede bir ad olsun]
6 [Pīre teslīm olalım ʔālibe irşād olsun]

VII

1 Gülşenī ḫanḫahı gibi ulu dergāhı
2 Çü-penāh eyledinise ʿādil görelüm rāhı
3 Fazlīyā ḫāzır [u] nāzır görelüm Allāhı
4 Herkese lā demeyüp eydelüm eyva'llāhı
5 Nām-ı nengi ʔoyalum dünyede bir ad olsun
6 Pīre teslīm olalum ʔālibe irşād olsun

71

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

Taḫmīs-i ʿĀdilī

I

1 Gel beri gel bir beni gör kim ne zātum ey gönül
2 Zātıla maʿnā ile gör ne şifātum ey gönül
3 ʿĀlem içre zübde-i hem-ümmeḫātum ey gönül

4 Hem Süleymān-ı zamānım bende ḥānum ey göñül
5 Ehl-i Ḥaḫḫum bil yaḫīn gel ben niḫābum ey göñül

II

1 Bendedir eflāk-i encüm hep kevākib hem ḫamer
2 Başda tācum nūr-ı Ḥaḫdur belde ihlāsım kemer
3 Rūḫ-ı ḫudsüm tā ki tıyduım ben özümdeı bī-ḫaber
4 İrmedi bu “*küntü kenz*”e her özündeı bin-ḫaber
5 Çār-‘unşur bendedür hem şeş-cihātım ey göñül

III

1 Bendedür ‘arş ile kürsi *levh-i maḫfûz*-ı aḫlam
2 Ḳatreyüm sudan yaratdı Ḥaḫ beni çün ‘Askerem
3 Göñlü[müz] bir şehre nisbet yaşayup başdı ḫadem
4 Göñlüm içre ḫalmadı taḫt bir ḫarār-ı muḫterem
5 Ehl-i Ḥaḫḫum Ḥaḫḫ’ı bildim Ḥaḫ atam ey göñül

IV

1 Cümle eşyānuñ ser-ā -ser remz-i ḫālın bilirem
2 Hem şerī‘at şartı ile hem ḫarīḫat ḫılıram
3 Şanma zāhid bu fenāda ben ḫaḫīḫat oluram
4 Bir ḫapıdan giderisem bir ḫapıdan gelirem
5 Ehl-i zāhirler şanur öldüm memātım ey göñül

V

1 Bu fenānıñ çarḫ-ı gerdişiyile revnāḫı biziz
2 Bu fenā hoşdur bizimle gerçi revnāḫı biziz
3 ‘Ādilī eydir içmişiz mey bizdedir sākī biziz
4 Gāḫ gelir gāḫı gider ḫattā ebed baḫī biziz
5 Bes bu ma‘niden beni bil kim ḫayātım ey göñül

72

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Muḫammes-i ‘Azbi

I

II/4 *Küntü kenzen [maḫfiyyen fehalaktü’l halka liya’rifüni]*:“ Ben bir gizli hazine idim, görölmek, bilinmek istedim, bu yüzden alemi yaratdım.

III/1 *Levh-i Maḫfûz*: Arapçada korunmuş levha anlamına gelir. İnsanların başlarına gelecek şeyleri de ihtiva ettiğı için Kader Kitabı da denir.

IV/5 Ehl-i zāhirler şanur ol dem memātım ey göñül: Ehl-i zāhirler şanurlar ol dem memātım ey göñül “lar” eki vezni bozduğı için yazılmamıştır.

72 53b (Azbi D. Muh. 4)

1 Ger mecāziyle ḥaḳıḳatle severseñ güzeli
2 Herkesiñ ḥaddi ḳadar ḳıldı ‘aṭā lem-yezelī
3 Kimine viridi şafā kimine verdi keseli
4 Zāhidiñ ṭā‘at ile dilegi ṭūl-i emeli
5 Ezelīdir ezeliḳdir ezeliḳdir ezeliḳ

II

1 Saña bu sūd-ı ziyān olduđı ey rūḥ-ı revān
2 Bir gedā şāh-ı cihān olduđı ey rūḥ-ı revān
3 ‘Aşıḳiñ ḥāli imān olduđı ey rūḥ-ı revān
4 Müñkiriñ ḳavli yalan olduđı ey rūḥ-ı revān
5 [Ezelīdir ezeliḳdir ezeliḳdir ezeliḳ]

III

1 Gücenirsin başına gelse eger zecr ü belā
2 Mā‘il-i zevḳ-i şafāsın dil-i şeydā ammā
3 İdeni eyleyeni [bir] bilmeyen olmaz dānā
4 Herkese *nahñü ḳasemnāda* şafā cevr ü cefā
5 [Ezelīdir ezeliḳdir ezeliḳdir ezeliḳ]

IV

1 Çün bize oldu iṭā‘at o mehe ḳavl-i ümem
2 Ḥayr u şerri benimdir didi Ḥaḳ çekme elem
3 İden eyleyen ol sen bu sözi oḳu dedim
4 Kāmiliñ ‘ahdı bütün olduğı ey şāh-ı kerem
5 [Ezelīdir ezeliḳdir ezeliḳdir ezeliḳ]

V

1 Çünki baḥş oldu sivā eyleye gör ‘Azbi vuzū
2 Pāk edip ḳalbiñi bu ḡaflet ile olma ölü
3 Ḥaḳ eden Ḥaḳ ile Ḥaḳdır neden oldu ayru
4 Cāhiliñ cehli ile kāmiliñ ‘irfānı ḳamu
5 Ezelīdir ezeliḳdir ezeliḳdir ezeliḳ

III/4 [*E ḥüm yaksimüne rahmete rabbik*] *nahnü kesemnā* [*beynahüm me’işetehüm fil hayätid dünyā ve rafa’nā ba’dahüm fevka ba’dın deracätin li yettehize bā’duhüm ba’dan suhriyyā, ve rahmetü rabbike hayrun mim mā yecme ün*]: Rabbinin rahmetini onlar mı paylaşıyorlar? Onların o düşük ve değersiz hayattaki geçimliklerini aralarında Biz paylaştırdık. Bir bölümünü derecelerle diğerlerinin üstüne çıkardık. Bunu bazısı, bazısını tutup çalıştırsın diye (yaptık). Rabbinin nimeti onların toplayıp durduklarından daha hayırlıdır (Zuhruf suresi 43/32).

Gazel-i Kevserî Tahmîs-i Fethî

I

- 1 Bildün mi bu 'âlemde cānāneye 'aşk olsun
- 2 'Uşşāka vefā eyler cānāneye 'aşk olsun
- 3 Āteş gibi gül bitdi kāşāneye 'aşk olsun
- 4 Eyyām-ı bahār irdi mey-ḥāneye 'aşk olsun
- 5 Gül gibi güler yüzlü peymāneye 'aşk olsun

II

- 1 İrmek dileseñ 'āşık vaşl u ruḥ-ı cānāna
- 2 Pervāne gibi ḳalma ceḥd eyle dil [ü] cānāna
- 3 Ol kimse durur şādık-[ı] ḳādir ola bürhāna
- 4 'Āşikaña derler kim 'aşk āteşine yana
- 5 Yanmaḳda benüm cānım pervāneye 'aşk olsun

III

- 1 Çün şem' gibi sākî şalındı bu meclisde
- 2 Ḳılmadı göñül cevlan alındı bu meclisde
- 3 Göñlüme didüm sende ḳalındı bu meclisde
- 4 Ālāt-ı tarāb küllî çalındı bu meclisde
- 5 Her sāza ḳulaḳ tutdum alayına 'aşk olsun

IV

- 1 Erkān-ı tariḳatde fā'ik çok olur lākin
- 2 Fi'linde durur ḥikmet ḥāzık çok olur lākin
- 3 Bürhān gerek zāhirde şādık çok olur lākin
- 4 Gülzār-ı maḥabbetde 'āşık çok olur lākin
- 5 Bülbül gibi āşüfte dīvāneye 'aşk olsun

V

- 1 Bu gülşen-i zībāya seyrān iderek geldüm
- 2 Saḥrāyı melāmetde efḡān iderek geldüm
- 3 Derd eyleme şāhum iderek dermāna geldüm
- 4 Fürḳat odına cānum büryān iderek geldüm
- 5 Şehrinde ḳomazlarsa vīrāneye 'aşk olsun

VI

- 1 Bu Kevseriye her ne dersen yeridür Fethî
- 2 Çok bendeleriñ vardır beñde yeridür Fethî

- 3 Her ka'be vü büt-ḥāne vaḥdet yeridür Fethî
4 Ḥayretle alaylanlar ölmez diridür Fethî
5 Her yerde ḥuzūr ile her ḥāneye 'aşk olsun

74

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ġāzel-i Muḥibbī Tahmīs-i Ḥayālī

I

- 1 Kālbini çāk eylegel āyīne-i ḥikmet gibi
2 Mā-sivā naḫşında ḥayrān olmağıl şūret gibi
3 'Ālem içre nesne çok gerçi zīnet rızık gibi
4 Ḥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
5 Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḫhat gibi

II

- 1 Memleket fikrūn ḳo kim māli-hulyā deryāsıdur
2 Salṭanat tācı ḥabāb-āsā hevā me'vāsıdur
3 Kesret ḥayl ü ḥaşemden künc-i fenā dūnyāsıdur
4 Salṭanat didikleri ancak cihān gāvğāsıdur
5 Olmaya baḥt-ı sa'ādet dūnyede vaḥdet gibi

III

- 1 Taḥt u tāca çekdigin zaḥmet recādur 'āḳıbet
2 Ḥāşılı bu mezra'ūn bād-ı hevādur 'āḳıbet
3 Dehr elinde ḥıl'aṭuñ terk-i ḳabādur 'āḳıbet
4 Ḳo bu 'ıyş u 'işreti çünki fenādur 'āḳıbet
5 Yār-ı bāḳī ister isen olmaya ṭā'at gibi

IV

- 1 Ḥavf idüp ey ḥ'āce Ye'cūc fitnesinden çekme sed
2 Boynuna çünkim ecel āğı şalar ḥabl ü resed
3 Yazmuş usturlāb-ı ḥikmetde bunı ehl-i raşad
4 Olsa ḳumlar sağışınca 'ömrüne ḥadd ü 'aded
5 Gelmiye bu şīşe-i çarḥ içre bir sā'at gibi

V

- 1 Dutalım kim hep senüñdür fevḳ u taḥt u şağ u sol
2 Kāza varırsın ecel lā-büd düzer boynuna ḳol
3 Mā-teḳaddemden Ḥayālī bu durur erkān-ı yol
4 Ger ḥuzūr itmek dilersen ey Muḥibbī fārīg ol

5 Olmaya vahdet maḳāmı kūşe-i ʿuzlet gibi

75

[mefʿülü mefāʿilün mefʿülü mefāʿilün]

Tahmīs-i Hayretī ve Ğazel-ī Aḫmedī

I

1 Yārūñ ruḫ-ı zülfinde gör küfri vü ʿīmānı
2 Vechine naẓar kıl baḫ gör āyet-i Kurʿānı
3 Dil ḫānesini pāk [it] gör anda o sulṭānı
4 Ey tālib olan ʿāşık seyr itmege cānānı
5 Diḫḫatle temāşā kıl her gördüğün insānı

II

1 Şādıklar imiş yārūñ ʿāşıkları şādıklar
2 Cān gözün açan Ḥaḫḫ'ın envārına lāyıklar
3 Ger görse ʿaceb midir cānānı uyanıklar
4 Şüretde görünmez cān dirlerse münāfıklar
5 Sen cāna naẓar kılsın görmek dileyen ānı

III

1 Ol sükkerī cānānsın kim şüret-i Raḫmāndur
2 Vechinde olan haṭlar hep āyet-i Ḳurʿāndur
3 El müʿmin mirʿātın Ḥaḫḫdan saña bürhāndur
4 Āyīne-i sübḫanı çün şüret-i insāndur
5 Bu āyīneye gel baḫ gör şüret-i Raḫmānı

IV

1 Zihninde riyā olsa gelmez bu yola zāhid
2 Şanma bu ʿameller ile firdevs bula zāhid
3 Dīdār şühūdunda bī-behre ola zāhid
4 Sen ḫüsni-i dil-ārādan göz yumsa n'ola zāhid
5 Ḥuffāş gözi görmez ḫurşīd-i dıraşşānı

V

1 Çün aḫsen-i taḫvīme nā-Ḥaḫ dir imiş münkir
2 Gerçeklere ta'n eyler gözi kör imiş münkir
3 İñşāf idelüm bi'llāh özge ḫar imiş münkir
4 Maḫbüb temāşāsın men' eyler imiş münkir
5 Kör gözlerinüñ nūrı yoḫdur göremez anı

VI

- 1 Şol mūy-ı miyānından cānā bir eşer duysam
- 2 Yā ‘ayn-ı ‘ināyetle men mūra nażar duysam
- 3 Ey dilber-i rūḫānī cān sırrın eger duysam
- 4 Men ḫatm-i la‘linden bir zerre ḫaber duysam
- 5 Bir ḫaddeye almazdum şad mülk-i Süleymānı

VII

- 1 Ey Ḥayretī yüzüñ sür ḫāk-i der-i cānāna
- 2 Emr oldı sücūd eyle ol şüret-i Raḫmāna
- 3 Rāz-ı dil-i pür derdi insāna di insāna
- 4 Esrār sözün Aḫmed keşf eyleme nā-dāna
- 5 Ḥayvāna maḫal görme bu çeşme-i ḫayvānı

76

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Taḫmīs-i Nāṭıķī vü Ğazel-i Niyāzī

I

- 1 Süretüñ levḫinde her dem kaf‘ve’l Qur‘ān’a baķ
- 2 Noktadadır yāy-ı vaḫdet kaṭre-i ‘ummāna baķ
- 3 Ḳalb-i ‘ārif görmüş sende kendini pāyāna baķ
- 4 Zāhidā şüret gözetme içeri gel cāna baķ
- 5 Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḫmān’a baķ

II

- 1 Ḳaşlarıdır *kābe kavseyn ve‘d-duḫādur* tal‘atı
- 2 Gözleri Allāh nūrı şanki çü tūbā kāmety
- 3 Ay cemāli ka‘besinüñ ḫüsnüñ[e] yok ğāyetī
- 4 Muşḫaf-[ı] ḫüsnüñde yazılmış *ḫüva’llāhi* āyeti
- 5 Gel inanmazsan gir okı mekteb-i ‘irfāna baķ

III

- 1 ‘Āşıķa bir vech ile yüz gösterür cānuñ alır
- 2 Düşürüp girdāb-ı ‘aşķa der dilüm nālān kıılır
- 3 ‘Āķıbeti Mansūr-veş ber-dār idüp ḫurbān kıılır
- 4 Çeşmini gösterdigünce ‘āşıķuñ ‘aķluñ alır
- 5 Leblerüñ açdıķca cān nefḫ eyleyen cānāna baķ

IV

- 1 Maṭbaḫ-[ı] cehl içre bilseler cümle ehl-[ı] cāhillerī

2 Gerekir manşib ile irse göge tahtgâhları
3 Ger hilâl ider kuşūrunda o mihr ü mâhları
4 Hep mülâzım kulluğunda bu cihānuñ şehleri
5 Pādşāhlar kâpusında kul olan sultāna bak

V

1 Kānadur sebḥül-meşānī ‘indedür ümmü’l kitāb
2 ‘Alleme’l-esmā rumūzın añlayan virsün cevāb
3 Nāṭıķıye cümle eşyā çağırıp ider ḥıṭāb
4 ‘Ālem añın ḥüsniñün şerḥinde olmuş bir kitāb
5 Metnin istersen Niyāzī şüret-i insāna bak

77

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Tahmīs-i Uşulī ve Ğazel-i Nesīmī

I

1 Yā ilāhī vādī-i ‘iṣyānda kaldum bī-meded
2 ‘Abd-i ‘āsiyem suçum bī-ḥadd ü cürmüm bī- ‘aded
3 Şimdi şey’ullāha geldüm itme ben dervīşi red
4 Fazlına bel bağladum yā Vāḥid u Ferd u Eḥād
5 Cümlenüñ ma‘būdı sensin dā‘imā ḥayy-ı ebed

II

1 Ḥamdü’lillāh buldı nām-ı a‘zamı kalb-i selīm
2 Sālik-i rāha ‘ayān oldı şırāt-ı müstaķīm
3 Ba‘d-ez-în kār idemez vesvās-ı *şeyṭānī’r-racīm*
4 Oğurum isminde bismillāhirrahmānirrahīm
5 Ey şifātuñdır şifātuñ *kuḥvullāhü eḥād*

III

V/1 vezin bozuk

77 56b (Usulī D. Tah. 7)

II/3 *Euzubillahimineşşeytaniracim*: “Lanetlenmiş olan şeytanın şerrinden sana sığınırım”

II/5 *Kul hüvullāhü ehad*: De ki O Allah birdir (İhlas suresi 112/1).

III/4 *hüve’l-ḥayyü’l-lezīsīn layemut*: Allah’ın ezeli ve ebedi hayat sahibi olup ölümle gelen zeval ve fenadan münezzeh olduğunu ifade ediyor.

III/5 *hüve’l-bāķī*: Bakı kalan Allah’dır.

IV/4-5 *Kul hüvullāhü ehad*. Allāhü’s-samed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekün lehü küfüven ehad: De ki: o Allah birdir. Allah, O eksiksiz sameddir. Doğurmadı, doğurulmadı. Ona hiçbir şey denk de olmadı (İhlas suresi 112/1-4).

1 Çār isminden bu şeş şū ubbe bulmazsa sūbūt
2 Pāy-dār olmaz bināsı hem-ı beyt-i-l‘ankebūt
3 Feyz-i cūdundan iriřir cisme uvvet cāna ūt
4 Evvel u āhir *hūve‘l-hayyū‘l-lezīsīn lāyemūt*
5 Zāhir u bātın *hūve‘l-bākīsīn Allāhū‘ş-şamed*

IV

1 Ey harāmi dergehūn hā‘if gönüller me‘meni
2 Kibrīyān önünde kimdür kim ura mā‘ü meni
3 Vaş-ı zātındur münezzeh ism-i pākīndür ğanī
4 *Lemyelidsen* sen ourlar ey *velem yūled* seni
5 *Lemyekün* zāt u řifātındur ki *kūfüven ead*

V

1 Çün nefahtü fih min sırr-ı haydan urdun bir demi
2 Noka-i vāhidde derc etdiñ sevād-ı a‘zamı
3 Ya‘nī kılduñ nüřa-i kübrā vūcūd-ı ādemi
4 Kāf ile nūndan yaratduñ on sekiz biñ ‘ālemi
5 udretiñle erba‘īn günde tamām oldu cesed

VI

1 ‘Ālem-i vadetde kesret daı tıtmışdur maar
2 Birbirinde mūnderic řankim nebāt ire řecer
3 Daı olmamıř idi hūlk[1] ins ü cinn ü hem beřer
4 Ol zamān kim luf ile bir gevhere kılduñ naar
5 Zāhir ol gevhlerden oldu cümle eřyā lā ‘aded

VII

1 Ey Uřūlī sırr-ı dā‘im Hādan özge nesne yo
2 Dillere zikr-i mūlāyim Hādan özge nesne yo
3 Zāhir ü bātında āyim Hādan özge nesne yo
4 Seyyidūn gönlünde dā‘im Hādan özge nesne yo
5 Bu faīrin hem dilinde dā‘im ider yā ead

78

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Tahmīs-i Muimī vü Ğazel-i Zāifi

I

1 Dil-berā bildüm senūn vechūn kitābu‘llāhdur

2 Nağş-ı kudret ‘ilm-i hikmet sırr-ı feyzu’llāhdur
3 Şāhidüm Hākdur dilimde *kul kefā* billāhdur
4 Her ne söz ki söylenür ‘ayn-ı kelāmu’llāhdur
5 Vākıf olmayan bu sırra lā-cerem gümrāhdur

II

1 Bir şecerdür kametüñ ol hüsni-bi-hem-tā ile
2 Gösterirsin mu‘cizātuñ ol yed-i beyzā ile
3 Hem-dem olduk ‘aşk Tūrında yine Mūsā ile
4 Añladım bildim rumūzı *‘alleme’l-esmā* ile
5 Menzil-i insān-ı kāmil bir ulu dergāhdur

III

1 Ey perī-peyker e‘izz-i vaşfa gelmez işlerüñ
2 ‘Aşıkā cānlar bağışlar ey perī cünbüşlerüñ
3 Hōkka-yı la‘l-i şadef dürr-i ‘adendir dişlerüñ
4 Hoş müferrih hatt-ı reyhāndur yazılmış kaşlaruñ
5 Nice rüşen kılmāsın kim defter-i Allāhdur

IV

1 Vā‘izā Hākuñ kelāmuñ halkā evşāf itmege
2 Kendimi ‘irfān içinde ehl-i ‘irfān itmege
3 Hāq kelāmuñ işidüp hāq söze inşāf itmege
4 Māye-i taqlīd’den āyīneni şāf itmege
5 Fazl-ı Hāqdan feyż olan envār-ı ruhu’llāh’dur

V

1 Hāqqı gör hāk-i siyeh’den cism ü şuret lahm ider
2 Münkir-i efsürde-dil bakup o yüzdən veħm ider
3 Ey Muķimī Hāq cemālüñ görene Hāq raħm ider
4 Ža‘fiyā *şakkü’l-kamer* sırrını her kim fehm ider
5 Āsmān-ı ‘ālem üzre ol münevver māh’dur

V/4 [Ikterabetis sâ’atü] venşakkal kamer: Kıyamet saati yaklaştı ay yarıldı (Kamer suresi 54/1).

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Tahmīs-i Seyyīd ve Ğazel-i Mıŝrī

I

- 1 *Aḥsen-i taḳvīm'e* s̄ābit oldı vaḥy-i ve'ḍ-ḍuhā
- 2 Şān-ı Ādem ü vaşfidur (?) geldi elif lām rā
- 3 Āyet-i *veccehtü vechi* emīr idüp ḥubb livā
- 4 İki kaşın arasında çekdi ḥatt-ı istivā
- 5 'Alleme'l-esmāyı ta'līm itdi ol ḥattdan Ḥudā

II

- 1 İhtidā emrin bitürdi hem *şıraṭü'l-müstakim*
- 2 Geldi görindi şifāt içre yedi (...) yettekīn
- 3 Vaḥy olındı '*urvetü'l-vuşka* dem [ü] ḥubbü'l-metīn
- 4 Zāt-ı 'ilme Muştafā esmāya Ādemdir emīn
- 5 İkisinden zāhir olmuşdur 'ulüm-ı enbiyā

III

- 1 Baṭn-ı 'ālemden zuhūr itdi ḥū ādem ḥikmeten
- 2 Nüşa-i gül cāmi' esmāyı dinledi 'izzetan
- 3 Ādemdir merci'-i eşyā' hāl-i cān u ten
- 4 Zāt-ı esmāyı şifāṭ ef'āl-i 'āsār cümleten
- 5 Her zamānda bir velīniñ vechine bulur ziyā

IV

- 1 Kābil ol kim Ādem-i ma'nāya vuşul olasın
- 2 Ādemi ḥaḳ bil ki dergāhında maḳbūl olasın
- 3 'Veccūdū Rabbük'le" a'mālinde mes'ul olasın
- 4 Secde eyle tā Ādem kim Ḥaḳa ḳul olasın

79 57b

I/3 *İnnī veccehtü vechiye [lillezī fataras semāvāti vel erda hanifen ve mā ene minel müşrikīn]*: Ben her dinden vazgeçip sadece Hakka eğilerek yüzümü gökleri ve yeri yaratan (Allah'a) döndürdüm, ben müşriklerden değilim (Enam suresi 6/79).

I/3 vezin bozuk

II/1 *İhdinas sırātal müstekīm*: Bizi doğru yola ulaştır (Fatıha suresi 1/6). (Ayrıca Kur'ân-ı Kerimde 33 ayette geçmektedir.)

II/3 [*Lâ ikrâhe fîd dîni kad tebeyyener ruşdü minel ğayy fe men yekfür bit tâġüti ve yü'min billâhi fe kadistemseke*] bil urvetil vüskâ, [*lenfisâme lehâ vallâhü semîun alîm*]: Dinde zorlama yoktur. Doğruluk sapıklıktan iyice ayrılmıştır. Artık her kim tâġutu inkâr eder, Allah'a da îman ederse, işte o, en sağlam tutamağa, ki onun için kopmak yoktur, yapışmıştır, Allah işitir bilir (Bakara suresi 2/256).

5 İden Ādemden ĩbā Hāqdan dahı oldu cüdā

V

1 Nār-ı cehlile o kim nefesine olmuşdur esīr
2 Eylemiş itlāf -ı ‘emrūndür hem eyle dest-gīr
3 Salṭanat kaydında gūyā her biri bendi yesīr
4 Şūretā gördüler Allāh diyeni olmuş faķīr
5 Şandılar Allāh faķīrdür kendilerdür aġniyā

VI

1 Nūşha-i esrār-ı hīkmetde sebektaş olmayan
2 Bilmedi remz-i mesīhī rind-i ḳallāş olmayan
3 Zaḥm-ı tīġ-i *len-terānīyle* nemek-bāş olmayan
4 Ravzā-i ḥazrāyı bilmez Hızra yoldaş olmayan
5 Āb-ı ḥayvānı zalām görmeyenler şandı mā

VII

1 Bu ṭılısm-ı a‘zāmuñ miftāhı ma‘nāsındadır
2 Vech-i Ādem ḥarf-i nūn ḳāf vü ṭā-hāsındadır
3 Remzü’r-rahman ‘aliyyü’l- ‘arş ki enfāsındadır
4 Belki Seyyīd iki ḳaş İskender ortasındadır
5 Cem‘-i cem‘ü’l-cem‘ ile feth oldu ebvāb-ı Hudā

VIII

1 Şūfī-i sālūsı gör kim lem‘a-ı māh-ı münīr
2 Fi-l-ḥaḳīka sa‘y ider bāzār-ı şehre müstecīr
3 Teşne-dildir kim şerābı eylemez derk-i zamīr
4 *Kenz-i lā-yefnāyı* bilmez ḳandedür illā faķīr
5 Baḥr-ı bī-pāyānı bulmaz itmeyen terk-i sivā

IX

1 Her lisān ile beyān eyler dem-i hū Mışrī’yi
2 Āyet-i *ve’ş-şems* oḳur her yer sır-ı hū Mışrī’yi
3 Rū’yet-i Allāhla gördüm beyt-i mihr ü Mışrī’yi
4 Ḳanda bulur Hāḳḳ-ı inkār eyleyen bu Mışrī’yi
5 Zāhir olmuşken yüzünde nūr-ı vech-i kibriyā

Müseddes-i Nāṭikī Maṭla'ı Mıṣrī

I

- 1 Āṣnā-yı zāt-ı pākım tā ezelden maḥremüm
- 2 Kenz-i esmānuñ emīni olmuşum şāhib-demüm
- 3 Nūr-ı bī-rengim velī şüretle [ben bir] ādemüm
- 4 Aḥsen-i taqvim ile müsemmä dirseñ ādemüm
- 5 Ol benimki vākıf-ı esrār-ı 'ilm-i ādemüm
- 6 Kāşif-i genc-i ḥaḳıḳat hem ḥayāt-ı 'ālemüm

II

- 1 Mazḥar-ı esmā-yı zātım urmuşum ādem demin
- 2 Kenz-i bī-pāyāna mālİK genc-i 'irfāna emīn
- 3 Bendedür 'arş ile kürsī hem semāvāt-ı zemīn
- 4 Cennet-i ḥūr istemem hem çekmezem düzāḥ ğamın
- 5 Bende maḥfī oldı ğaybu'l-ğaybıñ esrār-ı hemīn
- 6 Bendedür sırr-ı emānet aña kenz-i mübhemim

III

- 1 Rūy-ı dilden muḳābil tā ezel ben durmuşum
- 2 'Aşıkım ḳālū belā 'ahdine ben cān virmişüm
- 3 Bu libās-ı 'ariyetden şeş-cihāta irmişüm
- 4 Yem' (?) Allāh ḥamrinüñ peymānesini sormuşum
- 5 Ben cemāl-i muṭlaḳuñ her şeyde zāhir görmüşüm
- 6 Bu ser-ā-pāya aniñçün baḳduğumca ḥurremüm

IV

- 1 Cümle mevcūdında maḥfū's-serā el-taḥte's-serā
- 2 'Arz olur mir'at-ı dilden līk cümle mā-cerā
- 3 Ṭaşra baḳma cümle 'ālem 'arz olur senden saña
- 4 Sen seni bil sensin ol āyīne-i ğitī-nümā
- 5 Yerde gökde her ki var bağlıdur başı baña
- 6 Āşkāra vü nihānī ben ṭılısm-ı ā'zāmım

V

- 1 Tā ezel vaḥdet ilinde 'aşka hem-rāh olmuşum
- 2 Hem sa'ādet burcı üzre mihr ile māh olmuşum

- 3 Nāṭıkiyüm ma‘nide dil tahtına şāh olmuşum
4 Gerçi şüret ‘āleminde ḥāk ile rāh olmuşum
5 Ben o Mısrıyüm vücūdum şehrine şāh olmuşum
6 Ḥādisüm gerçi velī ma‘nāda sırr-ı aḳdemüm

81

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Güfte-i Ḥazret-i Nesīmī

- 1 Çün beni bezm-i ezelden eyledi ol yār mest
Şol cihetden görünür bu çeşmüme deyyār mest
- 2 Mest-i dergāhum ne mestüm bu şarāb-ı cüz’iden
Şanma ey ḥāce meni kim olmuşum efkār-ı mest
- 3 Şöyle mestüm tā kıyāmet dahı hüşyār olmazam
Çün meni vaḥdet meyünden eyledi dil-dār mest
- 4 Rind ü ‘aşkı hem maḳāmum gūşe-i mey-ḥānedir
Gelmişüm ḳāl ü belādan ‘āşığı hammār mest
- 5 Cūşa geldi ‘aḳl-ı kül geldi vücūda kā‘ināt
Ḳāf u nūn emründen oldı bu cihān yek-bār mest
- 6 İns mest ü cinni mest ü cümle vuḥūş [u] tuyūr
Ḥāk mest ü āb mest ü bād u mest ü nār mest
- 7 Cümle[ler] bu meyden olupdur velī ḥayvān mest
‘Arş mest ü ferş mest ü künbet-i devvār mest
- 8 Nüh felek bu çarḥ-ı eflāk mest olup gerdīş ider
Şems mest māh mest ü kevkeb -i seyyār mest
- 9 ‘Aşḳ-ı sübhānī meyinden mest olupdur şöyle bil
‘Arş u kürsī her dü-‘ālem bu ḳamu kir-dār mest

81 60a (Nesīmī D. G. 22)

‘arş : metinde “‘arş u”

- 10 H̄āce vü mey-h̄āne mest oldı vü hem p̄ir-i muġān
Kā‘be mest büt-h̄āne mest ü hırka mest zünnār mest
- 11 Küfr mest īmān mest ü cümle[ler] ‘ayn-i dīger
‘Āşıka ‘aşk u maḥabbet yār mest aġyār mest
- 12 Münkirüñ inkārı gitdi çünki geldi devr-i cān
Şūfī mest oldı bu meyden eyledi ikrār mest
- 13 Cür‘a-i cām-i ilāhi ‘āşıkı mest eyledi
Bāde mest ü cām mest ü sākī-i ebrār mest
- 14 Çün şarāb-ı cān-fezā geldi bize hum-h̄āneden
Oldı anuñ kaṭresinde server-i settār mest
- 15 Çeng ü def hem üd u ney ser-mest olup efgān ider
Bu ḥarābātuñ içinde söyleyen güftār mest
- 16 Mest olup gir şehir-i ‘aşka göresin anda ne var
Şüret-i hūban-ı ‘ālem çār-sū-yı bāzār mest
- 17 Mīr mest ü h̄āce mest ü kıble-i encām-ı ‘aşk
Deyr mest ü Kā‘be mest ü bu der-i dīvār mest
- 18 Mest olup söyler *ene’l-ḥaḳ* ‘aşk ile ‘ālemde bil
Yā‘nī kim Manşūr ‘āşık oluban ber-dār mest
- 19 Devlet-i vaşl-ı dil-dāra olduġ ezel bulduġ vişāl
Ġaflet uyḡusundan olduġ çünki biz bī-dār mest
- 20 Gönlümüz nūr-ı tecellī cismimizdür küh-ı Tūr
Cānumuz dīdāra karşı oldı Mūsī vār mest
- 21 Yedi yer ü yedi gök ü yedi muşḥaf yedi ḥaṭ
Nuṭḳ-ı Ḥaḳdan mest olupdur heft ü penç ü çār mest
- 22 Şöyle bil tahtü’s-serādan tā Şüreyyā her ne var

- Oldı ey h̄āce ser-ā-ser ad mey-i cebbār mest
- 23 Ādem ü Havvā melā'ik hūr ı ğilmān ü beşer
Kevser-i Tūbā vü Rıdvān cennet ü dīdār mest
- 24 Nūh-ı İbrāhīm Dāvūd u Süleymān'ı nebī
Mūsī mest ü 'İsī mest ü Aḥmed-i Muḥtār mest
- 25 Şāh-ı merdān Şīr-i Yezdān pīşvā-yı ehl-i dil
Kāşif-i sırr-ı velāyet Ḥaydār-ı Kerrār mest
- 26 Evlīyā vü enbiyā vü eşfiyā vü etḳiyā
Oldılar Ḥaḳ meclisünde şöyle bī-hüşyār mest
- 27 Ḳadı mest ü müftī mest ü şūfī ile şāfī mest
Cür'a-i bezm-i elestden mü'mini küffār mest
- 28 Devr-i Mehdīdür hidāyet eyledi şāhib-zamān
Eyledi kevn ü mekānı nūr ile envār mest
- 29 Burḳa'ı açdı yüzünden ḥaṭṭını ḳıldı 'ayān
Vechüñ etdi fazl-ı Yezdān gün gibi iẓhār mest
- 30 Cānumuz vaşl oldı Ḥaḳḳa gönlümüz oldı emīn
Beytümüzü ḳıldı ma'mūr 'aşḳ ile mi'mār mest
- 31 Cennet-i 'Adnın gülistānında bülbüldür dilüñ
Sırr-ı cān-süzünü her dem eyledi tekrār mest
- 32 Ey Nesīmī sırr-ı Ḥaḳḳuñ maḥremisin sen bugün
Söyledün ḳudret dilündeñ ma'nī-i esrār mest

82

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Min Kelām-ı Virānī

82 62a (Virānī D. 131)

V/1 vezin bozuk

I

- 1 Ey gönül içmek dilersen cām-ı cem
- 2 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem
- 3 Virdüñ olsun bu kelāmum dem-be-dem
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

II

- 1 ‘Ayş u nüş it ekme ferdā guşşasın
- 2 Bu demi gör kıлма māzī guşşasın
- 3 Her kişi bu demden alır hişşesin
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

III

- 1 Cehd kııl kim kıala senden bir eşer
- 2 Tā olasın dü cihānda mu‘teber
- 3 Kıanı gelen kıanı giden vir haber
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

IV

- 1 Gel beri bāb-ı ‘alīde sā’il ol
- 2 Hānedān-ı Muşţafāya kā’il ol
- 3 Bu demi yārına kıoyma ‘ākııl ol
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

V

- 1 Çün demden bize fetħ oldu varaķ
- 2 ‘Ārif isen sen bu demden al sebaķ
- 3 Ğāfil olma merd isen merdāna baķ
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VI

- 1 Bu dem idi başına tāc eyledi
- 2 Bu dem idi seyr-i mir‘āc eyledi
- 3 Bu dem idi yedi kez hacc eyledi
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VII

- 1 Bu demi söyler haķīķat dört kitāb
- 2 Aç kıulağıñ diñle her şeyden cevāb
- 3 Çağırup şu üzredür ki bu habāb
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VIII

- 1 Sāz u söz ü ‘ayş u işret her şadā
- 2 Evvel-i āħir ibtidā [vü] intihā
- 3 Söyleyen dem iş bu demdür ey fenā

4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

IX

1 Fırşatı fevt eyleme virme yile

2 Gitdi elden bir dağı girmez ele

3 Ey Virānī dem bu dem geldi dile

4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

83

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Müsebbā‘-ı Mī‘ādī Der Dūvāzdeh İmām

I

1 Vāris-i ‘ilm-i nübüvvet kāşif-i sırr-ı halī

2 Vākıf-ı naķş-ı ııısmāt-ı ħurūf-ı ezeli

3 Māye’i faız-ı kerem mefħar-ı aķıtab velī

4 Reh-ber-i rāh-ı necāt ya‘nī Ħaķ’ın ħudret eli

5 Ħāzin-i genc-i ‘ulūm nā’ib-i esrār-ı ‘Alī

6 Nāzır-ı levħ-i ħalemdür Ħācı Bektaş Velī

7 Server-i Rūm u ‘Acemdür Ħācı Bektaş Velī

II

1 Evliyā içre odur menba‘-ı ser-çeşme-i Rūm

2 Emrine oldı muııı‘ şems ü ħamer devr-i nücūm

3 Sırr-ı ħudretle virilmişdür aña cümle ‘ulūm

4 Ħamu Rūm erleri ħıldı aña teşrīf-i ħudūm

5 Bildiler bezm-i velāyette nedir tarz-ı rūsūm

6 Nāzır-ı levħ-i ħalemdür Ħācı Bektaş Velī

7 Server-i Rūm u ‘Acemdür Ħācı Bektaş Velī

III

1 Geldi ħün Rūm’a kerāmetlerin işitdi ızħār

2 Söyledi sırr-ı Ħudādan niçe dürlü esrār

3 Emrine oldı ħamu rām cemād ü eşcār

4 Şaçdı aħbāb-ı ħulūbuna ħü necm-i envār

5 Ħamdü-lilāh dil ü cāndan aña ħıldıķ iķrār

6 Nāzır-ı levħ-i ħalemdir Ħācı Bektaş Velī

7 Server-i Rūm u ‘Acemdir Ħācı Bektaş Velī

IV

83 62b

1 Mesned-i hüküm-i velâyetde kerem aña düşer
2 Derdmendâna kamu feyz-i himem aña düşer
3 Süfre-i nân-ı ‘aṭâ bezl-i ni‘am anâ düşer
4 Seyf seccâde çerâğ ṭabl ‘âlem-i aña düşer
5 Hücçet-i silsile-i zât-ı şiyem aña düşer
6 Nâzır-ı levḥ-i kalemdür Hâcı Bektaş Velî
7 Server-i Rûm u ‘Acemdür Hâcı Bektaş Velî

V

1 Ceyş-i guzâta viren seyf-i ğazâyı oldur
2 Dem-i gülbangı çeken merd-i veġâyı oldur
3 Reh-i Hâk mürşîdidür pîr-i beġâyî oldur
4 Ğam-ı ‘aşk hastesine ṭıbb-ı şifâyî oldur
5 Şeb-i zulmetde yanan şems-i ziyâyî oldur
6 Nâzır-ı levḥ-i kalemdür Hâcı Bektaş Velî
7 Server-i Rûm u ‘Acemdür Hâcı Bektaş Velî

VI

1 Kurb-ı ‘izzetle olup vâriş-i ‘ilm-i Nebevî
2 Odur evlâd-ı Muḥammed güher-i Muştafâvî
3 Cebhesinde görünür âyet-i nûr-ı ‘Alevî
4 Hüseyn-i ġayretine ṭolmuş idi gönli evi
5 Cümlesinden ulu gördi anı şâh Yesevî
6 Nâzır-ı levḥ kalemdür Hâcı Bektaş Velî
7 Server-i Rûm u ‘Acemdür Hâcı Bektaş Velî

VII

1 Şeref-i Zeyne¹-‘Abâ Bâkır u Ca‘fer Hâkķı
2 Kâzım u Mūsî Rızâ nesl-i peyâm-ber Hâkķı
3 Şâh Taķî şâh Naķî hem şeh-i ‘Askerî Hâkķı
4 Mazḥar-ı fażl-ı Hudâ Mehdî-i server Hâkķı
5 Kulu Mî‘adî’ye itdüġi keremler Hâkķı
6 Nâzır-ı levḥ-i kalemdür Hâcı Bektaş Velî
7 Server-i Rûm vu ‘Acemdür Hâcı Bektaş Velî

84

[fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

Müseddes-i Virânî

I

1 Biz Urum abdāliyuz serdārımız Kızıldeli
2 Çeşmimizde şu'le-i envārımız Kızıldeli
3 Bülbül-i şeydā bizüz gül-zārımız Kızıldeli
4 Dīnimüz İmānımız ikrārımız Kızıldeli
5 Nūr-ı Aḥmed Ḥaydār-i Kerrārımız Kızıldeli
6 Kanda baqsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli

II

1 Çekti tīg-i şeceri şakḳ etdi seng-i mermeri
2 Söyleten oldur Fırāt üstünde İbn-i Mürmer'i
3 Var tavāf eyle Sināb'da ol dikipdür minberi
4 Bu söze ikrār idenler oldılar ğamdan beri
5 [Nūr-ı Aḥmed Ḥaydār-i Kerrārımız Kızıldeli]
6 [Kanda baqsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli]

III

1 Ol velāyet ma'deni ser-dār-ı şāh-ı ğāziyān
2 Raḫmeti deryāsına ğarḳ oldu cümle mü'minān
3 Na'ra urisa tābe düşerdi zemīn ü āsümān
4 Tīg ḍarbından yire geçdi lā'inī bed-gümān
5 [Nūr-ı Aḥmed Ḥaydār-i Kerrārımız Kızıldeli]
6 [Kanda baqsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli]

IV

1 Tañrı tağı mesken oldı bil aña ey merd-i şāh
2 Zübde-i Āl-i 'abānuñ her biri bir pādşāh
3 Bir maḥabbet eylesen biñ biñ ider bī-iştibāh
4 Men faḳīre anlaruñ oldı cemāli secdegāh
5 [Nūr-ı Aḥmed Ḥaydār-i Kerrārımız Kızıldeli]
6 [Kanda baqsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli]

V

1 Zāhidā şek şüphe yoḳdur evliyānuñ rāhına
2 Cennet-i a'lāya irer yüz süren dergāhına
3 Bu kelāmı vird idüp şām u seḫerde 'āhına
4 Gel beri irmek dilerseñ ol erenler şāhına
5 [Nūr-ı Aḥmed Ḥaydār-i Kerrārımız Kızıldeli]
6 [Kanda baqsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli]

VI

1 Şāh Ḥasan şāh-ı şehīd hem İmām-ı Ābidīn
2 Bāḳır ü Ca'fer İmām Kāzım Rızādur şāh-ı dīn
3 Hem Taḳī vü bā-Naḳī 'Asker durur şāh-ı zemīn
4 Mehdī-i şāḫib-zamān oldur olısar āḫirīn

5 [Nūr-ı Aḥmed Ḥaydār-i Kerrārımız Kızıldeli]
6 [Kanda baḡsak dem-be-dem didārımız Kızıldeli]

VII

1 Ey Virānī dāmeni elden ḡoma ṡaḡın müdām
2 Ceddüñ evlāduñ ḡaḡḡıçün sen anı eyle tamām
3 Kim bu medḡi yād ider ṡubḡ-ı seḡerde yā İmām
4 Tā olasuñ gün-be-gün ṡāhuñ yolunda müstedām
5 Nūr-ı Aḥmed Ḥayder Kerrārımız Kızıldeli
6 Kanda baḡsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli

85

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Müseddes-i Kāsım Dede Der-Medḡi Seyyid 'Alī

I

1 Ma'den-i nūr-ı nübüvvet maḡzar-ı nūr-ı celī
2 ṡems-i ṡarḡ 'ālemü'l-ḡayb oldı ser-ḡaddin müncelī
3 İbn-i Sulṡān-ı Necef ser-çeṡme-i cümle velī
4 Ḳuṡb-ı sālār-ı velāyet evliyānıñ efḡalī
5 Āl-i ṡā-hā neslisin ḡazret-i seyyid 'Alī
6 Server-i ḡavm-i mevālī sırr-ı ṡāḡ Kızıldeli

II

1 Cedd-i pāk-i pīr-i erkān-ı Ḥorasan'ıñ ḡülü
2 Bāḡ-ı medḡinde anuñ fī'l-cümle 'uṡṡaḡ bülbülü
3 Ḳalbmüzde oldı āṡüfte maḡabbet sünbüli
4 Zü'l-fekār destinde altında 'Alī'nüñ Düldülü
5 [Āl-i ṡā-hā neslisin ḡazret-i seyyid 'Alī]
6 [Server-i ḡavm-i mevālī sırr-ı ṡāḡ Kızıldeli]

III

1 Reh-nümāyı rāḡ-ı Ḥaydar pīṡvā-yı evliyā
2 'Āmilü'l-faḡrū faḡrī tāc u ḡabā-yı Muṡṡafā
3 ṡeh-süvār-ı taḡt-ı irṡād mefḡar-ı Ālī 'Abā
4 Vāris-i sırr-ı düvāzdeh ehl-i beyt-i Muṡṡafā
5 [Āl-i ṡā-hā neslisin ḡazret-i seyyid 'Alī]
6 [Server-i ḡavm-i mevālī sırr-ı ṡāḡ Kızıldeli]

IV

1 Kāşif-i ‘ilm-i leddünî şâh-ı mülk-i şeş-cihât
2 Bist ü heft heftâd-ı devrin gösterir naķş-ı şifât
3 Si ü dü içinde oldur nuķkumuzda ‘ayn-ı zât
4 ‘Ārifāna *men ‘aref* ile virir āb-ı ĥayāt
5 [Āl-i Tā-hā neslisin ĥazret-i seyyid ‘Alī]
6 [Server-i ĥavm-i mevālī sırr-ı şâh Kızıldeli]

V

1 Nūr-ı çeşm-i Murtażā ser-defter-i Āl-i nebī
2 Cām-ı cān-baĥş-[ı] leb-i ĥulķ-ı Rızādır meşrebī
3 Şâh Ĥüseyn-i Kerbelādır ceddī Velī
4 Silk-i Zeynü‘l- ‘Abidīniñ rāh-ı Ca‘fer mezhebi
5 [Āl-i Tā-hā neslisin ĥazret-i seyyid ‘Alī]
6 [Server-i ĥavm-i mevālī sırr-ı şâh Kızıldeli]

VI

1 Kuvvet-i kudsīde Kāzım-ı Rızādur bī-ķuşūr
2 Şâh-ı Taķī’ ile Naķīniñ āb-rüyudur o nūr
3 ‘Askerīdür ĥānedāna nāzır-ı ehl-i ‘ubūr
4 Naķdī-i sır mehdīyi şāĥib-zamān ķıldı zuhūr
5 [Āl-i Tā-hā neslisin ĥazret-i seyyid ‘Alī]
6 [Server-i ĥavm-i mevālī sırr-ı şâh Kızıldeli]

VII

1 Tūtyā-yı dīde-i dildür bize ĥāk-i deri
2 Ĥāk-pāyı ĥādīm-i dergāhınıñ tāc-ı serī
3 ‘Ācizüz *‘avnenlenāmuz* hem ‘ācāyib mażharı
4 Kemter-i meddāĥıdur dervīş ķısmı kemterī
5 Āl-i Tā-hā neslisin ĥazret-i seyyid ‘Alī
6 Serverī ĥavm-i mevālī sırr-ı şâh Kızıldeli

86

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

Der-Düvāzdeh İmām Der-Medĥ-i Mī‘ādī

1 Yüzüñ nūr-ı keremdür hey ĩmānum
Ĥādīşin derde emdür hey ĩmānum

86 65a

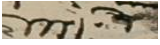
- 2 Sen ol sulţān-ı kevneyn-i Resûlsün
Ki zātuñ muhteremdür hey ĩmānum
- 3 Senüñ ceddindür İsmāil Ğalīl hem
Kerīm-[i] ‘ālī himemdür hey ĩmānum
- 4 Kāmu ābā vü ecdāduñ efendim
Ğabīb-i zü’ş-şiyemdür hey ĩmānum
- 5 Dağı aşĞāb-ı ālūñ cümlesi hep
Cāna Ğaş ümemdür hey ĩmānum
- 6 Ğuşuşā Murtażā kerrār-ı Ğaydār
Saña ‘ahdī Ğademdür hey ĩmānum
- 7 Ğadīce Fāţıma ümmeyn-i evlād
Zevi’l-‘işmet Ğarāmdur hey ĩmānum
- 8 Ğasan ĞulĞ-i‘r- Rızā şāh-ı melāĞat
Şehīd-i ‘aşĞı semdür hey ĩmānum
- 9 Ğüseyn-i Kerbelā ol şīr-i meydān
Sebīl-i eşĞ-i demdür hey ĩmānum
- 10 Dağı ol şāh ‘Alī Zeyne‘l-‘Abā kim
Yedigi Ğūn-ı Ğāmdur hey ĩmānum
- 11 MuĞammed BāĞır ol Kān-i sa‘adet
İmām-ı zü’l-feĞāmdur hey ĩmānum
- 12 ÇerāĞ-ı dīn Ca‘feri Hādiyi ĞaĞ
‘Āleme zü’l-Ğakemdur hey ĩmānum
- 13 İmām Mūsā-yı Kāzım nūr-ı dīndir
Aña ĞulluĞ lehemdür hey ĩmānum
- 14 İmām Mūsā Rızā şāh-ı Ğorasan
Ki ol şāĞib-i ‘ilmdür hey ‘ĩmānum

- 15 Muḥammed müttakī cevvd-ı ʿālem
Cenāb-ı muḥteşemdür hey ĩmānum
- 16 ʿAliyye'l-Hādīyi ʿālām-ı hikmet
Ki ʿilme müftenemdür hey ĩmānum
- 17 Ḥasan'ü-l ʿAskerīdir kutb-ı irfān
Şeh-i şāhib-ʿaşamdur hey ĩmānum
- 18 Cenāb-ı mehdī-yi tīg-i ilāhī
Īmāmet anda tāmdur hey ĩmānum
- 19 Daḡı ol çār-deh-i maʿşüm evlād
Şehīd -i ġonca-femdür hey ĩmānum
- 20 Cemī'en seyyid-i sādāt olanlar
Velīd-i sellemdür hey ĩmānum
- 21 Kūlun Mi'ādīye eyle şefā'at
Ki ġāyet müddehemdür hey ĩmānum

87

[fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

Mī'ādī Der-Medḡ-i Resūl

- 1 Ey resūl-i bedr-i kevneyn şāfi'ī ḡaşru'n-nüşūr
Fātiḡ-i ġenc-i ḡılısmāt ma'ni-yi şadru'ş-şudūr
- 2 Senden o kimse mülk-i ḡiḡābın duymadı
Şöyle-kim dest-i Sirāfile şunulmadı [o] şūr
- 3 ʿĀrizuñ ʿarz olmasaydı tā ezel mir'ātına
Zulmet-i ġaybu'l-ġuyūbdan cilve itmezdi bu nūr
- 4 Ḥarf-i tenezzül metnini şerḡ eyledin bir vāv ile
Zī-belāġat zī-feşāḡat zī-ʿöm(ü)rdür bu ʿumūr

- 5 Zāt-ı kudret oldı mazrūf zarf-ı isti‘dāda ki
Nūr-ı vaṣfiñ fikr iden ḥāṭırlara gelmez fütür
- 6 Fi‘l-i aḳdem fi‘le geldi sende min fi‘l işledi
Sende cennet sende yār sensin şırāṭ üzre ‘ubūr
- 7 Kāf-ı kürsī metnini nūn-ı nübüvvet şerḥini
Oḳuyanlar itdiler meyl-i ‘azāzīlden ‘uyūr
- 8 Mest olan mest geldi mesti nice mestānīyi
Nūş idenler nūşuna şād ‘āfiyet yevm-i sürūr
- 9 Ey mübeyyin sırr-ı Tā-hā oldı zātıñ şād u sin
Baḥr-i cer mīzān-ı şer‘inle ḳuruldı bu ‘umūr
- 10 Şol zamān-kim da‘veti mir‘āca ḳaldırduñ ḳudüm
Ḳurb-ı vuşlat zılline bir ḥaṭve oldı ‘arz-ı Tūr
- 11 Zī-feşāḥat zī-belāḡatdür ki sen itdüñ binā
‘Ayn-i ‘ālem sendedür hem lām hem mīmü’l-mürür
- 12 Ḳāf-ı kudret lām’a geldi mīm’e naḳş oldı elīf
Cīm-i cāmi‘ cem‘-i ‘aynü‘l cem‘ ile itdi ḥaşūr
- 13 Ey emīn-i zāt-ı Ḥaḳ şānuñda sübhān’ül-‘alīm
Şāfi‘ī ebvāb-ı rahmet bānī-i beytü’l-‘umūr
- 14 Sırr-ı erkān-ı ilāhi sende oldı müctemi‘
Ey resūl-i nūr-ı maḥşer v’ey yüzün bedrü’l-büdür
- 15 Ba‘dehū ol Ḥaydar-ı Kerrār-ı sultān-ı Necef
K’oldurur zāt-ı kerem-kār-ı şehen-şāh-ı ḡayūr
- 16 Ḥazret-i dāmād-ı Aḥmed sākī-i muḥtār-ı dīn
Vāriş-i ‘ilm-i nebī ser-defteri āyet-i nūr
- 17 Zātına Ḥakdan bir kudret i‘ṭā oldı kim
Bir nazarda nice ḥayāt eyler idi zāt-ı mūr

- 18 Hıyf ol iltübileydi nā-ḥalef kim-rāha kim
Görmedi ol zāt-ı pāk-i çeşm-i ḳalbi ḳaldı kūr
- 19 Öyle nūrun zāt-ı ḳadrin her denī fehm itmedi
Bir cevāb ile o şāhuñ defterinde oldu dūr
- 20 Ba‘dehu ol vāris-i dīdār-ı çeşm-i Muştafā
Şāh Ḥasan ḥulḳu’r-Rızādur noḳta-i naḳş-ı ḡafūr
- 21 Şāh Ḥasan Kerbelā kim rūḥı mer‘ī *ḳābe ḳavseyn*
Vaşf-ı zātında yazılmışdur nice ḥarf [ü] sūtūr
- 22 Daḥı ol Zeynü’l-‘Abā ya‘nī ki ‘ilm-i Muştafā
Kendide cem‘ olmuş idi nice enhār-ı meḥcūr
- 23 Ḳuṭb-ı dīn şāh Muḥammed Bāḳırī el-Ḥaḳ odur
Cevher-i kevn-i felek anda bulundu bu ṭahūr
- 24 Mezheb-i rüşen çeraḡdur ol İmām-ı Ca‘ferī
İḳtidā kimde bulundu oldu elbette ṭahūr
- 25 Ḥazret-i Mūsāyı Kāzımdur İmām-ı mülk-i dīn
Kim odur sulṭān-ı ‘ālem şāh-ı ‘anḳāyı ṭuyūr
- 26 Şāh ‘Alī Musā-yı Rızādur ol imām heştümīn
Feth-i iḳlīm-i Ḥorāsān eyledi ol zār-ı zūr
- 27 Şāh Muḥammed müttakī kim geldi fetvā şadrına
Mā-sivā-yı cüst-i dünyā bulmadı anda şu‘ūr
- 28 Şāh-ı sulṭān Naḳī Hādi-yi sırr-ı Murtażā
Ḳıldı āzād cümleyi ez-ḥüccet Rabbü’l-ḡāfūr
- 29 ‘Askerīdür ‘Askerī ümmetle sancaḡın açan
Şol zamān kim emr-i da‘vetle şikāf ola ḳubūr
- 30 Yā Muḥammed mehdī-yi şāḥib-zamānsın ḳandasın
Uş erişti ümmet-i mazlūma ‘an-ḳable’l-ḥasūr

- 31 Çār-deh-i ma‘şūm pāk ‘ālī ‘abānuñ hürmeti
Rüz-ı maḥşer rabbenā kıлма қапуñdan bizi dūr
- 32 Baқma Mi‘ādī құлun cürmüne ya fazl-ı aḥad
Hürmet-i furқān [u] İncil Hаққ-ı Tevrāt [u] Zebūr

88

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Қаşıде-і Fuzūlī Таһmīs-і Mi‘ādī

I

- 1 Devr ider devvār-ı çarḥ her devri biñ devrān olur
2 Dā‘iri resm-i ḥaқıқatdūr döner insān olur
3 Sünbüle devriyle ādemden қақан pinhān olur
4 Ğonce baғrı dehr bī-dādiyle evvel kan olur
5 Şoñra yüz luḥf ile göñli açılır ḥandān olur

II

- 1 Murğ-ı dehre şol er kim bezm-i ‘irfānuñ eger¹⁵⁶
2 Gerçi evvel ehl-i irfānuñ felek қaddin бүker
3 Ebr-i nīsān nazra-i im‘āna inciler döker
4 Қatre-i bārān ki bir müddet şadef ḥabsin çeker
5 Yoғuken қadr bulur қıymet dūr-i gālṭān olu

III

- 1 Cümle eşyā ki vardırur zīr-i nuṭқ-ı kāf u nūn
2 Gösterür her biri isti‘dād ḥikmetden nūrun
3 Ḥayret aldı қaldılar bu sırda aşḥāb-ı fūnūn
4 Dāne тоpraқ içre şiddet çekdigi çün nice gün
5 Baş çeküp ḥürmenlenür ārāyiş-i būsṭān olur

IV

- 1 Şubḥ-ı ‘ālemde münşī miḥnetden açmışdur felek
2 Ḥumret-i ḥūn-ı şehīdān işāretidir şafaқ
3 Bu yola baş virenler dökdiler қandan ‘iraқ
4 Қahırdan ikrāh idenler luḥfa olmaz müstaḥaқ
5 Müsta‘idd-i derd olanlar қābil-i dermān olur

V

- 1 Gerçi evvel қıldı feryād aғladı Ya‘қub nebī

2 Şoñra semm-i bÿy-ı yārdan ḥand kıldı ğabğabı
3 Nice ṭāyir yüz açup ṭoĝdı sa‘ādet ğü[n] gibi
4 Miḥnete şabr eyleyen rāḥat ṭapar Yūsuf gibi
5 Sallṭanat taḥtınıñ evvel pāyesi zindān olur

VI

1 Kim ki ‘aşkuñ dāmına şevķiyile oldu şikār
2 Anuñ için gizli ḳalmaz cümle eşyā āşkār
3 Telḥ-i şabr-ı eger seyyīdin bilüp ḳıldısa yār
4 Ger Rızā olsa ḳazāya müşkil olmaz hīç kār
5 ‘Ārife şabr ile her müşkil ki var āsān olur

VII

1 Kil-k-i ḳudret düzdi şaṭrı her ne emr itdi yā Rab
2 Böyledür hengāme-i envāc-ı deryā leb-be-leb
3 Ḥayr u şer temyīzin ‘ārifler iderse de ‘aceb
4 Fi‘ldir aşl-ı rızā-yı Ḥaḳ ne kim aşl u sebep
5 Ḥāl-i fermān-ber beşer ‘āşī melek şeyṭān olur

VIII

1 Dest-i şefḳat kim o demde ḳıldı taḥmīr āb u gil
2 Ṭab‘-ı ādem oldu envār-ı İlāhdan misl ü zıl
3 Müstaḳīm rāḥ-ı Ḥaḳ olanda olmaz ‘aşḳ u ğıl
4 Sayīr-i maḥlūḳdan bir kimse olsa şāfā
5 Ehl-i beytūñ zamanından şayılır Selmān olur

IX

1 Rū‘yet-i irşāda teslīm ü Rızā oldu sebep
2 Mürşīdī emrine kim tābi‘ olur görmez ta‘ab
3 Āzāzil-āyīn şodest der-nezdi A‘cām u ‘Arab
4 Ḥāḥ seyid ḥāḥ āmī kām bulmaz bī-edeb
5 Fi‘lī müstaḥsen olan müstevcib-i ğufrān olur

X

1 Cān u dilden kim ki iḳrārında bulur bī-ḳarār
2 Cehl-i ‘zulmet perde olmaz yol bulur bī iḥtiyār
3 Sen hemān imān ‘ahdinde olmagör pāy-dār
4 Yüz meşakḳat çekse āḥir dil ṭapar encām-ı kār
5 Her kimiñ mevlāsı ‘ālemde Şeh-i merdān olur

XI

1 Ḳuds-i lāḥūt taḥtınıñ oldur delīl-i maḥremi
2 Bende itmişdür ḳapısında nice biñ Edhemi

3 ulunuñ her bir ulu sırrında buldı hem-demī
4 Tābī‘i fermān ider hūkmüne cümle ‘ālemi
5 Murtażā hūkmüne her kim tābī‘-i fermān olur

XII

1 Murtażādur vāriş-i esrār-ı āyāt-ı mübīn
2 Murtażādur levḥ-i maḥfūz-ı ilāhīde emīn
3 Ya‘nī udret andadur oldur emrīrū‘l-mü‘minīñ
4 Tīre olmaz rāh-rev ger çekse tīğ-i āhenīn
5 Rāst-rev tīr-i ḥadengin zīveri peykān olur

XIII

1 Menba‘-ı sırr-ı velāyet şāfi‘i fevz ü necāt
2 Mezra‘u‘l-kerrār (?) Ḥaydardır ‘adūsın ıldı māt
3 Taḥt-gāh-ı vālī min vālāda bulmuşdur şebāt
4 Ol şehenşeh kim eger bir mūra itse iltifāt
5 Mūr hūkmiyle Süleymān taḥtına sulṭān olur

XIV

1 Murtażādur bu cihānda şāh-ı bü‘l-hüsn olan
2 Cāmi‘i Baḥḥā vü Yeşrib vādīü‘l-eymen olan
3 Ma‘nī-yi ‘ilm-i Muḥammed sırrına maḥzen olan
4 Ol imām-ı dīn-i dünyā kim ana düşmān olan
5 Münkirin dīninde ĩmānında hem noḫşān olur

XV

1 İns ü cinne muḫtedādur ol imām-ı mu‘teber
2 Şeh-süvār lā-fetāmızdur dilimizde baḥr ü ber
3 anda ‘azm itse azāya fetḥ idüp bulur zafer
4 aş olur arslan eger ahr ile ılsa bir nazar
5 Hūkm ılsa düşmanı aşdına taş arslan olur

XVI

1 Pertev-i şems-i felek nūrundan almışdur ‘ayān
2 Āstān-ı ‘izzetinüñ bendesidür ins ü cān
3 Naḫd-i raḥmetdür vücūdı cāmi‘-i ‘ilm ü beyān
4 Zerre-i mihr-i ruḥundan apsa pertev āsmān
5 Āsmān üzre tamam encüm meh-i tābān olur

XVII

1 Zāt-ı adrine sezādur dense yüz biñ menḫabet
2 *Hel-etā* sırr-ı mürüvvet genc-i kān-ı merḫamet
3 Dā‘imā destinde kevsērdür şifā-yı ‘āfiyet

4 Feyz-i lütfiyyen eger insānı kılsa terbiyet
5 Kādr ile insān melek-nisbet ‘azīmü’ş-şān olur

XVIII

1 Mürde eṣcāra hayāt ider kaçan kılsa güzer
2 Dergehinüñ kulları dā’im hayāt ābın emer
3 Nokta-veş nezzāre-i zīr-i kefinden baħr u ber
4 Bir semen hem ıapsa ‘ayn-i iltifātından nazār
5 ‘Aql-ı kāmīl kesb idüp elbette bir insān olur

XIX

1 Nāzır-ı levh-i mu‘ammā-yı felek-i heft-semā
2 Fātih-i remz-i hafāya Kāşif-i *kul innemā*
3 Sākī-i havz-ı şifā ya’nī ‘Aliyye’l Murtażā
4 Luṭf u kahrından tapar muḳbil atā müdbir cezā
5 Kat’-ı faşl-ı haşr için ol laħza kim dīvān olur

XX

1 Vākıf sırr-ı ezel hallāl-ı remz-i esvile
2 Nāṭık-ı naħv-i ferāyüz harf-i hizb-i emsile
3 Deriñ ‘ilminde müheyyādur cevāb her müşkile
4 Kevşer-i cennet anuñ hükmündedür her vech ile
5 Bunca nisbetden hemīn ādem aña mihmān olur

XXI

1 Kār-bān konar göçer hālī degildür bu fülān
2 Sen hemān ğafletde olma hāşıl eyle intibāh
3 Yüz encüm penc Qur‘ān idüp dolansa şems ü mäh
4 Nūh şandıkını keştī tek aparmışdur penāh
5 İhtiyāt eyler ki nā-geh bir daħı tūfān olur

XXII

1 Bu muayyendür ki haḳ geçmez kulundan ‘özü için
2 Nā-kemāle irgürüp terbiyyet eyle bedr için
3 Genc-i esrārın rūhına kuvvet virür şadr için
4 Gerçi İsmā’ile kurbān gökden indi kādr için
5 Haḳ bilür kādr için İsmā’il aña kurbān olur

XXIII

1 Şāh-ı merdāndan irer feyz-i kerem her bī-kese
2 Ḥubb-ı zātı kangı dilde olsa koymaz vesvese
3 Her kaçankim nuṭḳ-ı quds-ı rīh-i Kāzımdan ese
4 Mu‘cizī bir gülşen-i pākizedür kim istese
5 ‘Andelīb ol gülşene Dāvūd-ı hoş-elhān olur

XXIV

1 Okırdı ħarf-i nūndan ħācibiñ Tā-hāyı
2 Yek nazarda cezb iderdi gökde kırs-ı kıreyi
3 Nuṭkı ile dolandırırđı āsmān-ı kıreyi
4 Her kim ihlāş ile ħāk-i merķadinden zerreysi
5 Alsa anuñla ṭabābet eylese Loķmān olur

XXV

1 Murtażādur sāķi-yi kevşer beşir ü hem nezir
2 Ol durur ebrāra vü ahyāra setāre emir
3 Şöyle bir cevvd-ı ‘ālemdür ki yok aña nazir
4 Dostı biñ kez ma‘şiyet kılsa olur ġufrān-pezir
5 Düşmeni biñ ṭā‘at etse mūcib-i ‘işyān olur

XXVI

1 Murtażā bir zātdur kim fi‘li şıġmaz sīreye
2 Feyz-i nūr andan irişür kamu çeşm-i hīreye
3 Bir nazarda cevher ile baķsa seng-i kīreye
4 Sāye-i lūṭf-ı kerem ger şalsa ħāk-i tīreye
5 Cirm-i ħāk-i tīre reşķ-i ravza-i Rıḍvān olur

XXVII

1 Zāt-ı pāk-i Murtażā sırr-ı cemāl-i ‘ilmdür
2 Kıuds-i nūr-ı lem-yezelden lā-yezel ‘ilmdür
3 Ṭapusunda bende olmaķlık vişāl-i ‘ilmdür
4 ‘Aķlı kim ġavvāş-i deryā-yı kemāl-i ‘ilmdür
5 Cevher-i zātın taşavvur eylese ħayrān olur

XXVIII

1 Ni‘met-i şāha irer ol merd kim ‘aşķı bergdür
2 Münkirān bulmaz ħayāt āġirleri çün mergdür
3 Rāh-ı Ĥaķda istiķāmet māsivāyı terkdür
4 Fehm kim seyyāġ-ı deryāyı diyār-ı derkdür
5 Vādi²-i evrān-ı ger seyritse ser-gerdān olur

XXIX

1 Tā ezel pür-kār-ı kıdret devrin itdi iştiħār
2 Devr ile dūr itdi devr-i zāt-ı rūġ-ı şems-vār
3 Nokṭa-i eflāk-ı ‘arzdur andadur kıutb-ı medār
4 Devr anıñ āl ü aşġābından almaz rüzġār
5 Devr anındur devr ilen her nice kim devrān olur

XXX

XXVI/ 4 Mecmuada “ger” yazılmamış Fuzûlî divânında yazmaktadır ve vezin gereġi burada da yazılmıştır.

1 Sırr-ı ʿilm-i ʿaqla şıgmaz kaldı efkār-ı hıred
2 Genc kıldı sırr-ı irfān beyt-i esrār-ı hıred
3 Māt olurlar zātınıñ fikrinde miʿyār-ı hıred
4 Kaşr-ı vaşfinuñ bināsın kıldı miʿmār-ı hıred
5 İzz ü cāh ü devlet ü iqbāl dörd erkān olur

XXXI

1 Hayf aña kim sen ʿAliyyü'l-ʿäliden yüz döndürür
2 Saṭr-ı Qurʿān yazdığı aqvālden yüz döndürür
3 Āstān-ı ʿizzet ü iclālden yüz döndürür
4 Ol sipihr-i devlet ü iqbālden yüz döndürür
5 Devlet ü iqbāl her kimden ki rû-gerdān olur

XXXII

1 Medḥ-i şāhda nice biñ er geldi didi çok kelām
2 Ṭabʿ-ı Mīʿād anlaruñ yanında bir bende ğulām
3 Dād-ı ümmīdi ez-der-i Haydar çü kār-ı āyet-i hıtām
4 Var ümīdüm feyz-ı luṭfuñdan Fuzulī kim müdām
5 Tā dilümde kuvvet-i nuṭk-ı tenümde cān olur

XXXIII

1 Nisbet-i evlād-ı Haydar kâʿil-i feyz-i ʿazīm
2 Kurb-ı istiʿdādda anlardur aḳdem hem ʿalīm
3 Kürsī-i ʿizzetde bunlar oldu cevvd-ı kerīm
4 Dem uram evşāf-ı evlād-ı ʿAlīden nitekim
5 Medḥ-i evlād-ı ʿAlī müstevcib-i ğufrān olur

89

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

Düvāzdeh İmām Der Resmī

1 Kıl şefāʿat sırr-ı Ṭa-hā hel etā vü veʿd-ḳuhā
Yā Muḥammed Muştafā vü yā ʿAliyyeʿl-Murtażā
2 Ṭayyib ü Ṭāhir Ḥadīce menbāʿ-ı sırr-ı Nebī
Maḥrem-i Haydar durur hem Fāṭıma ḥayrūʿn-nisā
3 Nūr-ı Aḥmed sırr-ı Haydar şāh Ḥasan şāh Ḥüseyn
Hem imām-ı ʿĀbidīndir mefḥar-ı āl-i ʿabā

89 71b (Resmī D. G. 1)

4b vezin bozuk (hece fazla olduğu için)

- 4 Bākır ü Ca'fer imām-ı dīn ü dünyādır bular
Hem penāhı mü'minin Kāzım 'Alī Mūsāü'r-Rızā
- 5 Hem Taķī vü bā-Naķī 'Asker 'ināyet kānıdır
Kıl hidāyet yā Muḥammed Mehdī-i şāhib-livā
- 6 Çār-deh ma'şüm-ı pāk āl-i 'abā faḥr eḥline
Dervişiñ faḥri durur yoluna cān kılmaķ fedā
- 7 Resmiyā şıdķ ile her kim didi bir kez yā 'Alī
Dutmadı varı[nı] hicrānda anı rüz-ı cezā

90

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- Medḥ-i 'Alī Der-Ḥaṭāyī
- 1 Ey iki 'ālem penāhı şāh-ı server yā 'Alī
Şāhib-i fazl u kerāmet şīr-i Ḥayder yā 'Alī
- 2 Şol 'Alīsin kim senüñ şānında geldi *Hel 'etā*
Vaşfuñ oldı āyet-i Qur'ān ser-ā-ser yā 'Alī
- 3 Geldi destüñ şānına ism-i yedu'llāh bī-gümān
Oldı zāt-ı bī-mişālūñ Ḥaķķ-ı mazḥar yā 'Alī
- 4 Senden a'lā gelmedi er kılıcından özge tīg
Bu söz evşāfındadır Ḥaķdan muķarrer yā 'Alī
- 5 Rüz-ı heycā sā'atin bir fark-ı a'dā yedirür
Kabzına ḥācet degil şemşīr-i ḥançer yā 'Alī
- 6 Ol 'Alīsin kim şehādet parmaḡuñ kullāb idüp
Kopdı yerden kuvvetinle bāb-ı Ḥayber yā 'Alī
- 7 Ey şecā'at ma'deni sen ḥışm ile ḥükm eylesen

90 72a

Kün fekān emrindedür destinde yeksān yā ‘Alī

- 8 Kim alur r z-1 kıy met avl-i maşerde Őusuz
Anda sensin s k -i ebr r-1 kevşer y  ‘Al 
- 9 Sensin ol Şaf-der ki dest-i mu‘ciz tını görüp
H km nle oldu musaar S m u berber y  ‘Al 
- 10 Üç yüz ilden Őora Selm n itdi senden imti n
Virdün anu destine g l t ze   [ter] y  ‘Al 
- 11 Ol ker met k nısın kim a Te‘ ladan saa
Őar [u] arb u ‘arş [u] k rs oldu musaar y  ‘Al 
- 12 Şadr-1 d v nı etmeye pişv -yı enbiy 
ub-1 d n   kıble v  mir b-1 minber y  ‘Al 
- 13 *L hmike l hmi* rum zını bey nı sendedür
Hem-dem   hem sırr-1 hem r z-1 pey m-ber y  ‘Al 
- 14 Bu aay  asteye hem-r h ıl-il himmet n
Kim saa Şıd ile oldu bende  ker y  ‘Al 

91

[f ‘il t n f ‘il t n f ‘il t n f ‘ilün]

- Med-i İm m H sey n Güfte-i Nes m 
- 1 N r-1 eşm-i evliy sın y  H sey n ibni ‘Al 
D rr-1 t c-1 etkıy sın y  H sey n ibni ‘Al 
- 2 Mazen-i al k-1 luf [u] menba‘-1 her mu‘ciz t
Ma‘den-i c d-1 T - sın y  H sey n ibni ‘Al 

7 *K n fek n/k n fe yek n* : “Ol der ve oluverir”.

91 72b

Noyan, Bedri. (1988). “Bektaşı Ozanı Kul Nes m ’nin Yayınlanmamış On  ç Şiiri” *Türk Folkloründen Derlemeler*. s. 95

- 3 Sensin işrāk eyleyen şubḥ-ı ezelde ʿālemi
Nūr-ı şems ü ve'd-duḥāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 4 Hem şerīʿāt hem ʿarīkat hem ḥaḳīkat maʿrifet
Sendedür müşkil-güşālık yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 5 Mīve-i bāğ-ı nübüvvet gülüsün sen yā Ḥabīb
Nūr-ı ʿayn-ı Muştafāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 6 Ṭayyib-i ṭāhir ki ol ḥayrū'n-nisānuñ fāḥr-i nūr
Gevher-i ḥayrū'n-nisāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 7 Bir şadefden sen iki dürr-i yetımsin bī-behā
Çün ḥasen aḥsen-likāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 8 Çünkü dünyā seninçün müʿmin der miydi faḥr-ı cihān
ʿĀrif-i ʿibret-nümāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 9 Bunca faẓl u ʿilm ü ḥüsn ü nes[i]lile zī-ḥafā
Ehl-i zulm-i mübtelāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 10 Sensin ol maẓlüm hem maʿşüm-ı merdüm ü saʿīd
Kim şehīd-i Kerbelāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 11 Saña zulm iden Yezīd ü seyr-i ʿAmr-i naḥs için
Dikdiler laʿnet libāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 12 Dīn-i dünyāya virüp kaşduñ kılān bī-dinlerüñ
Göreler yārin cezāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 13 Ol Ḥüseyn ibn-i ʿAlī maḳtül ḥaḳ-ı Zeyne'l-ʿAbā
Hem aña maʿrūf ātāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 14 Bāḳır u Şādık u Kāzım şāḥ Mūsā'ür-Rızā
Bunlara ceddü'l-ʿAlīsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī
- 15 Hem Taḳīsün hem Naḳīsün hem imām ʿAskerī
Mehdī-i şāḥib-livāsın yā Ḥüseyn ibni ʿAlī

- 16 Munkir ü mü‘min kapunda bulmadı redd-i kabûl
Hem imâm-ı pîşvâsın yâ Hüseyn ibni ‘Alî
- 17 Zümre-i mihrîñ hevâsına düşen ‘aşıklar
Hâşâ ki mahrûm koyasın yâ Hüseyn ibni ‘Alî
- 18 Cân u dilden dervîşüñ göñlü señün mihrüñledür
Şu‘leden ayırmayasın yâ Hüseyn ibni ‘Alî
- 19 Çün Nesîmî medh idüp cürmüñ ümîd idüp bugün
Yarın anda kırtarırısın yâ Hüseyn ibni ‘Alî

92

[mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün]

Güfte-i Hayretî Müseddes-i İmâm Hüseyn

I

- 1 Ey pādşāh-ı zümre-i merdān yâ Hüseyn
V‘ey server-i gürūh-ı şehīdān yâ Hüseyn
- 2 Ey cān-ı pāk-i Aḥmed-i Maḥmūd-ı Muştafā
V‘ey nūr-ı dīde-i şeh-i merdān yâ Hüseyn
- 3 Ey merdüm-i dü çeşm-i cihān dīde-i ceş
V‘ey tāc-ı devlete sedd-i Süleyman yâ Hüseyn

Bu okunan kelâm-ı kadîmîñ ve furqân-ı ‘azîmîñ nûrını ve müzdini ve berekâtını hasenâtını âşâr-ı rahmetini Ḥaḳ sübhānahü ve te‘ālā Seyyid-i sādāt ve şehīd-i imāmāt Ḥazret-i İmâm Ḥasan u Ḥazret-i imâm Hüseyniñ rûḥ-ı şerīf-i münevverlerine ve görmekligi için ḥazret-i sulṭān-ı evliyā ve bürhānū’l etkıyā Ḥazret-i sulṭān Ḥacı Bektaş Velî ḳuddise sırrıhu’l ‘azîziñ pāk ‘azîz laṭīf rûḥı için āl ü evlādından olan erenler ḥaḳkı için āl-i evlādından baḳî erenler selāmeti için aḳ ḳubbe ḳomşulur için ve bu çerāğ-ı dīnde ḥizmet idenler için ve çerāğ-ı dīnden gelip gezen erenler rûḥ-ı şerīfi için bāḳiler şafālīgiçün ıḳlīm-i erenler için Ḥorāsan pīrleri için üçler yediler kırḳlar biñler bugün (?) yola varan erenler ruḥı için kimsesi yok ğarībler için du‘āya

92 73a (Hayretî D. K. 4)

92 şiir eksik (1 varak eksik olduğu için)

muhtāc olan cānlar için bizi daḥı du‘ādan ve gönülden ḥayr-ı himmetden niyetden unutmañ diye du‘ā-yı emānet iden cānlar için ḥayrātın ḥasenātın nezīrīñ kurbānın çerāğla aldığımız muḥibb-i ḥānedān-ı mü‘minīñ kudemāsı (?) için anlara ḥadīka(?) bizlere ḥelāl olmaqlık için gelen misāfirler ḳademi için

Mücāvırlerin ve abdālların ve dervīşlerin ve muḥiblerin ve ṭāliblerin ve her birisinin ve her birimiziñ gönülde olan murādāt-ı maḳşūdātları ve cümle istekleri er ḥaḳ dīvānında ḳabūl ve maḳbūl olmaqlığıçün cemī‘ enbiyā ve evliyā ve şuleḥā ve ‘abīdin-i fuḳarā şühedā ve etḳiyā ve zāhidin rūḥı için ve mülk-i emīnlik için pad-şāhımız selāmetlik için Ḥaḳ sübhāne ve te‘alā pādşāhımızın ‘ömrini devletini fırsatını nuşretini ‘adlini ‘adāletini yevmen-fe-yevmen ziyād-ber-ziyā[d] ḳılıp ḳılıcın üstün idip kāfire islām dīnine kuvvet virmeklik için ‘ulemā-yı māzīçün ‘ulemā-yı bāḳī için fuḳarā-yı bāḳī için gökden rahmet yerden bereket virmeklik için ḥācılar ḳuvveti için ḡāziler fırsatı için Muḥammed Muştafa Sallāllāhu‘aleyhi vesselam münevver muṭahhara muḳaddes mücellā muşaffā müzekkī ‘azīz şerīf latif rūḥ-ı şerīfleri için evlādı için aşḥābı için ervāḥı için etbā‘-ı için çār-yār bā şafā için ve nice āl-i ‘abā ervāḥı için evvelīn āḥirīn ṭayyībīn ṭāhirīn zāhirīn bāḥnīn faḥr-ı dervīşān ḥazret-i ḥāzırān-ı kaffe-i ehl-i īmān ḥaḳkına fātihā ma‘a-s-şalavat

223

93

[fa‘ülün fa‘ülün fa‘ülün fa‘ül]

Müseddes-i Ḥaṭāyī

I

- 1 Yaradan bu ḳudreti gökle yeri
- 2 Melā’ik hem ādem dīv ile perī
- 3 Erenler güzīni cihān serveri
- 4 Nebīler içinde odur mihterī
- 5 ‘Alīdür ‘Alīdür ‘Alīdür ‘Ali
- 6 ‘Aliyyü‘l-‘azīm ü şefī‘ül-velī

II

- 1 Hemīşe Ḥudā ile hem-dem olan
- 2 Sırrında Muḥammedle maḥrem olan
- 3 Zuhūr-ı şifāt ile ādem olan
- 4 Hem evvel hem āḥirde ḥātem olan

93 74b (Hatayī D. Müs. 190)

164

5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyyü’l-‘azim ve şefi’ül-velī]

III

1 Velāyet sırrını zühür eyleyen
2 Bu ‘ālem zünübun ğafūr eyleyen
3 Peyğam-berler içre umūr eyleyen
4 Cihānı zühür ile nūr eyleyen
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyyü’l-‘azim ve şefi’ül-velī]

IV

1 Per-i Cebrā’ili bulan ser-be-ser
2 Yoğıken nişān-ı maḳām u maḳarr
3 Şifāt-ı kelām içre ḥayrū’l-beşer
4 Anuñ hem-demi kim Hāḳ idi meger
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyyü’l-‘azim ve şefi’ül-velī]

V

1 O Ṭā-hā vü Yā-sīn gelen şānına
2 Yer ü gök yaḳışmaz hem eyvānına
3 Delīle El-kehf oldı bürhānına
4 Bī-hayr Hāḳ kes irmez hem iḥsānına
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyyü’l-‘azim ve şefi’ül-velī]

VI

1 Bu islām ḳapusın açan ‘āleme
2 Sen anı Ḥudā bil gel ādem deme
3 Viren mu‘cizātı ibn-i Meryeme
4 Getüren beşāret benī Ādeme
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyyü’l-‘azim ve şefi’ül-velī]

VII

1 Var idi Ḥudā ile sırr-ı mübhem
2 Getürdi vücūda bizi ez-‘adem
3 Anıñla şerīf oldı Beytü’l-ḥarem
4 Maḳām-ı velāyet mekān-ı kerem
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī]
6 [‘Aliyyü’l-‘azim vü şefi’ül-velī]

[müfteilün fā'ilün müfteilün fā'ilün]

Virāni-yi Abdāl

- 1 udret-i Hakk'ı grup ağırırım dost dost
Cümlede bākī grup ağırırım dost dost
- 2 Mest ü harāb olmuşum řāfī řarāb olmuşum
Gör ne türāb olmuşum ağırırım dost dost
- 3 Mescid ü mey-hāneyüm Kā'be vü büt-hāneyüm
Hak olu bir hāneyüm ağırırım dost dost
- 4 Dünyā için bakmazam her şu ile akmazam
Degme güli kkmazam ağırırım dost dost
- 5 Bir aşılı kandilüm rüşeni men her dilüm
Gör nice bir bülbulüm ağırırım dost dost
- 6 Tufān-ı Nuh olmuşum men ummāna dalmışum
Bunca maħlūkı görmüşüm ağırırım dost dost
- 7 Nıl menüm hem Fırāt-ı hüş ağarum at at
Anlamadı bī-sebāt ağırırım dost dost
- 8 āřıkiyem ma'şūkuñ ma'şūkuyum āřıkuñ
Maķşūdiyum lāyıkın ağırırım dost dost
- 9 şol şanemün feminden cām-ı mestün cem'inden
Mest-i elest deminden ağırırım dost dost
- 10 Saķī menüm mey menüm kūs ile def ney menüm
ārif isen duy menüm ağırırım dost dost
- 11 Dime meni ğayriyem egri degil oğruyam

Ṭūṭī vü hem kıumruyum çağırırım dost dost

12 İşbu cesed bu kıafes gör ne řadā gör ne ses
İşidene her nefes çağırırım dost dost

13 Dostuñ ezel gününden remzini duy ününden
şundi ebed hünundan çağırırım dost dost

14 ʿİlm-i hüner muʿteber bu yola vir cān u ser
Diñle sözüm ey peser çağırırım dost dost

15 Virāniyüm hastayum hem şikeste besteyüm
Ėayri ne var isteyem çağırırım dost dost

95

[müfteilün fāʿilün müfteilün fāʿilün]

ʿĀřık Lezīī Dede

1 ʿĀřık-ı dīdār olup çağırırım dost dost
Bülbül-i gülzār olup çağırırım dost dost

2 Sāki-i mey-hāneyim mey ile mestāneyim
Bir deli divāneyim çağırırım dost dost

3 Cān ile serden geçip ağı kıaaan seçip
Bāde-i ʿaşkı içip çağırırım dost dost

4 Luşf-ı Ėudā-yı bulup dīdelerim kıan olup
Mest ü mey-i ʿaşkı olup çağırırım dost dost

5 Söyleniriz bu bādede zārla hem Ėamzede
Tekke ile mey-gedede çağırırım dost dost

6 Bendi vücudum söküp dīdelerim kıan döküp
İsm-i celālī çekip çağırırım dost dost

95 76a

10. beyit eksik

- 7 Feyz-i Hudâdır ʔalîb-i zârîm budur sebeb
‘Aşk ile her rûz-ı şeb çağırırım dost dost
- 8 Zârımı diñler felek cümle-i ins ü melek
Her gice tâ şubha dek çağırırım dost dost
- 9 Sa‘d olıcağ kevkebi bula kişi-yi maṭlabı
Yûnus [u] Mışrî gibi çağırırım dost dost
- 10 Eyleyicek cân fedâ tenden olunca cüdâ
Tâ dögününce şadâ çağırırım dost dost
- 11 Vird-i terim dolu[n]cağ şararu ben şolu[n]cağ
Dâhil-i kalb olu[n]cağ çağırırım dost dost
- 12 Doğrı Lezîzî özüm cümle haḳîkat sözüm
Tâ kapanınca gözüm çağırırım dost dost

96

[fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

Ġazel-i Resmî

- 1 Kimse bilmez n’eydüğün ḫâl-i perîşânım benim
Açmağâ derd-i derûnum yok bir ihvânım benim
- 2 Lâ-tekellûf bî-tevaḳḳuf nâr-ı ‘aşka düşmüşüm
Böyle taḳdîr eyledi çâre ne Sübhânım benim
- 3 Der iken ben ‘âşık-ı şeydâyı kimse bilmesin
Gizli râzım eyledi fâş âh-ı efgânım benim
- 4 İltizâmında şanırdım sevdiğim seniñ beni
Sen verip ruḫşat raḳîbe aldı dâmânım benim
- 5 Gâhî bir ‘arz-ı cemâl eyler gönül meftûn olur
Gahî ihfâya çeker kendini sultânım benim

96 76b (Resmî D. G. 28)

8 Şûkr-i ğam kıldı yağma şabr u sāmânım benim: Resmî divânında “Leşker-i ğam”

- 6 Şubhı dem her maḥlūkūñ dilinde bir evrādı var
Āh-ı ḥasretdir dem-a-dem vird-i zebānım benim
- 7 Baña ‘āşık olana vaşlım muḳarrer dir iken
N’oldı şoñra bilmezem yanında ‘işyānım benim
- 8 Vuşlat-ı yāre gönül sabreyler iken manzar
Şükr-i gam kıldı yağma şabr u sāmānım benim
- 9 ‘Ādet-i ‘uşşāk eger mā‘şūka can virmek ise
Bu ʔarīk ile fedādır şad hezār cānım benim
- 10 Kurudur ‘aşk āteşi gözyaşıma maḡlūb ider
Gāhī ḡālib olur eşk-i çeşm-i giryānım benim
- 11 Bu cihānda her zamān her ‘āşıkın bir devri var
Devr-i ‘aşka düşdi mażhar Resmī devrānım benim

97

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Müseddes-i Resmī

I

- 1 Dün ü gün fikr ile zikrim olup ism-i Eḥādī
2 Cān u dil ‘ādet edip çekmege vird-i şamedi
3 Kıl müyesser baña yārimle bulam ittiḥadı
4 Yoluna bir kişi bu yolda ide hem mededi
5 Varamam yārime a‘mā-şıfat oldum ebedī
6 Beni ol yāre ilet *Yā raculā ḥuz bi-yedi*

II

- 1 Sa‘y eyle cān u gönülden dutagör yār etegin
2 Kuşana gör beline seyf gibi ḡayret kemerin
3 Boynı baḡlı kul olup ḥizmete bend et resenin
4 Kendi ‘aqlın begenen almadı yārin ḥaberin
5 [Varamam yārime a‘mā-şıfat oldum ebedī]

97 77b (Resmī D. Müs. 13)

1/6 *Yā raculā ḥuz bi-yedi*: “Ey adam, elimden tut.” (R. Divānı)

6 [Beni ol yāre ilet *Yā raculā huz bi-yedī*]

III

1 Terk-i tecrīd-i fenā ol eresin yāre gönül
2 Ehl-i dünyā gibi düşme saḡın efkāra gönül
3 Yüzünü yerlere sür derdine bul çāre gönül
4 Ḥubb-ı dünyādan arıt kendini bī-çāre gönül
5 [Varamam yātime a‘mā-şifat oldum ebedī]
6 [Beni ol yāre ilet *Yā raculā huz bi-yedī*]

IV

1 Firḡat-i yāre gönül şabr edebilmez n’eyleyim
2 N’ideyim n’eyleyeyim kime gidem yalvarayım
3 Dīde-i cismile zāhir bu cihānda göreyim
4 Eyle yā Rabbim müyesser kūy-ı yāre ereyim
5 [Varamam yātime a‘mā-şifat oldum ebedī]
6 [Beni ol yāre ilet *Yā raculā huz bi-yedī*]

V

1 Çünkü yār elde degil [ben] bu cihānı n’iderim¹⁷⁵
2 Beni sevmezse ben anı dīl ü cāndan severim
3 Ğā’ibāne aña ‘āşık olalı āh ederim
4 Uğrına cānıyla başım hem[e] ḡurbān iderim
5 [Varamam yātime a‘mā-şifat oldum ebedī]
6 [Beni ol yāre ilet *Yā raculā huz bi-yedī*]

VI

1 Kūy-ı yāre varabilmez kişi bulmasa delīl
2 Yāre vuşlat bula mı varını etmese sebīl
3 Meger eyleye ‘ināyet aña ol Rabb-i celīl
4 Yanına vardığı dem eylemeye aña ḡacīl
5 [Varamam yātime a‘mā-şifat oldum ebedī]
6 [Beni ol yāre ilet *Yā raculā huz bi-yedī*]

VII

1 Mürşīde varmıyacak bir kişi irşād olamaz
2 Nefs-i lezzātını terk etmese āzād olamaz
3 Ḥüsn-i zan eylemese herkese dil-şād olamaz
4 Nefsini bilmede Resmī gibi üstād olamaz
5 Varamam yātime a‘mā-şifat oldum ebedī
6 Beni ol yāre ilet *Yā raculā huz bi-yedi*

V/1 Mecmuada “ben” kelimesi yok Resmī Divānında var vezin gereği metinde de yazılmıştır.

V/4 “hem”: Resmī D. “heme” vezin gereği burada da yazılmıştır.

- Hüve-l 'ālim
- 1 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı seyγīd-i kevneyn Muştafā
An şāfī-i ma'āsī ān-menba'ı seḫā
- 2 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı Şāh-ı Necef hādī-yı Hudā
Der-şe'n-i u *tebāreke yāsīn hel etā*
- 3 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı nāle vü efgān-ı Fāḫıma
Yā Ḥaḫḫ-ı suz-ı sīne-i ān serverün-nisā
- 4 Yā Rabb be-hürmet-i dil-i şad-pāre-i Ḥasan
Ān naḫd-i şāh cümle-i enfās-ı Murtażā
- 5 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı ān ciğer-teşne Hüseyin
Yā Rab be ḫ'ān-ı şeh-şehīdān-ı Kerbelā
- 6 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı 'ābid-i Bāḫır İmām-ı dīn
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı Ca'fer-i Musā-ı reh-nümā
- 7 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı şāh-ı ğarīb-i ğarīb dost
Yā'nī İmām-ı server-i sultān-ı dīn Rızā
- 8 Yā Rab be-hürmeti'l-Takī 'izzet-i Naḫī
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı 'Askeri ān şāh-ı bā-ziyā
- 9 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı mehdī-i hadī-i dīn ki ū
Mānend-i Muştafā vü mu'allā vü müctebā
- 10 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı āl-i peyāmber ki der-ezel
Dilhā zi-mihreşān şüde cām-ı cihān-nümā
- 11 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı tā'at-i peyğamberān-ı tū
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı cümle-i ervāḫ-ı enbiyā

- 12 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı herçi ‘azīz est pīş-i tū
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı cümle-[ı] du‘āhāyı bī-riyā
- 13 Yā Rab be-bī- kesi-i yetīmān bī-pider
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı cümle ğarībān-ı mübtelā
- 14 Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı t̄ā‘at-i pilvān-i zinde-i dil
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı cümle abdālān-ı evliyā
- 15 Yā Rab be-‘aşḫ-ı pāk ü ma‘şūḫ-ı pāk-bāz
Yā Rab be-Ḥaḫḫ-ı nāle-i ‘uşşāḫ-ı mübtelā
- 16 Dārem çunīn ümmīd ki z‘īn-dem be-ruy-ı luṭf
Baḫşī ber-i şehşāh-ı şehīdān-ı kербelā
- 17 K‘ez-rūy-[ı] luṭf sūy-ı Aḫmed-i cāmī nażar-fiken
Zān-ı rūzı mī-şevēd müsāvī şāh u gedā

Kātibi’l hürūf İsmā‘il
El-ġaribü’ş şehīr imām
Seyyīd-i Yahyā Reşīd bende-i āl-i ‘abā

99

[mefā ‘īlün mefā ‘īlün mefā ‘īlün mefā ‘īlün]

- Ḥazret-i Eşrefzāde
- 1 Tecellī şevḫ-i dil-dāruñ beni mest eyledi ḫayrān
Enel-ḫaḫ sırrını cāndan añınçün ḫılmadum pinhān
- 2 ‘Aceb ḫayrān-ı mestüm kim bilişden bilmez yārī
Gözüm her ḫanda kim baḫsa görünür şūret-i Raḫmān
- 3 Cihān ṭılsımın bendi benüm elümdedür şimdi

99 79b (Eşrefoğlu D. 7)

Eşrefoğlu divanında 14 beyittir

3b “bugün” kelimesi mecmuada iki defa yazılmış Eşrefoğlu divânında bir defa yazılmıştır.

5 *Bi izni ḫum*: “Allah’ın izni ile diril”

Benüm bugün bu meydānda benümdür op ile evgān

4 Bu ay bu gūn bu yıldızlar bu giceler bu gūndūzler
Bu yaz ũ kışlar ũ gūzler benüm emrimdedür yeksān

5 ürümüş tenlere bir kez eger dirsem *bi izni kum*
Yalın ayak ve baş açık amusı duralar uryān

6 Benüm ilm-i leddünnümde nie bu Mūsālar āciz
Benüm her bir tecellīmden nie bir sālar ayrān

7 Yüzün görelī ol yārūn amu maḥv oldu hep varum
Mā'nā oldum bekā buldum bekāda olmuşum sulṭān

8 Şanurlar Eşrefoğluyam ne Rūmīyim ne İzniķī
Benüm ol dā'imü'l-bāķī görümdüm şūret-[i] insān

100

[fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn]

Der Nuṭq-ı Ḥazret-i Mıṣrī

1 Ḥabs iin geldi gelür iṭlāķ iin fermān baña
Evvel-i ahr āḫiri iḥsān ider Sulṭān baña

2 Erbā'inüm ün tamām oldu daḫı on gūn geer
Ḥatm olup menzil merātib cān olur cānān baña

3 *Ḳābe avseyni ev ednā* ũç yüz ellidür bilūn
Doğdı gūn mağribden açdı zulmeti Sübhān baña

4 Geldi Ḥaķ bāṭıl firār itdi dolaşdı mağribe
Zāhir oldu gizli sırlar virdi [Ḥaķ] bürhān baña

100 80b (Niyāzī-i Mısrī D. G. 4)

4 Zāhir oldu gizli sırlar virdi [Ḥaķ] bürhān baña: Zāhir oldu gizli sırlar virdi bürhān baña "Ḥaķ"
kelimesi mecmuada yer almamaktadır, Mısrī divanında vardır vezin gereği burada da yazılmıştır.

7 *Fe evhā ilā abdiḫī mā evhā*: Kuluna vahy ededeğini vahyetti (Necm suresi 53/10).

- 5 Oldı İsmā'īl gibi teslīm-i Hāḡ itdi hemīn
İki biñ yüz daḡı yetmiş beşde bir ḡurbān baña
- 6 Añladum zebḡ-i 'aẓīme bir işāretdür bu ḡoç
Hem beşāretle gele Yaḡyā ile mihmān baña
- 7 Hāḡ-ı 'ālem didiler 'İsā'ya Mıḡrī bir zamān
Daḡı bundan özge *mā evḡā* didi ḡur'ān baña

101

[fa'ülün fa'ülün fa'ülün fa'ül]

I

- 1 Hāḡ idi ol kim indi gökden yire
2 Ki ḡalk-ı cihāna yüzün göstere
3 Şefā'at ol eyler bu 'ālemlere
4 Olan *Laḡmūke laḡmi* peyḡam-bere
5 ['Alī'dür 'Alī'dür 'Alī'dür 'Ali]
6 ['Aliyy-ül-aẓim vü şefi'ül-velī]

II

- 1 Adınuñ şıfātı hezāran hezār
2 Döner ḡikmeti birle bu leyl [ü] nehār
3 Bu ismi 'Alī'dür özi kirdigār
4 Tıttupdur sözünden yer ü gök ḡarār
5 ['Alī'dür 'Alī'dür 'Alī'dür 'Ali]
6 ['Aliyy-ül-aẓim vü şefi'ül-velī]

III

- 1 Şıfāt-ı elīf lām vü Yāsīn dili
2 Kim oldı anıñ lā-mekān menzīli
3 Burāḡ-ı kerāmet anıñ maḡmili
4 Açıp rüşen iden ḡamu müşkili
5 ['Alī'dür 'Alī'dür 'Alī'dür 'Ali]
6 ['Aliyy-ül-aẓim vü şefi'ül-velī]

IV

- 1 Maḡāmāt-ı Raḡman özü lā-mekān

101 81a (Hatayī D. Müs. 190)

2 Ol ervāḥa menzil qarār-ı cihān
3 Vücūd-ı muḥalled özi cāvidān
4 Gehī aşikāre gehīdür nihān
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyy-ül-ażim vü şefī^c-ül-velī]

V

1 Kelāmuñ delīlinde bürhān olan
2 Bu dünyā vü ‘uḳbāda sulṭān olan
3 Felekler anuñçündür eyvān olan
4 Kemīne maḳāmatı Keyvān olan
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyy-ül-ażim vü şefī^c-ül-velī]

VI

1 Odur turāba ber ḳalb-[i] ādem veren
2 Zi ğarḳ āb-[ı] Nūh’ı çekip ḳurtaran
3 Hem Eyyūb derdine şifā gösteren
4 Dem-i ğamda Yā^cḳūb’a feryād olan
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyy-ül-ażim vü şefī^c-ül-velī]

VII

1 Hemīşe özi Ḥayy ü Bāḳī olan
2 Min Sündüs adlu Burāḳı olan
3 Ḥaḳ ile müdām ittifāḳı olan
4 O kevser suyu üzre sāḳī olan
5 [‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali]
6 [‘Aliyy-ül-ażim vü şefī^c-ül-velī]

VIII

1 Kemīne Ḥaṭāyī-yi ḳul eyleyen
2 Cemī^c-i murādın ḥuşül eyleyen
3 Diline şifātın nüzül eyleyen
4 Ḥasūdın *ḳalūmen cehūl* eyleyen
5 ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Alī’dür ‘Ali
6 ‘Aliyy-ül-ażim vü şefī^c-ül-velī

VII/2 Min Sündüs: Hatayī divānında “Be ten” Sündüs

VIII/4 [*İnnā ‘aradnel emānete ales semāvātī vel erdī vel cibālī fe ebeyne en yahminehā ve eşfakne minhā ve hamelehel insān innehu kāne*] *zālumen cehūlā*: Evet, Biz emaneti, sorumluluğu göklere, yere ve dağlara sunduk. Onlar, onu yüklenmeye yanaşmadılar, ondan korktular, onu insan yükledi. O gerçekten, çok zalim, çok cahildir. (Ahzāb suresi 33/72).

102

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Güfte-i Resmî Der Medh-i 'Alî

I

- 1 Çün bize 'arz-ı cemāl etdi bugün perverd-gār
- 2 Vech-i ādemde şifātîñ kıldıķ isbāt āşkār
- 3 Gördük anda naķş olunmuş oķuduķ ism-i kibār
- 4 *Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā Zü'l-fekār*

II

- 1 Kāf ü nūndan var edipdir on sekiz biñ 'ālemi
- 2 Nūr-ı zāt-ı pertevinden Murtażā-yı Hātemî
- 3 Nār ü bād ü āb-ı hākten kıldı peydā ādemi
- 4 [*Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā Zü'l-fekār*]

III

- 1 Cümle eşyā Hāķķ'îñ esmāsı üzere oldı var
- 2 Gösterir ism-i müsemmasın cihāna āşkār
- 3 Nām-ı şāh-ı Murtażā verildi Hāķ'dan yād-gār
- 4 [*Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā Zü'l-fekār*]

IV

- 1 Çün benām-ı şāh ile buldı qarār rüy-ı zemîn
- 2 Yerde gökde ne ki var bu ismi yād etdi hemîn
- 3 Dilde tekrār eyledi bu vird-i Cebrā'îl emîn
- 4 [*Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā Zü'l-fekār*]

V

- 1 Vech-i ādemde görindi vech-i Raḥmānū'r-racīm
- 2 Ādeme baş egmeyenler oldı şeyṭanū'r-raḥīm
- 3 Bu mübārek ism-i yād it kim budur ism-i 'azīm
- 4 [*Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā Zü'l-fekār*]

VI

- 1 Vird-i ādem Şit İdrīs vird-i Nūḥ u şubḥ u şām
- 2 Vird- i Dāvud vird-i İbrāḥīm ü İsmā'îl müdām
- 3 Hem Süleymān hāteminde yazılıydı bu kelām
- 4 [*Lā fetā illā 'Alī lā seyfe illā Zü'l-fekār*]

VII

- 1 Çün Musāya dil 'aşāsın verdi ol Rabbü'l-kerīm

2 Hāyme-i mi‘ādi ƙurdu mazharı oldu kelīm
3 Ƙaᅅı dilde bu kelām olsa olur ƙalb-i selīm
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

VIII

1 Nāmı ‘İsā unki geldi dūşdi baᅅn-ı Meryem’e
2 Rūᅅ-ı Hāᅅ’dır kim tecellī eyledi bu ‘āleme
3 Nām-ı şāᅅı yād idip geldi vücūd-ı ādeme
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

IX

1 Geldi Aᅅmedu’llāᅅ Rabbü’l-ālemin
2 Hem tecellīsinde oldu raᅅmeten li‘l-‘ālemin
3 Ol daᅅı yād eyledi dilde bu Ƙur‘ān-ı mübīn
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

X

1 Yüzi ᅅā-hā alnı *ve’ş-şemsi ve’d-duᅅādır* Muştafā
2 Zāt-ı Hāᅅ nūr-ı ᅅudā’dır ol yüzi *bedrü’d-düca*
3 Rāᅅ-ı Hāᅅ da yā vü lām ü ‘ayn[ı] ƙıldı pīşvā
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

XI

1 Oldı nūr-ı Muştafā’dan zāt-ı ᅅaydar āşƙār
2 Şāᅅ-ı merdān şīr-i Yezdān hem elinde Zü’l-fekār
3 ᅅ’ace-i ƙanber şecā‘at şāᅅibi düldül-süvār
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

XII

1 ün seᅅāvet ma‘deni kān-ı keremdir Murtażā
2 ᅅātem-i Tāy zerresin etmedi kimseye ‘aᅅā
3 Anıᅅün nāzil oldu şānına hem *innemā*
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

XIII

1 Şāᅅ ᅅasan şāᅅ-ı şehīd hem imām-ı ‘Ābidīn
2 Bāᅅır ü Ca‘fer imām Kāzım Rızā’dır şāᅅ-ı dīn
3 Hem Taᅅı vü bā-Naᅅı ‘Asker durur şāᅅ-ı zemīn
4 [Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār]

XIV

1 ün zuᅅūr ide cihāna Mehdī-i şāᅅib-zamān

IX/1 Geldi Aᅅmedu’llāᅅ Rabbü’l-ālemin : Resmī Divānında Geldi Aᅅmed mazharu’llāᅅ-ı Rabbü’l-ālemin

2 Hānedān dūşmanlarına vermiye hergiz amān
3 Hem düvāzdeh ma‘şūm-ı pāk şād olalar ol zamān
4 [*Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*]

XV

1 Resmīyā şāh-ı velāyet medhīni yād eylediñ
2 Dīl-i bīmār gamda iken ānı āzād eylediñ
3 Nām-ı şāh ile bugün sen bizi ābād eyledin
4 *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Zü’l-fekār*

103

[*fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*]

Düvāzdeh-i İmām Der Resmī
1 Sen mekān-ı pertev-i nūr-ı cūdāsın ey gönül
Beyt-i ma‘mūr Kābe vü Merve Şafāsın ey gönül
2 Sensin ol beyt-i mu‘azzam kim seniñ şānındadır
Görmege yārin yüzün her dem sezāsın ey gönül
3 Çün nazargāh-ı Hudāsın ey gönül saña ne gam
Hem Hāķ’ıñ āyīnesi gītī-nümāsın ey gönül
4 Şeş-cihāt ü şifātđan berīsın ey zāt-ı pāk
Bir mücellā āyīne sāde şafāsın ey gönül
5 Saña varmaķ mā-sivā terkiñ uranlar işidir
Saña ta‘zīm itmeyenlerden ibāsın ey gönül
6 Hāķkına kıldı şehādet Muştafā vü Murtażā
Beyt-i Raħmān ‘arş-ı a‘zam pīşvāsın ey gönül
7 Şāh Hasan şāh-ı şehīd-i Kerbelāniñ hāķķıçün
Bende-i ma‘şūm pāk Zeyne’l-‘abāsın ey gönül
8 Bāķır ü Ca‘fer imām Mūsā-yı Kāzım durur
Hāķ-i pāyi hem ‘Alī Mūsā’r-Rızāsın ey gönül

- 9 Hem Taķī vü bā-Naķīye cān vü baş olsun fedā
‘Askerī’niñ ‘askerine ḥāk-i pāysın ey gönül
- 10 Mehdī-i şāḥib-zamāniñ kulu ol ḳurbānı ol
Bunlarıñ yoluna cān virmek revāsın ey gönül
- 11 Çār-deh ma‘şüm-i pāk āl-i ‘ābāya bende ol
Şıdķ ile sen çāker-i āl-i ‘abāsın ey gönül
- 12 Yol bulamaz Resmīyā ḥuffāş olanlar varmağa
Zīrā sen gencīne-i ğār-ı Ḥudāsın ey gönül

104

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

- Düvāzdeh-i İmām Resmī
- 1 Cān ü başa ḳalmazız āl-i ‘ābāya cānlarız
Bende-i āl-i Muḥammed Muştafā’ya cānlarız
- 2 Cān-ı dilden bende-i Ḥaydar biziz dervişleriz
Ol sebebden biz ‘Alīyyü’l-Murtażāya cānlarız
- 3 Terk-i tecrīdiz bugün ağ u ḳaradan geçmişiz
Pes bu ma‘nayla Ḥasan ḥulķu’r- Rızāya cānlarız
- 4 Hem Yezīde şad hezārān la‘net etmek şānımız
Zīrā kim şāh-ı Ḥüseyn-i Kerbelāya cānlarız
- 5 Faķr ile faḥr eyleyip tāc ü ḳabādan fāriğiz
Ma‘şüm-ı pāk biz ‘Alī Zeyne’l- ‘ābāya cānlarız
- 6 Hem Muḥammed Bāķır ol kān-ı kerem bedrū’d- ducā
Ca‘fer-i Kāzım ‘Alī Mūsā’r-Rızāya cānlarız
- 7 Çün Taķī vü bā-Naķīye ḳılmışız iķrārımız
Ol ecilden ‘Askerī şāḥib-livāya cānlarız

104 83b (Resmī D. G. 22)

105 83b (Resmī D. G. 19)

- 8 Mehdī-i şāhib-zamānīñ k̄uluyuz k̄urbānıyız
Resmīyā ma‘śūm-ı pāk nūr-ı Hūdāya cānlarız

105

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ülün]

- Düvāzdeh-i İmām Der- Resmīyā
1 Biz ol zāt-ı Hūdā maẓharlarıyız
Hidāyet yolları pişvālarıyız
- 2 Görünür kudret-i Hāq biz gürūhdan
Velāyet illeriniñ begleriyiz
- 3 Biz ol şāhız ki geçdik cāh-ı māldan
Sa‘ādet tahtınıñ pāşālarıyız
- 4 Biziz varlığımız bezl eyleyenler
Sehāvet mülkünün serverleriyiz
- 5 Geçüp Belh i Buḥārādan çü Edhem
Biz ol kavmiz k‘aniñ mānendleriyiz
- 6 Biz ol bezm- i ezelden tā bu āna
İmān ehli Hūdā’niñ k̄ullarıyız
- 7 Kılıp fakr ile faḥri ihtiyārı
Muḥammed Muştafā ümmetleriyiz
- 8 Anıñçün şāh-ı āzādeleriyiz
‘Aliyyü’l- Murtażā Kānberleriyiz
- 9 Yoluna cān ü baş verenler biziz
Ḥasan ḥulku’r- Rızā çākerleriyiz
- 10 Biz ol serden geçenleriz kim derler
Ḥüseyn-i Kerbelā yāverleriyiz
- 11 ‘Ali Zeynü’l- ‘abā Bāḳır ü Ca‘fer

- İmām Kāzım Rızā çākerleriyiz
- 12 Taķī vü bā-Naķī šāh ‘Askeri hem
Muḥammed Mehdī’niñ leşkerleriyiz
- 13 Çehār-deh ma‘şūm-ı āl-i ‘abāniñ
Yoluna ölmege ‘āşıkłarıyız
- 14 Hācı Bektaş Velī gerçekleriz biz
Ki Rūm erleriniñ şadıķlarıyız
- 15 Bize taş ata geldiler ḥasūdlar
Cihāniñ meyveli dirañtlarıyız
- 16 Bize taş attıran bizden degildir
Atanıñ liķ reh-nümālarıyız
- 17 Şaķın münkir dolaşma yanımıza
Mürāilerin gözi dikenleriyiz
- 18 Bize Resmī Ḥudāniñ luḫfi oldı
Anıñçün ḥānedān lāyıkłarıyız

106

[mefā ‘īlün mefā ‘īlün fe‘ülün]

- Ġazel-i Nesīmī
- 1 Ezelden pīr-[i] ‘aşķuñ serverleriyüz
Ṭarīķ-[i] ehl-i fażluñ reh-berleriyüz
- 2 Didi çün Muştafā *el-fakru fahrī*
Ḥaķīķat-[i] ḥānedān ferzendleriyüz
- 3 ‘Alīdür tevḥīd içre ‘ayn-ı ‘ālem
Bi-ḥamdillāh velāyet mażhariyuz

106 84b (Kul Nesīmī 107)

2 *El-fakru fahrī ve bihī eftahiru*: Fakirlik benim övüncümdür (Hadis-işerif).

6 hece fazla olduğu için vezin bozuk

7 hece fazla olduğu için vezin bozuk

- 4 Һasandur mīrimiz meydān içinde
Hüseyn-[i] Kerbelānuñ çākerleriyüz
- 5 ‘Ali Zeyne’l- ‘Abānuñ başı için
Ki yol içre Muḥammed Bākırīyüz
- 6 Diger münkirler şorarsa söyle ey dil
Ki mezheb içre bizler Ca‘ferīyüz
- 7 İmām Kāzım ‘Ali Mūsā’er-Rızānuñ
Bularuñ cem‘inde ḥāk-i deriyüz
- 8 Taḳī vü bā-Naḳī hem şāh-ı ‘Asker
Dem-[i] mehdī-yi vilāyet leşkeriyüz
- 9 Ƙalenderüz hemān dīdāra karşı
Cihānuñ kāl u kilden berīsiyüz
- 10 Nesīmīyem mevālī el-Ḥaydar
‘Alīnuñ Ƙanberinuñ Ƙanberiyüz

107

[mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün]

- Ğazel-i Seyyīd Seyfī
- 1 Maḥabbet bezminüñ cāmın ḥumın her cāna virmezler
Anı ser-mest-i ‘aşıklar içer ḥayrāna virmezler
- 2 Yüzi ‘anḳā gibi ḳāf-ı ḳanā‘at ihtiyār et kim
Maḥabbet kişt zārından saña bir dāne virmezler
- 3 Şeh-i ‘aşḳ olmak isterseñ çeküp ten cübbesin çāk it
Zīrā cāme-i şāhī ki her ‘irfāna virmezler
- 4 Şarāb-ı bezm-i vaḥdetden naşībüñ yoḳdur ey şūfī

107 84b

3b hece eksik

Bu meclisde olan bġāneye peymāne virmezler

- 5 Diyār-ı dilde ey Seyfī ma‘ānī tıfl vardır kim
MıŖır sultānı olan Yūsūf-ı Ken‘ān’a virmezler

108

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

Ėazel-i Rūhī

- 1 Ŗanma ey h̖āce ki senden zer ü sīm isterler
Yevme lā yenfau da alb-i selīm isterler
- 2 Berzahı h̖avf [u] recādan gee gr nākām ol
Dem-i aırde ne ümmīd ü ne bīm isterler
- 3 Sākin-i dergeh-i Hāa teslīm ol dā‘īm
Ber-mūrād itmege h̖izmetde muīm isterler
- 4 ‘Ālem-i keŖf-i ma‘ānīde ok esrār aılır
Varamaz nefis-i gāzūb anda h̖alīm isterler
- 5 ‘Ālem-i ma‘nīde bī-gāneye yol virmezler
ĀŖinā-yı ezeli yār-i qadīm isterler
- 6 Cürmüne mu‘terif ol t̖ā‘ata maqrūr olma
Ki Ŗifā-hāne-i hikmetde saīm isterler
- 7 Dergeh-i fare varup dirligini ‘arz itme
Anda hergiz ne sipāhī ne za‘īm isterler
- 8 ‘ĀŖı ol Ŗerbet-i vaŖl ister isen ey ‘uŖŖā
āresiz derd arayup renc ü elīm isterler
- 9 ıble-i ma‘nāyı fehm eylemeyen kec-revler
Sehv ile secde idüp ecr-i ‘azīm isterler

108 85a (BaĖdatlı Rūhi D. G. 417)

BaĖdatlı Rūhi D. 13 beyit

10 Ni‘meti zāhirde dil-beste olan gürsineler
Müzd [ü] nān-pāreye cennāt-ı nā‘īm isterler

11 Ezber it kıssa-i esrār-ı dīli ey Rūhī
Hāzır ol bezm-i ilāhīde nedīm isterler

109

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

Ġazel-i Hālīlī

- 1 Men ki dervīšem faķīrem pādşāh-ı ‘ālemem
Rūh-ı bī-rengem egerçi reнге geldim ādemem
- 2 Şeş-cihetle çār ‘unşurdur beni fāş eyleme
Yoħsa ben gencīne-i vaħdetde nūr-ı mübhemem
- 3 ‘Ālemü’l- ğaybuñ şifātı bende oldu āş-kār
Ey başiretsüz beni gör kim ne zāt-ı ā‘zamam
- 4 Söyleyen Hāk’dur benüm dilümde hergiz yoħsa ben
Çār ‘unşurdan mürekkeb bī-lisān-ı ebkemem
- 5 Cennet-i Firdevs için bir laħza ğamgīn olmazam
Tālīb-i dīdār-ı yārüm şādmānam hurremem
- 6 Ümmehāt ile ne var ābāya oldumsa hālef
‘Ālem-i taħķike baķsañ cümlesinde[n] aķdemem
- 7 Ey Hālīlī çün her iş taķdīr elinde işlenür
Fāriğam ‘uķbā vü dünyānuñ ğamından bī-ğamam

10 “müzd nān-pāre”: Bağdatlı Rūhi D. “ müzd-i nān pāre”

110

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ġazel-i Seyyīd Nesīmī

- 1 Çünki derviş olmuşam şāh-ı cihāndan fāriġem
Bende-i sulţān-ı ʿaşkam ĩn ü āndan fāriġem
- 2 Şöhretinden geçmişem dünyā-yı fānīnün tamām
Bī-nişān-ı bulmuşam nūr-ı ziyāndan fāriġem
- 3 Dalmışam deryā-yı bī-pāyāna ġavvāş olmuşam
Kān-ı gevher bulmuşam sūd-ı ziyāndan fāriġem
- 4 Dünye vü ʿuġbā benim ʿaynūme gelmez zerrece
Mülk ü mālı n'eylerem kevn ü mekāndan fāriġem
- 5 Çünkü naġşundan temāşā eylerem naġġāşı ben
Cennet ü Firdevs ile ħūr-ı cināndan fāriġem
- 6 ʿÖmri geçdi zāhidün şekk-i gümān-ı vehm ile
Ben Ĥaġ'ı buldum yaġĩn şekk-i gümāndan fāriġem
- 7 Çün Nesīmīyem ki kıldum *fakr u fahri* iġtiyār
Raġt-ı baġt-ı tāc u taġt-ı ħan-māndan fāriġem

111

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

Bahār-nāme-i Ĥazret-i Seyyīd Nesīmī

- 1 Şafā baġışlamuş bāġa ziyā ʿisī-leb-i demde[n]
Yeşerdi kuru ağaçlar nitekim naġl-i Meryemde[n]
- 2 Ağaçlar hulle-i bostāndan ġonca bāde pūşundan

110 86a (Kul Nesīmī G. 59)

111 86b (Nesīmī D. G. 347)

Nesīmī D. 17 beyit

- Çemen serhûş cuşenden kadeh pür la'î-şebnemden
- 3 Bu ne gencdür ki açıldı çiçekler yere saçıldı
Görünmez pür zümürütten zümre-i rüy-ı dirhemden
- 4 Bahārın revnâkı geldi cihānı müşkbār itdi
Bulutlar cüy-bār itdi saçıldı lü'lü şebnemden
- 5 Hevāda tūtî-yi kumru nevāda ger āgāz eyler
Tuṭulur kuşlar āhengine kimi zīr kimi yemden
- 6 Şol ırmaqlar cül-āb olmuş ağaçlar müşk-bār olmuş
Nebātı feth-i bāb olmuş gene ol kâşif-i gamdan
- 7 Yerüñ yağmur hayātıdur hayāt uçmak nebātıdur
Bahār anuñ şifātıdur ki gösterdi bu 'ālemden
- 8 Gene ol 'ālemü'l-ğaybuñ reyāhinüñ cüşından
En evvel karuñ altından gelür cāsusu çigdemden
- 9 Ne devr idi iriştı uş 'acāyib leşker-i hāmüş
Kimi aq kimi atlas-püş kiminüñ tonı gör demden (?)
- 10 Gül açılmış yüzün düzmiş güle nergis gözin sürmiş
Çü reyhān sünbülüñ çözmüş şaçar hoş koqu perçemden
- 11 Şanavber kâfiye 'ar'ar şorar kim nite la'î olan
Cevāb eyler ki suç itdüm dilüm çekdiler eñsemden
- 12 Nilüfer şuda kılınmuş meger dil-dār-ı luṭfundan
Benefşe iki kat olmuş yatur şol zülf-i pür-ḥamdan
- 13 Şakāyık-ı yāsemen hoşdur semāma hulle-i ayda
Semen-sīmā vü sīmīn büyü çalmış kamu ḥurremden
- 14 Şararmış arguvān benzi gamından dil-berin yā Rab

- Şanasın Kā'be-i sulţān yur āb-ı zemzemden
- 15 Çıkar sūsen kılıçlarla şoyar t'onını nesrinüñ
Gelür hatm-i sünüsüyle kıpar kılkkanı Rüstemden
- 16 Sen ey ġāfil bu mevsimde ne maħrūm oda yanmışsun
Ki bülbül ġülden ayrılmaz vü 'āşık yār-ı maħremden
- 17 Bulagör bir nigārını ye iç anuñla varını
Bugün hoş gör kı yarını ġaraż hoş[luk]tur ādemden
- 18 Çü bilirsün ser-encāmı ġeçürme puħteden ġāmı
ġanīmet ġör bu eyyāmı bugün çek cāmı sen Cemden
- 19 Bugün kürsīde bir vā'iz men' itmiş
Bulunmadı mı bir 'āşık anı men' eyleye zemden
- 20 Görün şol zāhid-i ġuşki bizi nār ile kırkutur
Şanasun kendüden ġeldi berāt ile cehennemden
- 21 Bu 'āşī kıllaruñ cürmi cihāna şimdi mi ġeldi
Ezelden bize kıalmıştur ġünāħ Ĥavvā vü Ādemden
- 22 Bu elvānı bedī'ī ġör gene fażl-ı rebī' ġör
Bahāruñ kıamusın ġörün kı'açıldı İsm-i ā'zamdan
- 23 Ayaġa el uralım hoş bu demi hoş ġörelim hoş
Demimüz hoş ġüdelüm hoş niçeler kıldı bu demden
- 24 Nesīmī 'āşiye uydı velī bu sırra sürildi
Ki cürmün bilene rahmet ider Ĥaķ mā-teķaddemden

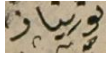

14b vezin bozuk

19. beyit 1. mısra eksik

112

[mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Ġāzel-i Āgehī

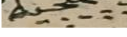
- 1 Tevellāsın teberrāsın bilen abdāla eyvāllāh
Temennāsın tesellāsın bulan abdāla eyvāllāh
- 2 Havā-yı sırr-ı fi'llāh eyleyen abdāla 'aşq olsun
Ĥarābāt ehl-i şaḥbāsın çeken abdāla eyvāllāh
- 3 'Abāsından ḳabāsından geçip bu dehr-i fānīniñ
Fenā-yı faḥrī dībāsın giyen abdāla eyvāllāh
- 4 Dilā bu çille-i merdān çıkarmış cānı teslīmiz
Bu esmāniñ müsemmasın duyan abdāla eyvāllāh
- 5 Niyāz ile vücūduñ eyleyip mir'āt-ı Yezdānı
Gönül āyīnesin her dem silen abdāla eyvallah
- 6 Muḥibb-i ḥānedāna şad-hezārān āferīn olsun
Erenler şol aḥibbāsın seven abdāla eyvāllāh
- 7 Yiyip esrārı toyup toḳ olup kevnīñ ḥayrānı
Varıp tenhada ḥelvāsın yiyen abdāla eyvāllāh
- 8 Güzel pīrīm ḳıyāmet eyvāllāh Ḥaḳdır gelir bir gün
Fe'emmā anda mevlāsın gören abdāla eyvāllāh
- 9 Kazak olsun gerekse gerek
Didim el-Ḥaḳ tesellāsın alan abdāla eyvāllāh
- 10 Erenler ṭālib-i esrāra bizden çok selām olsun
Şarāb-ı 'aşḳın a'lāşın içen abdāla eyvāllāh
- 11 Olup Mecnūn-veş ser-pā-bürehne deşt-i şaḥrāda

112 88a

Koca, Turgut. (1990). *Bektaşî Nefesleri ve Şairleri*. s. 373

Eyvallah: aşk olsun

Bu vādilerle libāsın giyen abdāla eyvāllāh

- 12 Geçip şāhib-niyāz olanlara taḥsīn
Cihānda cenk gavgāsın qurān abdāla eyvāllāh
- 13 Kesip bāṭın kılıcıyla sivā eşnāmını bir bir
Dilā benlik libāsın şoyan abdāla eyvāllāh
- 14 Yine ey Āgehī bu tarz-ı dervīşāne nazm itdiñ
Hezārān ḥüsn-i hemtāsın gören abdāla eyvāllāh
- 15 Selāmet şehriniñ aşḥābına şimden girü yā hū
Melāmet kuhl-i şahbāsın çeken abdāla eyvāllāh
- 16 Bu nazm-ı ḥikmet-āyātūñ bu bāṭın nuṭḡuñun el-Ḥaḡ
Bugün meydānda imlāsın yazan abdāla eyvallah

113

[mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün]

- Yaş-nāme-i Kaygusuz Sulṭān Quddisi Sırrıhu
- 1 Ḥaḡḡa lāyık ne fi'lüm var cihānda
İnandum i'tikād itdüm kitāba
- 2 Cenāb-ı 'izzetūñ Ḥaḡdur kelāmı
Oḡudum añladum şerḡ-i ma'anī
- 3 Devşirmem gönlümü ben inḡılāba
Qulaḡ ṡutmam olur olmaz kilāba
- 4 Müfessirler anı tefsīr iderler
Neler iḡsān ider ehl-i şavāba
- 5 Qatı müşkil imiş ḡabrūñ 'azābı
Eger ḡādir olamazsan cevāba
- 6 Eger ā'lā eger ednā eger bāy

Gelür ‘âkıbet arķası türāba

- 7 Bu çarħuñ lu‘buna aldanma zinhār
Tenezzüldür iner gün gün ħarāba
- 8 Kime vefā kılar bu çarħ-ı lāğı
Bāķī kıalmaz ne bostānı ne bāğı
- 9 Diñle imdi benüm bu vaşf-ı ħālüm
Yoķdur ānuñ ne ucı ne bucağı
- 10 Velīkin muħtaşar olsun beyānı
Ben diyüm derdümü sen tut kıulāğı
- 11 Ħaķ emriyle ana raħmine düşdüm
Bir zamān tutdum anda ben durağı
- 12 Toķuz ayda toĝa geldüm cihāna
Dutdı beni bu dünyānuñ duzağı
- 13 Ezān oķudılar gūşuma ol dem
Diñleyince şafā itdüm bayağı
- 14 Ğusl idüp tenüme tuzlar ekilüp
Urdılar nāfuma bend ile bağı
- 15 Didiler bunuñ ismi Kıaygusuz olsun
Seyirdi ol demde çeşmim kıapāğı
- 16 Her kıaçan nem virmezdi māder
Tepinürdüm başardum aĝlamağı
- 17 Kıumaşlarla ħarīr iķre belendim

7 Kaygusuz Abdāl divānında “tenzil”

10 mısra sonunda hurūf

15 a hece fazla olduĝu iķin vezin bozuk

17 Kaygusuz Abdāl divānında “serīr”

17 Divānda “akfā”

21 Divānda “çalardı”

- alup efgan dilerdüm Őallāmađı
- 18 açankim bir yaŐuma dāhil oldum
Zemīn ũzre başar oldum ayāđı
- 19 İki yaŐumda feth oldu zebānum
Őūrīde bũlbũlden aldum sebāđı
- 20 ũç yaŐumda giyindüm dũrlũ cāme
uŐandum belũme gũmũŐ bıçağı
- 21 Beş yaŐumda çanağ çŕmlek kırdum
Anam baña basardı hem dayağı
- 22 Altı yaŐumda lu'ba mā'il oldum
Çalardum Őorbadan iplik yumāđı
- 23 Yedi yaŐumda diŐlerũm deđiŐdüm
UŐađlarla gezer oldum Őođađı
- 24 Sekizũmde gāyet sırrı Őađıdum
DŕgũŐũrdüm dŕgerdüm çok uŐađı
- 25 Őođuzumda libāsa mā'il oldum
Őađundum belũme gũmũŐ bıçağı
- 26 On yaŐumda kaçan reftār iderdüm
‘AŞıklara çekerdüm sine-[i] dāđı
- 27 DiŐũm lũ'lũ lebũm mercāna dŕndi
YetiŐdüm on dŕrt on beŐe çağı
- 28 Yigirmide didāra mā'il oldum
Uyandı sīnede ‘aŐkun çerāđı
- 29 Otuzumda gam-ı dũnyāya dũŐdüm

24 Divānda ‘Őirin”

Ḳasāvetden yatamadum yatāğı

- 30 Kelāmı Ḳayğusuz sen muhtaşar kıl
Ne bilsün gevheri dü hebāyı (?) melāğı

114

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

- Ni'met Nāme-i Ḳayğusuz Sulṭān Ḳuddise Sırrıhu
1 Mevlām bu derd ile kim dirüm yalvarmağı ile
Cān u gönülden dirüm lāf degildür lā ğaylin (?)
- 2 Ḳabūl eyle du'āmı yeri göki yāradan
Eyle beni hem-nişin eyvanın (?) sağı ile
- 3 Bir de budur yā ilāhi dā'im senden isteğüm
Ben ki abdāl kişiyüm duramam aç durmağı ile
- 4 Yā Rab virirsün ni'meti şöyle naşib ile kim
Dört yanumdan çağlasın şu gibi ırmağı ile
- 5 Evvelā yüz biñ şomun hem yüz elli biñ pide
Üç yüz altmış biñ çörek bunca katmer yağı ile
- 6 Ancağ yedi biñ düve biñde anuñ küçüğü
Elli biñ şu şıgırı altmış biñ mālāğı ile
- 7 Biñ öküzle biñ etüñ ḥardalı yāḥni ola
Paçasını ayururlar sirke şarımsağı ile
- 8 Biñ koyunuñ yaḥnisi biñ behiç (?) keçi
Terbiyesin iderler buḥārı şumağı ile
- 9 On biñ toḳlu biñ şişin cümlesi kebāb ola
Altı biñ büryān ḳuzu altmış biñ olağı ile

114 90a

Bu şiir Kayğusuz Abdal divanında "ile" redifi ile benzerlik gösterir ancak farklıdır ve 12 beyittir (Şath. 1))

- 10 Tāvuk ördek bî-hisâb ancılayın kız dağı
Turaçıylan geni (?) daşıyalar ağı ile
- 11 Buldırcınlan gögercin tabak tabak yürsin
Kimisi bütün kebâb kimi kızarmış yağı ile
- 12 Nâzik nâzik çorbalar nâzik kıyma-yı köfteler
Âşüde vü hoşmerüm biñ şahân kaymağı ile
- 13 Elli biñ kazan pilav ol kadar da zerdesi
Yağı keşkek biñ kazan hallolmuş çomağı ile
- 14 Kırk biñ kazan palûze elli biñ muhallebi
Bir bunca sütlü pirinç fağfuri çanağı ile
- 15 Elli biñ tepsi börek ol kadarda baklava
Me'mûniye verile bî-hisâb t̄abağı ile
- 16 Gâzîler helvâsunı getüreler biñ sini
Bir bunca halka çinisi yiyevüz parmağı ile
- 17 Cevzlidir biñ batmân biñ dağı şâbûniye(?)
Zülbiyye dağı düde evtâda yummağı ile
- 18 Kırk biñ baqça zerdâlî elli baqça kiraz
Bi bunca elma armud taze üzüm yağı ile
- 19 Şeftâliyle kayısısu biñ baqça her birisi
Hem ayvanuñ iyisi yeg olur durmağı ile
- 20 Elli biñ bostân kavun ol kadar da karpuzı
Kesüp şeker ekeler diziyle t̄apâğı ile
- 21 Şâmuñ qurı üzümü katdıq fıstık leblebi
Biñ kişiyüz batmân ola herâilen çağı ile
- 22 Ğayri 'ayş-ı bî-hisâb urşada mücevvez ola
Biz sürelim safâsın ezerek dimağı ile

- 23 Mā-ı hıızr-ı ni‘meti şöyle mevcūd eylediñ
Dağı maħbublar gerek on uç on dört çağı ile
- 24 Kırk biñ ‘Arab güzeli elli ‘Acem perisi
Altmış Rūm dilberi sükkerī dudağı ile
- 25 Sāz-ı ıanbūr hoş-āvāz çifte çifte çalunsun
Dem idelim ‘ömrümüz geçmesün firāğı ile
- 26 Biz sürelüm demleri ‘ālemde ser sağlıgilen
Şun ser-encām çü sīnem getireler şalça ile
- 27 Cümle kelām hep fāni vefāsı yok cümleniñ
Ey Kayğusuz fānīsın aldanma lāğı ile

115

[müfteiün fā‘ilün müfteilün fā‘ilün]

- Kelām-ı Rūhī
- 1 Yār yüzini görelı çağırırım dost dost
Vuşlatına ireli çağırırım dost dost
- 2 ‘Aşık-ı dīvāneyüm hecr ile bigāneyüm
Şevk ile mestāneyüm çağırırım dost dost
- 3 Hıān-ı sebağ olmuşum mihr-i şafağ olmuşum
Hağ’la Hağ olmuşum çağırırım dost dost
- 4 Cennet-i rıdvān benüm hūriyle ğilmān benüm
Mālik ü der-bān menüm çağırırım dost dost
- 5 Cümle şām olmuşum mest-i müdām olmuşum
Mīr-i kelām olmuşum çağırırım dost dost
- 6 Āyet-i ‘uzamā menüm māni‘-i fetvā menüm
Bülbül-i şeydā menüm çağırırım dost dost

- 7 Haste-i bi-çāreyim ʿāciz ü āvāreyim
Dağı nevvār-āreyim çağırırım dost dost
- 8 Āteşine yanmışım kanlara boyanmışım
Kendüne dayanmışım çağırırım dost dost
- 9 Derde biçāre benim ʿaşka giriftār benim
Hasetle zār benim çağırırım dost dost
- 10 Nīl ü Fırāt olmuşum kand ü nebāt olmuşum
Āb-ı hayāt olmuşum çağırırım dost dost
- 11 Dem-be-dem āh eyledüm derdin ile söylerüm
Ġayr-i sözi neylerüm çağırırım dost dost
- 12 Dolu edā bilmezüm mīr ü gedā bilmezüm
Ġayrı nidā bilmezüm çağırırım dost dost
- 13 Hākka ʿinād itmezem egri yola gitmezem
Ġayrı söz itmezem çağırırım dost dost
- 14 Şehd ü şifādur sözüm ʿayn-i vefādur özüm
Ġayrı görmez gözüm çağırırım dost dost
- 15 Yārim ile yār benim zūlfine ber-dār benim
Lüʿlü-i şehvār benim çağırırım dost dost
- 16 Dürriyle gevher benim misk ile ʿanber benim
Haydara kanber benim yağmurum dost dost
- 17 Şöhret ü ʿār istemem kesb ile kār istemem
Ġayrı nigār istemem çağırırım dost dost
- 18 ʿAşk ile leyl ü nehār eyledüm efgān-ı zār
İstemem gayri yār çağırırım dost dost
- 19 Āb-ı zülāl olmuşum ʿayn-ı vişāl olmuşum
Derdiyle kāl olmuşum çağırırım dost dost

- 20 Gözlere nūr olmuşum albe sürūr olmuşum
‘Āleme şūr olmuşum ağırırım dost dost
- 21 Şev ile şub u mesā söylediim yā Rabbenā
İstemem andan sivā ağırırım dost dost
- 22 Aldum o dostdan aber gözlemezüm sīm ü zer
Şıd ile şām-ı seer ağırırım dost dost
- 23 Rūī beni-ādemüm mihr ü mehe ‘ālemüm
Dostum ile hem-demüm ağırırım dost dost

116

[mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün]

- 1 urşid-i Muammed felekeş māh ‘Alī’dür
Herkes olamaz sırrına ađāh ‘Alī’dür
- 2 Sabīt-adem ikrārına ol pīr-i arīat
Sehv eyleme kim aa gider rāh-ı ‘Alī’dür
- 3 Abdāl bulayım dersen eger Nūh-ı necātı
Sür eigine yüzini dergāh-ı ‘Alī’dür
- 4 Yok cümle alāyıkda anuñ sırrına marem
Cumhūrı erenler seri hem şāh ‘Alī’dür
- 5 Ey sırr-ı udā server-i dāmād-ı Muammed
Vallāhi Basarī ‘Alī billāhi ‘Alī’dür

Basārī Baba

116 93a

93b boş

94a nesir

94b

95a boş

Ḥazret-i risālet-penāh efendimiz dünyādan serāy-ı āhirete intikāl buyurupdur yirine dōrt ḥalīfe bıraḳdı evvel Ebu Bekir Raḳiya'llāhu 'anh iki sene dōrt ay idi 'ōmūrleri altmış üç sene oldu vefāt itmişdir 'Ömer İbni'l-Ḥattāb Raḳiyallāhu 'anh ḥilāfete geçdi on yıl altı ay ḥilāfet eyledi 'ōmūrleri altmış sene oldu Ḥazret-i "Osmān İbn-i Haffān Raḳiya'llāhu 'anh ḥilāfete on bir sene on ay ḥilāfet eyledi 'ōmūrleri seksen altı sene oldu andan sonra 'emīrū'l-mü'minīn 'Ali İbni Ebi Ṭālib Raḳiya'llāhu 'anh Ḥazretleri ḥilāfete geçdi dōrt sene tokuz ay tamāmında şehīd etdiler 'ōmūrleri altmış yıl oldu andan sonra İmām Ḥasan Raḳiya'llāhu 'anh ḥilāfete geçdi tokuz ay on bir gün ḥalīfe oldu 'ōmūrleri kırk sene oldu raḫmeten "vāsīaten" andan sonra İmām Ḥuseyin Raḳiya'llāhu 'anh ḥazretleri geçdi dōrt sene ḥilāfet eyledi 'ōmūrleri elli bir sene oldu raḫmeten "vāsīaten" bunların zamanından sonra Mu'aviye ḥalīfe oldu hicret-i nebeviyenīn kırkıncısında dır Hicret-i nebeviyyeniñ elli ikinci senesi Ebā Eyyüb Enṣārī Raḳiya'llāhu 'anh elli biñ leşger ile gemi ile gelip şehir-i Ḳonstantiniyye'ye dāhīl oldu anda şehīd oldu raḫmeten "vāsīaten"

Ḥazret-i İmām Ḥasan 'Askerī on birinci imāmdır merḳad-i (?)
Şerīfi Medīne de vāki' olup ve ol ḫazretiñ Muḫammed Mehdīden
Ġayrı oĝlı yoĝidi bu vallāhü' a'lem a'lem Muḫammed Mehdī on ikinci imāmdır
Mezheb-i İmāmīyeye muḫtezāsınca silsile-i imāmet anda oldu

117

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

- 1 Felek çarḫ-ı murād üzre döner ammā neden sonra
Güle zār eyleyen bülbül ḳonar ammā neden sonra

118

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

- 1 Rızḳ-ı taḳsīm idicek ādeme Ḥallāḳ-ı ezel
Düşdi ĝam pāyuma lā yūs'el ü ammā yef'al

117 95b

118 95b

118 vezin bozuk

119

[?]

- 1 Şā'at çaldığı vakt şanar her-gāh
Geçdi 'ömür pek diyü bu seni eyler āgāh

120

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

- 1 Bunu altun (?) (hāl) ile yazsun yazan
'Āķibet kendi düşer [miş] el için kuyu kazan

121

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

- 1 Ne kadar pehlüvān olsañ kapar bir gün kuşagından
Ecel kassābınuñ kimse halās olmaz bıçağından

122

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

- Ġazel-i Şādıķī
- 1 Meded bu fāni 'ālemde betālet kalmamış eyvāh
Cihān hālķı düşüp hāle zarāfet kalmamış eyvāh
 - 2 Kāmu zālimleriñ zulmü cihān bāğın virān etdi
Anı ma'mūr iden şāha delālet kalmamış eyvāh
 - 3 Çıkıp geşt ü güzār etdim cihānı ser-te-ser ammā
Arādum ki bir yerde hiç rāhat kalmamış eyvāh
 - 4 Gerek ricāl gerek nisvān nāmūsı 'ārı terk etdi

119 95b

120 95b

121 95b

122 96a

Büyük küçük bilinmez hiç itâ'at kalmamış eyvâh

- 5 Aradım kendime ey Şâdık muhibb-i dost [u] yarânı
Meger kalkmış kamu halkdan maḥabbet kalmamış eyvah

123

[6+5= 11'li hece vezni]

I

- 1 Fitne devri oldu bu âḥir zamân
2 Harâbe cihânda râḥat mı kaldı
3 Bu devr-i felekden ḥâlimiz yaman
4 Çekmedük belâ-yı miḥnet mi kaldı

II

- 1 'Ālemün 'ilmini itmeyüp vefâ
2 Şeri'ati kayd bil andadur cefâ
3 Ümmetî der ol 'aceb Muştafâ
4 Şer'-i şerîfe ragbet mi kaldı

III

- 1 Kavl-i za'âf ile yazıldı fetvâ
2 Kağıların ḥükmi oldu bî-revâ
3 Riyâ ile 'amel eyleyüp taḫvâ
4 Hiçbir 'amellerde sıhhat mi kaldı

IV

- 1 'Ulemâ 'ilm ile 'amel etmezler
2 Anların itdigün ḥâsim itmezler
3 Me'âl-i Qur'ânı ṭođrı tutmazlar
4 Maḫbül-i Ḥaḫ olan ṭâ'at mi kaldı

V

- 1 Dîn-i Muḥammede kalmadı delîl
2 Şâḥib-dîn olanlar arada zelîl
3 Şuleḥâ ümmet-i maḫzûn melîl
4 'Acabâ anlara ḥürmet mi kaldı

124

[fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

Nice çok olsa dükenür 'ömr bes
Ne ki geñ-i 'öm[ü]rñ çoğına idesin heves

125

[fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün]

Zādeler hāke düşüp fūrū-māyeler (?) itdi zuhūr
Kütāhiya filcanı çıkdı yirine ey fāfūr

126

[mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

Şafāsı gitdi dünyānuñ cefā ile elem qaldı
Tükendi ehl-i merḥamet ne bir şāhib-kerem qaldı

127

[fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün]

Fuqarā qalbine her kim toquna
Toquna sīnesi Allāh oquna

128

[fe'īlātün fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün]

Ehl-i dille söyleş gelür mi cāhile söz mi yiter
Ma'rifet kimden umarsuñ çalıda gül mi biter

124 97b

125 97b

125 a vezin bozuk

126 97b

127 97b

128 97b

129 97b

128 vezin bozuk

129

[mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün]

‘Aceb hāl-i ‘aceb hük-m-i (?) nazār kı̄l ehli dünyāya
Fakīre ‘itibār olmaz iderler ‘izzeti baya

130

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Niceler sarāy yapıdı oturmadı
Niceler tohum ekdi götürmedi
Zulmile yapılmış idi binālar
Ol ulu şehri yapan oturmadı

131

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ol per-i kahrına kim ol zulm ile bünyād ola
Ger Süleymān tahtı ile anı dağı yil ala

132

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Pādşāhlar çün ide cevr [ü] sitem
İnmeye gökden yire bārān nem

133

129 97b

130 98a

131 98a

132 98a

133 98a

130 şehri: metinde lā-cerem

98a başında tarihi bilgi

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Ey Hülūṣī kıl tazarrūyla niyāz
Dā'imā yād-gār olsun bunda (...)

134

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Hey neler kōndi bu dūnyenūñ kaşrina
Hey neler geldi zamānuñ 'aşrina

135

[mef'ülü mefā'ilün fe'ülün]

Hey kimselere yaramamışdur
Bir katre sucağızdan noḡsan eycān¹³⁵

136

[fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün]

Kim işidür vaşfını ḡayrān ḡalür
Fikr-i tārik anda ser-gerdān ḡalür

137

[fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün]

Dūnyānuñ cevri cefāsi çoḡdur
Kimseye miḡr-i vefāsi yoḡdur

134 98b

135 98b

136 98b

135 vezin gereḡi öyle okunmuştur

136 kim işidir: metinde kim işidir ki

137 98b

138

[fe‘ilatün fe‘ilätün fe‘ilün]

Bes aña ‘âkı̇l olanlar uymaya

degil hiç aña apan maye

139

[f‘ilätün f‘ilätün f‘ilün]

ün az gkden ine gz bağlanur

Ey nice cn u gnller ağlanur

140

[f‘ilätün f‘ilätün f‘ilün]

Nazm-ı flın eden (?) bir nişndır yd-gr

Kimseye ün bk almaz rzgr

141

[f‘ilätün f‘ilätün f‘ilün]

ar-ı zr hiç kimesne bilmedi

Kimseler bu derde dermn bulmadı

138 98b

139 98b

140 98b

140 ‘‘Nazm-ı flın’’: Metinde ‘‘nazm-ı flın bir nişndır yd-gar

99a bazı sadrazamların lm tarihi

141 98b

ŞİİR MECMUASI'NIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Mecmualar üzerine –nazire mecmuaları hariç tutulursa- bugüne kadar yeterince çalışma yapılmadığı söylenilebilir. Pek çok çalışmada şiir mecmualarından yararlanıldığı doğrudur ama bunlar kısmî ve bir amaca yönelik çalışmalardır. MESTAP ferdî yahut bir üniversiteye münhasır olmayıp ülke çapında, bütün alan çalışanları (en azından bir kısmı gönüllü) tarafından el birliğiyle gerçekleştirilecek müşterek bir projedir. (Köksal, 2012, s. 421).

“Mestap; Prof. Dr. M. Fatih Köksal’ın teklifi ve örnek çalışmasıyla başlattığı, çeşitli üniversitelerde görevli konuya ilgi duyan öğretim elemanlarının gönüllü olarak desteklediği bir projedir. ‘Projenin hedefi, öncelikli olarak şiir mecmuaları, nihaî olarak da edebiyatla ilgili –cönkler de dâhil olmak üzere- bütün mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasıdır. (Köksal, 2012, s. 422). Projenin hayata geçirilebilmesi maksadıyla Prof. Dr. Köksal’ın önderliğinde -Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının da destekleriyle- Ankara da 30 Haziran 2012’de Osmanlı Şiirinin Hazinesi: Mecmualar ve Cönkler konulu bir çalıştay düzenlendi Türkiye genelinde mecmua ve cönkler hakkında çalışan/çalışmakta olan 39 bilim insanının katıldığı çalıştayda; konunun önemi, mahiyeti ve projenin özellikle Türk edebiyatı/şiir tarihi araştırmalarına sağlayacağı katkı üzerinde duruldu, üniversitelerde yapılacak lisanüstü çalışmalar ve sair bilimsel yayınlarla desteklenmesi kararına varıldı. Çalıştaydan sonra ise üniversitelerde yapılan/ yapılmakta olan çalışmaların araştırmacıların hizmetine sunulabilmesi için bir veritabanı oluşturuldu.” (Tunç ve Sevgi, 2012).

Yp. Nu.	Mahlas	Matla ^c beyti bendi	Makta/Mahlas Beyti/ bendi	N. şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
5a		Zāhidā gel ta'mı kılma bu 'aşkıñ esrārını Anlamaz şol bi-haberler 'aşkıñ efkārını	Gerçi 'ālem içre çokdur fikr-i noksān şaymaya Farq edebilmez fenānıñ şırrını eṭvārını	Gazel/6		---/---/---/---	
6a		Kimseye bākī degildir mülk ü devlet sım [ü] zer Bir ḥarāb olmuş gönülü ta'mir itmekdür hüner		Matla		---/---/---/---	
6a	Nesibā	Ser-mest-i mey-i 'aşkuz peymāneye 'aşk olsun Ḥayrān-ı cemāliz biz cānāneye 'aşk olsun	Mest itdi Nesibāyı bu mışra'ı bir merdüñ Her sāza kulak tutdum alayına 'aşk olsun	Gazel/6		--/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
6b	Şîrî	Cihān var olmadan geldim Ādem'den Var etdi bu mülki çünki o demde Ḥaḳ ile birlikde yektaş idim men Yazdım taşvîrini nakḳāş idim men	Ḥamdü'lillah Şîrî mehdi didiler Bir kimse bu remzi fehmi itmediler Geldim gitdim hîç bilmediler Her gelen maḥlûka ḳardeş idim men	Koşma/16		6+5= 11'li hece	
7b	Resmî	Tā ezel zātında 'irfān olmayanlar gelmesin Bu ṭarîḳ-i Ḥaḳḳ'a ḳurbān olmayanlar gelmesin	Ḥāl-i dilden āşinā var ise gelsin merḥabā Resmiyā mümtāz-ı aḳrān olmayanlar gelmesin	Gazel/5		---/---/---/---	
7b	Resmî	Çāresiz ḳaldım yine bî-çāre gönülüm n'eylesin Düşdi sevdāya dil-i āvāre gönülüm n'eylesin	Resmiyā dār-ı ene'l ḥaḳ 'aşığıñ mi'rācıdır Düşdi esrārınabu dil-dāre gönülüm n'eylesin	Gazel/5		---/---/---/---	
8a	Resmî	Kime kim yüz ṭuṭarsa luṭf-ı Ḥaḳ zāhid 'azāb olmaz Anıñ gönlü ḥaḳıḳat şem'idir zulmet hicāb olmaz	Celāliyle cemāli bir durur Resmî ḥaḳıḳatde Bular tevḥim içindir yāre yārinden 'iḳāb olmaz	Gazel/7		---/---/---/---	
8b	Ruhî	Şāḳiyā mey şun [bize] yār-i Ḥudā'nun 'aşkına Sürelüm bir dem Muḥammed Muşṭafānuñ 'aşkına İdelüm 'işret 'Aliyyü'l-Murṭazānuñ 'aşkıña Nüş idelüm şāh Ḥasan ḥulḳü'r-Rıza'nuñ 'aşkına Cüş idelüm şāh Ḥüseyn-i Kerbelā'nuñ 'aşkına	Rūḥiyā her nesnenüñ aşlı bizüz sitte cihāt Tā ezelden hem biz olduḳ cümle-i zerrāta zāt Ol ḥabîbüñ mu'ciziyle ḳılmışuz şekkākî māt A'zam-ı esmā bizüz bizden görünür nūr -ı zāt Cānımız olsun fedā āl-i 'abānuñ 'aşkına	Muhammes/ 12		---/---/---/---	Divānında bulunmamıştır
10a	Yûnûs	'Aşḳ imāmdur bize gönül cemā't	Yûnus şöyle esirdür ol ḳapuda	Gazel/8		6+5 = 11'li hece	

		Çıblemüz dost yüzüdür her dem şalât	Diler ki olmaya ebedî âzât				
10b	Seyfî	Dişlerin <i>ve't-tîni ve'z-zeytûn</i> dur senün Dedigi <i>ve't-tûri sinîn-i</i> Hakk'a şânuundur senün	Mazhar-ı âyât-ı Hakk oldu vücûdî Seyfiniñ Şûfî niçün secde itmez ola şeytânunñ senin	Gazel/9		---/---/---/---	
11a	Kaygusuz Sultân	Bize ağıyar olana Hakk yâr olsun A'lâ o kişi ber-hudâr olsun	Çaygusuz Abdâl'a her kim sögerse Nasıbî Hakk'dan anuñ didâr olsun	Gazel/7		---/---/---	
11a	Resmî	Câm-ı 'aşka teşne-dil 'atşân olañ gelsin beri Bezm-i aqdemden içüp mestân olan gelsin beri	Bağr-i bi-pâyâna gavvâş olmayanlar gelmesin Resmiyâ şâhib-nazar-ı 'irfân olan gelsin beri	Gazel/5		---/---/---/---	
11b	Nesîmî	Gözün aç gör kim ey fâlib 'Alî'dür baña [hep] server Muhammed 'aşk-ı deryâdur 'Alî'dür kıymeti gevher	Nesîminün dil-i cânı 'Alidür sırr-ı peymânı 'Alî vâlâ 'Alî vâlî 'Alidür server-i şaf-der	Gazel/11		---/---/---/---	
12a	Kul Nesîmî	Mü'minün kalbünde rûhî cism ile cândur 'Alî Kâ'inâtullah durur kim vech-i yeksândur 'Alî	Ey Nesîmî sen bu medhi şubh u şâm medh eyle gel Şöyle kim 'âlemde meşhûr dîn-i imândur 'Alî	Gazel/5		---/---/---/---	
12b	Resmî	Benim şâhim benim cânım 'Alî'dir Gözüm ziyâsı imânım 'Alî'dir	Ne gam yer Resmî huffâş olsa münkir Bugün meydânda sübhânım 'Alî'dir	Gazel/10		---/---/---	
13a	Nesîmî	Ey <i>ellezî yüvesvis</i> tâ'atlaruñ hebâdur Egri yolun delâlet çürük sözüñ hañâdur	Deccâl tâ'nesinden hafv eylemez Nesîmî Niçünki Rûh-ı kudse 'avn i mu'îñ Hudâdur	Gazel/22		---/---/---/---	
14b	Resmî	Çün bize 'arz-ı cemâl etdi bugün perverd-gâr Vech-i âdemde şifâtın kıldık işbât âşkâr Gördük anı nakş olunmuş oçuduk ism-i kibâr <i>Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Zül-fekâr</i>	Resmiyâ şâh-ı velâyet medhîni yâd eylediñ Dil-i bimâr gamda iken anı âzâd eylediñ Nâm-ı şâh ile bugün sen bizi âbâd eylediñ <i>Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Zül-fekâr</i>	Murabba/15		---/---/---/---	
16b	Halîf	Cemâlün vaşfuñ ey dil-ber egerçi tende cân söyler Leb'ün esrârını 'aşkuñ ve lâkin râyegân söyler Ki nuţkuñ emr-i Hakk'dur <i>men'aref</i> sırrın 'ayân söyler Eyâ sen şanma kim senden bu güftârî dehân söyler Veyâ terkîb olan 'unşur yahûd lâhm-i zebân söyler	Gönül gözünü gafletden açan 'âşıklar ey Nakşî Olardur haqq-ı bâtıldan seçen 'âşıklar ey Nakşî Halîli gibi varından geçen 'âşıklar ey Nakşî Seğâhüm Rabbühüm hamrın içen 'âşıklar ey Nakşî İrer ma'sûkda anlar mekândan lâ-mekân söyler	Tahmis/7		---/---/---/---	
17b	Kul Nesîmî	Yâr beni katl eylese katlüm helâldür kimene Ben bilürem ne çekerem âh u zârüm kimene	Nesîminün sözüne çün kim hañâdur didiler Benüm ancak şol kadardur ıstılâhum kimene	Gazel/5		---/---/---/---	
17b	Hüsâmî	Şâh-ı iklim-i Hudâ'sın yâ 'Aliyye'l Murtażâ Tâcdâr-ı evliyâsın yâ 'Aliyye'l Murtażâ	Zâhir ü bâtın Hüsâmî luţfuñ eyler ümîd Râh-ı Hakk'a reh-nümâsın yâ 'Aliyye'l Murtażâ	Gazel/7		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
17b	Eşrefoğlu Rumî	Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir	Gör bu Eşrefoğlu Rûmî hicr-i 'aşk neyledi Cân u başı terk idüp cânında [kim] cân gizlidir	Gazel/5		---/---/---/---	

		Gel qarış bir çatreye kim anda ‘ummân gizlidür					
18a	Şemsî	Vâsıl olmaz kimse Haqq’a cümleden dür olmadan Genc açılmaz şol gönülde pāk bir nūr olmadan	Bir ‘aceb sevdāya düşmiş durişür Şemsî müdām Haqq’a maqbül olmaq ister halka menfür olmadan	Gazel/6		---/---/---/---	
18a	G. Mustafa Alî	‘İnāyet her kime yüz tuṭsa ‘iṣyāmı niḳāb olmaz Güneş doğdukda zirā perde-i zūlmet hicāb olmaz		Matla		---/---/---/---	Şiir mecmuada eksik
18a	Talibî	Çeşm-i inşāf kadar kāmile mizān olmaz Kişi noḳşānını bilmek kadar ‘irfān olmaz		Matla		---/---/---/---	Şiir mecmuada eksik
18b	Ruhî	Bi-‘amel ‘ilmle ‘ālim geçinen cāhildür Kim ki haṭṭ-ı ruḥ-ı hūbānı oḳur kāmildür	Ma‘rifet olmayıcaḳ bir kişiden ey Rūhî Cāhilūn başı göge irse gene cāhildür	Gazel/8		---/---/---/---	Divânında bulunamamıştır
18b	Seyfî	Bi-hamdi’llah ki İslāma delilüm Muṣṭafā geldi Emirüm reh-berüm şāhum ‘Aliyye’l Murtażā geldi	Sözün Seyfi ilāhidür cevābın nuṭḳ-ı şāhidür Haḳıḳat burcı māhidür bu yolabi-riyā geldi	Gazel/11		---/---/---/---	
19a	Virānî	Bi-hamdi’llah senā-güyam elümde defterüm vardır Dilümde lâ-ilāhe illā ‘Alî ekberüm vardır	Virāniyem bilün cānum fedādür āl-i evlāda Münāfıḳ boynun urmaḡa elümde ḡançerüm vardır	Gazel/9		---/---/---/---	
19a	Nakşî	Eyā sen şanma kim senden bu Güftār [i] deḡān söyler Veyā terkib olan ‘unşur yaḡūd laḡm-ı zebān söyler	SeḳāhümRabbühüm hamrın iḳen ‘aşıḳlar ey Nakşî İrer maḳşūdına anlar mekân-ı lâ-mekân söyler	Gazel/4		---/---/---/---	
19b	Nurî	Ey gönül dillerdesin efsāne oldun bilmedün Baş açıḳ baḡruñ ‘aceb dīvāne olduñ bilmedün	Nūriyā irmez isen yārūñ vişāli sırrına Ṭotalım ‘ilm ile sen bir dāne olduñ bilmedün	Gazel/5		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
20a	Matlabî	Genc-i ‘aşḳı ister isen dil-i virānda ara Hızr-veş āb-ı ḡayātı zūlmet-i tende ara	Ṭālib-i Mevlā olup her kişiden himmet dile Ġāfil olma Maṭlabî var sırrı Qur‘ānda ara	Gazel/6		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
20b	Resmî	Çün ādem mazharı Rahmān’a düşdi Şafiyu’llāh olup iḡsāna düşdi	Şaḳıñ durma oturma şol kişiyle K’anıñ işi güci yalana düşdi	Kaside/95	Methiye	---/---/---	
23a	Mevlānâ	Müselmānān menüm rind ü ḡarābāt Yirüm mey-ḡānededür işüm melāmet	Eyā Moñla Celāleddin ne pirdür Aduñ zāhid özüñ rind-i ḡarābāt	Gazel/8		---/---/---	
23a		Daḡı bir ḡonca-yı nev-reste iken Açılup gül gibi ol verd-i cemil	Didiler ehl-i maḡabbet tāriḡ Baḡḡıl Āl-i resul oldı ḡalil	Kit’a/5		---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
23b	Enverî	Ḥudādür görinen her görinende Gören de gösteren de hem gören de	Elif-i nūn-ı vāvuñ remzidür yā Bu rānuñ māverāsı sende bende	Gazel/9		---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
24a	Nesimî	‘Aşḳ birdür ezēliden sevgili dil-dār bir İkilik şıḡmaz arada yār birdür yār bir	Gör Nesiminün penāhı şāh-ı merdān ‘Alî On sekiz biñ ‘āleme ḡükmeyleyen ser-dār bir	Gazel/10		---/---/---/---	Divânında bulunamamıştır

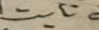
24b	Ruhî	Göñül mâh-ı muharremdür kâni feryâd u efgânun Niçün virmez cihânı seyle eşk-i çeşm-i giryânun	Yeter kân ağla Rûhî Kerbelâyâ garğ-ı hûn itdün Gider seyle mezârı korkarın şâh-ı şehidânun	Gazel/8		.../.../.../.../...	
24b	Ruhî	Çâk kıl sineñi kim mâh-ı muharremdür bu Ey göñül âh u fiğân it [kim] dem-i mâtemdür bu	Bendegânun ki siyehlerle siyeh-püş eyle Rûhiyâ sür degildir dem-i mâtemdür bu	Gazel/5		.../.../.../.../...	
24b	Ruhî	Şaınman bizi kim şîre-i engürla mestüz Biz ehl-i hârabâtdanz mest-i elestüz	Biz mest-i mey mey-gede-i ‘âlem-i cânuz Ser-halka-i cem‘iyyet-i peymâne keşânuz	Gazel/8		.../.../.../.../...	
25a	Kul Nesîmî	Bir belâ-keş ‘âşıkam ey yâr senden dönmezem Hâncer ile yüregimi yar senden dönmezem	Şol raqibün tã’nesün her günde biñ nüş eylerem Ben Nesîmî ey perî zinhâr senden dönmezem	Gazel/5		.../.../.../.../...	
25b	Kul Nesîmî	Çünki bildün mü’minün kâlbende Beytu’llâh var Niçün ta’zîm itmedün ol evde kim Allâh var	Zâhidün dilinde ger var ise zikru’llâh ‘Âşık-ı şâdıkların kâlbende illâ’llâh var	Gazel/13		.../.../.../.../...	
26a	Nakşî	Hîtab-ı ‘alleme’-eşmâ rumüz-ı sırr-ı insândur Kitâb-ı nokta-i evvel hâkîkat ehl-i ‘irfândur	Binâ-yı dest-i kudretdür yıkılmaz bilmüş ol Nakşî Libâsın tazeler anlar ‘âkıllar bunda hayrândur	Gazel/6		.../.../.../.../...	
26b	Şeyh Sâfî	Ey nür-ı çeşm-i Ahmed-i Muhtâr yâ Hüseyin V‘ey yâd-gâr-ı Haydar-ı kerrâr yâ Hüseyin	Olsun saña vü âline rûhü’l emîn müdâm Kerrübilerle medh ü şenâ-ğân yâ Hüseyin	Kaside/31	Mers.	.../.../.../.../...	
27b	Şîrî	Baş açık yalın ayak ‘uryâne gelmişlerdeniz Hâk-i pây abdal olup virâne gelmişlerdeniz	Gerçi kim eksikiyüz n’ola o şâhın hâkîçün Bir gedâyız kim bugün şâhâna gelmişlerdeniz	Gazel/24		.../.../.../.../...	
28b	Virânî	Biz urum abdâliyuz sulţânımızdur Muştafa Terk-i tecrîdüz bugün sübhânımızdur Murtażâ	Ey Virânî cümle ma’nâ nokţadur zât-ı kâdim Ol durur şâm u seher seyrânımızdur Murtażâ	Gazel/15		.../.../.../.../...	
29b	Virânî	Ben muhibb-i hânedânım söylerüm medh-i ‘Alî Çün gulâmiyem hâkîkat virmişüm cân u dili Bî’at it âl-i ‘abâya vir irâdet de belî Vird idüp söyle dilinde lâ-fetâ illâ ‘Alî	Bu Virânî abdâl faqîr-i derd-mendün yâ ilâh Cürminün bahırına garğ olmuş meded ey mülk-i şâh Ger dilerseñ ‘âlem içre bir münevver toğrı râh Vird idüp söyle dilinde lâ-fetâ illâ ‘Alî	Murabba/9		.../.../.../.../...	
30b	Azbî	Cân-ı dilden ben muhibb-i hânedân-ı ‘aliyim Hem erenler çâkeriniñ hâk-i pâyı mâliyım Hem dağı sulţân-ı ‘âlem Muştafa hayâliyım Cümleden geçdim velî ancak ‘Alî meyyâliyım ‘Âşıkım ser-bürehe Şâh Hüseyin abdâliyım	Baňa pirimden gelir zemzem değil gönlüm melûl Zâhid-î hod-bin görkim her edası biñ füzûl ‘Azbi pirinden havâlet istedi aldı uşûl Sen baňa dersin Kızılbaş ben dirim şiddik-ı Resûl ‘Âşıkım ser-bürehe Şâh Hüseyin abdâliyım	Tahmis/5		.../.../.../.../...	
31a	Hatayî	Bendeyüm ben cân-ı dilden pâdişahımızdur ‘Alî Gözlerüm nür-ı cihânda bedr-i mâhumdur ‘Alî Yoluna cânım fedâdur toğrı râhumdur ‘Alî Kıblegâhumdur Muhammed secdegâhumdur	Ey Hatayî gâfil olma iş bu dünyâ fânîdir Her ne kim geldi vücûdâ ‘âlemün mihmânıdır Bu kelâmı vird idinmek ‘ârifün erkânıdır Kıblegâhumdur Muhammed secdegâhumdur ‘Alî	Murabba/7		.../.../.../.../...	

31b	Nesîmî	Men ol maḥbûb-ı dil-ḥ'âhuñ lebin 'ayn-ı şifâ gördüm Saçuñ <i>Ve'l-leyl izâ yağşâ</i> yüzün <i>Şemsi Duḥâ</i> gördüm	Nesîmî bende-i Kamber olupdur çâker-i Ḥaydar Kamudan kemterin kemter anı ḥâk-i pâ gördüm	Gazel/18		---/---/---/---	Divânında bulunamamıştır
32b	Nesîmî	Yâ 'Alî yâ şâh-ı sulṭân-ı velî Dimişüz 'aşkuñ belâsına belî Yüz sürüp dergâhına açduḡ eli Yâ 'Alî Allâh Allâh yâ 'Alî	Yâ 'Alî bu ḥasta dil bî-çâre ten Bu Nesîmî Seyyid Âlî Ḥasan Bî-ḡarâr itmüş anı ḥubbü'l-vaṭan Yâ 'Alî Allâh Allâh yâ 'Alî ya Alî	Murabba/16		---/---/---	Divânında bulunamamıştır
33b	Kanberî	Ey şâh-ı mülk-ü velâyet ve'y Ḥaḡ'ıñ ḡudret eli Âsitân-ı 'izzetine yüz sürüp dedüñ belî Ravza mîdur eşigüñ yâ baḡ -ı rıdvânuñ güli Medḥin oḡur cân u dilden her seḡer cân bülbüli Es-selâm ey ḥâdi-i râh-ı Ḥudâ nesl-i 'Alî Es-selâm ey ḡuṭb-ı 'âlem Ḥacı Bektâş Velî	Şâh Taḡî vü bâ Naḡî nûr-u Ḥudânuñ ḡaḡḡıçün 'Askerî vü Meḡdî-i şâḡib-zamânuñ ḡaḡḡıçün Sûre-yi Tâha vü Yasîn <i>hel etâ</i> 'nuñ ḡaḡḡıçün Raḡmet eyle Kanberî'ye ḡânedânuñ ḡaḡḡıçün Es-selâm ey ḥâdi-yi râh-ı Ḥudâ nesl-i 'Alî Es-selâm ey ḡuṭb-ı 'âlem Ḥacı Bektâş Velî	Müseddes/7		---/---/---/---	
34a	Vahdetî	Baş çekip burc-ı felekden yine rûz-ı ezeli Ṭoḡdı ḡurşid-i kemâl-i ezeli lem yezeli	Mazḡar-ı nûr-ı nebî maḡzen-i esrâr-ı 'Alî Pîr-i erkân-ı ṭarîḡat Ḥacı Bektâş Velî	Tercî-i Bent/7		---/---/---/---	
35b	Resmî	Râh-ı Ḥaḡ'da pîşvâ-yı sulṭânımız Seyyid 'Alî Hem delil-i ma'nâ-yı Ḳur'ânımız Seyyid 'Alî Lem'a-ı nûr-ı hidâyet ânımız Seyyid 'Alî Rûz-ı maḡşer hem şefâ'at kânımız Seyyid 'Alî Ahdimiz peymânımız iḡrârımız Seyyid 'Alî Zâtımızda şu'le-i imânımız Seyyid 'Alî	Hem Taḡî vü bâ-Naḡî şâh 'Askerî 'ışmet serâ Meḡdî-i şâḡib-zamandır nûr-ı çeşm-i evliyâ Her ki tapşırđı özüñ irşâdına virir Rızâ Oldı Resmî pâk-dâmen mazḡar-ı luṭf u Ḥudâ 'Ahdimiz peymânımız iḡrârımız Seyyid 'Alî Zâtımızda şu'le-i imânımız Seyyid 'Alî	Müseddes/7		---/---/---/---	
36b	Nesîmî	Yâ veliyya'llâh dü 'âlem buldı senüñle şeref Mazḡar-ı sırr-ı Ḥudâsın sen emîr-i <i>lev-keşef</i>	Es-selâm ey mazḡar-ı levlâke sırr-ı <i>men 'aref</i> Es-selâm ey dürr-i baḡr-ı <i>hel etâ</i> şâh-ı Necef	Tercî-i Bent/5		---/---/---/---	Divânında bulunamamıştır
38a	Nesîmî	Yâ veliyu'llâh ki sensin mu'ciz-i her mümkinât Olmasan olmazdı mevcûdât-ı 'âlem kâ'inât Lem'a-ı nûr-ı şifâtuñla vücûd-ı şeş cihât Şâbit-i zâtuñla bulmuşdur ḡamu eşyâ şifât Es-selâm ey mazḡar-ı envâr-ı ḡayb-ı mu'cizât Es-selâm ey nûr-ı 'ayn-ı mazḡar-ı zât-ı şifât	Ey Nesîmî taḡt-ı dilde pâdişâhdur Murtażâ Nuṭḡ-ı Ḥaḡdan innemâ vü <i>ḡul keḡâdur</i> Murtażâ Şîr-i Ḥaḡdur <i>lâ-fetâ</i> ve <i>hel etâ</i> dur Murtażâ Zâhir ü bâtında zât-ı kibriyâdur Murtażâ Es-selâm ey mazḡar-ı envâr-ı ḡayb-ı mu'cizât Es-selâm ey nûr-ı 'ayn-ı mazḡar-ı zât-ı şifât	Müseddes/10		---/---/---/---	Divânında bulunamamıştır
39b	Enverî	Nûr-ı 'aynuñ 'ayn-ı 'izzet yâ 'Alî senden meded 'Ayn-ı zâtuñ dîn-i devlet yâ 'Alî senden meded	Nûn vâv râ elifden yâ da ider yâ kerim Vaḡtidür ḡöster kerâmet yâ 'Alî senden meded	Gazel/17		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
40b	Kul Nesîmî	'Aşḡ elünden yandı cânım yâ 'Alî senden meded	Bu Nesîmî dil-şikeste senden umar çün necât Cür'a-i vaḡdet meyinden yâ 'Alî senden meded	Gazel/14		---/---/---/---	

		Bir ğarīb-i bî-nevāyüm yâ ‘Alî senden meded					
41a	Enverî	Sultân-ı serâ-perde-i sübhân ‘Alidür Zâ-dâr-imemâlik -i dem-i fermân ‘Alidür	Nün ile elif vāv ile râyında mu‘ayyen ‘Aydın ile ‘iyân itdigi â‘yân ‘Alidür	Gazel/14		--/./--/./--	Kaynaklarda rastlanmamıştır
41b	Hayretî	Ey reh-nümâ-yı ğayl-i muĥibbân yâ ‘Alî V’ey pişvâ-yı zümre-i merdân yâ ‘Alî	Çek lĥân-ı luĥfını kapuña geldi Ħayretî Muĥtâc aç vâlih ü ğayrân yâ ‘Alî	Kaside/25		--/./--/./--	
42b	Nesîmî	Nür u zât-ı kibriyâsuz yâ Muĥammed yâ ‘Alî Enver-i bedr- i dücâsuz yâ Muĥammed yâ ‘Alî	Ey Nesîmî söyle medĥ-i Muĥtafâ vü Murtażâ Dü cihanda pişvâsuz yâ Muĥammed yâ ‘Alî	Gazel/11		-./-./-./-./-	
43a	Şevkî	Yâ Resu’llallah elif ğaddiün yüzün envâr-ı zât Bâ bilenler ğadrini ğutmaz gönülde müĥkilât	Yâ ile yâd eyledi Şevkî bu ‘aşĥun cür‘asın Nüş iden ‘âĥıqlara her bir sözüm ğand ü nebât	Gazel/15		-./-./-./-./-	
44b	Nesîmî	Yâ yüzün mâhiyyetidir ‘âleme nür-ı necât Lâmelif lâ-raybe illâ vechehu aña cihât	Elif Allahdür kim olmaz nuĥkı zâtından cüdâ Uş kelâm-ı vahy-i muĥlaĥ uş Mesîhî mu‘cizât	Gazel/15		-./-./-./-./-	
45a	Virânî	Cihân varı fenâdur hey imânum Yüzün naĥşı beĥâdur hey imânum	Efendim sevdiğüm ğuluñ Virânî Ħatında bir gedâdur hey imânım	Gazel/21		./-./-./-./-	
46a	Resmî	Ey cemâliñ sūre-î‘ veş-şems ü alnun ve‘d-ĥuhâ Ba-i bismi’llâh zâtın yâ Resül-i Kibriyâ	Dil-şikeste ĥaste vü bî-çâre Resmî nâ-tüvân Raĥmetiñ ümmidiñ eyler rüz-ı maĥşer Rabbenâ	Gazel/24		-./-./-./-./-	
47b	Ferahî	Ħut ey dil gel sa‘âdet râha şer‘i Muĥtafânuñdur Daĥı himmet kerâmet çâr-yâr-ı bâ- şafânuñdur Ziyâde merhamet şefĥat ‘Aliyü’r- Murtażânuñdur Taşarruf şanma dehr içre gedâ vü pâdişâhuñdur Erenlerden ümîdin kesme himmet evliyânuñdur Tevekkül ğıl vişâl-i yâre kim virmek Ħudânuñdur	Ferahî tekkeĝâh-ı Ħacı Bektâşuñdur abdâlî Bugün vech-i vücûdundan geyürdi ğıyl ile ğâlî Erenler ĥaĥĥıçün bir pîr elinden giymişüm şâlî Saña bend eyledüm yazdum bu beyti itme ihmâlî Erenlerden ümîdin kesme himmet evliyânuñdur Tevekkül ğıl vişâl-i yâr için virmek Ħudânuñdur	Müseddes/5		./-./-./-./-./-	
48a	Kadîmî	İlâhî bi-Ħaĥ‘ı ka‘be-i zemzem-i ‘arafât Nidelüm devr-i felekde ğılmadum bir dem ĥasnât Emr-i Bâr ile nidâ ğıldı bize her zerrât Didüm vird ile bu beyt-i cânına necât Bir gül ‘ârız-ı cân-perver-i Aĥmed-i şalavât Bürd-i ĝisūyî ferâĥ baĥş-ı Muĥammed şalavât	Mü‘min ol maĥv-ı vücûd eyleyüben itme cidâl Ħâlîküñ verdüĝine şükr idüben çekme melâl Zevĥ için teşvişe düşme ĥâşıl it ‘ilm ü kemâl Ey Ħadîmî saña raĥm eyleye Ħayy-i müte‘âl Bir gül ‘ârız-ı cân-perver-i Aĥmed-i şalavât Bürd-i ĝisūyî ferâĥ baĥş-ı Muĥammede şalavât	Müseddes/5		./-./-./-./-./-	Kaynaklarda rastlanmamıştır

49a	Sâdıķ Cemâlî	<p>Ĥudâyâ itme ĥâlî dâ'imâ dilden Şekûr ismin Gözümden dūr kıлма pertev-i envâr-ı nûr ismin Enîs it dem-be-dem bu kılbî bî-şabra Şabûr ismin Baña ġayret müyesser eyle yardım kıl Ćafûr ismin Yâ maĥv it levĥ-i 'işyândan bu 'abdi pür-kuşûr ismin Yâĥud Esmâ-i Ĥüsnâdan çıkar yâ Rab Ćafûr ismin</p>	<p>Du'âsuñ müstecâb it Sâdıķuñ şubĥ u mesâ ĥaķķı Resûlûñ Muştafâ ile cemîa'an enbiyâ ĥaķķı Refîķ it âna tevfiķûñ ġürûĥ-ı evliyâ ĥaķķı Tevfiķsiz kabûl it dergehûn olan du'â ĥaķķı Yâ maĥv it levĥ-i 'işyândan bu 'abdi pür-kuşûr ismin Yâĥud Esmâ-i Ĥüsnâdan çıkar yâ Rab ġafûr ismin</p>	Müseddes/5		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
49b	Azbî Baba	<p>Ne şafâdan ger kimim var ne cefâdan ĥazerim Düşmânı dost bilirim ikisini bir sezerim Kimseniñ ĥayrı ile şerine yoķdur nazarım Ĥep kıurı laķlaķadır elde olunca hünerim Ne alandan ĥaberim var ne şatandan ĥaberim Serseri ġüne gelelden beri sersem gezerim</p>	<p>Kah olur 'Azbî gibi derd-i derûnum diyemem Kimseye ĥâl-i dil ü zârım hiç söyleyemem Vâ'izûñ pendini ben dinleyemem belleyemem Yâri idrâķ idemem fark-ı 'adû eyleyemem Ne alandan ĥaberim var ne şatandan ĥaberim Serseri ġüne gelelden beri sersem gezerim</p>	Müseddes/5		---/---/---	
50b	Sualî	<p>Gene naķķâş-[ı] ezel-naķş-ı ruĥuñ sâde ķodı Beni ġözyaş gibi bir ulu deryâda ķodı Yüzüne karşı ġönül murġımı feryâda ķodı Seni cân ġülşenine serv-veş âzâde ķodı Kimini sevdi Ĥudâ kimini sevdâda ķodı Ĥüli ârâyîş idüp bülbülü feryâda ķodı</p>	<p>Ėoreli sen ġül didüm kıan oldu yürek Ėöġe yer yer dikilir âĥ gibi duĥânımla direk Nazar it ĥâl-i Sû'âlîye gel ey kıatı yürek Beni aġlatma didüm didi ol dil-ber ġülererek Kimini sevdi Ĥudâ kimini sevdâda ķodı Ĥüli ârâyîş idüp bülbülü ġavġâda ķodı</p>	Müseddes/5		---/---/---/---	
51b	Na'tî	<p>Ey ġönül zemm-i 'adû-yı bed-likâdan çekme ġam Pâd-şâĥ-ı baĥr ü ber olsañ iderler yine zem Düşmen-i bed-ĥ'âĥ iderse saña cevr ü sitem Kendi vaşfuñ zıkr ider 'âlemde herkes dem-be-dem Dost medĥinden ne işşı zemm-i düşmenden ne ġam Fâriġ ü âzâdeyim birdür yanımda medĥ [ü] zem</p>	<p>Ṭa'n-ı 'adû virdise kıılma infî'âl Ėonmasın mir'at-ı ṭab'a zerrece ġerd ü melâl Yaķdı ey kıalb-i virânıñ [kim] 'adû-yı bed-ĥuşâl Sen hemân ey Na'tî âni ol Cenâb-ı Ĥaķķa şal Dost medĥinden ne işşı zemm-i düşmenden ne ġam Fâriġ ü âzâdeyim birdür yanımda medĥ [ü] zem</p>	Müseddes/5		---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
52a	Fazlî Efendi	<p>Yıķalım kıaşr-ı vücûdı yine bir ad olsun Yaķalım saķf-ı kebûtı külli ber-bâd olsun</p>	<p>Ėülşeni ĥanķahı gibi ulu dergâĥı Ėü-penâĥ eyledinise 'âdil ġörelüm râĥı</p>	Müseddes/7		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır

		Tenimiz hāk idelüm hātırımız şād olsun Düşelim küy-ı harābāta dil ābād olsun Nām-ı nengi koyalum dünyede bir ad olsun Pīre teslim olalum tālībe irşād olsun	Fazlıyā hāzır [u] nāzır görelüm Allāhı Herkesē lā demeyüp eydelüm eyva'llāhı Nām-ı nengi koyalum dünyede bir ad olsun Pīre teslim olalum tālībe irşād olsun				
53a	Ādilī	Gel beri gel bir beni gör kim ne zātüm ey gönül Zātıla ma'nā ile gör ne şifātüm ey gönül ‘Ālem içre zübde-i hem-ümmehātüm ey gönül Hem Süleymān-ı zamānım bende hānum ey gönül Ehl-i Hākķum bil yakīn gel ben niķābum ey gönül	Bu fenānūn çarh-ı gerdişiyile revnākı biziz Bu fenā hoşdur bizimle gerçi revnākı biziz ‘Ādilī eydir içmişiz mey bizdedir sākı biziz Gāh gelir gāhı gider hattā ebed baķı biziz Bes bu ma'niden beni bil kim hayātüm ey gönül	Tahmis/5		.-./-./-./-./-.	Kaynaklarda rastlanmamıştır
53b	Azbī Baba	Ger mecāziyle hākīkatle severseñ güzeli Herkesiñ haddi kadar kıldı ‘atā lem-yezeli Kimine virdi şafā kimine verdi keseli Zāhidiñ tāt ile dilegi tūl-i emeli Ezelidir ezeldir ezeldir ezeli	Çünkü baħş oldu sivā eyleye gör ‘Azbī vuzū Pāk edip ķalbiñi bu ğaflet ile olma ölü Hāk eden Hāk ile Hākdir neden oldu ayru Cāhiliñ cehli ile kāmiliñ ‘irfānı kamu Ezelidir ezeldir ezeldir ezeli	Muhammes/ 5		..-./-./-./-./-.	
54a	Kevserī	Bildüñ mi bu ‘ālemde cānāneye ‘aşķ olsun ‘Uşşāķa vefā eyler cānāneye ‘aşķ olsun Āteş gibi gül bitti kāsāneye ‘aşķ olsun Eyyām-ı bahār irdi meyhāneye ‘aşķ olsun Gül gibi güler yüzlü peymāneye ‘aşķ olsun	Bu Kevseriye her ne dersen yeridür Fethī Çok bendeleriñ vardır beñde yeridür Fethī Her kā'be ü büt-hāne vaħdet yeridür Fethī Hayretle ālayanlar ölmez diridür Fethī Her yerde huzūr ile her hāneye ‘aşķ olsun	Tahmis/6		--./-./-./-./-.	
54b	Hayālī	Ķalbini çāk eylegel āyine-i hīkmet gibi Mā-sivā naķşında hayrān omağil şüret gibi ‘Ālem içre nesne çok gerçi zīnet rızık gibi Hālķ içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihānda bir nefes şīhhat gibi	Dutalım kim hep senüñdir fevķ u taht u şağ u sol Ķaza varırsın ecel lā-būd düzer boynuna ķol Mā-teķaddemden Hayālī bu durur erkān-ı yol Ger huzūr itmek dilerseñ ey Muħibbī fārīğ ol Olmaya vaħdet maķāmı kūşe-i ‘uzlet gibi	Tahmis/5		.-./-./-./-./-.	
55a	Hayretī	Yārūñ ruħ u zülfinde gör küfri vü ‘imānı Vechine nazar kılab gör āyet-i Kur'ānı Dil hānesini pāk [it] gör anda o sultānı Ey tālīb olan ‘aşīķ seyr itmege cānānı Dikkatle temāşā kılab her gördüğün insānı	Ey Hayretī yüzün sür hāk-i der-i cānāna Emr oldu sücüd eyle ol şüret-i Raħmāna Rāz-ı dil-i pür derdi insāna dī insāna Esrār sözün Aħmed keşf eyleme nādāna Hayvāna maħal görme bu çeşme-i hayvānı	Tahmis/7		--./-./-./-./-.	
55b	Nātıkī	Süretüñ levhinde her dem kaf ve'l Ķur'ān'a baķ Noktadur yāy-ı vaħdet ķatre-i ‘ummāna baķ	Ķandadur sebħül meşānī ‘indedür ümmü'l kitāb ‘Alleme'-esmā rumüzün añlayan virsün cevāb Nātıkīye cümle eşyā çağırup ider hiķāb	Tahmis/5		.-./-./-./-./-.	

		<p>Çalb-i 'arif görmüş sende kendini pâyâna bak Zâhidâ şüret gözetme içeri gel câna bak Vechi üzere gör ne yazmış defter-i Rahmân'a bak</p>	<p>'Âlem aın hüninün şerhinde olmuş bir kitâb Metnin istersen Niyâzî şüret-i insâna bak</p>				
56b	Usûlî	<p>Yâ ilâhî vâdî-i 'isyânda kaldum bî-meded 'Abd-i 'âsiyem suçum bî-hadd ü cürmüm bî- 'aded Şimdi şey'ullâha geldüm itme ben dervişi red Fazlına bel bağladum yâ Vâhid u Ferd u Eḫâd Cümlenün ma'bûdî sensin dâ'imâ ḫayy-ı ebed</p>	<p>Ey Uşulî sırr-ı dâ'im Ḥaḫdan özge nesne yok Dillere zıkr-i mülâyim Ḥaḫdan özge nesne yok Zâhir ü bâtında ḫâyim Ḥaḫdan özge nesne yok Seyyidün gönünde dâ'im Ḥaḫdan özge nesne yok Bu faḫirin hem dilinde dâ'im ider yâ eḫâd</p>	Tahmis/7		---/---/---/---	
57a	Mukîmî	<p>Dil-berâ bildüm senün vechün kitâbu'llâhdur Naḫş-ı ḫudret 'ilm-i ḫikmet sırr-ı feyzu'llâhdur Şâhidüm Ḥaḫdur dilimde <i>ḫul kefâ</i> billâhdur Her ne söz ki söylenür 'ayn-ı kelâmu'llâhdur Vâkıf olmayan bu sırâ lâ-cerem güm-râhdur</p>	<p>Ḥaḫ'ı gör ḫâk-i siyeh'den cism ü şüret laḫmider Münkir-i efsürde-dil bakup o yüzden veḫm ider Ey Muḫimî Ḥaḫ cemâlün görene Ḥaḫ raḫm ider Za'fiyâ <i>şakḫü'l-ḫamer</i> sırrını her kim fehmider Âsmân-ı 'âlem üzere ol münevver mâh'dur</p>	Tahmis/5		---/---/---/---	Kaynaklarda ratlanmamıştır
57b	Seyyîd	<p><i>Aḫsen-i taḫvîm'e</i> oldu vaḫy-i <i>ve'ḫ-ḫuhâ</i> Şân-ı Âdem ü vaşfidur (?) geldi elif lâm râ Âyet-i <i>veccehtü vechiye</i> emir idüp ḫubb-ı livâ İki ḫaşın arasında çekdi ḫaḫt-ı istivâ <i>'Alleme'l-esmâyi</i> ta'lim itdi ḫaḫtdan ḫudâ</p>	<p>Her lisân ile beyân eyler dem-i hû Mışrî'yi Âyet-i <i>ve'ş-şems</i> okur her yer sırr-ı hû Mışrî'yi Rü'yet-i Allâhla gördüm beyt-i mihr ü Mışrî'yi Ḥanda bulur Ḥaḫḫ-ı inkâr eyleyen bu Mışrî'yi Zâhir olmuşken yüzünde nûr-ı vech-i kibriyâ</p>	Tahmis/9		---/---/---/---	
59a	Nâtıkî	<p>Âşnâ-yı zât-ı pâkim tâ ezelden maḫremüm Kenz-i esmânuñ emîni olmuşum şâḫib- demüm Nûr-ı bî-rengim velî şüret ile [ben bir] âdemüm Aḫsen-i taḫvîm ile müemmâ dirsen âdemüm Ol benimki vâkıf-ı esrâr-ı 'ilm-i âdemüm Kâşif-i genc-i ḫaḫîkat hem ḫayât-ı 'âlemüm</p>	<p>Tâ ezel vaḫdet ilinde 'aşḫahem-râh olmuşum Hem sa'âdet burcı üzere mihr ile mâh olmuşum Nâḫiyim ma'nide dil taḫtına şâh olmuşum Gerçi şüret 'âleminde ḫâk ile râh olmuşum Ben o Mışrîyüm vücüdüm şehrine şâh olmuşum Ḥâdisüm gerçi velî ma'nâda sırr-ı aḫdemüm</p>	Tahmis/5		---/---/---/---	
60a	Nesîmî	<p>Çün beni bezm-i ezelden eyledi ol yâr mest Şol cihetden görünür bu çeşmüme deyyâr mest</p>	<p>Ey Nesîmî sırr-ı Ḥaḫḫuñ maḫremisin sen bugün Söyledün ḫudret dilünden ma'nî-i esrâr mest</p>	Gazel/32		---/---/---/---	

62a	Virānî	Ey gönül içmek dilersen cām-ı cem Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem Virdün olsun bu kelāmum dem-be-dem Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem	Fırsatı fevt eyleme virme yile Gitdi elden bir dağı girmez ele Ey Virānî dem bu dem geldi dile Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem	Murabba/9		---/---/---	
62b	Mî'ādî	Vāris-i 'ilm-i nübüvvet kâşif-i sırr-ı hālî Vākıf-ı naş-ı tılısmāt-ı hüruf-ı ezeli Māye'î fazl-ı kerem mefhar-ı aqtāb-ı Velî Reh-ber-i rāh-ı necāt ya'nî Hāk'ın kudret eli Hāzin-i genc-i 'ülüm nā'ib-i esrār-ı 'Alî Nāzır-ı levh-i kalemdür Hācî Bektaş Velî Server-i Rüm u 'Acemdür Hācî Bektaş Velî	Şeref-i Zeyne'l-'Abā Bākır u Ca'fer Hākķı Kāzım u Mūsî Rızā nesl-i peyām-ber Hākķı Şāh Taķî şāh Naķî hem şeh-i 'Askerî Hākķı Mażhar-ı fazl-ı Hüdā Mehdî-i server Hākķı Kulu Mî'ādî'ye itdüĝi keremler Hākķı Nāzır-ı levh-i kalemdür Hācî Bektaş Velî Server-i Rüm vu 'Acemdür Hācî Bektaş Velî	Müsebbā/7		---/---/---/---	
63b	Virānî	Biz Urum abdāliyuz serdārımız Kızıldeli Çeşmimizde şu'le-i envārımız Kızıldeli Bülbül-i şeydā bizüz gül-zārımız Kızıldeli Dīnimüz imānımız ikrārımız Kızıldeli Nūr-ı Aħmed Hāydar-i Kerrārımız Kızıldeli Kanda baķsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli	Ey Virānî dāmeni elden koma şaķın müdām Ceddün evlāduñ hākıçün sen anı eyle tamām Kim bu medħi yād ider şubħ-ı seħerde yā İmām Tā olasuñ gün-be-gün şāhuñ yolunda müstedām Nūr-ı Aħmed Hāyder-i Kerrārımız Kızıldeli Kanda baķsak dem-be-dem dīdārımız Kızıldeli	Müseddes/7		---/---/---/---	
64a	Kāsım Dede	Ma'den-i nūr-ı nübüvvet mażhar-ı nūr-ı celi Şems-i şarķ-ı 'ālemü'l-ğayb oldu ser-ķaddin müncelî İbn-i Sultān-ı Necef ser-çeşme-i cümle velî Kıtuḫ-ı sālār-ı velāyet evliyānıñ efđalı Āl-i Tā-hā neslisin hāzret-i Seyyid 'Alî Server-i kavm-i mevālî sırr-ı şāh Kızıldeli	Tütyā-yı dide-i dildür bize hāk-i deri Hāk-pāyî hādım-i dergāhınıñ tāc-ı serî 'Ācizüz 'avnenlenāmuz hem 'acāyib mażharı Kemter-i meddāhıdır derviş kısmı kemterî Āl-i Tā-hā neslisin hāzret-i Seyyid 'Alî Serverî kavm-i mevālî sırr-ı şāh Kızıldeli	Müseddes/7		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
65a	Mî'ādî	Yüzün nūr-ı keremdür hey imānum Hādışın derde emdür hey imānum	Kulun Mî'ādîye eyle şefā'at Ki ĝāyet müddehemdür hey imān	Gazel/21		---/---/---	
65b	Mî'ādî	Ey resül-i bedr-i kevineyn şāfi'î haşru'n-nüşür Fātiḫ-i genc-i tılısmāt ma'nî-yi şadru's-şudür	Baķma Mî'ādî kulun cürmüne ya fazl-ı aħad Hürmet-i furķān [u] İncil Hākķ-ı Tevrāt [u] Zebūr	Kaside/32		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır
67b	Mî'ādî	Devr ider devvār-ı çarḫ her devri biñ devrān olur Dā'iri resm-i hākķatdür döner insān olur Sünbüle devriyle ādemden kaçan pinhān olur Çonce baĝrı dehr bi-dādiyle evvel kan olur Şoıra yüz luḫ ile gönli açılır hāndān olur	Nisbet-i evlād-ı Hāydar kā'ıl-i feyz-i 'aẓım Kurb-ı isti'dādda anlardur aķdem hem 'alim Kürsî-i 'izzetde bunlar oldu cevvd-ı kerim Dem uram evşāf-ı evlād-ı 'Aliden nitekim Medħ-i evlād-ı 'Alî müstevcib-i ĝufrān olur	Tahmis/33		---/---/---/---	Kaynaklarda rastlanmamıştır

71b	Resmî	Qıl şefâ'at sırr-ı <i>Ṭa-hā hel etā vü ve'q- duhā</i> Yā Muḥammed Muştafā vü yā 'Aliyye'l- Murtażā	Resmîyā şıdk ile her kim didi bir kez yā 'Alî Dutmadı vārî[nı] hicrānda anı rüz-ı cezā	Gazel/7		-.--/--/--/--/--	
72a	Hatayî	Ey iki 'ālem penāhı şāh-ı server yā 'Alî Şāhib-i faẓl u kerāmet şîr-i Ḥayder yā 'Alî	Bu Ḥaṭâyî ḥasteye hem-rāh kıl-ğıl himmetüñ Kim saña şıdk ile oldu bende çāker yā 'Alî	Gazel/14		-.--/--/--/--/--	
72b	Kul Nesimî	Nūr-ı çeşm-i evliyāsın yā Ḥüseyn ibni 'Alî Dürr-i tāk-ı etkiyāsın yā Ḥüseyn ibni 'Alî	Çün Nesimî medḥ idüp cürmüñ ümid idüp bugün Yarıñ anda kırtarısın yā Ḥüseyn ibni 'Alî	Gazel/19		-.--/--/--/--/--	
73a	Hayretî	Ey pādîşāh-ı zümre-i merdān yā Ḥüseyn V'ey server-i gürüh-ı şehidān yā Ḥüseyn Ey cān-ı pāk-i Aḥmed-i Maḥmūd-ı Muştafā V'ey nūr-ı dide-i şeh-i merdān yā Ḥüseyn Ey merdüm-i dü çeşm-i cihān dide-i ceşş V'ey tāk-ı devlet sedd-i Süleyman yā Ḥüseyn		Kaside		--/--/--/--/--	Arada bir varak eksik olduğu için şiir eksiktir
74b	Hatâyî	Yaradan bu kıdreti gökle yeri Melā'ik hem ādem dīv ile perî Erenler güzîni cihān serveri Nebîler içinde odur mihterî 'Alîdür 'Alîdür 'Alîdür 'Alî 'Aliyyü'l-'azîm ü şefî'ül-velî	Var idi Ḥudā ile sırr-ı mübhem Getürdi vücūda bizi ez-'adem Anuñla şerîf oldu Beytül-'ḥarem Maḳām-ı velāyet mekân-ı kerem 'Alîdür 'Alîdür 'Alîdür 'Alî 'Aliyyü'l-'azîm ü şefî'ül-velî	Müseddes/7		.-/--/--/--/--	
75a	Virānî	Kıdret-i Ḥaḳḳ'ı görüp çağırırım dost dost Cümlede bākî görüp çağırırım dost dost	Virānîyüm ḥastayum hem şikeste besteyüm Ġayri ne var isteyem çağırırım dost dost	Gazel/15		.-/--/--/--/--	
76a	Lezîzî Dede	'Āşîk-ı didār olup çağırırım dost dost Bülbül-i gül-zār olup çağırırım dost dost	Doğrı Lezizî özüm cümle ḥaḳîkat sözüñ Tā ḳapanınca gözüm çağırırım dost dost	Gazel/12		.-/--/--/--/--	Kaynaklarda rastlanmamıştır
76b	Resmî	Kimse bilmez neydüğün ḥāl-i perişānım benim Açmağa derd-i derünüm yok bir ihvānım benim	Bu cihānda her zamān her 'āşîkın bir devri var Devr-i 'aşka düşdi maḳhar Resmî devrānım benim	Gazel/11		-.--/--/--/--/--	
77b	Resmî	Dün ü gün fikr ile zikrim olup ism-i aḥadî Cān u dil 'ādet edip çekmege vird-i şamedî Kıl müyesser baña yārimle bulam ittîḥadî Yoluna bir kişi bu yolda ide hem mededi Varamam yārim a'mā-şîfat oldum ebedî Beni ol yāre ilet <i>Yā raculā ḥuz bi-yedi</i>	Mürşide varmayacak bir kişi irşād olamaz Nefs-i lezzātını terk etmese āzād olamaz Ḥüsn-i zan eylemese herkese dil-şād olamaz Nefsini bilmede Resmî gibi üstād olamaz Varamam yārim a'mā-şîfat oldum ebedî Beni ol yāre ilet <i>Yā raculā ḥuz bi-yedi</i>	Müseddes/7		-.--/--/--/--/--	
78b		Yā Rabbe'l Ḥaḳḳ-ı seyyid-i kevineyn-i Muştafā An şāfi-i ma'āsî ān-menba'ı selḥā	Kez rüy-ı luṭuf süy-ı Aḥmed cām-ı naẓar-fiken Zān-ı rüzî mî-şevved müsāvi şāh-ı gedā	Gazel/17			Farsça

79b	Eşrerfoğlu Rûmî	Tecellî-i şevk-i dil-dârûn beni mest eyledi hayrân <i>Enelhağ</i> sırrını cândan aınçün kılmadum pinhân	Şanurlar Eşrefoğluyam ne Rûmîyim ne İznîkî Benüm ol dâ'im'ül-bâkî göründüm şüret-i insân	Gazel/8		.../.../.../.../...	
80b	Niyâzî-i Mısrî	Hâbs için geldi gelür ıtlâk için fermân baña Evvel-i kahr-ı âhîr ihsân ider Sulţân baña	Halk-ı 'âlem didiler 'İsâ'ya Mısrî bir zamân Dağı bundan özge mâ evhâ didi Qur'ân baña	Gazel/7		.../.../.../.../...	
81a	Hatâyî	Hâk idi ol kim indi gökden yire Ki halk-ı cihâna yüzün göstere Şefâ'at ol eyler bu 'âlemlere Olan <i>Laħmüke laħmi</i> peyğam-bere 'Alidür 'Alidür 'Alidür 'Ali 'Aliyy-ül-ażim vü şefî'-ül-veli	Kemîne Hataî-yi kıl eyleyen Cemî'-i murâdın huşul eyleyen Diline şifâtın nüzul eyleyen Hasûdınzalümenchehüleyeyen 'Alidür 'Alidür 'Alidür 'Ali 'Aliyy-ül-ażim vü şefî'-ül-veli	Müseddes/8		.../.../.../.../...	
81b	Resmî	Çün bize 'arz-ı cemâl etdi bugün perverd- gâr Vech-i âdemde şifâtın kıldık isbât âşkâr Gördük anda naş olunmuş okuduk ism-i kibâr Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Z'ül-fekâr	Resmîyâ şâh-ı velâyet medhîni yâd eylediñ Dil-i bîmâr gamda iken ânî âzâd eylediñ Nâm-ı şâh ile bugün sen bizi âbâd eyledin Lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ Z'ül-fekâr	Murabba/15		.../.../.../.../...	
82b	Resmî	Sen mekân-ı pertev-i nûr-ı cüdâsın ey gönül Beyt-i ma'mûr Kâbe vü Merve Şafâsın ey gönül	Yol bulamaz Resmîyâ huffâş olanlar varmağa Zîrâ sen gencine-i gâr-ı Hudâsın ey gönül	Gazel/12		.../.../.../.../...	
83b	Resmî	Cân ü başa kalmazız âl-i 'âbâya cânlarız Bende-i âl-i Muħammed Muştafâ'ya cânlarız	Mehdî-i şâhib-zamânın kuluyuz kurbânıyız Resmîyâ ma'sûm-ı pâk nûr-ı Hudâya cânlarız	Gazel/8		.../.../.../.../...	
83b	Resmî	Biz ol zât-ı Hudâ maẖharlarıyız Hidâyet yolları pişvâlarıyız	Bize Resmî Hudânın luţfı oldu Anıñçün hânedân lâyıklarıyız	Gazel/18		.../.../.../.../...	
84b	Kul Nesîmî	Ezelden pîr-i 'aşkuñ serverleriyüz Tariķ-i ehl-i faẖluñ reh-berleriyüz	Nesîmiyem mevâlî el-Haydar 'Alînüñ Kanberinüñ kanberiyüz	Gazel/10		.../.../.../.../...	
84b	Seyyîd Seyfî	Maħabbet bezminüñ câmın ħumın hercâna virmezler Anı ser-mest-i 'âşıklar içer ħayrâna virmezler	Diyâr-ı dilde ey Seyfî ma'ânî tıfl vardır kim Mısır sulţânı olan Yüsûf-ı Ken'ân'a virmezler	Gazel/5		.../.../.../.../...	Kaynaklarda rastlanmamıştır
85a	Rûhî	Şanma ey ħ'âce kim senden zer ü sîm isterler <i>Yevme lâ yentâu</i> da kalb-i selîm isterler	Ezber it kıssa-i esrâr-ı dîli ey Rûhî Ĥâzır ol bezm-i ilâhîde nedîm isterler	Gazel/11		.../.../.../.../...	
85b	Halîlî	Men ki dervişem faķirem pād-şâh-ı 'âlemem Rûh-ı bî-rengem egerçi reñge geldim âdemem	Ey Halîlî çün her iş taķdir elinde işlenür Fâriğam 'uķbâ vü dünyânüñ gamından bî-gamam	Gazel/7		.../.../.../.../...	

86a	Kul Nesîmî	Çünkü derviş olmuşam şâh-ı cihandan fâriğüm Bende-i sulţân-ı ‘aşkıñ in ü āndan fâriğüm	Çün Nesîmîyem ki kıldum <i>fâkr u fâhri</i> ihtiyâr Raht-ı baht-ı tâc u taht-ı hân-mandan fâriğüm	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	
86b	Nesîmî	Şafâ bağışlamuş bâğa ziyâ ‘îsî leb-i demde[n] Yeşerdi kurı ağaçlar nitekim nahl-i Meryemde[n]	Nesîmî ‘âşîye uydı velî bu sırta sürüldi Ki cürmün bilene rahmet ider Hâk mâ-tekaddemden	Gazel/24	-/-...-/-...-/-...-	
88a	Âgehî	Tevellâsın teberrâsın bilen abdâla eyvâllâh Temennâsın tesellâsın bulan abdâla eyvâllâh	Bu nazm-ı hikmet-âyâtün bu bâtın nuţkuñun el-Hâk Bugün meydânda imlâsın yazan abdâla eyvallah	Gazel/16	-/-...-/-...-/-...-	
88b	KaygusuzSultân	Hâkka lâıyık ne fi‘lüm var cihânda İnandum i‘tikâd itdüm kitâba	Kelâmı Kaygusuz sen muhtaşar kııl Ne bilsün gevheri dü hebâyı (?) melâğ	Kaside/30	-/-...-/-...-	
90a	KaygusuzSultân	Mevlâm bu derd ile kim dirüm yalvarmağ ile Cân u gönülden dirüm lâf degildür lâğaylin (?)	Cümle kelâm hep fâni vefâsı yok cümleñin Ey Kaygusuz fânîsin aldanma lâğıylan	Gazel/27		-.--/-.--/-.--/-.--	
91b	Rûhî	Yâr yüzini görelî çağırırım dost dost Vuşlatına irelî çağırırım dost dost	Rûhî benî-âdemüm mihr ü mehe ‘âlemüm Dostum ile hem-demüm çağırırım dost dost	Gazel/23		..-/-..-/-..-/-..-/-	Divânında bulanamamıştır
93a	Basarî Baba	Hurşid-i Muhammed felekeş mâh ‘Alîdür Herkes olamaz sırrına ağâh ‘Alîdür	Ey sırr-ı Hudâ server-i dâmâd-ı Muhammed V’allâhi Basarî ‘Alî billâhi ‘Alîdür	Gazel/5		--/..-/-...-/-...-	Kaynaklarda rastlanmamıştır
95b		Felek çarh-ı murâd üzre döner ammâ neden soñra Güle zâr eyleyen bülbül konar ammâ neden soñra		Matla	-/-...-/-...-/-...-	
95b		Rızık-ı takşim idicek âdeme Hâllâk-ı ezel Düşdi ğam pâyuma <i>lâ yūs’el ü ammâ yef’al</i>		Matla		-.--/-.--/-.--/-.--	
95b		Şâ‘at çaldığı vakt şanar her-gâh Geçdi ‘ömür pek diyü bu seni eyler āğâh		Matla			
95b		Bunı altun (?) (hâll) ile yazsun yazan ‘Âkıbet kendi düşer [miş] el içün kıyu kızan		Matla		..-/-..-/-..-/-..-/-	
95b		Ne kıadar pehlüvân olsañ kıapar bir gün kıuşağından Ecel kassâbınun kimse halâs olmaz bıçağından		Matla	-/-...-/-...-/-...-	
96a	Sâdıkı	Meded bu fâni ‘âlemede betâlet kıalmamuş eyvâh Cihân halkı düşüp hâle zârâfet kıalmamuş eyvâh	Aradım kendime ey Sâdıq muhibb-i dost u yarânı Meger kıalkmış kıamu halkdan maħabbet kıalmamış eyvâh	Gazel/5	-/-...-/-...-/-...-	Kaynaklarda rastlanmamıştır
96b		Fitne devri oldı bu āhîr zamân Harâbe cihânda râhat mı kıaldı	Dîn-i Muhammede kıalmadı delil Şâhib-dîn olanlar arada zelil	Koşma		6+5= 11’li hece	Kaynaklarda rastlanmamıştır

		Bu devr-i felekden hâlimiz yaman Çekmedük belâ-yı mihnet mi kaldı	Şulehâ ümmet-i maẖzûn melîl ‘Acabâ anlara hürmet mi kaldı				
97b		Nice çok olsa dükenür ‘ömr bes Ne ki geñ-i ‘öm[ü]rün çoğına idesin heves		Matla		---/---/---/---	
97b		Zâdeler hâke düşüp fûrû-mâyeler (?) itdi zuhûr Kütâhiya filcanı çıkdı yirine ey fâfûr		Matla		---/---/---/---	
97b		Şafâsı gitdi dünyânun cefâ ile elem kaldı Tükendi ehl-i merhâmet ne bir şâhib-kerem kaldı		Matla		---/---/---/---	
97b		Fuqarâ qalbine her kim toquna Toqına sinesi Allâh oqına		Matla		---/---/---	
97b		Ehl-i dille söyleş gelür mi câhile söz mi yiter Ma‘rifet kimden umarsun çalıda gül mi biter		Matla		---/---/---/---	
97b		‘Aceb hâl-i ‘aceb hükmi (?) nazâr kıll ehli dünyâya Fakîre ‘itibâr olmaz iderler ‘izzeti baya		Matla		---/---/---/---	
98a		Niceler sarây yaptı oturmadı Niceler tohum ekdi götürmedi Zulmile yapılmış idi binâlar Ol ulu şehri yapan oturmadı		Nazım		---/---/---	
98a		Ol per-i qahrına kim ol zulm ile bünyâd ola Ger Süleymân tahtı ile anı dağı yil ala		Matla		---/---/---/---	
98a		Pâdişâhlar çün ide cevri [ü] sitem İnmeye gökden yire bârân nem		Matla		---/---/---	
98a		Ey Hülûşî kıll tazarrûyla niyâz Dâ‘imâ yâd-gâr olsun bunda (...)		Matla		---/---/---	
98b		Hey neler kıldı bu dünyânun qasrına Hey neler geldi zamânun ‘aşrına		Matla		---/---/---	
98b		Hey kimselere yaramamışdur Bir qatre sucağızdan noqsan eycân		Matla		---/---/---	
98b		Kim işidür vaşfını hayrân qalır Fikri târik anda ser-gerdân qalır		Matla		---/---/---	
98b		Dünyenün cevri cefâsı çokdur Kimseye mihr-i vefâsı yoqdur		Matla		---/---/---	
98b		Bes aña ‘âkıll olanlar uymaya		Matla		---/---/---	

5. SONUÇ

Mecmua Arapça “cem” kökünden türetilmiş olan kelime “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi” anlamlarına gelmektedir. Mecmualar metin çeşitliliği açısından oldukça zengin eserlerdir. Şiirler, fetvalar, ilaç tarifleri, fallar, burçlar, padişah ve devlet büyükleri hakkında tarihler vs. bulunabilir. Mecmualar dönemin aynası durumundadırlar. Dönemin edebiyat hayatı, kültürü hakkında fikir sahibi olabileceğimiz eserlerdir. Bu yönüyle edebiyat tarihçilerine ve araştırmacılara yardımcı olurlar.

Çalışmamıza Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonuna kayıtlı 06 MİL YZ A 149 Numaralı mecmuanın metin transkribi ile başladık. Metni kurarken şairlerin yaşadığı yüzyılları esas almaya çalıştık Metin üzerinde incelemeler yaptıktan sonra metni MESTAP’a göre tasnif ettik. Çalışmamız neticesinde elde ettiğimiz sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

-Mecmuanın büyük oranda Alevi-Bektaşî şairlerin şiirlerini ihtiva ettiği görülmektedir. Mürettibin mecmuayı tertip ederken bu alanda yazılan şiirleri bir araya getirerek, günümüze aktarmak istemiş olabileceği söylenebilir.

-Mecmuada başlarda gazeller, orta kısımlarda bentlerle yazılan şiirler ve sonlarda yine gazellere yer verilmiştir. Yani tam bir düzen yoktur ancak yer yer konu olarak benzer şiirler arka arkaya sıralanmış yahut redif benzerliği gösteren şiirlere arka arkaya yer verilmiştir.

-Mecmuadaki 141 şiirden 68’i gazel, 25’i matla, 16’sı müseddes, 11’i tahmis, 6’sı kaside, 6’sı murabba, 2’si koşma, 2’si muhammes, 2’si tercî-i bent, 1’i müsebbâ, 1’i kıt’a, 1’i nazımdır.

-Mecmuada en çok kullanılan aruz vezni “fâ’ilâtün fâ’lâtün fâ’ilâtün fâ’ilün” vezni 61 şiirde kullanılarak en sık kullanılan vezin olmuştur. En çok kullanılan diğer vezin ise “mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün” vezni de 21 şiirde kullanılarak mecmuada en çok kullanılan vezinler arasındadır.

-Mecmuada 141 şiir bulunmaktadır. En fazla şiir ise 19. yüzyıl Bektaşî şairlerinden Resmî’ye aittir (16), Nesîmî (11) ve Kul Nesîmî de (8) mecmuada fazla şiiri olan şairlerdendir. Mürettip belli şairlerin şiirine fazla yer vermemiş bunun yerine farklı şairlerin şiirlerinden en fazla iki örnek vermiştir. Böylece daha fazla şairin şiirine yer vererek şairler açısından bir zenginlik oluşturulmuştur.

-Mecmuada Nesîmî, Resmî, Bağdatlı Rûhî ve Hayâlî'ye ait olduğu başlıklarla vurgulanan şiirlerden bazılarında bu şairlerin divanlarında ulaşılamamıştır. Nesîmî'ye ait 12 şiirden 5 tanesine divanında rastlanılmamıştır, Rûhî'ye ait 7 şiirden 2 tanesine divanında rastlanılmamıştır, Hayâlî'ye ait olduğu vurgulanan 1 şiire de divanında rastlanılmamıştır. Ancak bu şiirlerin bu şairlere ait olduğunun kesin olarak söylenilebilmesi için ayrı bir şekilde daha detaylı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

-Mecmuada 13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar şairlerin şiirleri bulunmaktadır. Bu durumda mecmuanın içerisinde bir ferâğ kaydı vs. bulunmasa bile yaşadığı yüzyıl bakımından en yakın olan şaire bakarak hangi yüzyılda tertip edildiği hakkında fikir sahibi olabiliriz. Mecmuada şiiri bulunan şairlerden Resmî 19. yüzyılda yaşamıştır ve mecmua en son 19. yüzyılda yaşamış bir şairin şiiri bulunduğu için 19. yüzyılda oluşturulmuştur denilebilir.

-Mecmuada nazım şekli olarak en fazla gazeller yer almaktadır. Bu şiirlerde büyük oranda Hz. Ali, Hz. Hüseyin, On bir imam sevgisi etrafında yazılmış şiirlerdir. Mecmuadaki 4 kasidenin 2'si methiye, 1'i münacaattır. 1'i ise konu olarak bunlar dışında kalıp kasidenin şekil özelliklerini taşıdığı için kaside olarak değerlendirilmiştir.

-Mecmuadaki şiirler içerisinden Resmî, Nesîmî, Yunus gibi şairlerin şiirlerine divanlarından ulaşılmıştır. Bunun dışında birçok şairin şiirine ise Alevi-Bektaşî şairlerin şiirlerine yer veren çalışmalardan ulaşılmıştır ve bunlar dipnotlarda ve kaynakçada gösterilmiştir. Ayrıca Nesibâ, Hüsâmî, Enverî, Matlabî, Şevkî, Ferahî, Kadîmî, Sâdık Cemalî, Sualî, Na'tî, Fazlı Efendi, Kevserî, Mukîmî, Lezîzî, Seyyid Seyfî, Sâdıkî gibi şairlerin şiirleri gibi kaynaklarda rastlanılmayan şiirler de mevcuttur.

-Mecmuanın nerede tertip edildiğine dâir bir bilgi bulunmamaktadır.

-Mecmuanın büyük oranda dinî-tasavvûfî şiirleri ihtiva ettiği görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Ak, C. (2001). *Bağdatlı rûhî divânı karşılaştırmalı metin*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Aksoyak, İ. H. (2018). *Gelibolulu Mustafa Alî Divânı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Arslan, S. (2003). *Resmî Ali Baba ve Divânı*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atik, H. (2003). *Nakşî Ali Akkirmânî Divanı: İnceleme-metin*. Sivas: Biruciye Yayınları.
- Ayan, H. (2002). *Nesîmî hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Türkçe divânı'nın tenkitlimetni*. Ankara: TDK.
- Aydemir, Y. (2007). Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler. *Turkish Studies*. 2(3), 122-137.
- Bayram, S. (2006). *Azbî baba hayatı-eserleri- sanatı ve divânı (incelem- tenkitli metin)*.(Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Buzov, S. (2012). Osmanlıda karışık içerikli mecmualar: Bir başka arşiv. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz. H. Aynur vd.), İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- Cavanşir, B. ve Necef, E. N. (2006). *Hatâ'î külliyyatı*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. ve Tanyeri, M. A. (1981). *Hayretî Divânı tenkidli basım*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çelebi, A. H. (1944). *Eşrefoğlu divanı*. İstanbul: Ahmet Halit Kitabevi.
- Demir, M. (2016). *Ali Rıza Öge'nin Bektaşî şâirler antolojisini tetkik (52- 216. sayfalar) inceleme ve metin*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.
- Devellioğlu, F. (1999). *Osmanlıca- Türkçe ansiklopedik lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Dilçin, C. (1983). *Yeni tarama sözlüğü*. Ankara. TDK Yayınları.
- Erarslan, S. (2017). *İstanbul araştırmaları enstitüsü kütüphanesindeki ŞR 87 numaralı şiir mecmuası (inceleme, metin ve MESTAP'a göre tasnifi)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, K. (1998). *Niyâzî-i Mısrî Divânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergun, S. N. (1944). *Bektaşî şairleri ve nefesleri*. C. I., İstanbul: Kenan Matbaası

- Ergun, S. N. (1957). *Bektaşî şairleri ve nefesleri (19'uncu asra kadar cilt 1-2)*, İstanbul: Maarif Kitaphanesi.
- Ergun, S. N. (1957). *Bektaşî-Kızılbaş Alevi şairleri ve nefesleri (19'uncu asırdan beri cilt 3)*, İstanbul: Maarif Kitaphanesi.
- Ergun, S. N.(1956). *Hatâyî Divânı Şah İsmail Sâfevî edebî hayatı ve nefesleri*. İstanbul. Maarif Kitaphanesi.
- Ersoy, E. ve Karabuçak, K. (2016). Bir Bektaşî mecmuası seffinetü'l esrâr. *Divân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 17, 91-120.
- Gündüzöz, G. (2013). *Kaygusuz Abdal'ın simâtiyelerinde yemek figürü*. I. Uluslararası Geçmişten Günümüze Alevilik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, 03/05 Ekim C. II, 319-331.
- Gürbüz, M. (2012). Şiir mecmuaları üzerine bir tasnif denemesi. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz. H. Aynur vd). İstanbul. Turkuaz Yayınları.
- Güzel, A. (2010). *Kaygusuz Abdal Divânı*. Ankara: MEB Yayınları.
- İnternet: Erkal, A. (2013). *Nâtikî*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=183> Erişim Tarihi: 27.05.2019
- İnternet: Öztoprak, N. (2014). *Ruhî*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428> Erişim Tarihi: 20.04.2019
- İnternet: Aksoyak, İ. H. (2013). *Nâtikî*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1037> Erişim Tarihi: 07.03.2019.
- İnternet: Aksoyak, İ. H. (2015). *Nâtikî*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7387> Erişim Tarihi: 07.04.2019.
- İnternet: Avşar, Z. (2014). *Mevlânâ*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5822> Erişim Tarihi: 23.04.2019
- İnternet: Çakır, E. ve Öztürk. E. (2013). *Seyyid Seyfî* <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=636> Erişim Tarihi: 03.05.2019
- İnternet: İsen, M. (2013). *Usûlî*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=26> Erişim Tarihi: 06.05.2019
- İnternet: Kaplan, Y. (2014). *Kadimî*. www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4830 Erişim Tarihi: 17.05.2019
- Kavaklıyazı, A. (2005). 15. yüzyıl şairlerinden Diyarbakırlı Halîlî'nin şiirleri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 34, 1-88.
- Kaya, D. (2014). İnanç kültürümüzde ve âşık edebiyatımızda 'aşk olsun'. *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, 7, 129-154.

- Koca, T. (1990). *Bektaşî nefesleri ve şairleri (13. yüzyıldan 20. yüzyıl'a kadar)*. İstanbul: Maarif Kitaphanesi ve Matbaası A.Ş.
- Köksal, M. F. (2012). Şiir mecmûalarının önemi ve 'mecmûaların sistematik tasnifi projesi' (MESTAP). *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz. H. Aynur vd). İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- Kurnaz, C. ve Tıncı, M. (2001). *Tuhfe-i nâilî: Divân şâirlerinin muhtasar biyografileri*. Ankara: Bizim Büro Yayınevi.
- Kuru, S. S. (2012). Mecmuanın içine edebiyatın dışına doğru. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz. H. Aynur vd). İstanbul: Turkuaz Yayınları.
- Kut, G. (1986). *Mecmualar*. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedis, C. 6. İstanbul: Dergah Yay.
- Levend, A. S. (2008). *Türk edebiyatı tarihi*. (C. 1), Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Noyan, B. (1988). Bektaşî Ozanı Kul Nesîmî'nin yayınlanmamış on üç şiiri. *Türk Folkloründen Derlemeler*. 1, 91-100.
- Oytan, M. T.. (1946). *Bektaşîliğin iç yüzü*. İstanbul: Maarif Kitaphanesi.
- Özer, Sait. (2006). *Nâtıkî divânı (karşılaştırmalı metin-inceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Özmen, İ. (1988). *Alevi- Bektaşî şiirleri antolojisi*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yay.
- Öztelli, C. (1969). *On yedinci yüzyıl tekke şâiri kul nesimî*. Ankara: Türk Etnografya, Folklor ve Turizm Derneği Yayını.
- Parlatır, İ. (2011). *Osmanlı Türkçesi sözlüğü*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Sami, Ş. (2010). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul; Çağrı Yayınları.
- Savran, Ö. (2015). *Enverî divânı (inceleme- metin-dizin)*, Ankara.
- Sever, M. (2014). *Divân-ı Kaygusuz Abdal*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları
- Sever, M. ve Tıncı, M. (2014). *Kaygusuz Abdal seçmeler*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Tıncı, M. (1991). *Yunus Emre divânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Toparlı, R. (2015). *Şemseddin Sivasî divânı*. Sivas: Şemseddin Sivasî Külliyyatı.
- Tuğluk, İ. H. (2014). *Tâlib*. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1421> adresinden alınmıştır.
- Tuman, N. (2001). *Tuhfe-i Nâilî: divan şairlerinin muhtasar biyografileri*.

Tunç, S. ve Sevgi, A. (2015). Livâyî Bey Mecnû'ası. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 34: 313-352.

Uzun, M. (t.y.). *Mecmua maddesi*, İslam Ansiklopedisi, C. 28, 265-268.

Ünver, İ. (2008). Çeviriyazıda yazım birliği üzerine öneriler. *Turkish Studies*. 3(6), 1-46.

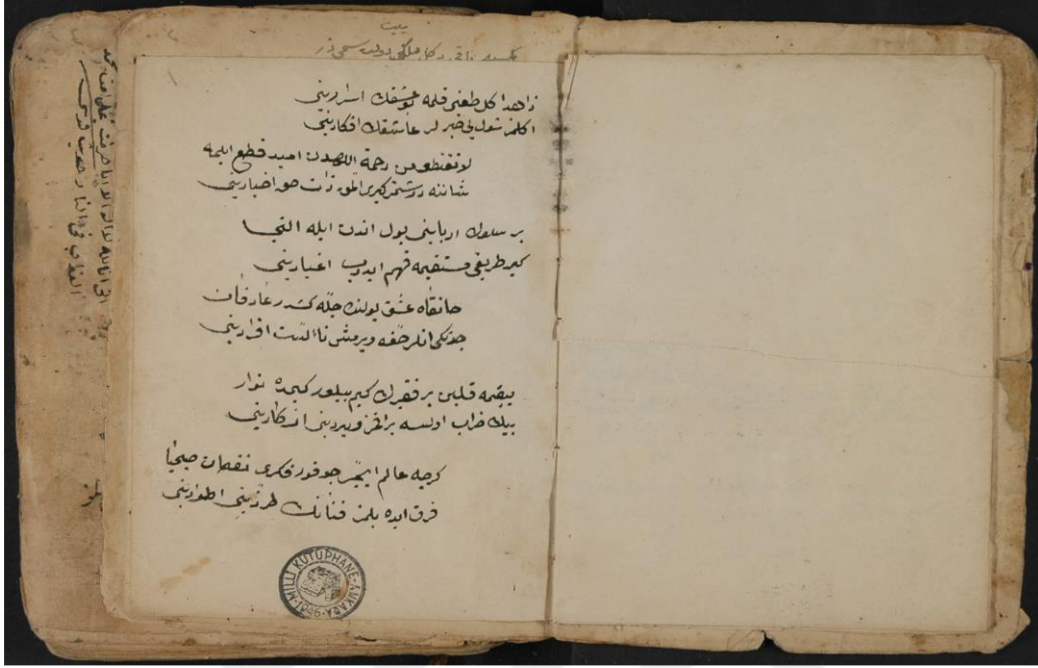
Vaktidolu, A. A. A. (1998). *Virânî divânı ve risalesi*. İstanbul: Can Yayınları.

Yavuz, C. (2013). *Alevi Bektaşî geleneğindeki düvazımlar üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

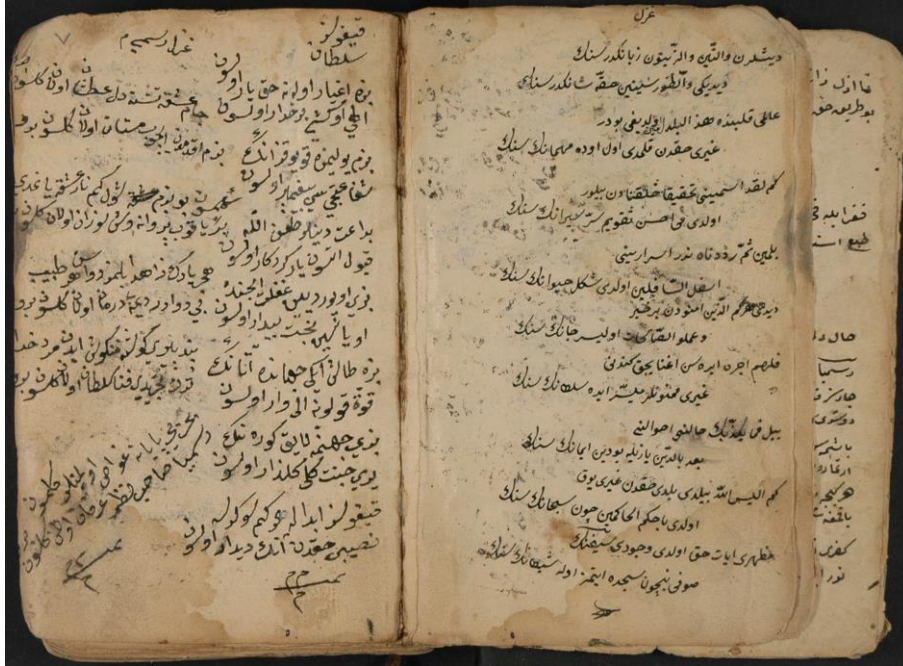

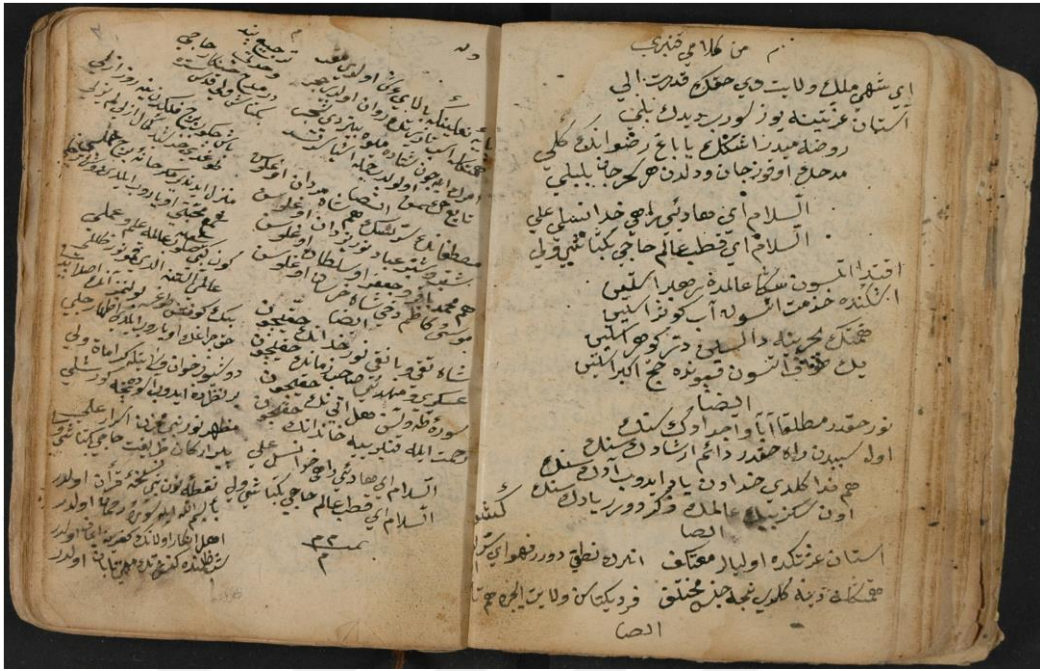
Ek 1. Örnek Metinler

4b-5a

10b-11a

33b-34a

80b-81a

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : TOMRUK, Yaprak
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 1992, Ankara
Medeni hali : Bekâr
Telefon :
Faks :
E-posta : yapraksena_tomruk@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı	2015
Lise		

Yabancı Dil:

İngilizce (75,000)

Yayımlar

Hobiler

